Planul de Management integrat al ariilor protejate: SPA Podişul Hârtibaciului, SCI Sighişoara-Târnava Mare, SCI Pădurea de gorun şi stejar de pe Dealul Purcăretului, SCI Pădurea de gorun şi stejar de la Dosul Fânaţului, SCI Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu, SCI Hârtibaciu Sud-Est, SCI Hârtibaciu Sud-Vest , Rezervaţia Naturală "Stejarii seculari de la Breite Municipiul Sighişoara", "Canionul Mihăileni", "Rezervația de stejar pufos" sat Criş

- Versiunea 2 -

August 2015

Cuprins

Acronime și prescurtări/explicații termeni utilizați în text, glosar de termeni..... 6

Glosar de termeni utilizați în Planul de management 9

Mulțumiri..... 10

Ce conține Planul de Management?..... 10

Sumar 15

A. Introducere 18
A.1. Scopul Planului de Management.....18
A.2. Baza legală a Planului de Management 20

B. Descrierea Ariilor Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt..... 22
B.1. Informaţii Generale 22
B.1.1. Localizare 22
B.1.2. Cadrul legal şi administrativ pentru management.....25
B.1.3. Drepturi de proprietate, administrare și folosință a terenurilor 29
B.1.4. Factorii interesaţi.....34
B.1.5. Resurse pentru management şi infrastructura 43
B.1.6. Planuri și programe relevante pentru managementul AP.....45
B.1.7. Sistemul de planificare a activităţilor, monitorizare şi raportare 47
B.1.8. Scurt istoric al managementului și al activităților major de management 48
B.2. Mediul fizic 48
B.3. Mediul biotic 54
B.3.1.Context biogeografic.....55
B.3.2.Habitate 56
B.3.2.1. Habitate de interes comunitar.....56
B.3.2.1.1 Habitate forestiere 64
B.3.2.1.2. Habitate de pajişti și acvatice 68
B.3.2.1.3 Habitate de interes comunitar neincluse în Formularul Standard pe fiecare sit în parte 74
B.3.2.2. Habitate importante pentru conservare, altele decât cele de interes comunitar .75
B.3.3. Flora 75
B.3.4. Fauna 80
B.3.5. Ecosisteme.....87
B.3.6. Peisajul 88
B.3.7. Procese ecologice naturale 95
B.4. Informaţii socio-economice şi culturale 96
B.4.1. Comunităţi.....96
B.4.2. Utilizarea terenurilor şi resurselor.....99
B.4.3.Economia locală 99
B.4.4. Aspecte demografice 96
B.4.5. Aspecte socio-economice.....103
B.4.6. Recreere şi turism.....104
B.4.7. Alte activităţi economice.....107
B.4.8. Cultura locală 107
B.4.9. Arheologie, istorie, cultură.....108
B.5. Informare, conştientizare, educare sau Acţiuni de comunicare cu factorii interesaţi109

B.6. Cercetare desfăşurată până în prezent 111
B.7. Acțiuni de management majore desfășurate în AP 111

C. Evaluarea situației actuale..... 111
C.1. Valori.....111
C.2. Presiuni și amenințări.....124
C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor AP 151

D. Strategia de management..... 158
D.1. Viziunea 158
D.2. Organizarea teritorială a managementului 159
D.3. Strategia de management 160
D.4. Planul operațional 162
D.5. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional.....190

Bibliografie 219

Anexe..... 220

Listă tabele

Tabelul 1. Situația județelor incluse în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt. 22

Tabelul 2. Acte normative care au stat la baza declarării ariilor protejate 25

Tabelul 3. Suprapuneri de arii protejate, tipul și categoria de management 28

Tabelul 4. Principalele categorii de folosință (Conform Corine LandCover 2006) 32

Tabelul 5. Situația* formelor de proprietate a habitatelor forestiere 32

Tabelul 6. Situația* administratorilor de fond forestier 32

Tabelul 7. Categorii de proprietari și categoriile de terenuri pe care le dețin 34

Tabelul 8. Lista factorilor interesaţi și rolul lor oficial în managementul terenurilor, resurselor naturale sau a altor valori 35

Tabelul 9. Principalele planuri și programe relevante pentru managementul AP 46

Tabelul 10. Altitudinile minime, maxime, medii, în SPA respectiv SCI. 49

Tabelul 11. Pantele (exprimate în grade) minime, maxime, medii, în SPA respectiv SCI. 50

Tabelul 12. Tipuri de sol identificate în cadrul sitului 53

Tabelul 13. Situația habitatelor identificate în AP comparativ cu Formularele Standard 58

Tabelul 14. Situaţia actuală a suprafețelor ocupate de habitatele de interes comunitar din Siturile de Interes Comunitar (SCI) 60

Tabelul 15. Situaţia actuală a habitatelor de interes de comunitar in AP la nivelul fiecăărei arii protejate 66

Tabelul 16. Suprafața pajiștilor care nu sunt de interes comunitar/ categorii de folosință 68

Tabelul 17. Situaţia actuală a habitatelor de interes de comunitar în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt. 70

Tabelul 18. Situația suprafețelor habitatelor de interes comunitar și starea lor de conservare. 71

Tabelul 19. Suprafaţa ocupată cu habitate ce nu sunt menționate în FS și starea lor de conservare 74

Tabelul 20. Habitate importante pentru conservare, altele decât cele de interes comunitar. 75

Tabelul 21. Situaţia speciilor floristice de interes comunitar identificate în sit 76

Tabelul 22. Lista roșie a florei din AP Sighișoara-Târnava Mare. 77

Tabelul 23. Situația speciilor de interes comunitar în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt 81

Tabelul 24. Analiza comparativă a efectivelor speciilor de păsări inventariate în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt și efectivele din FS. 85

Tabelul 25. Specii de păsări de interes comunitar din Directiva Păsări, cu migrație regulată, prezente în sit. 86

Tabelul 26. Elementele de peisaj indentificate în AP și importanța lor pentru conservare 90

Tabelul 27. Evoluția ratei șomajului 2009-2012 103

Tabelul 28. Numărul de agenți economici după tipuri de servicii turistice. 105

Tabelul 29. Repartiția etnică a populației în regiunea AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt 107

Tabelul 30. Valorile de biodiversitate identificate în cadrul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt. 112

Tabelul 31. Valori din aria protejată care reprezintă resurse naturale importante pentru comunitățile locale 123

Tabelul 32. Presiuni şi ameninţări la adresa valorilor naturale din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt 125
Tabelul 33. Organizarea teritorială a măsurilor de management 159
Tabelul 34. Principalele direcţii de management 164
Tabelul 35. Modalităţi de implementare ale măsurilor de management şi măsuri de specifice 191

Listă figuri

Figura 1. Localizarea Ariilor Protejate la nivel național și județean 24
Figura 2. Graficul precipitațiilor medii totale multianuale. 51
Figura 3. Graficul temperaturilor medii multianuale 52
Figura 4. Importanța economică a speciilor floristice 78
Figura 5. Analiza comparativă multianuală a efectivelor de ovine și bovine pe județe 102
Figura 6. Nivelul de educație al populației din zona AP 104
Figura 7. Cadru social-ecologic pentru conservarea peisajelor culturale şi a valorilor ecologice ale acestora. . 158

Acronime și prescurtări/explicații termeni utilizați în text, glosar de termeni.

Ariile protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt	
Activitate de management	una sau mai multe acțiuni care contribuie la obținerea rezultatelor dorite pentru fiecare direcție de management, cum ar fi, de exemplu, activități de patrulare, control, educație, realizarea unor trecători pentru pești sau distrugerea parțială a pragurilor de fund pentru a ajuta menținerea speciei, etc. Acestea sunt parțial descrise la Capitolul D5 și se stabilesc cu ocazia întocmirii planurilor de lucru anuale.
Activități cu impact	activitățile care au asemenea caracteristici încât se consideră că generează un impact asupra mediului. Cele cu impact semnificativ sunt definite de legislație.
AP	Aria protejată sau ariile protejate - acronimul și denumirea se referă la întreaga suprafață, care include toate siturile de interes comunitar și rezervațiile naturale, denumite colectiv ”Siturile Târnava Mare – Hârtibaciu - Olt”
APM	Agenție de Protecția Mediului
Administrator	Societatea PROGRESUL SILVIC – FILIALA SIBIU
Administrația	Administrația Natura 2000 Târnava Mare – Hârtibaciu - Olt (vezi capitolul B.1.6.1.)
Amenințări	Activitățile ce pot apărea în viitor ca urmare a acțiunilor umane desfășurate în mod necorespunzător sau în zone sensibile sau a fenomenelor naturale extreme, putând afecta în mod cumulat (efectul mai multor acțiuni și / sau fenomene) sau, separat, viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Definirea amenințărilor se face luând în calcul acțiuni umane viitoare sau previzibile.
APIA	Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură
ARPM	Agenția Regională de Protecția Mediului
CF	Cale Ferată
CJ	Consiliul Județean
CRSC	Comisariatul de Regim Silvic și Cinegetic
DAJ	Direcția Agricolă Județeană
Defrișare	îndepărtarea totală a vegetației lemnoase de pe o anumită suprafață. În cazul în care termenul se utilizează pentru o suprafață din fond forestier, descrie o acțiune de îndepărtare a vegetației lemnoase cu scopul de a schimba categoria de folosință -scoterea din fond forestier-.
Direcție de management	în sensul utilizat în acest PM, termenul descrie ceea ce se dorește a se realiza prin Activități și măsuri de management. Se definesc pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, detalierea Activităților/acțiunilor specifice urmând să fie făcută în planurile de lucru anuale. Capitolul D5 prezintă câteva acțiuni de importanță critică sau recomandate - a se vedea introducerea de la acest capitol.
DS	Direcția Silvică

FS	Formular Standard- documentul în care se redau principalele caracteristici ale siturilor Natura 2000 precum și informații despre speciile și habitatele pentru care au fost desemnate.
GAL	Grup de Acțiune Locală
GEF	Fondul Global de Mediu (Global Environmental Fund)
Habitate de interes de conservare	habitate de interes comunitar incluse în Formularul Standard sau habitate importante pentru speciile de interes comunitar incluse în Formularul Standard - ca loc de hrănire, reproducere, adăpost- habitate rare la nivel național.
Habitat de interes comunitar	habitate naturale de interes comunitar - acele tipuri de habitate care: a) sunt în pericol de dispariție în arealul lor natural; b) au un areal natural redus ca urmare a restrângerii acestuia sau datorită faptului că în mod natural suprafața sa este redusă; c) sunt eșantioane reprezentative cu caracteristici tipice pentru una sau mai multe dintre cele 5 regiuni biogeografice specifice pentru România: alpină, continentală, panonică, stepică și pontică.
Habitate prioritare	habitate aflate în pericol de dispariție, pentru a căror conservare Comunitatea Europeană și ca urmare Statele Membre are o responsabilitate specială
HCJ	Hotărâre a Consiliului Județean
HG	Hotărâre de Guvern
HNVF	terenuri agricole cu valoare naturală înaltă (en. High Nature Value Farmlands)
IACS	Sistemul Integrat de Administrare şi Control
ICAS	Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, devenit ulterior Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare și Amenajări Silvice „Marin Drăcea”
INS	Institutul Național de Statistică
Legea Pajiștilor	Legii nr. 86/2014 pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea şi exploatarea pajiştilor permanente şi pentru modificarea şi completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991.
Management activ	în cazul prezentului document, termenul se folosește pentru a indica necesitatea realizării unor Activități și măsuri de management destinate special menținerii stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes de conservare sau refacerii acestei stări. Fără Activitățile și măsurile respective, valorile de interes conservativ se pot degrada sau pot dispărea, cum ar fi de exemplu pierderea de habitate importante de pajiști în cazul necosirii fânețelor.
Management adaptabil	acțiunile de management sunt astfel definite încât să permită adaptarea la modificări ale sistemelor naturale intervenite pe perioada de aplicare a planului de management sau redefinirea Activităților și măsurilor de management, dacă prin monitorizare se dovedește că acest lucru este necesar
Management participativ	planificarea și implementarea Activităților de management se face cu

	implicarea / participarea factorilor interesați
Măsuri de management	sunt reguli specifice de utilizare a terenurilor și resurselor din aria protejată impuse de statutul de aria protejată, respectiv de necesitatea atingerii obiectivelor ariei protejate, de obicei incluse în Regulamentul ariei protejate. Exemplu: cosirea pajiștilor de interes de conservare numai după data de 1 iulie
MHC	Micro-hidrocentrale
Natura 2000	instrument aplicabil la scară europeană, în scopul conservării capitalului natural comun al statelor UE. Este o rețea europeană de zone naturale protejate care cuprinde un eșantion reprezentativ de specii sălbatice și habitate naturale de interes comunitar. A fost constituită nu doar pentru protejarea naturii, ci și pentru menținerea acestor bogății naturale pe termen lung, pentru a asigura resursele necesare dezvoltării socio-economice.
OM MMDD	Ordin de Ministru emis de Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
OM MMP	Ordin de Ministru emis de Ministerul Mediului și Pădurilor
OS	Ocol Silvic
OSPA	Oficii de Studii Pedologice și Agrochimice
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
OUG 57/2007	Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare
Pajiște	tip de ecosistem natural / seminatural și categorie de utilizare a terenurilor care poate lua forma utilizării fie ca pășune, fie ca și fâneață.
Pajiști (pășuni) împădurite	suprafețe de teren cu folosința de pajiște (pășune), pe care se regăsește vegetație cu arbori cu peste 40% închidere a coronamentului (consistență minim 0,4) pe o suprafață minimă de 0,5 ha.
Pajiști cu arbori	pajiști cu arbori izolați, sau pâlcuri de arbori cu grad de acoperire a coronamnetului sub 40% (consistență sub 0,4). Sunt utilizate ca și pășuni sau pășuni și fânețe.
Pajiști permanente	denumite în continuare pajişti, sunt suprafeţe agricole de păşuni şi fâneţe, naturale sau semi-naturale, folosite pentru producţia de iarbă sau de alte plante erbacee furajere, care nu au fost incluse timp de cel puţin 5 ani în sistemul de rotaţie a culturilor şi care sunt utilizate pentru păşunatul animalelor şi producerea de furaje, cu respectarea bunelor condiţii agricole şi de mediu. În categoria pajişti sunt cuprinse şi: păşunile împădurite cu consistenţa mai mică de 0,4, calculată numai pentru suprafaţa ocupată efectiv de vegetaţia forestieră și păşunile alpine. (articolul 1 - ORDONANŢĂ DE URGENŢĂ Nr. 34 din 23 aprilie 2013 privind organizarea, administrarea şi exploatarea pajiştilor permanente şi pentru modificarea şi completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991)
Presiuni	activități din trecut sau care au loc în prezent, ce apar/există ca urmare

	a acțiunilor umane desfășurate în mod necorespunzător sau în zone sensibile sau sunt generate de fenomene naturale extreme și care afectează, în mod cumulat (efectul mai multor acțiuni și/sau fenomene) sau separat viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului.
PUG	Plan de Urbanism General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
PVRC	Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare
SCI	Sit de Importanță Comunitară
SFC	Stare favorabilă de conservare
Specii de interes de conservare	specii de interes comunitar, incluse în Formularul Standard sau specii importante pentru speciile de interes comunitar, incluse în Formularul Standard - de exemplu pentru că sunt sursă hrană – sau specii rare protejate la nivel național
Specii de interes comunitar	speciile care pe teritoriul Uniunii Europene sunt: periclitate, vulnerabile, rare
Specii prioritare	speciile periclitate, vulnerabile, rare sau endemice pe teritoriul UE, pentru a căror conservare Comunitatea Europeană are o responsabilitate specială datorită proporţiei reduse a arealului acestora pe teritoriul Uniunii Europene.
SPA	Arie Specială de Protecție Avifaunistică
TEMPO Online	este o baza de date statistice care da posibilitatea de a accesa o gama lar de informatii oferite de Institutul National de Statistica.
UA	Unitate Amenajistică
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UB	Unitate de Bază (silvicultură)
UICN	Uniunea Internațională de Conservare a Naturii
UP	Unitate de Producție (silvicultură)
UVM	Unitate Vită Mare- unitate de măsură standard stabilită pe baza necesarului de hrană al fiecărei specii de animale, care permite conversia diferitelor categorii de animale;

Mulțumiri

Ce conține Planul de Management?

Planul de management este structurat în așa fel încât să se poată face o analiză cât mai bună a informațiilor de care se dispune la data elaborării. Informațiile și analizele sunt redate astfel încât detaliile tehnice să fie prezentate cât mai succint pentru fiecare din domeniile la care se face referire -în principal ecologie, biologie, hidrologie, silvicultură, agricultură și altele- dar suficiente pentru a permite o bună înțelegere a legăturilor între situația actuală, tendințele de viitor și măsurile de management planificate. În cele ce urmează se redă foarte pe scurt ce conține fiecare capitol, sperând că astfel vom ajuta la înțelegerea mai ușoară a conținutului Planului de Management, permițând cititorului să se concentreze pe capitolele care îl interesează în mod deosebit.

Sumar - redă succinct aspectele principale din Plan.

A. Introducere – ***De ce plan de management?***
De ce este nevoie de planul de management și care sunt prevederile legale în baza cărora s-a elaborat.

B. Descrierea AP – ***Care este situația actuală în AP? – aspecte care explică și /sau influențează AP***
Acest capitol conține o descriere a situației actuale a AP, ca și cum s-ar ”fotografia” zona la momentul elaborării Planului de Management, pentru a se cunoaște situația actuală. Descrierea conține informații utile pentru elaborarea strategiei și a măsurilor de management (Capitolul D). Informațiile sunt relevante pentru elaborarea celorlalte capitole din PM.

B.1. Informații generale

- despre ce arii protejate este vorba,
- unde se află AP și ce suprafețe includ,
- cine sunt proprietarii și gestionarii terenurilor, resurselor naturale și ale ariilor protejate,
- cine sunt cei ce au interese și care desfășoară activități în AP,
- ce resurse are și ce activități a desfășurat până în prezent Administratorul.

B.2. Descrierea mediului fizic și biotic

B.2.1. informații minime despre relief, rețeaua de ape, climă - factori ce determină prezența habitatelor și speciilor,

B.2.2. situația actuală cu privire la prezența speciilor și habitatelor -prezentarea rezultatelor inventarierilor de teren-reflectată și în hărțile din anexe.

B.3. Informații socio-economice și culturale

Aria protejată nu este ”ruptă” de contextul socio-economic, ceea ce se întâmplă în zonă influențând în mod semnificativ biodiversitatea. Capitolul conține informații sumare cu privire la situația socio-economică, necesare pentru a defini situația AP pe teritoriile localităților / comunelor peste care se suprapun, tendințele de dezvoltare, interesul pentru terenurile și resursele naturale din zonă, situația sistemului educațional - pentru stabilirea programelor de educație pentru natură , potențialul pentru noi activități legate de valorile naturale.

Toate acestea pot influența semnificativ managementul AP, întrucât activitățile umane au, în general, impact asupra naturii.

B.4. Informare, conştientizare, educare – activități desfășurate până în prezent. Ariile protejate au un rol important pentru educare și conștientizare cu privire la importanța protecției naturii. Este important să se cunoască activitățile de educație și informare realizate până în prezent pentru a ajuta la planificarea acestor gen de activități pe viitor.

B.5. Cercetare – ce aspecte relevante pentru managementul AP au fost cercetate până în prezent și ce infrastructură există pentru cercetare aplicată?

B.6. Acțiuni de management majore desfășurate în AP – ce s-a făcut până în prezent pentru managementul AP - principalele acțiuni și rezultate.

C. Evaluarea situaţiei actuale - ***Ce trebuie să păstrăm / îmbunătățim în zonă și de ce sunt necesare măsuri de management. Care sunt presiunile și amenințările?***

Informațiile de la capitolul C sunt analizate din perspectiva conservării valorilor pentru care au fost declarate ariile protejate.

C.1. Valori – ***Ce trebuie să menținem sau să îmbunătățim în AP? - Valori***

Se descriu valorile care trebuie păstrate sau îmbunătățite. În cazul siturilor Natura 2000 este vorba, obligatoriu, despre habitatele și speciile pentru care au fost declarate, conform Formularului Standard, dar au fost identificate și alte specii și habitate, respectiv alte valori considerate importante pentru zonă. Pe aceste valori se concentrează acțiunile de management pe viitor (Capitolul D4).

C.2. Presiuni și amenințări: ***Ce trebuie reglementat pentru a menține sau îmbunătăți valorile? Presiuni și amenințări***

Sunt descrise activitățile umane care, din cauza modului în care se desfășoară, au un impact asupra valorilor sau pot avea impact pe viitor.

C.3. Evaluare – ***Care este starea actuală și tendințele în viitor în ce privește valorile AP?***

Se analizează dacă valorile sunt în stare corespunzătoare și care va fi evoluția amenințărilor? Analiza se face în baza celor descrise la Capitolul B.1 cu referire doar la valorile identificate în capitolul C.1. și luând în calcul tendințele viitoare din perspectiva amenințărilor identificate în capitolul C.2.

D. Strategia de management - ***Ce vrem pentru zonă pe viitor? Cum se va face managementul?***
Natura și resursele naturale nu pot fi gestionate eficient pe termen scurt. Trebuie să definim ce anume vrem să obținem pe o perioadă mai lungă, iar PM să descrie ce anume ar trebui făcut în următorii cinci ani pentru a ne apropia de realizarea țelului –viziunii - propus. Cunoscând valorile avute, situația lor actuală, presiunile și amenințările la care sunt supuse, se definește o strategie pe termen mediu sau lung, răspunzând la întrebările de mai jos.

D.1. Viziunea - ***Cum vrem să arate AP peste 50 de ani?***

D.2. Organizarea teritorială a managementului – ***În ce zone din AP trebuie să impunem condiții pentru desfășurarea activităților umane astfel încât să menținem sau să îmbunătățim valorile?***
Se stabilește dacă sunt necesare măsuri speciale de management în anumite zone. Zonele cu cerințe speciale în ceea ce priveşte măsurile de management sunt prezentate pe hartă. Această planificare ”teritorială”, din punct de vedere a măsurilor de management, este foarte importantă, întrucât anumite aspecte vor trebui reflectate în managementul terenurilor și resurselor.

D.3. Strategia de management:
Care este strategia pe termen mediu, definită în baza informațiilor din capitolele B și C? Domeniile pe care se vor concentra eforturile de management și obiectivele pentru fiecare din acestea.
Se descrie cum anume va fi organizat managementul, definind domeniile pe care vor fi desfășurate activitățile de management și ce anume vrem să obținem pe fiecare din aceste domenii -obiective-.

D.4. Planul operațional pe cinci ani – ***Ce acțiuni de management sunt necesare pentru a realiza obiectivele definite la Capitolul D.3?***
Ce trebuie făcut în următorii cinci ani pentru a ne asigura că se menține sau se îmbunătățește starea speciilor și a habitatelor, respectiv a celorlalte valori, se reduc amenințările și se asigură un cadru corespunzător pentru ca zona să poată beneficia de o dezvoltare durabilă.

D.5. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional ***Cum anume se pot realiza acțiunile din Planul operațional? Exemple de activități și măsuri de management***
Se dau exemple de activități și măsuri de management, eventual restricții pentru câteva din acțiunile de management definite în capitolul D.4. Acest capitol cuprinde prevederi care se regăsesc și în Regulament.

E. Asigurarea implementării Planului de Management – ***Cum se implementează în mod eficient Planul de Management?***

E.1. Sistemul de luare a deciziilor – ***Cine ia deciziile în cazul în care trebuie modificate anumite prevederi din Planul de Management?***

E.2. Resurse necesare pentru implementarea Planului de Management - ***Ce resurse umane și financiare sunt necesare pentru realizarea activităților din PM?***

E.3. Monitorizarea implementării Planului de Management – ***Cum apreciem dacă ne atingem obiectivele și cum ne asigurăm că măsurile de management sunt adaptate – dacă este necesar - pentru atingerea obiectivelor?***

Se explică cum anume se urmărește implementarea PM, cum se măsoară impactul activităților de management și succesul lor, cine trebuie să măsoare și când și cum se folosesc rezultatele monotorizării pentru a îmbunătăți măsurile de management.

ANEXE

Sumar

Proiectul ”*Pentru Natură şi Comunităţi Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt*” implementat de Asociaţia WWF-Programul Dunăre Carpaţi România în parteneriat cu în cu ARPM 7 Centru, Fundaţia ADEPT, Fundaţia Mihai Eminescu Trust şi Asociaţia ECOTUR Sibiu și-a propus să contribuie la menţinerea stării de conservare favorabilă a speciilor şi habitatelor de interes comunitar şi naţional prin managementul participativ al ariilor de protecție avifaunistică și al ariilor de interes comunitar – viitoarele arii speciale de conservare - din zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, asigurându-se în acelaşi timp cadrul necesar pentru o utilizare durabilă a resurselor naturale ca fundament de dezvoltare pentru comunităţile locale.

Ariile Protejate pentru care s-a întocmit acest plan, numite colectiv în acest document ***Aria Protejată Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt*** au fost desemnate pentru a se conserva valori naturale deosebite atât pentru România cât și pentru Uniunea Europeană. Această zonă este foarte importantă din perspectiva conservării biodiversităţii, fiind cea mai mare suprafaţă compactă acoperită de arii protejate din Transilvania.

Siturile de Importanță Comunitară SPA Podișul Hârtibaciului, SCI Sighișoara Târnava Mare și SCI Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu formează împreună, probabil, cel mai important grup de situri Natura 2000 din bioregiunea continentală a României, importanță susținută de mai multe argumente. Este o zonă de întindere foarte mare, peste 270.000 ha, care, cu toate că se află în zona colinară dens populată și cu multe conflicte om/natură, are următoarele atuuri:

- Situl are formă rotunjită - adică ideală pentru managementul ariilor protejate, lipsită de numeroase margini și fragmentare pe margini.
- Este o zonă mai puțin populată față de media zonelor colinare, cu 5-10 km distanțe între sate - astfel că speciile de animale pot coexista fără conflicte majore cu populația umană.
- Între sate, s-a păstrat un echilibru între terenurile gestionate intensiv pentru resurse și cele cu caracter semi-natural și natural , păstrându-se integritatea peisajului cultural unic în Europa.
- Nu există drumuri cu un trafic intens decât în zonele marginale ale Arie Protejate.
- Habitatele naturale și seminaturale de păduri și pajiștil, cu biodiversitate ridicată sunt preponderente. Zonele mai puțin favorabile pentru habitatele și speciile sălbatice, precum terenurile arabile, sunt puține, iar zonele nefavorabile, ca și zonele industriale, lipsesc aproape în totalitate.
- Habitatele sunt într-o stare favorabilă pentru a asigura o biodiversitate ridicată: pădurile, în totalitate gospodările au un procent semnificativ de păduri bătrâne, de peste 80 de ani. într-o stare favorabilă multor specii de nevertebrate, păsări și mamifere;
- Pajiștile, întreținute și exploatate prin păşunat sau cosit, permit coexistența multor specii.
- Remarcăm prezența unei rețele de văi cu pâraie care curg natural, creând meandre mari, văi în ale căror albii majore sunt prezente zone cu vegetație specifică de luncă, cu sălcii, plopi și anini bătrâni, habitate importante pentru multe specii de floră și faună și care asigură importante servicii ecologice.

- biodiversitatea și diversitatea culturală continuă să se împletească organic, susținând economia locală, oferindu-le comunităților dreptul la o viață în comuniune cu patrimoniul natural. Mai mult decât atât, patrimoniul cultural dezvoltat de-a lungul secolelor asigură caracterul unic al zonei, constituind un potențial deosebit pentru dezvoltarea turismului.

În această zonă au fost desemnate și se suprapun zece arii protejate de interes comunitar și național: SPA Podişul Hârtibaciului, SCI Sighişoara- Târnava Mare, SCI Pădurea de gorun şi stejar de pe Dealul Purcăretului, SCI Pădurea de gorun şi stejar de la Dosul Fânaţului, SCI Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu, SCI Hârtibaciu Sud-Est, SCI Hârtibaciu Sud-Vest , Rezervaţia Naturală "Stejarii seculari de la Breite Municipiul Sighişoara", "Canionul Mihăileni", "Rezervația de stejar pufos" din comuna Daneş-sat Criş, planul de management integrând obiectivele și măsurile de management pentru toate aceste arii protejate. Pentru a face mai ușoară parcurgerea documentului, când se face referire în acest plan de management la toate cele 10 arii protejate, se folosește denumirea colectivă ***Aria Protejată Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt sau prescurtat Aria Protejată (AP)***. Această denumire colectivă este utilă și importantă și din perspectiva comunicării, în special cu principalii factori interesați din zonă.

Un obiectiv extrem de important pentru această AP este asigurarea menținerii și refacerii stării favorabile de conservare pentru toate speciile și habitatele de interes comunitar, așa cum se prevede în directivele europene de conservare a naturii. Dar atingerea acestui obiectiv fără implicarea directă, activă a proprietarilor și gestionarilor de terenuri și resurse naturale nu este posibilă, ca urmare viziunea pe termen lung pentru această zonă trebuie să fie una acceptată de principalii factoi interesați din această zonă.

Viziunea pe termen lung pentru această zonă a fost definită astfel :

Aria Protejată Hârtibaciu – Târnava Mare – Olt are cel mai atractiv peisaj rural tradițional multicultural din Europa Centrală, în care comunitățile locale mențin cu mândrie peisajul mozaicat cu sate bine gospodărite, trăind în principal din produsele locale și serviciile create prin utilizarea durabilă a resurselor naturale și a valorilor culturale.

Viziunea reflectă faptul că valorile de biodiversitate pentru care s-au declarat ariile protejate reprezintă un element critic pentru dezvoltarea comunităților locale, fundamentând astfel demersurile promovate în acest plan de management pentru menținerea și chiar îmbunătățirea stării valorilor naturale și culturale deosebite care se găsesc aici, și confirmând necesitatea implicării active a comnuităților locale în păstrarea lor.

În ceea ce privește importanța valorilor identificate în această arie protejată ele trebuiesc privite atât din punct de vedere al conservării naturii și ca resurse naturale care asigură venituri diverse și servicii ecosistemice și care influențează condițiile de trai ale comunităților locale.

Direcțiile și măsurile de management variate necesare pentru a se asigura în următorii 10 ani dezideratele de conservare sunt grupate în acest plan pe programe / domenii definite de obiective specifice, și anume:

- ✓**Programul 1. Managementul biodiversității:** Menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes pentru conservare, prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management, în colaborare cu proprietarii și administratorii de terenuri și resurse naturale.
- ✓**Programul 2. Managementul peisajului:** Menținerea peisajului caracteristic prin conservarea mozaicului de terenuri cu folosințe variate și a localităților cu arhitectură specifică.
- ✓**Programul 3. Managementul resurselor naturale și comunitățile locale:** Implicarea comunităților locale în administrarea AP prin acordarea de sprijin în vederea unui management durabil a resurselor naturale și identificarea de soluții pentru dezvoltare durabilă bazată pe valorile zonei.
- ✓**Programul 4. Ecoturism și promovare:** Creșterea atractivității AP prin realizarea și implementarea unei strategii în vederea transformării zonei în atracție turistică majoră pentru vizitatorii români și străini.
- ✓**Programul 5. Informare, conştientizare, educaţie ecologică:** Creșterea sprijinului comunităților locale pentru menținerea și valorificarea valorilor din aria protejată.
- ✓**Programul 6. Administrarea ariei protejate (management):** Menținerea integrității și a valorilor AP prin reglementarea activităților relevante și asigurarea resurselor necesare pentru management.

Realizarea acestor programe nu este doar responsabilitatea celui ce administrează aria protejată, respectiv a Administratorului. Legea prevede responsabilități și obligații, atât pentru proprietarii și administratorii de terenuri, cât și pentru autorități. Ca urmare este foarte important ca implementarea planului de management să se facă în parteneriat și prin colaborare cu factorii interesați.

Planul de management al Ariei Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt conține o descriere succintă a ariilor protejate, o prezentare a valorilor și amenințărilor identificate, o evaluare a tendințelor și, în baza acestora, stabilește măsurile de management în planul operațional. Planul conține și o evaluare a necesarului de resurse financiare. Planul de monitorizare stabilește cadrul pentru monitorizarea eficienței măsurilor de management, al administrării ariei protejate, urmând să ofere informații importante pentru adaptarea măsurilor de management pe viitor.

Acest plan se constituie într-un ghid extrem de important nu numai pentru administratorul ariilor protejate, ci și pentru autorități, instituții, proprietari și administratori de terenuri, constituind cadrul pentru un management participativ al ariilor protejate.

Strategia de management, respectiv viziunea, obiectivele specifice pe domenii și subdomenii, direcțiile de management și acțiunile, respectiv măsurile de management au fost elaborate de echipa proiectului “Pentru Natură şi Comunităţi Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt”

A. Introducere

În țările Uniunii Europene se manifestă pregnant o reală îngrijorare faţă de utilizarea iraţională a resurselor naturale asigurate de habitatele și speciile sălbatice, faţă de lipsa de informaţii şi cunoştinţe cu privire la acestea, precum şi faţă de lipsa capacității instituţionale de a furniza datele științifice și tehnice care ar putea sta la baza înţelegerii integrate a fenomenelor de degradare a naturii la nivel național, regional și comunitar. Este recunoscută strânsa și tradiționala dependență a comunităților umane de valorile capitalul natural, precum și necesitatea conservării acestora astfel încât să fie capabile să răspundă nevoilor şi aspiraţiilor generaţiilor prezente şi viitoare, lucru ce a determinat organizarea unui sistem unitar de arii protejate la nivel comunitar, cunoscută sub denumirea de rețeaua Natura 2000.

Reţeaua Natura 2000 urmăreşte menţinerea, îmbunătăţirea sau refacerea stării de conservare favorabilă a speciilor şi habitatelor de interes comunitar din siturile Natura 2000, luând în considerare realităţile economice, sociale dar și culturale specifice la nivel local şi regional ale fiecărui stat membru al Uniunii Europene. Astfel, unicitatea spațiului intracarpatic la nivel European, cu precădere zona cuprinsă în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, zonă ce atestă un valoros patrimoniu natural şi cultural, a impus necesitatea realizarea unui cadru organizat în care să fie promovate modalități de utilizare a resurselor naturale în acord cu practicile tradiţionale şi compatibile cu cerinţele conservării biodiversităţii.

A.1. Scopul Planului de Management

Planul de management al AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, denumit în continuare PM, este documentul oficial care stabileşte cadrul general de desfăşurare al acţiunilor necesare pentru îndeplinirea obiectivelor ariei protejate, acest document stând la baza activităţilor Administraţiei AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt precum și a altor factori interesați.

Planul de management reprezintă cadru stabil de integrare a problemelor de conservare a patrimoniului natural şi cultural cu cele care vizează dezvoltarea socio-economică durabilă în AP.

Prezentul plan s-a elaborat în vederea identificării strategiei de management al AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt și stabilirea direcțiilor și a măsurilor de management și de monitorizare, astfel încât să se realizeze obiectivele pentru care au fost desemnate ariile protejate.

Complexitatea managementului AP este dată în principal de:

- multitudinea de valori naturale și culturale care se regăsesc aici și pentru care au fost declarate ariile Protejate din zonă și unicitatea zonei în peisajul european, conferită de aceste valori zone,
- diversitatea și multitudinea presiunilor și amenințărilor la adresa valorilor,
- numărul mare al factorilor interesați: proprietari și administratori de terenuri și resurse naturale, comunități locale, autorități, instituții, organizații,
- faptul că responsabilitatea pentru implementarea activităților și măsurilor de management nu revine numai administratorului AP ci și factorilor interesați,

- necesitatea definirii condițiilor în care comunitatea se poate dezvolta durabil, cu menținerea valorilor și a serviciilor naturale, cel puțin la starea lor actuală sau chiar urmărind îmbunătățirea lor,
- caracterul neprevăzut al schimbărilor din natură și necesitatea adaptării la aceste schimbări.

Ca urmare, se impune o planificare atentă, asigurând-se cadrul necesar pentru un management adaptabil și participativ.

Managementul adaptabil se referă la posibilitatea adaptării soluțiilor de management la realitățile caracteristice fiecărui moment. Acest plan trebuie să stabilească măsuri de management pentru gestionarea unor valori naturale supuse unor modificări greu de anticipat, modificări ce pot apărea atât din cauza unor factori naturali cât și din cauza unor factori antropici. Drept urmare, planul operațional a fost astfel elaborat încât să permită flexibilitate în stabilirea zonelor în care se fac intervențiile și în detalierea măsurilor și acțiunilor de management, având astfel un caracter adaptabil. Ținând cont de faptul că acest plan trebuie să stabilească măsuri de management pentru gestionarea unor valori naturale ce acoperă o suprafaţa foarte mare (peste 270.000 ha), cu multe comunităţi și activităţi umane în zonă ce au un impact asupra valorilor naturale, modificări ce pot totuși apărea și din cauza unor factori naturali, planul operațional a fost astfel stabilit încât să permită flexibilitate în stabilirea zonelor în care se fac intervențiile și în detalierea măsurilor de management, având astfel un caracter adaptativ.

Principiul **managementului participativ** impune implicarea factorilor interesați, atât în procesul de elaborare a planului, cât și în implementarea acestuia. Pe parcursul elaborării planului au fost organizate întâlniri și dezbateri cu factorii interesați, Administrația siturilor depunând eforturi semnificative pentru a se asigura că toți cei interesați au fost informați și consultați în mod corespunzător. În acest scop au fost organizate atât întâlniri publice, cât și grupuri de lucru cu specialiști din cadrul principalelor instituții cu responsabilități în zona siturilor.

Planul de management stabilește responsabilitatea implementării măsurilor speciale de management pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale, impunând implicarea nu numai a administratorului, dar și al autorităților, așa cum se precizează în articolul 21 aliniatul 6 al OUG 57/2007: *"Autorităţile locale şi naţionale cu competenţe şi responsabilităţi în reglementarea activităţilor din ariile naturale protejate sunt obligate să instituie, de comun acord cu administratorii ariilor naturale protejate şi, după caz, cu autoritatea publică centrală pentru protecţia mediului şi pădurilor, măsuri speciale pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale din ariile naturale protejate, conform prevederilor planurilor de management*." Ca urmare, Planul operațional detaliat, de la Capitolul D.4, stabilește responsabilitățile pentru implementarea acțiunilor de management.

Planul de management este un instrument important pentru a atrage atenția asupra importanței naturii și a resurselor naturale pentru dezvoltarea comunităților și a necesității menținerii acestora pentru generațiile viitoare. În vederea asigurării bazelor pentru dezvoltare durabilă a zonei, prevederile Planului de management vor fi integrate în planurile strategice relevante, conform articolului 21 aliniatul 5: "*Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală şi naţională, precum şi orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autorităţile emitente cu prevederile planului de management*."

A.2. Baza legală a Planului de Management

Planul de Management al AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt a fost elaborat conform prevederilor Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, care la articolul 21 prevede următoarele:

- ✓ alineatul 2 - *Planurile de management şi regulamentele ariilor naturale protejate care au structuri de administrare special constituite se elaborează de către administratorii acestora, prin consultarea consiliilor consultative de administrare, se avizează de către consiliile ştiinţifice şi se aprobă prin ordin al conducătorului autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului, apelor şi pădurilor, emis în baza avizelor autorităţilor publice centrale din domeniul culturii, dezvoltării regionale şi administraţiei publice şi al agriculturii şi dezvoltării rurale.*

- ✓ alineatul 7 - *Ariile naturale protejate de interes comunitar sunt create pentru impunerea unor măsuri speciale în vederea conservării unor habitate naturale şi/sau specii sălbatice de interes comunitar. În cazul suprapunerii totale a ariilor naturale protejate, se va realiza un singur plan de management, ţinând cont de respectarea categoriei celei mai restrictive de management. În cazul suprapunerii parţiale a ariilor naturale protejate, planurile de management ale acestora se elaborează astfel încât în zonele de suprapunere să existe o corelare a măsurilor de conservare, cu respectarea categoriei celei mai restrictive de management.*

PM reprezintă un cadru stabil şi comun de armonizare a obiectivelor de conservare şi protecţie ale capitalului natural cu cele ce vizează dezvoltarea socio-economică în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, lucru care denotă caracterul integrat al acestuia.

Planul de management integrat pentru AP Hârtibaciu a fost elaborat în conformitate cu prevederile art. 21, alin (1) din OUG nr. 57/2007, cu modificările şi completările ulterioare. Planul de management demarat încă din anul 2014, a fost aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. .....

Prezentul plan de management integrat a fost aprobat de către Consiliul Ştiinţific reunit în cadrul şedinţei din data de ..... și de către Consiliul Consultativ de Administrare, reunit în cadrul ședinței din data de .....

B. Descrierea Ariilor Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt

B.1. Informaţii Generale

B.1.1. Localizare și acces

Teritoriul aferent Ariilor Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt este situat în centrul României (*Figura 1*), regiunea Centru de Dezvoltare, în sudul Transilvaniei, delimitat la nord de râul Târnava Mare (aprox. 35km), iar în sud de râul Olt (aprox. 75km).

Suprafața totală a zonei de studiu este 276.177,81 ha din care suprafața ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului este 237.514,70 ha, iar 38.663,11 ha sunt incluse numai în SCI-uri. În proiecţie Stereografică 1970 coordonatele centroidului ariilor protejate sunt: X= 481436.017194859 și Y=499452.381150363.

Zona studiată este alcătuită din următoarele situri:

- Podișul Hârtibaciului - ROSPA0099;
- Sighișoara – Târnava Mare - ROSCI0227;
- Pădurea de stejar și gorun de la Dosul Fânațului - ROSCI0143;
- Pădurea de stejar și gorun de pe Dealul Purcăretului -ROSCI0144;
- Oltul Mijlociu – Cibin – Hârtibaciu - ROSCI0132;
- Hârtibaciu Sud - Vest ROSCI0304;
- Hârtibaciu Sud - Est ROSCI0303;
- Rezervația Naturală „Stejarii seculari de la Breite, Municipiul Sighișoara” - arie protejată de interes național;
- „Rezervația de stejar pufos” , comuna Daneş, sat Criş;
- Monumentul naturii „Canionul Mihăileni”-comuna Mihăileni.

Sub aspect administrativ, arealul se desfășoară pe teritoriul administrativ a 5 județe după cum se poate observa și în Tabelul 1, fiind situat în extravilanul a 9 orașe (dintre care 2 municipii: Sighișoara și Făgăraș) și 51 de comune, teritoriul administrativ al fiecăruia fiind inclus într-un procent mai mare sau mai mic în AP (vezi Anexa 1).

Tabelul 1. Situația județelor incluse în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt.

Județul	UAT-uri incluse în AP	Suprafața suprapusă AP (ha)	Suprafața totală a județului(ha)	Procentul din suprafața totală a județului inclusă în sit (%)	Procentul de participare la suprafața AP (%)
SIBIU	30	139.038,27	543.238,46	25,59	50,34
BRAȘOV	19	90.347,58	536.162,39	16,85	32,71
MUREȘ	6	46.532,13	670.322,95	6,94	16,84
VÂLCEA	2	251.13	576.528,89	0,043	0,09
HARGHITA	3	12.32	663.479,38	0,002	0,004

Datorită reliefului, dar și datorită poziționării sale în zona centrală a țării ce a permis crearea așezărilor rurale, aria protejată este străbătută de o rețea deasă de drumuri dar care nu sunt intens circulate, marea lor majoritate fiind vechi drumuri de exploatare.

Principalele puncte de acces sunt drumurile naţionale cu rang european E60/DN13 ce leagă municipiul Braşov de Târgu Mureș prin Sighișoara și E68/DN1 cu o lungime de 142 km, care leagă oraşele Sibiu şi Braşov, prin Făgăraş și delimitează latura sudică a arealului studiat. Alte drumuri principale sunt reprezentate de drumul național DN14 ce leagă Sighișoara de Mediaș, drumul județean DJ106 ce leagă orașul Sibiu de Sighișoara (Anexa 2).

Cu privire la rețeaua de căi ferate, există o linie principală în nordul sitului, ce face legătura între Brașov-Sighișoara-Mediaș componentă a Coridorului IV Pan-European pentru circulația trenurilor cu viteza maximă de 160 km/h și o linie cu encartament îngust pe traseul Sibiu-Agnita care în prezent este impracticabilă.

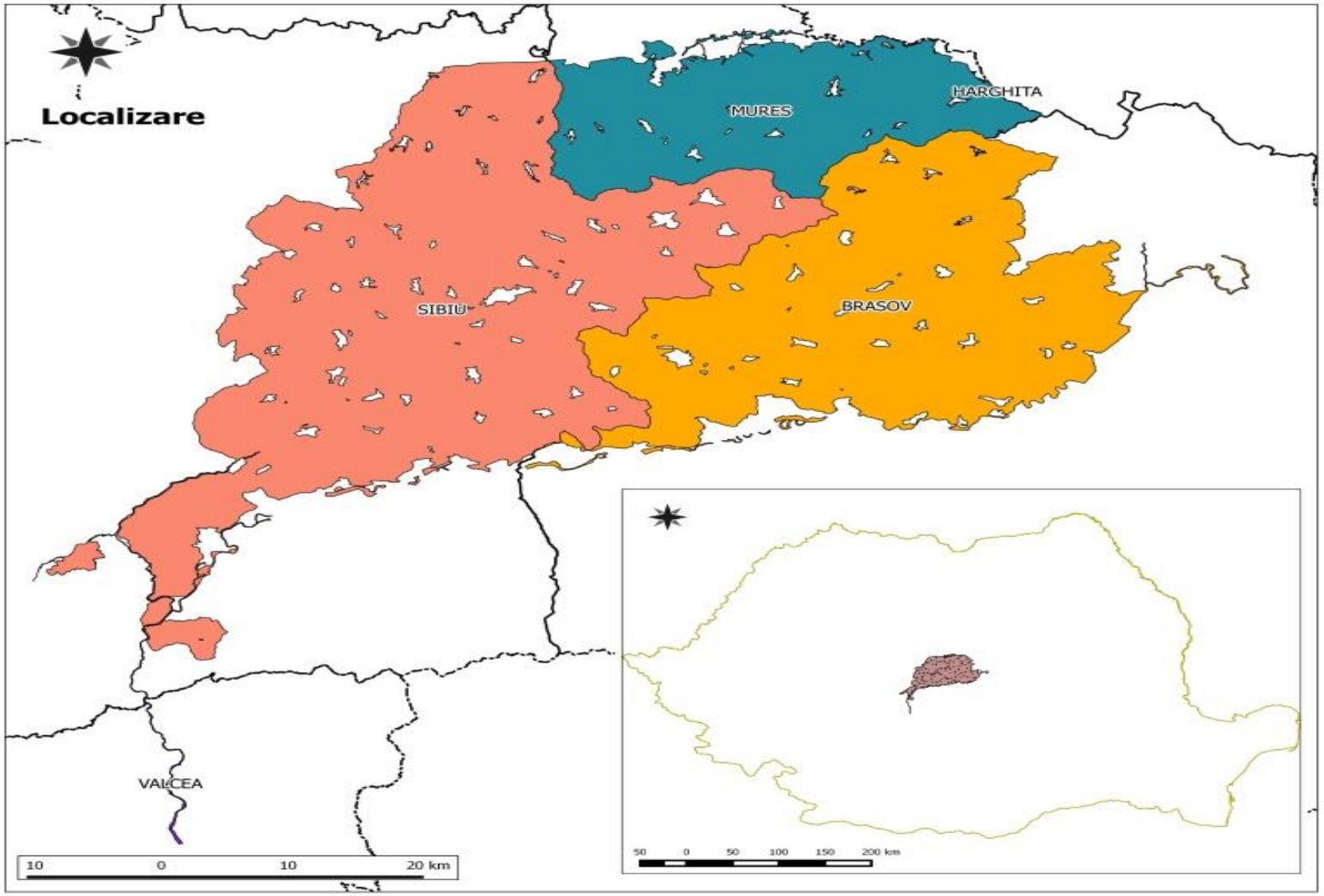

Figura 1. Localizarea Ariilor Protejate la nivel național și județean

B.1.2. Cadrul legal şi administrativ pentru management

Desemnarea, limitele şi categoriile de management ale ariilor protejate din zona Sitului N2000

Actele legale de desemnare/declarare ale ariilor protejate care se regăsesc în această zonă sunt cele prezentate în Tabelul 2.

Tabelul 2. Acte normative care au stat la baza declarării ariilor protejate

Aria protejată	Declarate și reconfirmate prin*	Denumire scurtă utilizată în Planul de Managagement
Podişul Hârtibaciului ROSPA 0099	HG nr. 1284 / 2007 HG nr. 971/2011	SPA Podişul Hârtibaciului
Sighişoara Târnava Mare ROSCI0227	OM MMDD nr. 1.964 / 2007 OM MMP nr. 2387/2011	SCI Sighişoara-Târnava-Mare
Pădurea de stejar şi gorun de la Dosul Fânaţului ROSCI0143	OM MMDD nr. 1.964 / 2007 OM MMP nr. 2387/2011	SCI Dosul Fânaţului
Pădurea de stejar şi gorun de pe Dealul Purcăretului ROSCI0144	OM MMDD nr. 1.964 / 2007 O MMP nr. 2387/2011	SCI Dealul Purcăretului
Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu ROSCI0132	OM MMDD nr. 1.964 / 2007 OM MMP nr. 2387/2011	SCI Olt Mijlociu – Cibin-Hârtibaciu
Hârtibaciu Sud - Vest ROSCI0304	OM MMP nr. 2387/2011	SCI Hârtibaciu Sud - Vest
Hârtibaciu Sud - Est ROSCI0303	OM MMP nr. 2387/2011	SCI Hârtibaciu Sud - Est
Rezervaţia Naturală "Stejarii seculari de la Breite" -Municipiul Sighișoara	Legea nr. 5/ 6 martie 2000 HG nr. 2151 / 2004	Rezervația Breite
„Rezervația de stejar pufos", comuna Daneş, sat Criş.	Legea nr. 5/ 6 martie 2000 HG nr. 2151 / 2004	Rezervația Criş
Monument la naturii„Canionul Mihăileni"-comuna Mihăileni.	Hotărârea nr. 12/28.09.1994 a Consiliului Județean Sibiu Lege nr. 5 din 6 martie 2000 HG nr. 2151 / 2004	Canionul Mihăileni

*Actele normative în vigoare care stau la baza declarării AP și la care se face referire în tabelul de mai sus sunt[1]:

- Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului naţional - Secţiunea a III-a - Rezervații și monumente ale naturii, reconfirmată și extinsă prin Hotărârea de Guvern nr. 2151 / 2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone;

[1] Actele normative de desemnare se pot consulta pe pagina web a autorității centrale pentru protecția mediului- http://www.mmediu.ro/legislatie/legislatie.htm

- Hotărârea de Guvern nr. 1284 / 2007 privind declararea ariilor de protecţie specială avifaunistică drept parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România modificată prin Hotărârea de Guvern nr. 971/2011;

- Ordinul ministrului mediului şi dezvoltării durabile nr. 1.964 / 2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România modificat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 2.387 / 2011;

- Hotărârea Consiliului Județean Sibiu nr. 12/28.09.1994.

Speciile și habitatele de interes comunitar pentru care au fost desemnate ariile protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt sunt cele incluse în Formularele Standard prezentate în Anexa 3.

Limitele AP

Limitele Ariei de Protecţie Specială Avifaunistică (SPA) „Podişul Hârtibaciului" au fost stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 1.284/2007 și modificate prin Hotărârea de Guvern nr. 971/2011.

Limitele Situlurilor de Importanţă Comunitară (SCI) „Sighişoara Târnava Mare- ROSCI0227", "Pădurea de stejar şi gorun de la Dosul Fânaţului ROSCI0143", „Pădurea de stejar şi gorun de pe Dealu Purcăretului ROSCI0144", „Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu ROSCI0132", au fost stabilite prin Ordinul Ministrului Mediului şi Dezvoltării Durabile nr. 1.964/2007 și modificate prin Ordinul Ministrului Mediului şi Pădurilor nr. 2.387/2011 când au fost desemnate limitele și pentru SCI-urile "Hârtibaciu Sud – Vest ROSCI0304", "Hârtibaciu Sud – Est ROSCI0303".

Limitele siturilor mai sus menționate sunt prezentate în Anexa 4, iar hărțile acestor situri sunt puse la dispoziția factorilor interesați de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului prin intermediul paginii : http://biodiversitate.mmediu.ro/rio/natura2000/view?docid=ROSPA0099.

Pentru AP în ansamblu principalele limite sunt:

-pe limita nordică este mărginită de valea Târnavei Mari,

-pe latura de vest de creasta deluroasă dintre Mihăileni și Vurpăr și de pâraiele Biertan, Moșna, Metișul și Zăvoiul până la localitatea Șaroș pe Târnave

- de-a lungul graniței sudice a sitului se întinde cursul Oltului mijlociu și drumul E68/DN1 Sibiu-Brașov,

- dinspre est limita este constituită de aliniamentul deluros dintre localitățile Ungra și Rupea, pârâul Valea Mare, creasta dintre localitățile Dacia și Fișer iar de aici urmărește limita comunei Bunești, granița județului Mureș – Brașov și Mureș – Harghita până în valea Târnavei Mari.

O hartă interactivă a AP se poate găsi și pe pagina web a proiectului ***„Pentru Natură şi Comunităţi Locale-Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt"*** [2].

Este important de menționat că intravilanul construit al localităților a fost în mare măsură exclus din AP cu ocazia revizuirii limitelor în 2011. Modificarea limitelor nu se poate face de către administratorul AP ci doar prin acte normative similare celor de declarare a AP, la propunerea autorității centrale pentru protecția mediului sau prin directive comunitare și doar în baza unor studii care aduc argumente bine fundamentate științific cu privire la necesitatea modificării limitelor.

Prezentul Plan de management se referă la cele zece arii protejate declarate prin acte normative, încadrate în trei tipuri de arii naturale protejate, conform prevederilor Legii 49/2011 pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice: arii protejate de interes comunitar, la care se încadrează toate SCI și SPA, arii protejate de interes național la care se încadrează rezervațiile naturale și o arie protejată de interes local la care se încadrează monumentul naturii.

Conform recomandărilor IUCN[3], orice arie protejată poate fi încadrată într-una din cele șase categorii de management[4] definite pe baza obiectivelor de management. Categoria de management reflectă principalele obiective de management așa cum sunt definite de către IUCN. Toate ariile protejate, indiferent de motivele desemnării sau de nivelul la care sunt desemnate (național sau european), pot fi încadrate într-una din cele 6 categorii IUCN (Dudley 2008). Ca urmare, pe lângă categoriile naționale definite în legislația românească, care corespund categoriilor IUCN Ia, II, III, IV, V, și siturile Natura 2000 pot fi încadrate în categoriile IUCN. Încadrarea ajută la înțelegerea obiectivelor de management așa cum sunt descrise în ghidul IUCN și în directivele europene. Având în vedere principalele obiective de management ale acestor situri, se poate face o corespondență cu categoriile de management IUCN, corespondență care este prezentată în Tabelul 3. Analizând obiectivele de management, se consideră că ariile protejate care fac obiectul acestui plan pot fi încadrate fie în categoria IV IUCN - arii pentru managementul habitatelor și speciilor, fie în categoria V – peisaj terestru protejat.

Tabelul de mai jos prezintă suprafața fiecărei arii protejate, precum și în ce măsură se suprapun diferitele categorii de arii protejate. Rezervația Daneş, Canionul Mihăileni, SCI Dosul Fanatului, SCI Dealu Purcăretul sunt incluse integral în SPA Podişul Hârtibaciului. De asemenea Rezervația Daneş și Rezervaţia Breite sunt incluse integral în SCI Sighişoara Târnava Mare. Deși are suprafața cea mai mare, SPA-ului Podişul Hârtibaciului i se suprapun doar parțial siturile SCI Hârtibaciu Sud - Est, SCI Hârtibaciu Sud - Vest, SCI Sighişoara Târnava Mare ROSCI0227, SCI Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu și Rezervaţia Naturală Breite.

---

[2] www.natura2000transilvania.ro

[3] Uniunea Internațională de Conservare a Naturii (International Union for Conservation of Nature)

[4] Dudley, N., (Editor) (2008) Guidelines for Applying Protected Area Management Categories, Gland, Switzerland: IUCN – versiunea în limba română: http://www.propark.ro/ro/publicatii/ghidul-privind-aplicarea-categoriilor-de-management-al-ariilor-protejate-75.html. Aceste categorii de management sunt recunoscute în Legea 49/2011.

Aceste suprapuneri influențează măsurile de management, așa cum se va vedea și la capitolul D.2. Organizarea teritorială a managementului.

Tabelul 3. Suprapuneri de arii protejate, tipul și categoria de management

Numele AP	Categoria AP conform		Suprafața AP (S) ha		Aria Protejată cu care se suprapune
	Legislației naționale	IUCN	S totală a AP	S suprapusă cu celelalte AP (dacă este cazul)	
Podişul Hârtibaciului ROSPA 0099	SPA	V	237.514,7	98.767,79	SCI Dosul Fânaţului SCI Dealul Purcăretului SCI Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu SCI Sighişoara - Târnava Mare SCI Hârtibaciu Sud - Vest SCI Hârtibaciu Sud – Est
Sighişoara Târnava Mare ROSCI0227	SCI	V	85.815,40	62.924,89	Se suprapune parţial cu SPA Podişul Hârtibaciului
Pădurea de stejar şi gorun de la Dosul Fânaţului ROSCI0143	SCI	IV	108,40	108,40	SPA Podişul Hârtibaciului
Pădurea de stejar şi gorun de pe Dealul Purcăretului ROSCI0144	SCI	IV	42,10	42,10	SPA Podişul Hârtibaciului
Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu ROSCI0132	SCI	IV	2.826,10	937,19 144,42	SPA Avrig - Scorei - Făgăraş* SPA Podişul Hârtibaciului
Hârtibaciu Sud - Vest ROSCI0304	SCI	V	22.726,10	11.500,87 96,79	SPA Podişul Hârtibaciului SPA Piemontul Făgăraş*
Hârtibaciu Sud - Est ROSCI0303	SCI	V	25.902,80	24.042,4	SPA Podişul Hârtibaciului
Rezervaţia Naturală “Stejarii seculari de la Breite Municipiul Sighişoara”	Rezervaţie naturală RO 2.635	IV	70	60 70	Parțial în SPA Podişul Hârtibaciului Inclusă în SCI Sighişoara - Târnava Mare
Rezervația de stejar pufos, comuna Daneş, sat Criş	Rezervaţie naturală RO 2.632	IV	11,90	11,90 11,90	Inclusă în SPA Podişul Hârtibaciului Inclusă în SCI Sighişoara - Târnava Mare
„Canionul de la Mihăileni“	Monument al naturii RO 2.700	III	16	16	Inclusă în SPA Podişul Hârtibaciului

* Planul de Management nu face referire la aceste arii protejate, întrucât ele nu au fost incluse în proiectul care au stat la baza acestui plan. Suprafețele acestor arii, incluse în zona de interes pentru plan, sunt foarte mici.

În concluzie, suprafața totală care face obiectul prezentului plan de management este de **276.177** ha.

Arii protejate limitrofe

Ariile protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt se învecinează cu următoarele arii protejate mai importante: Harghita Mădăraş (ROSCI0090), Dealurile Târnavelor şi Valea Nirajului (ROSPA0028), Râul Târnava Mare între Odorheiu Secuiesc şi Vânători (ROSCI0383), Pădurile de Stejar Pufos de pe Târnava Mare (ROSCI0186), Porumbeni (ROSCI0357), Movilele de la Păucea, Pajiştile lui Suciu (ROSCI0187), Râul Târnava Mare între Copşa Mică şi Mihalţ (ROSCI0382), Pădurea de stejar pufos de la Petiş (ROSCI0148), Podişul Secaşelor (ROSCI0211), Insulele Stepice Şura Mică - Slimnic (ROSCI0093), Frumoasa (ROSCI0085), Frumoasa (ROSPA0043), Piemontul Făgăraş (ROSPA0098), Munţii Făgăraş (ROSCI0122), Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului (ROSCI0205), Perşani (ROSCI0352), Dumbrăviţa - Rotbav - Măgura Codlei (ROSPA0037), Oltul Superior (ROSCI0329), Pădurea Bogăţii (ROSCI0137), Pădurea Bogata (ROSPA0093), Dealurile Homoroadelor (ROSPA0027).

Harta ariilor protejate care se învecinează cu AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt este prezentată în Anexa 5.

Aceste arii protejate sunt importante pentru speciile din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, întrucât anumite specii au nevoie de spații întinse, dincolo de limitele AP, fiind în același timp foarte importantă asigurarea de coridoare ecologice între ele. În plus, colaborarea cu administratorii acestor arii protejate poate contribui la creșterea eficienței rețelei de arii protejate din Regiunea Centru, conservarea speciilor și habitatelor de interes comunitar şi asigurarea unei abordări unitare în managementul ariilor protejate de interes comunitar.

Administrarea Ariilor protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt

Administrarea ariilor naturale protejate este asigurată de către **Administrația Târnava Mare Hârtibaciu,** numită în continuare Administrator, constituită în cadrul organizaţiei neguvernamentală **Societatea PROGRESUL SILVIC[5] – filiala Sibiu**, conform Contractului de administrare nr. 08 și 09/26.06.2010 (Anexa 6), încheiat între aceasta şi Ministerul Mediului şi Pădurilor pentru o perioadă de 10 ani.

B.1.3. Elaborarea, modificarea, actualizarea și implementarea Planului de Management

Procesul de elaborare a Planului

Procesul de elaborare a Planului de Management a avut la bază datele și informațiile furnizate de către experții angajați în realizarea studiilor de specialitate în cadrul proiectului Proiectul ”*Pentru Natură şi Comunităţi Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt*”, finanțat prin Programul Operațional Sectorial ”Mediu”, axa 4 – Protecția Naturii, lista acestor studii fiind prezentată la Bibliografie. Pe baza acestor date și informații a fost realizată

[5] Contact Societatea Progresul Silvic-Filiala Sibiu, Sibiu, str. Dumbrăvii 140 , Nicolae Lazar, a_tmh@yahoo.com, **http://progresulsilvic.ro/.**

analiza contextului ariei protejate, evaluarea tendințelor în starea valorilor și al amenințărilor și au fost stabilite direcțiile principale de management și o serie de măsuri și activități pentru realizarea obiectivelor. Atât analiza cât și evaluarea și planificarea s-au realizat cu implicarea activă a experților biologi și a principalilor gestionari ai terenurilor și resurselor naturale și a altor factori interesați care s-au întrunit în cadrul unor grupuri de lucru și/sau la întâlniri de consultare publică.

Au fost parcurse următoarele etape:

- Colectarea de informații – inclusiv privind starea speciilor și habitatelor de interes comunitar - și descrierea situației actuale a ariilor protejate**;**
- Analiza valorilor ariilor protejate precum și a presiunilor și amenințărilor la adresa lor;
- Definirea viziunii şi a programelor de management;
- Stabilirea obiectivelor, definirea direcțiilor de management pentru programele stabilite, identificarea indicatorilor şi stabilirea priorităților;
- Identificarea acțiunilor și măsurilor de management necesare și/sau recomandate pentru fiecare direcție de management;
- Identificarea şi planificarea acţiunilor de monitorizare a implementării Planurilor de Management;
- Elaborarea strategiei de implementare a Planului de management.

Responsabilitatea implementării Planului

Planul de management stabilește responsabilitatea implementării măsurilor de management pentru conservarea biodiversității, inclusiv prin utilizarea durabilă a resurselor naturale, impunând implicarea nu numai a administratorului, dar și al gestionarilor de terenuri și resurse naturale și a autorităților, așa cum se precizează în articolul 21 aliniatul 6 al OUG 57/2007: *”Autorităţile locale şi naţionale cu competenţe şi responsabilităţi în reglementarea activităţilor din ariile naturale protejate sunt obligate să instituie, de comun acord cu administratorii ariilor naturale protejate şi, după caz, cu autoritatea publică centrală pentru protecţia mediului şi pădurilor, măsuri speciale pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale din ariile naturale protejate, conform prevederilor planurilor de management.”* Ca urmare, Planul operațional de la Capitolul D.4, stabilește responsabilitățile pentru implementarea acțiunilor și măsurilor de management necesare realizării direcțiilor de management.

Planul de management este un instrument important pentru asigurarea protejării pe termen lung, într-un mod integrat, a valorilor naturale și culturale ale zonei, care sunt de fapt resursele disponibile pentru dezvoltarea durabiă. Ca urmare este important ca prevederile Planului de management să fie integrate în planurile strategice relevante, de la toate nivelurile, conform articolului 21 aliniatul 5 din OUG 57/2007: *”Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală şi naţională, precum şi orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autorităţile emitente cu prevederile planului de management.”*

Aprobarea, modificarea și actualizarea Planului

Planul de Management al Ariei Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt și Regulamentul acesteia se vor aviza de către Consiliul Ştiinţific şi se vor aproba prin ordin de ministru, conform prevederilor OUG 57/2007, care stipulează că:

> ”Planurile de management şi regulamentele ariilor naturale protejate care au structuri de administrare special constituite se elaborează de către administratorii acestora, prin consultarea consiliilor consultative de administrare, se avizează de către consiliile ştiinţifice şi se aprobă prin ordin al conducătorului autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului, apelor şi pădurilor, emis în baza avizelor autorităţilor publice centrale din domeniul culturii, dezvoltării regionale şi administraţiei publice şi al agriculturii şi dezvoltării rurale.” – Art.21 alin 1.

Planul de management se elaborează pentru o perioadă de 10 ani, dar Planul operațional se stabilește pe 5 ani. Planul operațional se va revizui cu avizul Consilului Științific și, dacă apar modificări majore în direcțiile de management ca urmare a recomandărilor ce derivă din procesul de monitorizare, după care se va urma procedura legală de modificare a Planului. După trecerea perioadei de valabilitate Planul se revizuiește printr-o procedură similară cu procedura de realizare a Planului de Management.

Eventualele modificări ale Planului necesare a fi realizate înainte de perioada de 10 ani se fac conform prevederilor legale pentru modificarea actului de aprobare.

Notă: Se recomandă realizarea unei analize a direcțiilor de management definite prin Planul operațional la 5 ani pentru ca, în baza rezultatetelor monitorizării acțiunilor de management, să se corecteze/modifice – dacă este necesar – direcțiile și, respectiv, măsurile de management. Necesitatea modificării poate apărea și din cauza unor modificări naturale neprevăzute pe teritoriul ariei protejate.

B.1.4. Drepturi de proprietate, administrare și folosință a terenurilor

Sub aspectul drepturilor de proprietate, administrare și folosință a terenurilor din Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, situația este extrem de variată, cu numeroase instituții și persoane fizice deținătoare de drepturi asupra terenurilor sau a resurselor. Situația detaliată a acestora nu este cunoscută încă deoarece Cadastrul General este în curs de elaborare. Acest capitol prezintă doar o imagine de ansamblu.

Unitățile Administrativ Teritoriale cu cele mai mari suprafețe incluse pe teritoriul AP aparțin comunelor Apold, Bruiu, Bunești, Saschiz, Șoarș și Ticușu cu peste 97% din totalul administrativ, fiind urmate de comunele Alțâna, Bîrghiș, Brădeni, Chirpăr, Cincu, Iacobeni, Laslea, Marpod, Merghindeal și Nocrih cu suprafețe cuprinse între 95% și 97% din totalul administrativ după cum se poate observa și în Anexa 1. La capătul opus se află UAT-uri precum Secuieni, Câța, Cristuru Secuiesc, Ațel, Homorod, Dârjiu și Turnu Roșu, cu ponderi de sub 1% din suprafață incluse în AP, care fac parte din zonele de graniță al ariei sau UAT-uri precum Pârâu, Cisnădie, Racovița, Ucea, Porumbacu de Jos, Hoghiz, Sadu, Valea viilor și Tălmaciu care au teritorii mici în suprafața AP (sub 10% din teritoriu inclusă în AP).

Conform clasificării Corine Land Cover principalele categorii de folosință sunt sintetizate în tabelul de mai jos.

Tabelul 4. Principalele categorii de folosință (Conform Corine LandCover 2006)

Categorii de folosință	Suprafață (ha)
Păduri și suprafețe seminaturale	113.461,14
Pășuni și fânețe	89.820
Alte suprafețe agricole (arabil, livezi, etc.)	67.825
Ape curgătoare	1.824,85
Zone umede	1.727,66
Suprafețe artificiale	1.518,99
Suprafața totală	**276.177,81**

**suprafețele redate mai sus fac obiectul unei analize pe întreaga arie a Ariilor Protejate.*

Pentru *terenurile agricole* (toate categoriile: arabil, pajiști) o imagine mai apropiată de situaţia actuală privind utilizarea acestora poate fi dată de sistemul informatic de gestionare şi control al cererilor unice de plată pe suprafaţă, IACS- Sistemul Integrat de Administrare şi Control, gestionat de APIA- Agenţia de Plăţi şi Intervenţie pentru Agricultură.

Terenurile forestiere prezente în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt constituie bun de interes naţional şi pot fi, după caz, proprietate publică sau proprietate privată, după cum reiese și din Tabelul 5, iar administrarea acestor suprafețe este de asemenea făcută de mai multe entități (Tabelul 6), ocoale silvice de stat sau private.

Tabelul 5. Situația formelor de proprietate a habitatelor forestiere*

Forma de administrare	Suprafața (ha)
Statut nedefinit	12.350,47
Proprietate privată composesorate	13.867,19
Proprietate privată asociații	174,10
Proprietate privată lăcașe de cult	464,94
Proprietate privată persoane fizice	13.441,25
Proprietate publică a comunelor	19.017,97
Proprietate publică a municipiilor	2.218,01
Proprietate a statului	18.052,95
Total*:	**79.586,88**

Tabelul 6. Situația administratorilor de fond forestier*

Administrator	Suprafața (ha)
Administrare nedefinită	21.016,52
Ocolul Sivlic de stat Agnita	15.509,77
Ocolul Silvic privat Arpașu	1.759,39
Ocolul Silvic privat Codrii Făgărașului	4.246,31
Ocolul Silvic privat Dealurile Sibiului	1.343,67
Ocolul Silvic de stat Dumbrăveni	6.173,99

Ocolul Sivlic de stat Făgăraș	400,22
Ocolul Sivlic de stat Rupea	1.637,89
Ocolul Sivlic de stat Sighișoara	19.609,43
Ocolul Silvic privat Stejaru	7.861,49
Total*:	**79.586,88**

**situația de mai sus face referire la suprafețele forestiere care au regim de administrare conform legislației.*

Terenurile cu drumuri de pe teritoriul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt au destinații diferite:

- **drumuri publice** destinate circulaţiei rutiere şi pietonale, în scopul satisfacerii cerinţelor generale de transport ale economiei naţionale, ale populaţiei şi de apărare a ţării gestionate de: Compania Națională de Administrare a Drumurilor Naționale din România (drumurile naționale și europene), de Consiliile Județene Sibiu, Mureș și Brașov (drumurile județene) și de către autorități ale administrațiilor publice locale (drumuri comunale și orășenești, drumuri de exploatare agricolă);
- **drumuri de utilitate privată** (destinate satisfacerii cerinţelor proprii de transport rutier şi pietonal spre obiectivele economice, forestiere, petroliere, miniere, agricole, energetice, industriale etc., drumuri de acces în incinte şi din interiorul incintelor, drumuri pentru organizările de şantier) gestionate de proprietari.

O serie de drumuri rutiere (naționale și județene) au fost reabilitate prin programul Regio, axa 2, DMI 2.1: DJ 106 care traversează întreaga AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt (Sibiu – Cornățel – Alțâna – Bârghiș – Agnita), DJ 142C din județul Mureș și artera principală a orașului Agnita.

Printre proiectele de drumuri aflate deja în execuție sau doar în faza de proiect, care vor traversa zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, se numără și următoarele:

- Autostrăzi pe traseele: Pitești- Sibiu- Sebeș- Deva- Arad- Nădlac-care se presupune că va trece prin partea estică a sitului, însă nu este cert dacă traseului proiectului trece prin AP; Sibiu- Făgăraș- Brașov- Ploiești- București; Brașov- Cluj Napoca- Oradea-proiect care în faza de studii de fezabilitate era prevăzut să treacă prin AP pe aliniamentul Făgăraș-Iacobeni-Sighișoara;
- Drumul DJ106 va deveni cel mai scurt drum de acces din Autostrada Transilvania în jumatatea de sud a județului Sibiu, în contextul finalizării tronsonului 1B Făgăraș-Sighișoara (52 km) din Autostrada Brașov- Cluj- Borș (Proiectul "Autostrada Transilvania"), prevăzut a se realiza în perioada 2010 –2013 (proiectare și fezabilitate) și prelungit pe 2014-2020 (faza de execuție), aceasta va intersecta DJ 106 (Sibiu- Nocrich-Alțâna- Bîrghiș- Agnita-Brădeni-limita județ cu Mureș) în zona Brădeni.
- Drum expres cu patru benzi pe traseul Sibiu- Mediaș- Sighișoara- Odorheiul Secuiesc-Miercurea Ciuc.

Terenurile ocupate cu căi ferate, respectiv construcţiile care le deservesc, sunt proprietatea publică sau privată a statului și sunt gestionate de Căile Ferate Române. Pe teritoriul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt există o linie principală, în nordul sitului, ce face legătura între Brașov- Sighișoara-Mediaș și o linie care în prezent este impracticabilă pe traseul Sibiu-Agnita. În Master Planul General de Transport al României sunt prevăzute lucrări de reabilitare și modernizare a sectorului Feroviar Sibiu-Agnita(59 km)-“Linia Hârtibaciu”, prevăzută ca “*Linie cu impact asupra dezvoltării turismului*”.

Terenurile cu ape (luciurile de apă și cursurile de apă), respectiv terenurile cu diguri şi regularizări ale cursurilor de apă, aparțin în cea mai mare parte statului, fiind gestionate de Administrația Națională Apele Române prin două administrații bazinale:

- **Administrația Bazinală de Apă Olt** prin Sistemul de Gospodărirea Apelor Brașov, Sistemul de Gospodărirea Apelor Sibiu și Sistemul de Gospodărirea Apelor Harghita în mod direct.
- **Administrația bazinală Mureș** prin Sistemul de Gospodărirea Apelor Mureș în mod direct. Heleșteele piscicole care sunt în apropierea localităţii Brădeni sunt gestionate în regim privat.

Apele care aparţin domeniului public (apele de suprafaţă cu albiile lor minore cu lungimi mai mari de 5 km şi cu bazine hidrografice ce depăşesc suprafaţa de 10 km^2, malurile şi cuvetele lacurilor, precum şi apele subterane) sunt administrate de Administraţia Națională „Apele Române”.

Terenurile cu lucrări de îmbunătăţiri funciare (amenajările de desecare şi drenaj, lucrări de combatere a eroziunii solului şi de ameliorare a terenurilor afectate de alunecări, etc.) sunt administrate de ANIF (Agenţia Naţională de Îmbunătăţiri Funciare), care are rolul de a administra infrastructura de îmbunătăţiri funciare aparţinând domeniului public şi privat al statului.

Agricultura locală, principala activitate economică a zonei, se află într-un proces de transformare, de la o agricultură de semi-subzistenţă către o agricultură extensivă. Analiza modificării modului de utilizare a terenurilor demonstrează faptul că în zona acoperită de AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt riscul predominant este de abandon al unor terenuri agricole utilizate pentru culturi anuale şi perene, fapt care conduce la transformarea acestora într-o primă etapă în pajişti Tabelul 7 prezintă o imagine de ansamblu a categoriilor de folosință și situația lor din punct de vedere al regimului de proprietate. O situație detaliată, pe județe, a categoriilor de teren de pe teritoriul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, precum și a grupurilor mai mari de proprietari, se regăsește în Anexa 7.

Tabelul 7. Categorii de proprietari și categoriile de terenuri pe care le dețin

Proprietar	Categorii de terenuri deținute					
	Pădure	Pășune	Fânețe	Arabil	Luciu apă	Altele (Vii, livezi)
Persoane Fizice	√	√	√	√	√	√
UAT	√	√	√	√	√	√
Proprietăți de Stat	√	√	√	√	√	√
Persoane Juridice	√	√	√	√	√	√
Obști și Cooperative	√	√	√	√	√	√
Investitori străini	√	-	-	√	-	√

B.1.5. Factorii interesaţi

Pentru atingerea obiectivelor Planului de Management este obligatorie implicarea diverşilor factori interesaţi. În cadrul procesului de realizare a planului de management au fost identificaţi factorii interesaţi din raza Ariei Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, felul în care ei sunt influenţaţi de aria protejată și rolul oficial (legal)_ pe care îl au, pentru a se putea stabili modalitatea de implicare în implementarea planului de management.

În tabelul de mai jos (Tabelul 8) este prezentată lista instituțiilor și organizațiilor care au sarcini de aplicare a legislației, administrative, de gestionare a terenurilor și resurselor, economice sau interese de altă natură pe teritoriul AP (de exemplu de interes educativ).

Principalii factori interesați pentru AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt sunt toate comunele cu locuitorii acestora prin reprezentanții lor legali (primării și consilii locale), Agențiile de Protecția Mediului din cele 3 județe, Consiliile Judeţene, Administrațiile Bazinale Olt și Mureș cu Sistemele de Gospodărire a Apelor subordonate, ANIF-prin sucursalele din cele 3 județe.

Un rol important îl au de asemenea gestionarii de fond forestier, fie prin Ocoalele silvice de stat sau regii private, prin aplicarea unui management adecvat al acestor suprafețe.

Un actor de seamă în managementul valorilor AP este și APIA - Agenția pentru Plăți și Intervenții Agricole-prin sucursalele județene, prin implementarea schemelor voluntare de agromediu dar și prin politicile de încurajare a folosinței tradiționale a terenurilor.

De asemenea, ANIF - Administrația Națională Îmbunătățiri Funciare, prin realizarea și menținerea canalelor de desecare, sau a altor lucrări cu potențial impact asupra mediului natural, influențează major speciile și habitatele existente, dar și folosința terenurilor.

Tabelul 8. Lista factorilor interesaţi și rolul lor oficial în managementul terenurilor, resurselor naturale sau a altor valori

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanță
Autorități de mediu, de reglementare și control activități			
1.	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice	Implementarea politicilor de mediu la nivel național, responsabil pentru sistemul de arii protejate, responsabil pentru fondul forestier național.	Ridicată
2.	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației publice	Executiv	Ridicată
3.	Ministerul Economiei	Executiv	Ridicată
4.	Administratia Bazinală de Apa Mureș	Administrativ(Administrarea apelor aflate în proprietatea statului, respectiv a albiilor minore, a digurilor și a zonelor de protecție ale cursurilor de apă și ale lacurilor)	Ridicată
5.	Administratia Bazinală de Apa Olt	Administrativ	Ridicată
6.	Ministerul Agriculturii	Executiv(Regelementarea activităților agricole și de dezvoltare rurală)	Ridicată
7.	APM Brașov	Regional executiv(Implementarea politicilor de mediu la nivel local)	Ridicată
8.	APM Sibiu	Regional executiv(Implementarea politicilor de mediu la nivel local)	Ridicată

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanță
9.	APM Mureș	Regional executiv(Implementarea politicilor de mediu la nivel local)	Ridicată
10.	Direcția Agricola Județeană Brașov	regional executiv	Ridicată
11.	Direcția Agricola Județeană Sibiu	regional executiv	Ridicată
12.	Direcția Agricola Județeană Mureș	regional executiv	Ridicată
13.	CNADR Servicii Comunicare şi Relaţii Internaţionale	administrativ	Ridicată
14.	Ministerul Transporturilor	executiv	Medie / Redusă
15.	Autoritatea Națională pentru Turism	executiv	Medie / Redusă
16.	Ministerul Culturii	executiv	Redusă
17.	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Brașov	regional executiv	Medie
18.	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Mureș	regional executiv	Medie
19.	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Sibiu	regional executiv	Medie
20.	DSVSA Sibiu	reglementare şi control în domeniul sanitar-veterinar	Medie
21.	DSVSA Brașov		Medie
22.	DSVSA Mureș		Medie
Acordarea și controlul plăților pe suprafață			
23.	Agenția pentru Plăți și Intervenții Agricole Brașov	Derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanţate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură -FEGA-	Ridicată
24.	Agenția pentru Plăți și Intervenții Agricole Sibiu	Derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanţate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură -FEGA-	Ridicată
25.	Agenția pentru Plăți și Intervenții Agricole Mureș	Derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanţate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură -FEGA-	Ridicată
Autorități ale administrației publice locale			
26.	Consiliul Județean Brașov	Planificare teritorială și strategică Administrarea drumurilor județene	Ridicată
27.	Consiliul Județean Sibiu	Planificare teritorială și strategică Administrarea drumurilor județene	Ridicată
28.	Consiliul Județean Mureș	Planificare teritorială și strategică Administrarea drumurilor județene	Ridicată
29.	Instituţia Prefectului Judeţului Braşov	Este reprezentantul Guvernului pe plan local și asigură realizarea intereselor naţionale, aplicarea şi respectarea Constituţiei, a legilor, a hotărârilor şi ordonanţelor Guvernului, a celorlalte acte	Ridicată
30.	Instituţia Prefectului Judeţului Sibiu		Ridicată
31.	Instituţia Prefectului Judeţului Mureș		Ridicată

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului şi/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanță
		normative, precum şi a ordinii publice.	
32.	Primăria și Consiliul Local Făgăraș	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
33.	Primăria și Consiliul Local Rupea	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
34.	Primăria și Consiliul Local Bunești	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
35.	Primăria și Consiliul Local Hoghiz	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
36.	Primăria și Consiliul Local Beclean	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
37.	Primăria și Consiliul Local Cincu	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
38.	Primăria și Consiliul Local Comana de Jos	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
39.	Primăria și Consiliul Local Jibert	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
40.	Primăria și Consiliul Local Mândra	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
41.	Primăria și Consiliul Local Șercaia	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
42.	Primăria și Consiliul Local Părău	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
43.	Primăria și Consiliul Local ȘoarȘ	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
44.	Primăria și Consiliul Local Ticușu	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
45.	Primăria și Consiliul Local Ucea	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
46.	Primăria și Consiliul Local Ungra	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
47.	Primăria și Consiliul Local Vișlea de Sus	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
48.	Primăria și Consiliul Local Voila	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
49.	Primăria și Consiliul Local Agnita	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
50.	Primăria și Consiliul Local Dumbrăveni	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
51.	Primăria și Consiliul Local Mediaș	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
52.	Primăria și Consiliul Local Alțâna	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
53.	Primăria și Consiliul Local Arpașul de jos	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
54.	Primăria și Consiliul Local Avrig	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
55.	Primăria și Consiliul Local Bârghiș	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
56.	Primăria și Consiliul Local Biertan	Proprietar de teren, rol în	Ridicată

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanță
		planificare teritorială și strategică	
57.	Primăria și Consiliul Local Brădeni	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
58.	Primăria și Consiliul Local Bruiu	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
59.	Primăria și Consiliul Local Cârța	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
60.	Primăria și Consiliul Local Chirpăr	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
61.	Primăria și Consiliul Local Iacobeni	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	ridicată
62.	Primăria și Consiliul Local Hoghilag	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
63.	Primăria și Consiliul Local Marpod	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
64.	Primăria și Consiliul Local Moșna	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
65.	Primăria și Consiliul Local Merghindeal	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
66.	Primăria și Consiliul Local Mihăileni	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
67.	Primăria și Consiliul Local Nocrich	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
68.	Primăria și Consiliul Local Porumbacu de jos	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
69.	Primăria și Consiliul Local Valea viilor	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
70.	Primăria și Consiliul Local Vurpăr	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
71.	Primăria și Consiliul Local Sighișoara	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
72.	Primăria și Consiliul Local Albești	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
73.	Primăria și Consiliul Local Apold	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
74.	Primăria și Consiliul Local Daneș	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
75.	Primăria și Consiliul Local Saschiz	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
76.	Primăria și Consiliul Local Vânători	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	ridicată
77.	Primăria și Consiliul Local Brașov	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Medie/scăzută
78.	Primăria și Consiliul Local Sibiu	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Medie/scăzută
79.	Primăria și Consiliul Local Tg.Mureș	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Medie/scăzută
Comunități și grupuri de interese locale și regionale			
80.	Populația locală din AP și din imediata vecinătate	Proprietari de terenuri, gestionari și/sau utilizatori de resurse naturale	Ridicată

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanță
81.	Reprezentanți mass media	Informare și conștientizare publică	Medie
82.	Biserici, grupuri religioase	Conștientizare publică	Medie
83.	GAL Microregiunea Hârtibaciu	Implementare a planului de dezvoltare locală	Ridicată
84.	GAL Dealurile Târnavelor	Implementare a planului de dezvoltare locală	Ridicată
85.	GAL Podișul Mediasului	Implementare a planului de dezvoltare locală	Ridicată
86.	GAL Răsăritul Țării Făgărașului	Implementare a planului de dezvoltare locală	Ridicată
87.	GAL RUPEA Cohalm	Implementare a planului de dezvoltare locală	Ridicată
88.	GAL Sâmbăta	Implementare a planului de dezvoltare locală	Ridicată
Administrare infrastructură			
89.	CNADNR- Direcția Regională de Drumuri și Poduri Brașov	Administrarea drumurilor naționale	Ridicată
90.	CFR S.A.	Administratorul infrastructurii feroviare	Medie
91.	Transelectrica S.A. -Compania Naţională de Transport al Energiei Electrice-	Întreținere și dezvoltare infrastructură electrică	Medie
92.	Transgaz S.A. -Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz	Transport și întreținere rețea de gaze naturale	Medie
93.	Romgaz S.A. Mediaș	Explorator, producator si principal furnizor de gaze naturale	Medie
Administrare resurse			
94.	Direcția Silvică Brasov	Coordonarea ocoalelor silvice de stat, decizie privind unele măsuri de management forestier, controlul lucrărilor efectuate de ocoalele silvice	Ridicată
95.	Direcția Silvică Sibiu	Coordonarea ocoalelor silvice de stat, decizie privind unele măsuri de management forestier, controlul lucrărilor efectuate de ocoalele silvice	Ridicată
96.	Direcția Silvică Mures	Coordonarea ocoalelor silvice de stat, decizie privind unele măsuri de management forestier, controlul lucrărilor efectuate de ocoalele silvice	Ridicată
97.	Comisariatul Teritorial și de Regim Silvic BRAȘOV	Reprezentare a autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură(MMAP) , controlul respectării regimului silvic, asigură consultanţa şi coordonare în administarea suprafețelor forestiere	Ridicată
98.	Ocolul Silvic Făgăraş	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
99.	Ocolul Silvic Măieruş	Managementul unor suprafețe de	Ridicată

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanță
		pădurile din sit	
100.	Ocolul Silvic Rupea	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
101.	Ocolul Silvic Voila	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
102.	Ocolul Silvic Sighişoara	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
103.	Ocolul Silvic Agnita	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
104.	Ocolul Silvic Arpaş	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
105.	Ocolul Silvic Avrig	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
106.	Ocolul Silvic Dumbrăveni	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
107.	Ocolul Silvic Mediaş	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Ridicată
108.	Ocolul Silvic Izvorul Florii R.A.	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Medie
109.	RPLPOS Dealul Sibiului R.A	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Medie
110.	RPLPOS Stejarul R.A.	Managementul unor suprafețe de pădurile din sit	Medie
111.	Ocolul Silvic Agnita-Fondul de vânătoare 36 Iacobeni.	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
112.	Asociația de Vânătoare ”Frăsiniș” Bruiu	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Medie
113.	Asociația de ”Vânătoare Agrothera”	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Medie
114.	Asociaţia Vânatorilor şi Pescarilor Sportivi Sighișoara	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
115.	Asociaţia Judeţeană a Vânatorilor şi Pescarilor Sportivi Sibiu	Exploatare resurse cinegetice	Redusă
116.	Asociaţia Judeţeană a Vânatorilor şi Pescarilor Sportivi Mureș	Exploatare resurse cinegetice	Redusă
117.	Asociaţia Judeţeană a Vânatorilor şi Pescarilor Sportivi Brașov	Exploatare resurse cinegetice	Redusă
Educaţie			
118.	Inspectoratele Şcolare din Sibiu, Brașov și Mureș	Educație	Medie
119.	Școlile generale și medii din localitățile din AP	Educație copii	Ridicată
120.	Școala de Artă și Meserie „Hans Spalinger”	educație	Medie
121.	Colegiul Tehnic "August T. Laurian"	educație	medie
122.	Sc. de Arte si Meserii “St. L. Roth” MOŞNA	educație	medie
123.	Grup Scolar Agr. “Timotei Cipariu” Dumbraveni	educație	medie

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului şi/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanţă
124.	Sc. de Arte și Meserii Târnava	educație	medie
125.	Clubul Copiilor Sighișoara	educație	medie
126.	Grup Scolar Agricol Sighișoara	educație	medie
127.	Școala Națională de Gaz Mediaș	educație	medie
Consilii consultative			
128	Consiliul Consultativ al sitului Sighișoara Târnava Mare	Exprimarea punctelor de vedere ale principalelor grupuri de factori interesați cu privire la managementul AP	Ridicată
129	Consiliul Științific al Ariei Protejate	Coordonarea științifică a activității Administratorului, fundamentarea avizării proiectelor, planurilor și strategiilor în AP	Ridicată
130	Administratorii ariilor protejate învecinate	Consultativ/colaborare	Ridicată
Organizații neguvernamentale			
131	Asociația Interetnică “Viitorul” V.Viilor	dezvoltarea durabilă a societății, promovarea valorilor locale	Redusă
132	Asociația Caprimed	sprijinirea şi apărarea drepturilor crescătorilor de animale, realizarea de programe specifice protecţiei mediului	Redusă
133	Asociaţia INTERETNICĂ „FRATERNITATEA NEMŞA" Moşna	dezvoltarea durabilă a societății, dezvoltarea spiritului civic spre o mentalitate europeană	Redusă
134	Asociația Transmont	Promovarea turismului, a valorilor cultural-istorice din zona Ţării Făgăraşului, Protejarea mediului, Protejarea ecologică a zonei, crearea de zone de protecţie pentru flora şi fauna rară;	Redusă
135	Fundația Mihai Eminescu Trust	Conservarea mediului și a arhitecturii tradiționale	Ridicată
136	Fundația ADEPT	Promovarea unei agriculturi durabile, a managementului corespunzător a Terenurilor Agricole cu Valoare Naturală Înaltă (HNVF), a managementului și utilizării tradiționale a resurselor.	Ridicată
137	ASOCIAŢIA "AGNITA FREE SPIRITS”	Asociație sportivă dedicată sporturilor off-road.	Redusă
138	Fundația HERITAS	reabilitare / restaurare, dezvoltare urbană şi rurală, precum şi turism.	Redusă
139	CONTRAFORT PRO KLEINSCHENK/CINCSOR	promovare pe plan regional, național și internațional a bisericii fortificate din Cincșor, Româia.	Redusă
140	Asociația ARIEL	Organizare și promovare evenimnete culturale în Sighișoara	Medie
141	AMC Lukas Spital Laslea	tramente medicale/ recuperatoriu	Redusă

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului şi/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanţă
142	Asociatia Maria Nobrega	patrimoniu, conservare???? promova și proteja patrimoniul cultural, regenerarea durabilă, educația, protecția mediului și dezvoltarea unor forme de artă tradiționale.	Medie
143	Asociația MIORITICS	Promovarea și încurajarea ecoturismului, conservarea naturii și a valorilor culturale	Medie
144	World Vision, Criț (sociale)	Educație, dezvoltare rurală	Redusă
145	EcoRuralis	Susține agricultura ecologică și tradițională bazată pe principii de mediu conștiente	Ridicată
146	Asociația Hosman Durabil	susținerea dezvoltării a satului Hosman și a regiunii Văii Hârtibaciului	Medie
147	Societatea de Voluntari Agnita	Dezvoltare a spiritului civic și implicării voluntare în problemele comunității.	Redusă
Universități și alte centre de cercetare			
148	Universități (Sibiu, Brașov, Mureș, Cluj)	educatie/ cercetare în domeniul biodiversității și al ariilor protejate, respectiv al tradițiilor și valorilor culturale	Ridicată
149	I.C.A.S. Brașov	Cercetare, proiectare în domeniul forestier și al faunei sălbatice	Ridicată
150	Institutul de Cercetare și Dezvoltare Pentru Pajisti Brașov	Cercetare în domeniul pajiștilor	Ridicată
151	Institutul de Cercetari Socio-Umane Sibiu	Cercetare în domeniul social	Medie
152	Staţiunea De Cercetare - Dezvoltare Pentru Creşterea Bovinelor Tg-Mureş	Cercetare în domeniul agricultură	Medie
Finanțatori			
153	Comisia Europeană	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
154	EEA Grants	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	medie/ Ridicată
155	MMAP	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
156	Fundația pentru Parteneriat	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	medie
157	Norway grants	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	medie
158	Swiss Cohesion Funds	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	medie
159	ACCOR	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	medie
Grupuri religioase			
160	Consistoriul Districtual C.A. Sibiu	Proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie
161	Consistoriul Districtual Evanghelic C. A. Brașov	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie

Nr. Crt	Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului şi/sau a interesului în AP	Rol / interes	Importanţă
162	Consistoriul Districtual Evanghelic C. A. Sighişoara	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie
163	Consistoriul Districtual Evanghelic C. A. Mediaș	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie
164	Parohia Evanghelica C.A. Malancrav	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
165	Protopopiatul Român-Ortodox Agnita	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie
166	Protopopiatul Român-Ortodox Sighișoara	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie
167	Consistoriul Superior al Bisericii Evanghelice C.A. din România	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie
168	Biroul de coordonare Biserici Fortificate	Proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	medie
169	Biserica Reformată	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
170	Biserica Lutherană	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
171	Parohia Evanghelică C.A. Cârța	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
172	Biserica Armenească	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
173	Biserica Greco-Catolică	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
174	Biserica Romano-Catolică	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
175	FCER Bucuresti/ evrei	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
176	Parohia Lutherană Hălmeag	proprietari, potențială influență în acțiuni de conștientizare	Redusă
Mass Media			
177	Agenții locale, regionale și naționale		

B.1.6. Resurse pentru management şi infrastructura

B.1.6.1.Administrare

Echipa de administrare a AP, **Administrația Târnava Mare Hârtibaciu** este formată din personalul angajat al Societății Progresul Silvic Filiala Sibiu, acoperind în principal domeniul de activitate de pază a fondului forestier prin personalul silvic de teren și aplicarea regulamentului existent al ariilor protejate.

În prezent Administratorul nu dispune de personal pregătit pentru a asigura planificarea și realizarea de activități legate de:

- Măsuri de conservare a biodiversității (inclusiv monitorizarea);
- Turism rural şi eco-turism;
- Educaţie şi conştientizare publică;
- Relaţii cu comunităţile şi cu alţi factori interesaţi;

Conform contractului Administrația are următoarele obligații principale:

- ✓să administreze aria naturală protejată;
- ✓să controleze modul de aplicare a legislației și a planului de management;
- ✓să ia toate măsurile necesare în vederea asigurării unei protecţii eficiente a ariei naturale protejate şi a valorilor patrimoniului natural;
- ✓să contribuie la monitorizarea speciilor şi habitatelor de interes naţional şi comunitar, precum şi la cartarea habitatelor şi distribuţia speciilor;
- ✓să elaboreze şi să transmită spre aprobare la autoritatea responsabilă regulamentul ariei naturale protejate;
- ✓să elaboreze şi să transmită spre aprobare autorităţii responsabile planul de management al ariei naturale protejate;
- ✓să asigure instruirea necesară a persoanelor implicate în activitatea de custodie;
- ✓să promoveze acţiuni de conştientizare şi informare a populaţiei locale cu privire la necesitatea protecţiei naturii şi la rolul ariilor naturale protejate;
- ✓să furnizeze prompt informaţii la solicitarea autorităţii responsabile şi să înştiinţeze direct şi operativ despre producerea oricărui eveniment ce a adus sau poate aduce prejudicii capitalului natural;
- ✓să prezinte autorităţii responsabile un raport anual complet privind starea ariei naturale protejate, modul de gestionare a eventualelor probleme apărute şi acţiunile întreprinse în baza planului de management, precum şi situaţia realizării obligaţiilor asumate;
- ✓să identifice orice prejudicii cauzate de terţe persoane bunurilor patrimoniului natural;
- ✓informeze în scris autoritatea responsabilă în termen de 48 de ore de la producerea/luarea la cunoştinţă a prejudiciului.

B.1.6.2. Personal (număr, poziţie, responsabilităţi)

Echipa de administrare are 12 persoane în structură, dintre care 4 angajați și 8 colaboratori. Angajații ocupă postul de director, asigură managementul financiar prin contabil.

Activităţile curente sunt coordonate de directorul executiv și de fiecare departament în parte. Controlul activităţilor şi finanţelor organizaţiei se efectuează de către *Contabil*.

B.1.6.3. Sistemul decizional

Deciziile privind managementul AP sunt luate de instituțiile și structurile menționate mai jos în funcție de obiectul deciziei și prevederile legale.

Planul de Management al AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt se avizează de către Agenţia Naţională pentru Protecţia Mediului şi se aprobă prin ordin al conducătorului autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului şi pădurilor.

Deciziile finale, legate de realizarea oricăror investiții sau proiecte, sunt luate de către autoritățile de mediu, respectiv APM-urile din județele Mureș, Sibiu, Brașov, ANPM și Administrația Bazinală de Apă Olt și Mureș în baza prevederilor legale în vigoare, prin eliberarea avizelor/acordurilor/autorizațiilor de mediu, respectiv al autorizațiilor de gospodărire a apelor. Administratorul are obligația să analizeze impactul potențial și să își exprime punctul de vedere pentru toate proiectele și planurile de pe teritoriul AP, avizul acestuia fiind obligatoriu, conform legislației în vigoare. Avizul Administrației se fundamentează prin decizia Consiliului Științific.

Orice decizie legată de managementul ariei protejate, legat de aspecte care nu sunt abordate în planul de management, și care poate avea impact major asupra valorilor ariei sau a factorilor interesați, se va lua de către Consiliul Științific, cu implicarea Consiliului Consultativ.

Planurile anuale de lucru se aprobă de către Consiliul Științific pe baza propunerii elaborate de Administrație.

În cazul activităților curente deciziile se iau de către director.

B.1.6.4. Resurse pentru management

În cadrul proiectului care a stat la baza elaborării Planului de Management au fost alocate resurse utile pentru management, după cum urmează:

- Pentru activitățile de inventariere desfășurate în cadrul proiectului "*Pentru Natură şi Comunităţi Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt*", cod SMIS-CSNR 17049 s-au folosit Imagini satelitare Worldview 2 (anul 2011), Hărţile aferente amenajamentelor silvice existente, Harta României în format digital 1:50.000, Hărţi ale ariilor protejate (SCI, SPA) de la MMP.
- După realizarea cartărilor necesare realizării planului de management au rezultat următoarele hărți utile managementului sitului: hărţi cu informaţii geografice (geologică, pedologică, hidrografică etc) şi de distribuţie specii şi habitate, hărţi cu categoriile de folosinţă a terenurilor, evidenţierea tipului de proprietate habitate forestiere.
- Pentru activități de educație și conștientizare.

Este important să se menționeze că la încheierea proiectului Administrația va dispune doar de resursele materiale realizate în cadrul proiectului, fiind absolut necesară identificarea resurselor necesare pentru management.

B.1.6. Planuri și programe relevante pentru managementul AP

Menținerea, respectiv îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și speciilor din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt nu este posibilă decât prin armonizarea tuturor planurilor care fac referire la sau pot avea impact asupra resursele naturale, respectiv a biodiversității. Conform prevederilor legale, armonizarea planurilor și programelor de pe teritoriul AP cu prevederile acestui plan de management va fi foarte importantă, în acest capitol fiind prezentate principalele planuri cu impact potențial asupra valorilor AP după cum se poate observa și în Tabelul 9.

Notă: informațiile sunt incomplete în versiunea 1 a Planului de management, se vor completa ca urmare a consultărilor publice.

Tabelul 9. Principalele planuri și programe relevante pentru managementul AP

Denumirea	Stadiul de elaborare sau actul prin care este aprobat	Perioada de valabilitate	Relevanța pentru AP (sinteză sau referire la o Anexă)
Strategia și direcțiile de dezvoltare a Județului Sibiu	aprobat, HCJ 23/2012, HCJ 125/2012	2010-2020	prevede măsuri ca: ✓dezvoltarea cadrului de management şi de administrare a ariilor protejate, inclusiv a siturilor NATURA 2000; ✓evaluarea stării de conservare a speciilor şi habitatelor de interes comunitar; ✓întărirea sistemului instituţional în vederea asigurării mecanismelor de respectare a regimului de arie protejată.
Strategia de dezvoltare a Județului Brașov	Aprobat prin HCJ. 325/2.11.2010	2013-2020-2030	prevede măsuri ca: ✓managementul durabil al ariilor naturale protejate ✓implementarea de măsuri concrete de prevenire,protecție și monitorizare a ariilor protejate. ✓Promovarea programelor educaționale și mărirea interesului cetățenilor pentru protejarea mediului.
Planul de Dezvoltare a județului Mureș	Aprobat 2014	2014-2020	prevede măsuri ca: ✓Continuarea dezvoltării cadrului de management și administrare al ariilor protejate, inclusiv al siturilor Natura 2000.
Planul de Dezvoltare Locală al GAL Microregiunea Hârtibaciu			✓AP - punct tare al microregiunii ✓există planificate activități legate de AP: educație ecologică, trasee tematice, ecoturism.
Planul de Dezvoltare Locală al GAL Tarnava Mare			✓ Înfrumuseţarea satelor şi protecţia mediului ✓Sprijinirea conservării biodiversităţii şi dezvoltării rurale. ✓crearea mai multor măsuri concrete de sprijinire a micilor comunităţi rurale prin recunoaşterea importanţei europene a peisajelor semi-naturale din România şi a serviciilor ecosistemice asociate cu acestea.
Planul de Dezvoltare Locală al GAL Dealurile Mediașului			✓
Planul de Dezvoltare Locală al GAL Transilvania Nord			✓

Planul de Management al Ariilor protejate învecinate	În lucru	2015-2020	Prevede măsurile de conservare pentru speciile și habitatele din ariile protejate învecinate cu inportanța pentru masurile ce țin de conectivitate.
Toate PUG și PUZ ale teritoriilor administrative incluse în AP	Situație în curs de întocmire	Diferită pentru fiecare din aceste planuri	Trebuie să evidențieze AP și principalele măsuri de management pentru a impune respectarea lor la nivel strategic
Amenajamantele silvice	Diferită pentru fiecare amenajament	iferită pentru fiecare amenajament	Situația acestora este prezentată detaliat în Anexa 8 a Raportului de Realizare studii de inventariere pentru habitate forestiere de interes comunitar în cadrul proiectului *"Pentru Natură şi Comunităţi Locale – Bazele unui management integrat Natura 2000 în Zona Hârtibaciu - Târnava Mare – Olt„*

B.1.7. Sistemul de planificare a activităţilor, monitorizare şi raportare

În prezent nu există un sistem de planificarea și monitorizare a activităților de management

Raportarea activităților către autoritățile resposabile pentru protecția mediului, respectiv Agenția de Protecția Mediului și Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice se realizează anual.

Cheltuielile anuale specifice ariei protejate până în prezent:

Cheltuielile anuale specifice ariei protejate.

Notă: informațiile sunt incomplete în momentul versiunea 1 Plan de management, se vor completa în urma unei analize amănunţite a administratorului și ca urmare a consultărilor publice.

B.1.8. Scurt istoric al managementului și al activităților majore de management

Activitățile de management specifice ariilor protejate sunt la început pentru această zonă. Ariile Protejate din zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt au fost luate în adminstrare în anul 2011. Majoritatea activităților desfășurate în zona au fost în special activități de inventariere a valorilor naturale, activități de lucru cu comunitățile, activități de informare și conștientizare și educație ecologică.

Principalele inițiative sunt :

-*Fundaţia ADEPT* : inventarierea specilor şi habitatelor importante, activități de lucru cu comunițățile și dezvoltare comunitară, activități turistice, educație ecologică.

-*Fundaţia Mihai Eminescu Trust*: Documentații științifice, studii de inventariere, adminstrare Rezervația "Stejarii seculari de la Breite"-Municipiul Sighișoara, educație ecologică.

-*Activități derulate de Adminstrația Târnava Mare Hârtibaci* – în perioada 2011 – 2015

-*Proiectul „Pentru Natura şi Comunităţile Locale* – bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare- Olt"- cod SMIS-CSNR 1704 proiect implementat de Asociaţia WWF Programul Dunăre Carpaţi România în parteneriat cu ARPM 7 Centru, Fundaţia ADEPT Transilvania, Fundaţia Mihai Eminescu Trust şi Asociaţia ECOTUR Sibiu.

B.2. Mediul fizic

Podișul Hârtibaciului-Târnava Mare-Olt se desfășoară în regiunea centrală a României, în partea de sud a podișului Transilvaniei și se suprapune în mare parte Podișului Hârtibaciului, reprezintând nucleul peisajului dintre Târnava Mare și Olt, cu un relief predominant de dealuri întinse. Aria Protejată este delimitată la nord de Podișul Târnavelor și Podișul Târnăveni, la Sud prin Depresiunea Făgărașului, în partea estică de Subcarpații Homoroadelor, Podișul Vânători și Podișul Ticușului iar în partea Vestică de Depresiunea Sibiului și Podișul Secașelor. Prezintă un aspect peisajistic deluros cu văi închise și dealuri cu pantă mare în partea nordică, adică între râurile Hârtibaciu și Târnava Mare, predominant cu aspect de cueste. La sud de râul Hârtibaciu, peisajul devine mai plat cu văi și dealuri mai puțin abrupte, astfel altitudinea zonei variază de la 320 m, cea mai joasă altitudine fiind în valea Târnavei Mici care datorită substratului friabil a săpat în lunca sa minoră, până la 838,6 m - Vârful Pietriș.

Geologia, geomorfologia, formele de relief

Sub aspect geologic Podișul Hârtibaciului nu prezintă o variabilitate mare, substratul petrografic fiind de origine sedimentară, astfel că în partea sudică a acestuia întâlnim preponderent depozite miocene alcătuite din marne, argile, nisipuri, gresii, pietrișuri, conglomerate, slab cimentate și intercalații de tuf vulcanic.

Datorită existenței acestor depozite se pot observa intefluviile cu orientare generală Est-Vest, cu văi extinse de tipul culoarelor (Hârtibaciu) iar formele de relief asimetrice cu aspect de povârniș formate ca urmare a alternanței rocilor dure și moi și a eroziunii diferențiate – numite cueste - prezintă o dezvoltare importantă, cele principale fiind orientate de la Est la Vest, iar cele secundare având diferite orientări. În partea de sud a Podișului Hârtibaciu, cuestele sunt orientate fie de la Est la Vest, fie de la Nord la Sud, dar apar și cueste arcuite.

Relieful podișului Hârtibaciului este reprezentat de dealuri și văi înguste, cele principale orientate est-vest, și cele secundare aproximativ nord-sud, dispuse aproape paralel. În partea de nord a podișului (Podișul Mediașului cu Dealurile Roandolei, Podișul Vânători) se găsesc dealuri asimetrice, care adeseori se termină la partea superioară a interfluviilor cu suprafețe plane, cu înclinare ușoară longitudinală și transversală, spre axa rețelei de drenaj.

În văile asimetrice, versanții prelungi și domoli, acoperiți cu vegetație forestieră de productivitate superioară ori cu fânețe și pășuni, contrastează cu versanții opuși, de cuestă, foarte accidentați și supuși fenomenelor de eroziune (eroziune de suprafață, alunecări de teren), acoperiți cu vegetație xerofită de o valoare economică scăzută.

Un alt aspect caracteristic al Podișului Hârtibaciului este reprezentat de alunecările de teren, ce se pot prezenta sub diferite forme, avându-și originile superficial sau în profunzimea substratului. Ca și frecvență însă domină alunecările de teren superficiale, ce se remarcă de la distanță prin prezența unor pete mai deschise la culoare ce reprezintă râpele de desprindere. În ceea ce priveste impactul vizual, cel mai pregnant se afirmă în peisaj alunecările masive de teren numite de localnici ”glimee” sau ”dâmburi”. Deși nu au o frecvență mare acestea se impun prin dimensiuni, înălțimi de peste 50 m și extinderi mari în suprafață (ex: Saeș 1550 ha, Saschiz 615 ha).Cu privire la eroziunea produsă de apele meteroice, acesta îmbracă diferite forme, de la eroziunea superficială (pluviodenudare), până la cea de adâncime materializată prin culoare torențiale de tipul ravenelor. Totuși comparativ cu alte regiuni deluroase din România, suprafața afectată de eroziune este mai mică datorită unui procent mai mare de împădurire, care depășește > 30%.

a. Hipsometria

Altitudinile cele mai mici sunt înregistrate pe cursul inferior al râului Hârtibaciu și pe afluții Târnavei Mari. Acestea cresc treptat până în zona de cumpănă a apelor ce delimitează bazinele hidrografice. Există însă și excepții, pe unele văi, ca de exemplu pe cea a Crișului, Laslea, unde altitudinile cresc brusc, lucru datorat litologiei ce permite crearea reliefului de cueste. Se remarcă de asemenea o tendință de creștere a altitudinilor de la vest la est, altitudinea maximă înregistrându-se în partea de nord-est, în regiunea Archita (830m).

Tabelul 10. Altitudinile minime, maxime, medii, în SPA respectiv SCI.

Denumirea sitului	Alt_{min}	Alt_{max}	Alt_{med}
SPA Podișul Hârtibaciului	313	744	523
SCI Sighișoara-Târnava Mare	331	829	542

b. Declivitatea terenului

Panta (declivitatea, înclinarea) terenului este unul din factorii care influenţează direct tipul şi intensitatea proceselor geomorfologice și își pune puternic amprenta asupra peisajului, având de asemenea un rol important și în distribuția habitatului prioritar de păduri de stejar pufos, acesta fiind cele mai bine adaptate condițiilor de pante repezi situate pe expoziții cu insolație puternică. Zonele de platou, cu declivitate mică, sunt preferate de cercinee în detrimentul făgetelor.

Tabelul 11. Pantele (exprimate în grade) minime, maxime, medii, în SPA respectiv SCI.

Denumirea sitului	Panta min	Panta max	Panta med
SPA Podișul Hârtibaciului	0,0	33,5	6,5
SCI Sighișoara-Târnava Mare	0,0	37,9	9,5

c. Expoziția Versanților

Distribuția habitatelor în zona studiată este puternic influențată de expoziția reliefului, astfel, deși situate la altitudini similare, arboretele diferă ca și compoziție în funcție de poziționarea pe o parte sau alta a culmii, făgetele ocupând cu precădere versanții nordici, în timp ce cvercineele ocupă versanții sudici.

O descriere mai detaliată a acestor indicatori mai sus menționați, cu date relevante și hărți, se regăsește în Anexa 9.

Hidrologia

Reţeaua hidrografică a Ariei Protejate este formată din trei mari bazine hidrografice cu afluenții acestora: ***Târnava Mare*** care preia toți afluenții din nordul zonei de studiu, ***Hârtibaciu*** care preia afluenții din zona centrală a arealului vârsându-se la rândul lui în Cibin - afluent de dreapta al ***Oltului*** - cel care a devenit axul central ce adună reţelele venite dinspre Podișul Hârtibaciului încluzând aici și bazinul hidrografic Săsăuș.

Datorită faptului că valorile elementelor climatice sunt unele moderate la nivelul țării, în schema de regionare hidrografică a României, podișul Hârtibaciului este încadrat în provincia umidității moderate (indicele potențialului de scurgere, k, cuprins între 0,8 și 1,25, scurgerea medie specific cuprinsă între 1,5-3,5 l/km^2 și o scurgere solidă medie specifică cuprinsă între 1,0-3,2 t/ha.an). În ceea ce privește amenejările hidrotehnice acestea s-au realizat preponderant pe râurile principale. Astfel pe Târnava Mare s-au îndiguit 12,5 km la Sighișoara, 11 km la Dumbrăveni, 5,5 km la Mediaș. Pe Hârtibaciu, lungimea tronsoanelor regularizate însumează 40 km, pe Valea Mare 27 km, pe Ticuș 13 km, pe Felmer 10 km.

Clima

Climatul întregii arii este unul tipic continental, cu ierni moderate și veri parţial răcoroase, bogate în precipitaţii. Relieful deluros însă pune o puternică amprentă asupra trăsăturilor climei, imprimând nuanțări regionale și locale ale tipului climatic dominant, care este definit ca fiind o climă temperat continentală, cu influențe oceanice, al ținutului de podișuri și dealuri înalte, subținutul Depresiunii Transilvaniei, districtul de pădure, topoclimatul complex al Podișului Târnavelor. Cantitatea medie a

precipitaţiilor este de 681 mm pe an, lunile cele mai ploioase fiind mai, iunie și iulie. Primăvara, după perioada de germinare, mase de aer reci venind dinspre Munţii Făgărașului provoacă îngheţuri repetate, bruște, determinând uneori și însemnate pagube agricole.

Cele mai scăzute cantităţi de precipitaţii sunt în lunile de iarnă, cu un minim în luna februarie (o medie de 25,72 mm/m^2). Cea mai mare cantitate de precipitaţii se înregistrează în luna iunie (95,91 mm/m2). Această creştere se datorează atât activităţilor ciclonice cu origine atlantică, cât şi convecţiei termice a maselor de aer care pătrund peste lanţul carpatic.

Se poate observa cum altitudinea condiționează cantitățile medii anuale de precipitații, de la circa 600 mm în extremitățile nord-vestice și sud-estice, la peste 650 mm în partea centrală a sitului. În zona regiunea Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt se formează culoare pe următoarele direcții ale vântului: est, sud-est, sud, sud-vest, vest.

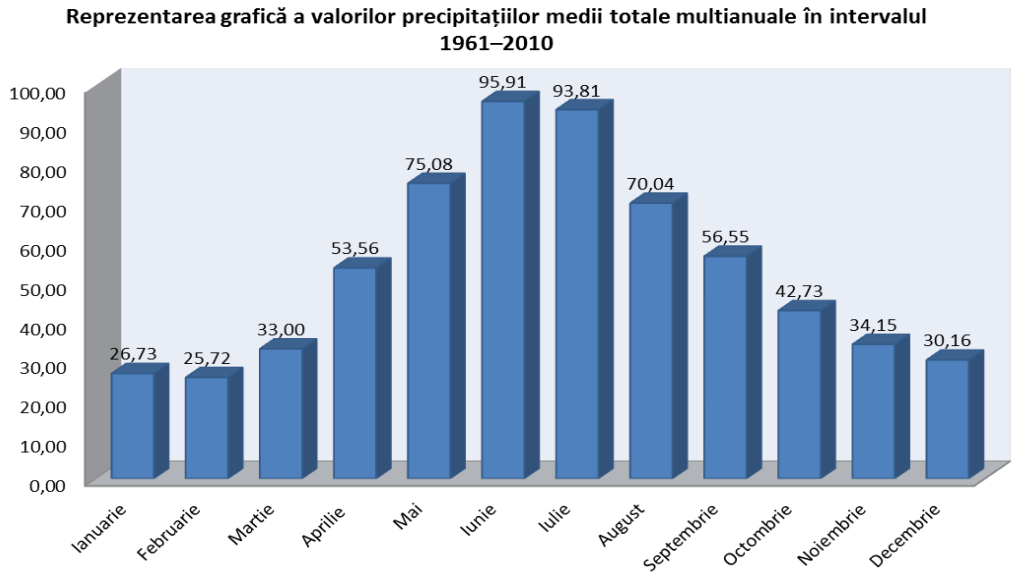

Figura 2. Graficul precipitațiilor medii totale multianuale.

După cum se poate observa în studile detaliate din Anexa 9, temperaturile descresc de la vest la est, lucru aflat într-o legătură corelativă inversă de altfel și cu valorile hipsometrice care cresc de la vest la est. Așadar în partea vestică (NV -Culoarul Târnavei și SV -partea inferioară a Bazinului Hârtibaciului) temperaturile medii anuale înregistrează valori ce depășesc 9°C. Dominantă însă în cuprinsul sitului este temperatura medie anuală de 8°C. Cele mai mici valori sunt înregistrate în partea nord-estică, unde altitudinile depășesc 700m.

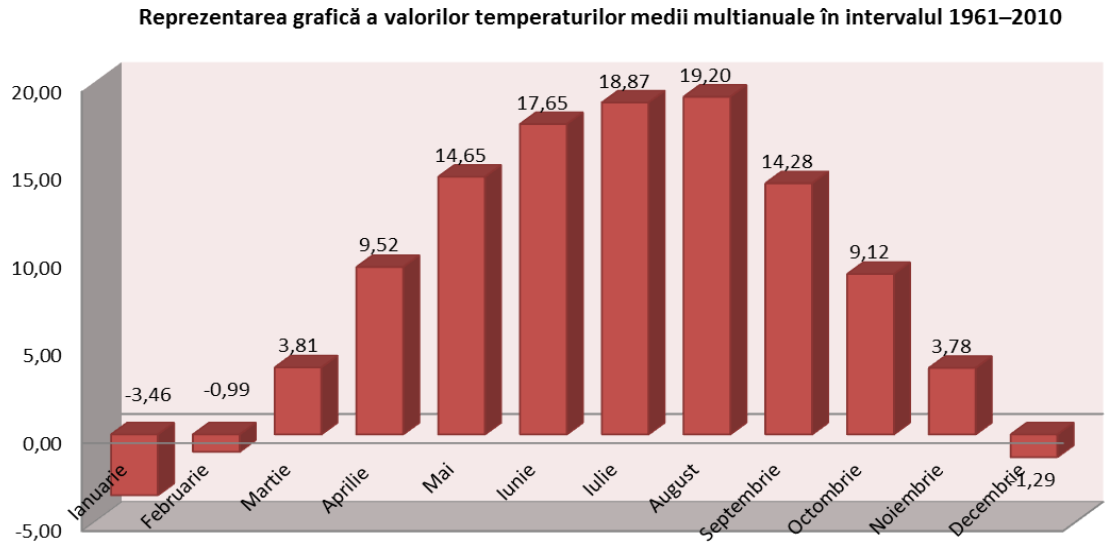

Figura 3. Graficul temperaturilor medii multianuale

Temperaturile medii anuale înregistrate pe suprafaţa bazinul hidrografic au valori cuprinse între 7,7°C şi 10,3°C. În ceea ce priveşte temperaturile medii multianuale, cele mai scăzute valori au fost înregistrate în luna ianuarie cu o medie de - 3,46°C, iar cele mai ridicate în luna august cu o medie de 19,2 °C (Vezi Figura 3). Analize mai detaliate asupra climei precum și hărțile indicatorilor enumerați mai sus sunt prezentate de asemenea anexa Anexa 9 - *Studiu detaliat al mediului fizic.*

Solurile

Diversitatea mare a factorilor fizico-geografici, a condiţiilor litologice şi de relief în special, au determinat formarea unui înveliş de sol special, atât în ceea ce priveşte categoriile, cât şi distribuţia lor mozaicată în teritoriu.

În cele ce urmează vor fi prezentate principalele clase, tipuri și subtipuri de sol, în conformitate cu Sistemul Român de Taxonomie a Solului (2003), prima grupă fiind cea a solurilor care răspund zonalității latitudinal-altitudinale iar cea de a doua a solurilor cu caracter azonal - condiționate de natura materialului parental (pelisoluri și andisoluri) -, iar grupa a treia cuprinzând solurile erodate și/sau modificate antropic (antrisoluri), respectiv slab diferențiate pedogenetic (protisoluri).

Solurile predominante în cuprinsul ariei studiate fac parte din clasa luvisoluri : preluvosoluri 21%, luvosoluri 68%, aluvisoluri 11%. Aceste soluri sunt specifice zonelor de dealuri și podișuri, în care vegetația forestieră este dominată de cvercinee, în special gorun și stejar. În zona de nord a regiunii studiate se află următoarele tipuri de soluri: brune de pădure, podzolice şi argiloase, podzolice argilo-iluviale, soluri slab dezvoltate – regosoluri şi aluvionare. Solurile de pădure podzolice s-au format în unităţile de relief slab înclinate sau orizontale din nordul regiunii, sub un covor vegetal lemnos, făcând trecerea la solurile brune de pădure. Solurile brune argiloase de pădure s-au format sub pădurile de gorun, stejar şi fag, de pe versanţii cu scurgere superficială şi rapidă a apei, având infiltrare slabă şi levigare puțin intensă.

Solurile din bazinul Hârtibaciului prezintă un potenţial ridicat pentru declanşarea şi evoluţia unor procese geomorfologice actuale prin proprietăţile lor fizico-mecanice şi chimice. În cadrul învelişului de soluri se remarcă următoarele categorii evidențiate în Tabelul 12: clasa protisoluri (regosoluri şi aluviosoluri), clasa cernisoluri (faeoziom), clasa luvisoluri (luvosol) şi clasa cambisoluri (eutricambosol).

Diversitatea solurilor existente favorizează o utilizare variată a acestora, în funcţie de specificităţile legate de fertilitate. Astfel, există zone propice pentru păduri, plantaţii pomi-viticole, pajişti, culturi de câmp, de plante furajere sau de plante tehnice şi alimentare (cartofi, sfeclă de zahăr), şi pe alocuri, chiar şi pentru culturile de bază (grâu, porumb, orz etc). Harta cu Repartiţia solurilor în Ariile Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt se regăsește în Anexa 10, dar și în Anexa 9 studiul detaliat al mediului fizic.

Tabelul 12. Tipuri de sol identificate în cadrul sitului

Clasa de soluri	Tipul de sol	Subtipul	Suprafața totală (ha)
Protisoluri (PRO)	Aluviosol(AS)	*Gleic(gc)*	70.193,48
		Prundic(pr)	
Antrisoluri(ANT)	Erodosoluri(ER)	*Tipice(ti)*	
		Calcice(ca)	
Cernisoluri (CER)	Faeoziomuri(FZ)	*Cambice(cb)*	27.726,21
		Clinogleice(cl)	
		Marnice(ma)	
	Cernoziomuri(CZ)		
Luvisoluri (LUV)	Preluvosol (EL)	*Tipic(ti)*	134.757,62
		Stagnic(st)	
	Luvosoluri(LV)	*Tipic(ti)*	
		Albice(ab)	
		Stagnic(st)	
	Alosoluri(AL)		
Cambisoluri (CAM)	Eutricambosoluri(EC)	*Tipice(ti)*	8.857,08
		Gleice(gc)	
		Stagnice(st)	
		Marnice(ma)	
		Gleic-salnice(gc-sa)	
		Molic-gleice(mo-gc)	
		Molic-vertice(mo-vs)	
		Molic-pseudogleizate(mow)	
	Districambosolurile(DC)		
Pelisoluri(PEL)	Pelosoluri(PE)		97,72

B.3. Mediul biotic

Studiile realizate pentru inventarierea și cartarea habitatelor și speciilor, care au stat la baza elaborării PM sunt următoarele:

Denumirea lucrării	Colectivul de elaborare	Denumire prescurtată utilizată în PM
”Realizarea studiii de inventariere pentru habitate forestiere de interes comunitar în cadrul proiectului Pentru natură și comunități locale – bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu – Târnava Mare – Olt”	Dr. Ing. Bogdan CANDREA– Coordonator proiect, Expert inventariere şi cartare habitate forestiere Dr. Ing. Adrian INDREICA – Expert fitocenolog; Dr. Ing. Dan NIȚĂ – Expert cartare GIS habitate și specii; Ing. Vasile BOICU - Expert asistent inventariere şi cartare habitate forestiere Ing. Ionel ANDREI - Expert asistent inventariere şi cartare habitate forestiere	Studiul habitatelor forestiere
Raport final privind inventarierea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor ripariene de interes comunitar din zona de referință a proiectului PH+ Pro Management Natura 2000 și elaborarea măsurilor/ recomandărilor de management.	Conf.Univ. Dr. Angela Bănăduc -expert ecosisteme acvatice și hidrobiologie Lector Univ. Dr. Doru Bănăduc-expert ihtiofaună Prof. Univ. Dr. Constantin Drăgulescu-expert habitate Prof. Dr. Erika Schneider-expert habitate Lector Univ. Dr. Laurian Gheorghe Asistent Univ. Dr. Horea Oloșutean- Drd. Adina Fărcaș	Studiul habitatelor ripariene și acvatice
Raport final privind inventarierea de habitate de tufărișuri și pajiști și specii prioritare în cadrul proiectului „Pentru Natură şi Comunităţi Locale -Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu - Târnava Mare - Olt” cu acronimul proiectului: PH+ PRO MANAGEMENT Natura2000	Întocmit de: Răzvan Popa Fundația ADEPT Transilvania S. Bădărău, M. Bărbos, T. Calalb, C. Pascut, C. Drăgulescu, Laura S., Muncaciu, S. Oroian, P. Burescu, M. Sămărghițan, A. Szabo, Markó Bálint, Laszlo Rakosy, Alexandru Crișan, Petru-Vasile Istrate,	Studiul habitatelor de tufărișuri și pajiști
Evaluarea speciilor de amfibieni și reptile de interes comunitar în zona Hârtibaciu - Târnava Mare - Olt. Raport proiect „Pentru Natură și Comunități Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu - Târnava Mare - Olt” (PH+ PRO MANAGEMENT Natura2000)	Dr. Sos Tibor Dr. Hartel Tibor Fundația Mihai Eminescu Trust	Studiul speciilor de amfibieni și reptile
Rezultatele inventarierii mamiferelor (Canis lupus, Ursus arctos, Lutra lutra) în siturile Natura2000 din Podișul Hârtibaciului în cadrul proiectului „Pentru Natură și Comunități Locale -	Raportul a fost întocmit de: Fülöp Tihamér, Latková Hana, Kecskés Attila, Mezey Zsófia, Sugár Szilárd În colectarea datelor au participat: Specialiști:Aczél-Fridrich Zsuzsanna, Dénes Avar	Studiu mamifere

Denumirea lucrării	Colectivul de elaborare	Denumire prescurtată utilizată în PM
Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu - Târnava Mare - Olt" (PH+ PRO MANAGEMENT Natura2000)	Lehel, Dorresteijn Ine, Fülöp Tihamér, Kecskés Attila,Latkova Hana, Mezey Zsófia, Moraru Norbert-Petrică, Sugár Szilárd, Hegyeli Zsolt	
Raport privind Evaluarea speciilor de lilieci (Chiroptera) ÎN SITURILE NATURA 2000 DIN ZONA HÂRTIBACIU-TÂRNAVA MARE-OLT realizat în cadrul proiectului: Pentru Natură şi Comunităţi Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu - Târnava Mare –Olt	Asociția pentru Protecția Liliecilor, responsabil Csaba Jére.	Studiu lilieci (Chiroptere)
Raport privind Evaluarea păsărilor de interes comunitar în zona Hârtibaciu – Târnava Mare – Olt, realizat în cadrul proiectului: Pentru Natură şi Comunităţi Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu - Târnava Mare –Olt	Coordonator: Kovács István Raportul a fost întocmit de: Bóné Gábor Máté, Kis Réka Beáta, Kovács István, Latkova Hana, Bărbos Lőrinc, Daróczi J. Szilárd, Komáromi István, Marton Attila, Papp Tamás, Zeitz Róbert În colectarea datelor au participat: Specialiști: Bărbos Lőrinc, Bóné Gábor Máté, Daróczi Szilárd, Dehelean Andreea, Dehelean Luca, Dósa Attila, Fülöp Attila, Hegyeli Zsolt, Kelemen Márton, Kis Réka Beáta, Komáromi István, Kovács István, Latkova Hana, Marton Attila, Miholcs Tamás, Nagy Attila, Ölvedi Szilárd Zsolt, Papp Tamás, Sándor K. Attila, Zeitz Róbert.	Studiu păsări
Elaborarea unui studiu privind impactul speciilor adventive invazive asupra habitatelor şi speciilor de interes comunitar realizat în cadrul proiectului: Pentru Natură şi Comunităţi Locale - Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu - Târnava Mare –Olt	Dr. Fenesi Annamária	Studiu specii invazive

B.3.1.Context biogeografic

Siturile Natura 2000 din Regiunea Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt se află în întregime în regiunea biogeografică continentală. Din perspectiva climatică, această regiune biogeografică este caracterizată prin contraste puternice între diferite anotimpuri, în general cu veri fierbinți și uscate și ierni reci și umede.

Înainte de a fi transformată în terenuri agricole, o mare parte din regiunea continentală a fost dominată de păduri caducifoliate. Condițiile climatice și solurile sunt foarte prielnice pădurilor de foioase, precum celor de fag prezente și în amestec cu stejar și carpen, care aici se află în centrul ariei lor de răspândire. Odinioară, porțiuni semnificative de păduri mlăștinoase, păduri aluvionare și păduri mixte riverane constituiau, de asemenea, un peisaj comun de-a lungul văilor și în lunci.

Aceste habitate extrem de bogate joacă un rol important în răspândirea speciilor, oferind vieții sălbatice un coridor ecologic natural de deplasare într-un peisaj care devine rapid tot mai impenetrabil.

Speciile și habitatele pentru care au fost declarate ariile protejate de importanță comunitară sunt reprezentative pentru această regiune biogeografică.

B.3.2.Habitate

B.3.2.1. Habitate de interes comunitar

Siturile de interes comunitar au fost declarate pentru 19 habitate prezentate în Tabelul 13, însă cinci dintre acestea nu au fost regăsite în cadrul inventarierilor din teren:

- 3130 Ape stătătoare oligotrofe până la mezotrofe cu vegetaţie din *Littorelletea uniflorae* şi/sau *Isoëto-Nanojuncetea*.
- 3150 Lacuri eutrofe naturale cu vegetaţie de tip Magnopotamion sau *Hydrocharition.*
- 3240 Vegetaţie lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane.
- 9180* Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupți, grohotișuri și ravene.
- 4060 Tufărișuri alpine şi boreale – în cadrul studiilor de inventariere care s-au realizat în aria proiectului, respectiv ROSPA0099 Podişul Hârtibaciului acest habitate nu a fost identificat, acesta fiind menționat în Formularul Standard al sitului ROSCI0132 Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu probabil regăsindu-se în zona care nu se suprapune cu Podișul Hârtibaciului.

Inventarierea în teren a habitatelor s-a realizat în perioada 2011 – 2013, pe următoarele grupe de habitate:

a. Habitate forestiere: Inventarierea integrală a acestora s-a desfășurat pe suprafața *ROSPA0099 Podişul Hârtibaciului*, dar cu studii detaliate pentru habitatele din siturile de importanță comunitară, respectiv: *ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare*, *ROSCI0132 Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu* (parțial-doar suprafața care se suprapune SPA Podișul Hârtibaciului), *ROSCI0143 Pădurea de gorun și stejarde la Dosul Fânațului*, *ROSCI0144 Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcăretului*, *ROSCI0303 Hârtibaciu Sud-Est* (parțial-doar suprafața care se suprapune SPA Podişul Hârtibaciului), *ROSCI0304 Hârtibaciu Sud- Vest* (parțial-doar suprafața care se suprapune SPA Podişul Hârtibaciului).

În urma studiilor de inventariere din cele 10 habitate forestiere prezente în Formularele Standard s-au identificat 9 habitate (9110, 9130, 9170, 91E0*,91H0*,91I0*,91V0, 91Y0, 92A0), 3 dintre ele fiind prioritare la nivel european (91E0*, 91H0*, 91I0*). Ca urmare a inventarierii întregi suprafețe acoperite cu pădure din *ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare, h*abitatul 9180*- Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupți, grohotișuri, ravene, nu a fost regăsit pe teren. Situația suprafețelor ocupate de aceste habitate față de cele incluse în Formularul standard la desemnare este prezentată în *Tabelul 14*. Informații detaliate privind habitatele și măsurile de management se regăsesc în lucrarea ”Realizarea studiii de inventariere pentru habitate forestiere de interes comunitar în cadrul proiectului *Pentru natură și comunități locale – bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu – Târnava Mare – Olt*”, numit în continuare prescurtat *Studiu habitate forestiere*.

b. Habitate de tufărișuri temperate și pajiști naturale și semi-naturale: în Formularele Standard sunt evidențiate 9 tipuri de habitate, dar 4 dintre acestea nu au fost identificate în zona de acoperire a planului de management (3130, 3150, 3240 și 4060). Cele 5 tipuri de habitate menționate în FS identificate în teren sunt integral localizate în ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare. S-au colectat date pentru 4 habitate de pajiști naturale și semi-naturale (6210*, 6240*, 6430 , 6510) și un habitat de tufărișuri temperate (40A0*) regăsite în Formularul Standard. În timpul inventarierilor s-au identificat și colectat date și pentru alte 3 tipuri de habitate de pajiști de interes comunitar (6410, 6440, 6520) care nu erau menționate în formularul standard.

c. ***Habitate acvatice și ripariene:*** Pentru ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare au fost incluse în FS trei tipuri de habitate ripariene de interes comunitar și 2 habitate acvatice cu apă dulce. Numai două din habitatele ripariene au fost regăsite (6430 și 91E0*), care sunt însă bine reprezentate în sit. Cercetându-se zonele ripariene din situl Sighişoara-Târnava Mare cu habitatele lor caracteristice şi condiţiile care determină existenţa acestor habitate, s-a constatat că situl nu prezintă condiţii ecologice favorabile pentru tipul de habitat 3240, acesta nefiind indentificat. În ceea ce privește habitatele acvatice 3130 și 3150, ca urmare a inventarierilor din teren s-a constatat că arealul nu prezintă condiții pentru existența lor.

În concluzie, pe teritoriul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt s-au regăsit astfel 17 habitate de interes comunitar, din care 14 apar în FS și 3 nu sunt menționate în FS. Tabelul 12 prezintă situația habitatelor inventariate în AP comparativ cu situația din Formularele Standard.

Tabelul 13. Situația habitatelor identificate în AP comparativ cu Formularele Standard

Nr.Crt.	Denumire Habitat	ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare		ROSCI0143 Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânațului		ROSCI0144 Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcăretului		ROSCI0303 Hârtibaciu Sud-Est		ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest		ROSCI0132 Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu	
		FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT
1	3130 Ape stătătoare oligotrofe până la mezotrofe cu vegetaţie din Littorelletea uniflorae şi/sau Isoëto-Nanojuncetea	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	3150 Lacuri eutrofe naturale cu vegetaţie de tip Magnopotamion sau Hydrocharition	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	3240 Vegetaţie lemnoasă cu Salix eleagnos de-a lungul râurilor montane	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	4060 Tufărişuri alpine şi boreale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	neinvent
5	40A0* Tufărișuri continentale peripanonice (varianta cu Amygdalus nana și Cerasus fruticosa)	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	6210* Pajişti xerofile seminaturale şi facies cu tufişuri pe substrat calcaros (Festuco-Brometalia)(importante pentru prezența unor specii de orhidee)	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	6240* Pajişti stepice subpanonice	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	6410 Pajişti cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase	-	+										
9	6430 Comunităţi de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan şi alpin	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	6440 Pajişti aluviale din *Cnidion dubii*	-	+										
11	6510 Fâneţe de joasă altitudine (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nr.Crt.	Denumire Habitat	ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare		ROSCI0143 Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânațului		ROSCI0144 Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcăretului		ROSCI0303 Hârtibaciu Sud-Est		ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest		ROSCI0132 Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu	
		FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT
12	6520 Fânețe montane	-	+										
13	9110 Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	+	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	neinvent
14	9130 Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-
15	9170 Păduri de stejar cu carpen de tip Galio—Carpinetum	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-
16	9180* Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupți, grohotișuri și ravene	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	91E0* Păduri aluviale de Alnus glutinosa şi Fraxinus excelsior:	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
18	91H0*Vegetație forestieră panonică cu Quercus pubescens	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu Quercus spp.	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-
20	91V0 Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	+	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-
21	91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	-
22	92A0 Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	+	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+

Corespondența habitatelor de interes comunitar identificate în AP cu tipurile de habitate conform clasificării românești este prezentată în Anexa 11/Tabelul 1.

Aceste habitate sunt de interes comunitar pentru că la nivelul UE sunt rare, fie pentru că au în mod natural o arie de răspândire mică, fie pentru că aria lor naturală s-a redus semnificativ din cauza activităților umane. Anexa 12 redă sintetic situația fiecărui habitat la nivelul UE și al țării, principalul punct de plecare al acestei analize fiind regiunile biogeografice[6] care stau la baza rețelei Natura 2000.

Tabelul de mai jos redă situația suprafeței habitatelor de interes comunitar față de suprafețele indicate în FS.

Tabelul 14. Situaţia actuală a suprafeţelor ocupate de habitatele de interes comunitar din Siturile de Interes Comunitar (SCI)

Tip habitat	%1 din Suprafața FS	SFS (ha)	%1 din Suprafața inventariată	SI (prezent) (ha)	Diferenţe faţă de FS (ha) SI - SFS
ROSCI0143 Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânaţului					
91Y0 - Păduri dacice de stejar si carpen	nu este în FS	0	23,04	24,88	24,88
91I0* - Vegetatie de silvostepa eurosiberiană cu *Quercus spp.*	100	108	75,38	81,41	-26,59
92A0 Zăvoaie cu *Salix alba și Populus alba*	nu este în FS	0	0,55	0,59	0,59
ROSCI0144 Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcăretului					
91Y0 - Păduri dacice de stejar si carpen	nu este în FS	0	71,55	30,05	30,05
91I0 *- Vegetatie de silvostepa eurosiberiană cu *Quercus spp.*	91	38,22	0,00	0	-38,22
ROSCI0132 Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu (vezi NOTĂ)					
4060 - Tufărișuri alpine si boreale	0,001	0,02826	0	0	-0,028
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	2	56,52	0	0	-56,52
92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*	nu este în FS	0	13,67	19,74	19,74
ROSCI0303 Hârtibaciu Sud – Est (vezi NOTĂ)					
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	nu este în FS	0	0,016	3,73	3,73
9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	0,70	181,32	0,691	166,05	-15,27

[6] Regiune biogeografică – regiune a suprafeței globului definită de condițiile climatice și caracteristicile geologice, cu speciile de floră și faună asociate

Tip habitat	%1 din Suprafața FS	SFS (ha)	%1 din Suprafața inventariată	SI (prezent) (ha)	Diferențe față de FS (ha) SI - SFS
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*	5,00	1.295,15	0,504	121,14	-1174,01
91Y0 - Păduri dacice de stejar si carpen	10,00	2.590,30	11,032	2.652,25	-2585,91
91I0* - Vegetatie de silvostepa eurosiberiană cu *Quercus spp.*	3,00	777,09	2,051	493,11	-283,98
91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*)	nu este în FS	0	0,018	4,39	2652,25
92A0 Zăvoaie cu *Salix alba și Populus alba*	nu este în FS	0	1,070	257,22	257,22
ROSCI0304 SCI Hârtibaciu Sud – Vest (vezi NOTĂ)					
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	2	454,52	0,67	77,29	-377,23
9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	3,5	795,41	9,33	1072,79	277,38
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*	8	1818,08	2,09	240,65	-1577,43
91Y0 - Păduri dacice de stejar si carpen	13	2954,38	1,98	227,94	-2726,44
91V0 - Păduri dacice de fag	1	227,26	1,47	169,13	-58,13
91I0* - Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp.*	0,2	45,452	0,18	20,63	-24,82
91E0* Păduri aluviale de *Alnus glutinosa şi Fraxinus excelsior:*	nu este în FS	0	1,88	215,72	215,72
92A0 Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	nu este în FS	0	1,12	129,27	129,27
ROSCI 0277 Sighișoara-Târnava Mare					
3130 - Ape stătătoare oligotrofe până la mezotrofe cu vegetație din *Littoretea uniflorae* și/sau *Isoeto-Nanojuncetea*	0,5	429,08	0,0	0,00	-429,08
3150 - Lacuri eutrofe naturale cu vegetație tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*	0,1	85,82	0,0	0,00	-85,82
3240 - Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane	0,1	85,82	0,0	0,00	-85,82
40A0* - Tufărișuri subcontinentale peri-panonice	10	8.581,50	0,3	226,48	-8355,03
6210* Pajişti xerofile seminaturale şi facies cu tufişuri pe substrat calcaros (*Festuco-Brometalia*)	0,1	85,82	12,1	10.344,77	10.258,95
6240* Pajişti stepice subpanonice	4	3.432,60	4,0	3.436,81	4,21

Tip habitat	%1 din Suprafața FS	SFS (ha)	%1 din Suprafața inventariată	SI (prezent) (ha)	Diferențe față de FS (ha) SI - SFS
6410 Pajiști cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase	nu este în FS	-	0,02	18,21	18,21
6430 - Comunități de liziera cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin	0,5	429,08	0,1	96,65	-332,42
6440 Pajiști aluviale din *Cnidion dubii*	nu este în FS	-	0,8	699,55	699,55
6510 Fâneţe de joasă altitudine (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)*	2	1.716,30	0,6	508,72	-1207,58
6520 Fânețe montane	nu este în FS	-	3,8	3.225,07	3.225,07
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	5	4.290,75	2,3	1.945,57	-2.345,18
9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	12	10.297,80	14,8	12.709,30	2.411,50
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*	10	8.581,50	5,7	4.920,95	-3.660,55
9180* Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupți, grohotișuri și ravene	0,01	8,58	0,0	0,00	-8,58
91E0* Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* şi *Fraxinus excelsior:*	0,8	686,52	0,03	25,14	-661,38
91H0* Vegetație forestieră panonică cu *Quercus pubescens*	0,3	257,45	0,9	732,24	474,80
91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp.*	1	858,15	1,4	1.202,73	344,58
91V0 Păduri dacice de fag *(Symphyto-Fagion)*	1	858,15	0,9	789,13	-69,02
91Y0 - Păduri dacice de stejar si carpen	5	4.290,75	7,2	6.171,12	1.880,37
92A0 Zăvoaie cu *Salix alba și Populus alba*	0,5	429,08	1,4	1.160,24	731,17

Legendă:

[1] Procentul face referire la suprafaţa ocupată din suprafaţa totală a fiecărui Sitului în parte .

S_{FS} = Suprafața habitatului conform Formularului Standard.

SI – suprafața inventariată în teren pentru habitat.

S_T - suprafața totală a pajiștilor.

NOTĂ - în cazul acestor situri înventarierile și raportarea suprafețelor identificate s-au făcut doar pe suprafața suprapusă cu ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului.

Situația actuală a habitatelor de interes comunitar din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt a fost determinată prin inventarieri efectuate pe teren. În cazul habitatelor forestiere s-a realizat și analiza datelor existente în amenajamentele silvice. Metodele de inventariere și cartare sunt descrise în detaliu în studiile care au stat la baza elaborării Planului.

- **Pentru habitatele acvatice:** inventarierea acestora s-a efectuat în special primăvara când probabilitatea de a găsi bălți temporare era mai mare, studiindu-se 939 de suprafețe cu habitate acvatice. S-au fost efectuate studii pentru habitatele ripariene și cursuri de apă în bazinele hidrografice ale râurilor Târnava Mare, Hârtibaci și cursul mijlociu al Oltului.
- **Pentru habitate de pajiști permanente:** Au fost inventariate un total de 2863 de blocuri fizice, întocmindu-se fișe pentru fiecare habitat cât și pentru fiecare specie floristică cu informații relevante pentru elaborarea planului de management.
- **Pentru habitate de pădure:** pe baza informaţiilor din literatura de specialitate şi alte metode recomandate în proiecte similare s-a realizat o metodologie unitară care a fost folosită la inventarierea în teren a întregii suprefețe acoperită cu vegetație forestieră din SCI-uri și care poate fi utilizată şi în alte situri Natura 2000 din ţară. S-au făcut inventarieri detaliate legate de structura arboretului, a subarboretului, a semințișului și păturii ierbacee, precum și elemente legate de condițiile geomorfologice și edafice. S-a făcut colectat informații legate de proprietate, modul de gospodărire. În cazul suprafeței din SPA care nu se suprapune cu SCI –urile s-au realizat inventarieri parțiale și analize pe bază de imagini satelitare și a datelor din amenajamente, asftfel încât să se poată face o analiză sumară a habitatelor forestiere importante pentru speciile de păsări de interes comunitar.

Toate studiile includ informații referitoare la presiunile și amenințările identificate necesare stabilirii măsurilor de management.

În subcapitolele următoare se prezintă în mod succint rezultatele analizelor detaliate realizate pentru stabilirea situației fiecărui habitat inventariat, respectiv a suprafeței și a stării de conservare.

Starea de conservare a unui habitat se consideră “favorabilă” atunci când sunt îndeplinite următoarele condiţii conform Directivei 92/43/CEE, Comisia Europeană 1992:

- arealul natural al habitatului şi suprafeţele pe care le acoperă în cadrul acestui areal sunt stabile sau în creştere;
- habitatul are structura şi funcţiile specifice necesare pentru conservarea sa pe termen lung, iar probabilitatea menţinerii acestora în viitorul previzibil este mare;
- speciile care îi sunt caracteristice se află într-o stare de conservare favorabilă.

Aşadar, la nivelul fiecărei regiuni biogeografice, în siturile de importanţă comunitară propuse şi chiar în afara acestora, pentru ca un anumit habitat considerat de importanţă comunitară să aibe o stare de conservare favorabilă, trebuie să fie gospodărit astfel încât să fie îndeplinite concomitent aceste trei condiţii.

Pentru habitatele din această AP descrierea caracteristicilor care indică structura necesară asigurării stării favorabile de conservare se găsește în *Anexa 13 - Fișele speciilor și habitatelor .*

B.3.2.1.1 Habitate forestiere

Situația suprafețelor pentru habitatele de interes comunitar inventariate comparativ cu ceea ce este inclus în formularele standard este prezentată în *Tabelul 14.* În cele ce urmează este analizată succint situația acestor habitate.

Habitatul 91E0* - acest tip de habitat nu are condiții favorabile pe suprafețe extinse în ROSCI0227. S-au inventariat doar 25 ha în fond forestier și se estimează că în afara fondului forestier ar exista în prezent cca 85 ha, conform Studiului habitatelor ripariene și acvatice, majoritatea celor din fond forestier fiind în stare favorabilă de conservare. În acest sit nu există un potențial real de refacere, dar inventarierile din ROSCI0304 (suprafața inclusă în AP) au scos în evidență o suprafață de 216 ha din acest tip de habitat, nemenționate în FS. Ca urmare, parte din suprafața menționată în FS pentru ROSCI0227 se poate compensa cu suprafețele identificate în ROSCI0304. Cu toate acestea, acest tip de habitat înregistrează un minus semnificativ față de datele de desemnare. Există posibilitatea ca la desemnare să se fi supraestimat suprafața acestui habitat, considerându-se că o bună parte din actualele habitate cu cu plop alb și salcie albă (92A0) s-ar putea să fie aninișuri degradate. Dar specialiștii susțin în baza inventarierilor pe teren, că potențialul pentru habitatul 91E0* este redus, situl fiind mai favorabil pentru habitatul 92A0.

Habitatul există și în afara celor două SCI în care a fost identificat, dar inventarierile de teren nu au avut ca obiectiv să îl identifice și în afara acestor situri. Deși există suprafețe de aninș și în ROSPA0099 suprafața acestora nu a fost estimată.

Habitatul 92A0 – s-a regăsit pe o suprafață mult mai mare în ROSCI0227 decât cea indicată în FS și pe suprafețe semnificative pe toată suprafața AP, fiind în stare de conservare favorabilă în cea mai mare parte.

Habitatele 9130, 91H0*, 91I0*, 91Y0 au fost identificate suprafețe pe mai mari decât cele menționate în formularele standard:

- ***Habitatul 9130*** este în stare favorabilă de conservare pe 97% din suprafața echivalentă celei din FS al ROSCI0227, fiind astfel confirmată o stare de conservare mai bună în realitate decât cea estimată la desemnare. Există potențial de refacere a stării de conservare pe cel puțin 1.500 ha (arborete parțial derivate), adică habitatul poate fi adus în stare favorabilă de conservare pe suprafață mai mare decât cea indicată în formularul standard. Analiza pe ROSCI0303, care se suprapune în proporție de 93% pe AP se constată că habitatul este bine reprezentat, fiind în proporție de 80% în stare și în stare favorabilă de conservare. Pentru ROSCI0304 analiza nu se face, întrucât pentru acest sit inventarierea s-a făcut doar pe 50% din suprafață (suprapunerea cu AP).
- ***Habitatul 91H0**** s-au identificat o suprafață de 2,8 ori mai mare decât cea din FS, din care 82% este în stare favorabilă de conservare. Este important de menționat faptul că în amenajamentele silvice tipurile de pădure corespunzătoare acestui tip de habitat nu sunt bine identificate, ceea ce poate duce la măsuri de management necorespunzătoare pentru habitatul prioritar. Având în vedere că acest habitat este foarte rar (vezi Capitolul C3 și Anexa 12), este important să se facă eforturi pentru aducerea, cu timpul, a întregii suprafețe la starea favorabilă de conservare.

- ***Habitatul 91I0**** apare în FS în toate SCI-le din AP, cu excepția ROSCI0132. Nu a fost identificat în ROSCI0144. În ROSCI0143 s-a identificat doar 75% din suprafața din FS, fiind în stare de conservare favorabilă. Dar în ROSCI0227 s-a găsit de 1,4 ori suprafața din FS. Se poate constata că suprafața în stare favorabilă de conservare reprezintă 85% din suprafața inclusă în FS, dar există potențial de refacere în sit. Ca urmare suprafața lipsă din ROSCI0143 se poate compensa cu suprafața din ROSCI0227. În ROSCI0303 și ROSCI0304 nu se pot face analize pentru acest habitat, dar se constată că cea mai mare parte a suprafețelor inventariate sunt în stare favorabilă de conservare. În schimb, acest habitat este prezent pe suprafețe mari, distribuite în ROSPA0099 chiar pe suprafețe compacte, inclusiv în relativa apropiere de ROSCI0303.
- ***Habitatul 91Y0*** este răspândit pe toată suprafața AP, cu precădere pe suprafața ROSPA0099, unde se pare că se află mai bine de 50% din pădurile dacice de stejar și carpen. În ROSCI0227 inventarierile în teren indică suprafețe semnificativ mai mari decât în FS (cu 44%). 90% din suprafața menționată în FS se află în stare favorabilă de conservare, situl prezentând potențial de refacere pentru cel puțin 1700 ha (arborete parțial derivate) conform amenajmentului silvic. În ROSCI303, deși s-a inventariat doar 93% din sit (suprapunerea cu AP), s-a identificat o suprafață mai mare decât în FS, cu stare de conservare favorabilă doar pe 68% din cea înregistrată în FS.

Habitatul 9180* ca urmare a parcurgerii în teren a întregii suprafețe acoperită cu vegetație forestieră de pe suprafața ROSCI0227, habitatul 9180* nu a fost regăsit pe teren.

Habitatul 91V0 – suprafețele identificate pe toată AP sunt mai mici decât cele din formularele standard ale siturilor ROSCI0227 și ROSCI0304. Suprafețele identificate în afara celor două situri pe al căror FS se regăsesc, sunt nesemnificative. Analiza detaliată a situației pentru ROSCI0304 nu are sens, întrucât acest sit are 50% din suprafață neinventariată (în afara AP). În schimb, în cazul ROSCI0227 se constată că în vecinătate, la limita sudică a sitului, la nord de localitatea Agnita s-ar putea include suprafața identificată, care ar compensa parte din cele 70 ha lipsă. Starea de conservare este favorabilă pe 88%. Va fi necesară reîncadrarea arboretelor din acest tip de habitat în tipuri natural-fundamentale de pădure corespunzătoare.

Habitatul 9110 – s-au identificat suprafețe mai mici decât în FS al ROSCI0227, astfel că un procent de 55% din suprafețele trecute în FS nu au fost regăsite pe teren. Cele identificate au stare de conservare favorabilă pe 81% din suprafețe, în rest fiind necesare lucrări de refacere. Există suprafețe cu acest habitat în AP, dar nici acestea nu ar putea compensa suprafața lipsă. Ca urmare se recomandă reducerea suprafeței din FS. Pentru situl ROSCI0304 nu se face analiza.

Habitatul 9170 – apare în ROSCI0227, ROSCI0303 și ROSCI0304 în FS. Analiza nu se poate face pentru ROSCI0304. În celelalte două situri suprafețele identificate sunt mult sub cele indicate în FS, fiind în proporție de 70% în stare de conservare nefavorabilă. S-au identificat suprafețe semnificative în afara SCI-lor. Dacă se dorește includerea celor din afara SCI-lor actuale în situri de interes comunitar, se observă că suprafețele cele mai mari se găsesc aproximativ în aceleași zone ca și 9110, 91I0, respectiv zonele Alma Vii – Metiș - Ghijasa și zona delimitată la nord de linia Gherdeal – Cincu - Șoarș - Felmer – Hălmeag (care ar include ROSCI0143 și ROSCI0144).

Analiza situației pentru habitatele forestiere, comparativ cu informațiile din amenajamentele silvice (analiză bazată pe tipul de pădure și caracterul actual al arboretelor) este prezentată pentru toate suprafețele incluse în SCI-uri, dar și pentru suprafața totală a AP în Anexa 14.

Trebuie menționat că prin Studiul habitatelor forestiere s-au analizat de asemenea, structura pe clase de vârstă pentru toate arboretele, date relevante în special pentru conservarea speciilor de păsări. În schimb, resursele disponibile prin proiect nu au permis cartări în teren pentru habitatele forestiere de interes de conservare, altele decât cele de interes comunitar, care reprezintă aproximativ 32% dintre suprafețele inventariate (fără corespondență Natura 2000).

IMPORTANT! Fișele individuale detaliate ale habitatelor forestiere sunt prezentate în *Anexa 13*.

Situația stării de conservare a habitatelor forestiere este prezentată pe fiecare sit în parte și pe tipuri de habitate în Tabelul 17.

Tabelul 15. Situaţia actuală a habitatelor de interes de comunitar in AP la nivelul fiecăărei arii protejate

Nr. Crt.	Tip habitat	Acoperirea %		Reprezentativitatea		Supraf. relativă		Starea de conservare.	
		FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT
	SCI Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânaţului								
1	91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.	**100**	**75,38**	**B**		**C**		**B**	
2	91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	**0**	**23,04**	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
3	92A0 Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	**0**	**0,55**	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
	SCI Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcăretului								
1	91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.	91	0	**B**		**C**		**B**	
2	91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	**0**	**71,55**	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
	SCI Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu*								
1	9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	2	0	**C**		**C**		**C**	
2	92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*	**0**	13,67	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
	SCI Hârtibaciu Sud – Est*								
1	9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	**0**	0,016	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
2	9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	0.7	0,691	**D**		**-**		**-**	
3	9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio—Carpinetum*	5	0,504	**B**		**C**		**B**	
4	91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	10	11,032	**B**		**C**		**B**	
5	91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp.*	3	2,051	**C**		**C**		**B**	
6	91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*)	**0**	0,018	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
7	92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus*	**0**	1,070	**Fără**		**Fără**		**Fără**	

Nr. Crt.	Tip habitat	Acoperirea %		Reprezentativitatea		Supraf. relativă		Starea de conservare.	
		FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT
	alba								
	SCI Hârtibaciu Sud – Vest*								
1	9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	2	0,67	**B**		**C**		**B**	
2	9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	3.5	9,33	**B**		**C**		**B**	
3	9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio—Carpinetum*	8	2,09	**A**		**C**		**B**	
4	91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	13	1,98	**A**		**C**		**B**	
5	91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*)	1	1,47	**C**		**C**		**B**	
6	91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.	0.2	0,18	**D**		-		-	
7	91E0* Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* şi *Fraxinus excelsior*.	**0**	1,88	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
8	92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*	**0**	1,12	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
	SCI Sighișoara-Târnava Mare								
1	9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	5	2,3	**B**		**C**		**B**	
2	9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	12	14,8	**A**		**B**		**B**	
3	9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio—Carpinetum*	10	5,7	**A**		**A**		**B**	
4	91E0* Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* şi *Fraxinus excelsior*	0.8	0,03	**A**		**B**		**B**	
5	91H0* Vegetație forestieră panonică cu *Quercus pubescens*	0.3	0,9	**A**		**A**		**B**	
6	91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp.*	1	1,4	**A**		**B**		**B**	
7	91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion)*	1	0,9	**C**		**C**		**B**	
8	91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	5	7,2	**A**		**B**		**B**	
9	92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*	0.5	1,4	**B**		**C**		**C**	

Explicaţii tabel:

-***Reprezentativitatea*** – gradul de reprezentativitate a tipului de habitat în cadrul sitului – exprimă măsura pentru cât de tipic este un habitat.

A – reprezentativitate excelentă
B – reprezentativitate bună
C – reprezentativitate semnificativă
D – prezenţă nesemnificativă

-***Stadiul de conservare*** – gradul de conservare al structurilor şi funcţiile tipului de habitat natural, precum şi posibilităţile de refacere/reconstrucţie. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare al structurii, gradul de conservare al funcţiilor, posibilităţile de refacere.
A – conservare excelentă
B – conservare bună
C – conservare medie sau redusă

-***Suprafaţa relativă*** – suprafaţa sitului acoperit de habitatul natural, raportat la suprafaţa totală acoperită de acel tip de habitat natural, în cadrul teritoriului naţional.
A – 100 ≥ p>15%
B – 15 ≥ p>2%
C – 2 ≥ p>0%

-***Evaluare globală*** – evaluarea globală a valorii sitului din punct de vedere al conservării tipului de habitat respectiv
A – valoare excelentă
B – valoare bună
C – valoare considerabilă

B.3.2.1.2. Habitate de pajiști și acvatice

Habitate de pajiști au fost desemnate prin FS în principal în situl ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare. În acest sit s-au identificat toate habitatele de pajiști. Suprafața totală a pajiștilor este de 42.288,15 ha, din care 18.734,06 ha reprezintă habitate de interes comunitar, cu 4 din aceste tipuri de habitat nemenționate în FS. Restul de 23.553,25 ha sunt alte tipuri de habitate prezentate în Tabelul 15.

Situația suprafețelor pentru habitatele de interes comunitar inventariate comparativ cu ceea ce este inclus în formularele standard este prezentată în Tabelul 14 .

Tabelul de mai jos prezintă situația celorlalte pajiști inventariate în situl ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare.

Tabelul 16. Suprafața pajiștilor care nu sunt de interes comunitar/ categorii de folosință

Cod	Categoria de folosință	Suprafața (ha)
C1	Ape de suprafață stătătoare	0,82
C1.2	Lacuri, iazuri și bălți permanente mezotrofice	0,04
C1.6	Lacuri, iazuri și bălți temporare	3,64
C2	Ape curgătoare de suprafață	0,51
C3.1	Comunități bogate în specii hidrofite	20,75
C3.2	Comunități de ape puțin adanci și alte specii hidrofite	95,38
C3.2.1	Comunități de Phragmites australis-trestiișuri	80,38
C3.5	Maluri inundate periodic cu vegetație pionieră și efemeră	0,85
E2	Pajiști mezofile	9.729,63
E2.1	Pajiști permanente mezofile și pajiști pășunate după cosire	5.745,58
E2.2	Fânețe de altitudine joasă sau medie	294,80
E2.6	Pajiști îmbunătățite prin tehnici agricole; cum ar fi însămânșarea cu diferite specii de graminee și leguminoase; fertilizarea puternică; incluzând aici terenurile de sport și suprafețele de gazon	18,50
E2.7	Pajiști mezofile abandonate	16,42
E3.4	Pajiști umede eutrofice sau mezotrofice	80,18
E5	Comunități de margine de pădure sau de zone defrișate cu buruienării înalte	115,01
E5.1	Comunități ruderale	644,74
E5.1.1	Comunități antropice cu Urtica dioica	48,50
F9.1	Tufărișuri de pe malurile râurilor și pâraielor	37,23
F9.2	Comunități de trestii și ferigi	2.624,08
FB	Plantații de tufărișuri	32,31

FB.4	Podgorii/vii	2,06
I1	Terenuri arabile și grădini	3.942,82
J2	Construcții cu densitate mică	12,01
J2.4	Construcții cu scop agricol	6,97
J6	Depozite de deșeuri	0,89

Din suprafețele prezentate în Tabelul de mai sus prezintă interes de conservare suprafața de 19.354,67 ha ocupată de pajiști (E2, E2.1, E2.2, E2.6, E2.7, E3.4, E5, E5.1, E5.1.1, F9.1, F9.2), fiind zone importante în special pentru speciile de păsări, mamifere mici, specii de nevertebrate precum lepidopterele etc.

În cele ce urmează se analizează succint situația habitatelor de interes comunitar și a celor de interes conservativ, altele decât cele comunitare prezente în formularele standard pentru care au fost desemnate siturile.

Habitate de interes comunitar incluse în FS

Habitatele acvatice 3130, 3150 și 3240 nu au fot identificate în ROSCI0227.

Habitatul 4060 Tufărișuri alpine şi boreale, menționate în Formularul Standard al sitului ROSCI0132 Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu, nu s-a studiat, întrucât se află doar în afara AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, respectiv în partea sit care nu se suprapune cu ROSPA0099 Podişul Hârtibaciului.

Habitatul 6240* - a fost identificat aproape exact ca și în FS în ce privește suprafața, starea de conservare fiind considerată nefavorabilă din punct de vedere al structurii şi funcţiilor specifice habitatului pentru aproape 1180 ha(aprox. 34% din totalul identificat), restul suprafețelor aflându-se în stare bună(2.016,9 ha-aprox. 59%) și foarte bună de conservare(239,4ha – aprox. 7%).

Habitatul 40A0* - s-au identificat suprafețe semnificativ mai mici decât cele din FS, respectiv doar 2,3% din suprafața FS. Din totalul suprafețelor identificate, 86% dintre acestea se află în stare bună de conservare restul de 14% fiind în stare de conservare nefavorabilă.

Habitatul 6510 – suprafețele inventariate reprezintă 28% din cele indicate în FS. Starea de conservare a mai bine de 46% din totalul suprafețelor inventariate este nefavorabilă, diferența de 54 % aflându-se în condiții bune și foarte bune de conservare.

Habitatul 6430 – s-au identificat doar 22% din suprafața menționată în FS, starea de conservare fiind considerată nefavorabilă.

Habitatul 6210* - Habitatul este mult mai bine reprezentat decât se preconiza la desemnare, fiind identificate 10.344 ha față de cele 86 ha estimate în FS. Starea de conservare este însă nefavorabilă pentru 6.477,63 ha (aprox. 63%), restul de 37% din suprafață fiind în stare favorabilă de conservare.

Habitate de interes comunitar care nu sunt în FS

S-au identificat suprafețe semnificative pentru habitatul **6520** (3.225 ha) și **6440** (699 ha), precum și suprafețe semnificativ mai mici pentru habitatul **6410**(18 ha) .

Habitatul 6520- din totalul de 3.225 ha identificate în urma inventarierilor, 55% din acestea se află în stare nefavorabilă de conservare.

Habitatul 6440- s-au inventariat 699 ha, din care mai bine de 66% se află în stare nefavorabilă de conservare.

S-au mai identificat de asemenea 15 ha de **habitat 6410** care reprezintă totuși o suprafață foarte mică raportată la suprafața sitului**.**

Anexa 11/Tabelul 2 prezintă corespondența dintre tipurile de habitate de interes comunitar și tipurile de habitate definite conform clasificării românești, respectiv tipurile de pădure.

Tabelul 17 redă starea de conservare a habitatelor de pajiști așa cum a fost determinată în urma inventarierilor de teren comparativ cu datele indicate în FS.

Tabelul 17. Situaţia actuală a habitatelor de interes de comunitar în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt.

Nr. Crt.	Tip habitat	Acoperirea %		Reprezentativitatea		Supraf. relativă		Starea de conservare.	
		FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT
SCI Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu*									
1	4060 Tufărişuri alpine şi boreale	0.001	-	**C**	**-**	**C**	**-**	**C**	-
SCI Sighișoara-Târnava Mare									
1	3130 Ape stătătoare oligotrofe până la mezotrofe cu vegetaţie din *Littorelletea uniflorae* şi/sau *Isoëto-Nanojuncetea*	0.5	0,0	**B**	**-**	**C**	**-**	**C**	**-**
2	3150 Lacuri eutrofe naturale cu vegetaţie de tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*	0.1	0,0	**B**	**-**	**C**	**-**	**B**	**-**
3	3240 Vegetaţie lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane	0.1	0,0	**D**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
4	40A0* Tufărişuri continentale peripanonice (varianta cu *Amygdalus nana* și *Cerasus fruticosa*)	10	0,3	**B**	**-**	**B**	**-**	**B**	**-**
5	6210* Pajişti xerofile seminaturale şi facies cu tufişuri pe substrat calcaros (*Festuco-Brometalia*)	0.1	12,1	**B**		**B**		**B**	
6	6240* Pajişti stepice subpanonice	4	4,0	**B**		**A**		**B**	
7	6410 Pajişti cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (*Molinion caeruleae*)	0	0,02	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
8	6430 Comunităţi de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan şi alpin	0.5	0,1	**C**		**C**		**C**	

Nr. Crt.	Tip habitat	Acoperirea %		Reprezentativitatea		Supraf. relativă		Starea de conservare.	
		FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT
9	6440 Pajişti aluviale cu *Cnidion dubii*	**0**	0,8	**Fără**		**Fără**		**Fără**	
10	6510 Fâneţe de joasă altitudine (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)	2	0,6	**B**		**B**		**B**	
11	6520 Fâneţe montane	**0**	3,8	**Fără**		**Fără**		**Fără**	

Explicaţii tabel:

-***Reprezentativitatea*** – gradul de reprezentativitate a tipului de habitat în cadrul sitului – exprimă măsura pentru cât de tipic este un habitat.

A – reprezentativitate excelentă
B – reprezentativitate bună
C – reprezentativitate semnificativă
D – prezenţă nesemnificativă

-***Suprafaţa relativă*** – suprafaţa sitului acoperit de habitatul natural, raportat la suprafaţa totală acoperită de acel tip de habitat natural, în cadrul teritoriului naţional.
A – 100 ≥ p>15%
B – 15 ≥ p>2%
C – 2 ≥ p>0%

-***Stadiul de conservare*** – gradul de conservare al structurilor şi funcţiile tipului de habitat natural, precum şi posibilităţile de refacere/reconstrucţie. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare al structurii, gradul de conservare al funcţiilor, posibilităţile de refacere.
A – conservare excelentă
B – conservare bună
C – conservare medie sau redusă

-***Evaluare globală*** – evaluarea globală a valorii sitului din punct de vedere al conservării tipului de habitat respectiv
A – valoare excelentă
B – valoare bună
C – valoare considerabilă

Tabelele de mai sus au prezentat în starea de conservare medie a habitatelor de interes comunitar. O analiză mai detaliată scoate în evidență faptul că majoritatea habitatelor prezintă suprafețe în stare de conservare satisfăcătoare sau nefavorabilă după cum reiese și din Tabelul 18.

Tabelul 18. Situația suprafețelor habitatelor de interes comunitar și starea lor de conservare.

Nr. crt	Cod habitat Natura 2000	Denumire habitat	Suprafaţa habitatului în sit (ha)	Statut de conservare conform FS	Suprafaţa cu stare de conservare nefavorabilă din inventarieri (%)
SCI Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânațului					
1	91Y0	Păduri dacice de stejar si carpen	24,88	Necunoscut	0
2	91I0*	Vegetatie de silvostepa eurosiberiană cu Quercus spp.	81,41	B	0
3	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	0,59	Necunoscut	0
SCI Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcăretului					
1	91Y0	Păduri dacice de stejar si carpen	30,05	Necunoscut	0
2	91I0*	Vegetatie de silvostepa eurosiberiană cu Quercus spp.	-	B	0
SCI Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu					

Nr. crt	Cod habitat Natura 2000	Denumire habitat	Suprafaţa habitatului în sit (ha)	Statut de conservare conform FS	Suprafaţa cu stare de conservare nefavorabilă din inventarieri (%)
1	4060	Tufărișuri alpine si boreale	Neinventariat	C	Neinventariat
2	9110	Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	0	C	0
3	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	19,74	Necunoscut	0
SCI Hârtibaciu Sud – Est*					
1	9110	Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	3,73	Necunoscut	0
2	9130	Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum	166,05	Nespecificat în FS	33,39
3	9170	Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum	121,14	B	31,77
4	91Y0	Păduri dacice de stejar și carpen	2.652,25	B	834,59
5	91I0*	Vegetatie de silvostepa eurosiberiană cu Quercus spp.	493,11	B	9,07
6	91V0	Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	4,39	Necunoscut	4,39
7	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	257,22	Necunoscut	0
SCI Hârtibaciu Sud – Vest*					
1	9110	Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	77,29	B	0
2	9130	Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum	1.072,79	B	269,32
3	9170	Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum	240,65	B	92,23
4	91Y0	Păduri dacice de stejar și carpen	227,94	B	46,93
5	91V0	Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	169,13	B	14,89
6	91I0*	Vegetatie de silvostepa eurosiberiană cu Quercus spp.	20,63	B	0,63
7	91E0*	Păduri aluviale de Alnus glutinosa şi Fraxinus excelsior:	215,72	Necunoscut	33,69
8	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	129,27	Necunoscut	0
SCI Sighișoara-Târnava Mare					
1	3130	Ape stătătoare oligotrofe până la mezotrofe cu vegetaţie din *Littorelletea uniflorae* şi/sau *Isoëto-Nanojuncetea*	0	**C**	Neregăsit în urma inventarierilor
2	3150	Lacuri eutrofe naturale cu vegetaţie de tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*	0	**B**	Neregăsit în urma inventarierilor
3	3240	Vegetaţie lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane	0	Nespecificat în FS	Neregăsit în urma inventarierilor
4	40A0*	Tufărișuri continentale peripanonice (varianta cu *Amygdalus nana* și *Cerasus fruticosa*)	226,48	**B**	31,10

Nr. crt	Cod habitat Natura 2000	Denumire habitat	Suprafaţa habitatului în sit (ha)	Statut de conservare conform FS	Suprafaţa cu stare de conservare nefavorabilă din inventarieri (%)
5	6210*	Pajişti xerofile seminaturale şi facies cu tufişuri pe substrat calcaros (*Festuco-Brometalia*)	10.344,77	**B**	6.477,63
6	6240*	Pajişti stepice subpanonice	3.436,81	**B**	1.180,51
7	6410	Pajişti cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (*Molinion caeruleae*)	18,21	Necunoscut	2,35
8	6430	Comunităţi de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan şi alpin	96,65	**C**	78,66
9	6440	Pajişti aluviale cu *Cnidion dubii*	699,55	Necunoscut	464,15
10	6510	Fâneţe de joasă altitudine (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)	508,72	**B**	229,91
11	6520	Fâneţe montane	3.225,07	Necunoscut	1.777,50
12	9110	Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	1.945,57	**B**	369,22
13	9130	Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	12.709,30	**B**	2.764,84
14	9170	Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio—Carpinetum*	4.920,95	**B**	3.472,94
15	9180*	Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupți, grohotișuri și ravene	0	**B**	0
16	91E0*	Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* şi *Fraxinus excelsior*:	25,14	**B**	1,11
17	91H0*	Vegetație forestieră panonică cu *Quercus pubescens*	732,24	**B**	132,35
18	91I0*	Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp.*	1202,73	**B**	471,27
19	91V0	Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion)*	789,13	**B**	95,17
20	91Y0	Păduri dacice de stejar și carpen	6.171,12	**B**	2.278,08
21	92A0	Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*	1.160,24	**C**	260,80

Stadiul de conservare – gradul de conservare al structurilor şi funcţiile tipului de habitat natural, precum şi posibilităţile de refacere/reconstrucţie. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare al structurii, gradul de conservare al funcţiilor, posibilităţile de refacere.

A – conservare excelentă

B – conservare bună

C – conservare medie sau redusă

B.3.2.1.3 Habitate de interes comunitar neincluse în Formularul Standard pe fiecare sit în parte

Habitatele de interes comunitar neincluse în formularele standard sunt evidențiate în tabelele de mai sus (Tabelul 13- Cap. B.3.2.1). În tabelul de mai jos sunt prezentate sintetic aceste habitate, defalcat pe fiecare sit din interiorul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt.

S-au identificat astfel 9 habitate de interes comunitar nemenționate în FS ale unor situri din cele analizate, iar 3 habitate de pajiști au fost identificate fără a fi menționate în nici un FS.

Tabelul 19. Suprafaţa ocupată cu habitate ce nu sunt menționate în FS și starea lor de conservare

Nr. crt	Cod habitat Natura 2000	Denumire habitat	Suprafaţa habitatului în sit (ha)	Suprafaţa din inventarieri	
				Stare de conservare Favorabilă	Stare de conservare NEfavorabilă
SCI Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânaţului					
1	91Y0	Păduri dacice de stejar si carpen	24,88	24,88	0
2	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	0,59	0,59	0
SCI Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcăretului					
1	91Y0	Păduri dacice de stejar si carpen	30,05	30,05	0
SCI Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu*					
1	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	19,74	19,74	0
SCI Hârtibaciu Sud – Est*					
1	9110	Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	3,73	3,73	0
2	91V0	Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	4,39	0	4,39(100%)
3	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	257,22	257,22	0
SCI Hârtibaciu Sud – Vest*					
1	91E0*	Păduri aluviale de Alnus glutinosa şi Fraxinus excelsior:	215,72	182.03	33,69(15,6%)
2	92A0	Zăvoaie cu Salix alba și Populus alba	129,27	129,27	0
SCI Sighișoara-Târnava Mare					
1	6230*	Pajişti montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase	177,80	175.8	1,98
2	6410	Pajişti cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (*Molinion caeruleae*)	18,21	15,86	2,35
3	6440	Pajişti aluviale cu *Cnidion dubii*	699,55	235,4	464,15
4	6520	Fâneţe montane	3.225,07	1447,57	1.777,50

B.3.2.2. Habitate importante pentru conservare, altele decât cele de interes comunitar

Cele 17 habitate de interes comunitar reprezintă doar o parte a spectrului de habitate de interes conservativ în regiunea siturilor Natura 2000 din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt.

În afara celor 9 habitate forestiere de interesc comunitar, s-a identificat un singur habitat forestier care nu este de interes comunitar, fiind reprezentat de păduri dacice de gorun, importante pentru speciile care o compun și pentru specii de faună de interes conservativ care depind de acest habitat.

De asemenea, așa cum s-a arătat la subcapitolul B.3.2.1.2. s-au identificat habitate de pajiști importante pentru speciile de interes conservativ.

Tabelul 20. Habitate importante pentru conservare, altele decât cele de interes comunitar.

Denumire habitat	Important deoarece ...
R4129 Păduri dacice de gorun (*Quercus petrae*) și fag (*Fagus sylvatica*) cu Festuca drymeia,	Acest habitat prezintă importanță deosebită prin prisma speciilor din care este constituit. Specia majoritară este gorunul alături de care se mai întâlnesc specii precum fagul (*Fagus sylvatica*), uneori carpen (*Carpinus betulus*), sorb de câmp (*Sorbus torminalis*), cireș (*Prunus avium*). Este de asemenea un habitat important pentru alte specii de interes conservativ.
E2 Pajiști mezofile	Deși nu sunt habitate de interes comunitar acestea sunt importante datorită speciilor care depind de existența și starea lor de conservare. Foarte multe specii de nevertebrate, micromamifere și păsări, își regăsesc aici habitate propice pentru stabilirea unor populații stabile și viabile pe termen lung prin resursele de hrană de care dispun aici sau varietatea habitatelor care formează un pesaj mozaicat unic în Europa.
E2.1. Pajiști permanente mezofile și pajiști pășunate după cosire	
E2.2 Fânețe de altitudine joasă sau medie	
E2.7 Pajiști mezofile abandonate	
E3.4 Pajiști umede eutrofice sau mezotrofice	
E5 Comunități de margine de pădure sau de zone defrișate cu buruienării înalte	
E5.1. Buruienării antropogene/ Comunități ruderale	
F9.1 Tufărișuri de pe malurile râurilor și pâraielor	
F9.2 Comunități de trestii și ferigi	
FB Plantații de tufărișuri	

B.3.3. Flora

Diversitatea floristică din zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt este dată de substratul geologic și pedologic, varietatea formelor de relief întâlnite și nu în ultimul rând de condițiile climatice particulare la nivel de topoclimat.

În cadrul procesului de realizare a planului de management, colectarea informațiilor în SCI Sighișoara-Târnava Mare s-a desfășurat pe perioada mai 2011 – octombrie 2013. S-au făcut inventarieri utilizând metodologiile prezentate în detaliu în studiile de inventariere, parcurgându-se

în total de 2.863 de blocuri fizice, datele fiind incărcate într-o bază de date electronică care stă la baza hărților realizate în sistem GIS, constituind baza măsurilor/recomandărilor de management pentru speciile de interes comunitar.

Inventarul floristic la nivel de **habitate forestiere** cuprinde un număr de 404 specii. Familiile cele mai bine reprezentate sunt: Poaceae (26 sp.), Rosaceae (26 sp.), Lamiaceae (25 sp.), Fabaceae (24 sp.), Ranunculaceae (24 sp.) Asteraceae (21 sp.), Liliaceae (16 sp).

B.3.3.1. Specii de interes comunitar

Formularul Standard al Sitului Natura 2000 Sighișoara-Târnava Mare (ROSCI 0227) impune asigurarea stării favorabile de conservare pentru șapte specii de interes comunitar incluse în anexa II a Directivei Habitate. Printre acestea se află specii care sunt extrem de rare la nivel național și internațional (dar și la nivel local) cum ar fi papucul doamnei (*Cypripedium calceolus*) sau târtanul (*Crambe tataria*).

Lista și statutul de conservare a speciilor de interes comunitar în conformitate cu legislația europeană și națională și listele IUCN este prezentat în Anexa 15/Tabelul 1.

Tabelul 21. Situaţia speciilor floristice de interes comunitar identificate în sit

	Specia	Efectiv estimat	Viabilitatea	Nr. minim de indivizi estimat	Observaţii	Starea de conservare a habitatului caracteristic	Stare actuală specie		
							A	B	C
1	***Iris aphylla ssp. hungarica***	10	Distribuţie restrânsă	10	Buneşti Daneş	Rea/nefavorabilă			*
2	***Adenophora liliifolia***	25-50	Distribuţie restrânsă	25	Apold, Roadeş Buneşti	Favorabilă			*
3	***Crambe tataria***	100-150	Slab reprezentată	100	Buneşti, Saschiz Albeşti	Favorabilă			*
4	***Echium rossicum***	-	Distribuţie sporadică	-	Apold,Biertan Saschiz,Laslea Sighişoara	Rea/nefavorabilă			*
5	***Agrimonia pilosa****	-	Absentă. A fost o eroare în fişa standard ce derivă dintr-o indicație greșită prezentă în volumul 4 al Florei României.						
6	***Cypripedium calceolus****	-	Absentă. Studiile nu au fost extinse asupra habitatelor forestiere, dar pe perioada inventarierilor forestiere aceasta nu a fost observată.						
7	***Angelica palustris****	-	Absentă cu habitat specific în stare nefavorabilă de conservare. Indentificată la graniţa sitului pe teritoriul administrative al oraşului Agnita – Ruja. În Spa ROSPA0099 Posibil să fie regăsită în viitor sub forma unor populații foarte mici în arealul Rora Coveșului de unde a fost semnalată în anii 60 ai secolului 20.						

Legendă:

*A - Excelentă - se menţine prin non-intervenţie sau prin acelaşi tip de management ca până în prezent

*B - Bună - îmbunătăţirea stării de conservare se poate face cu măsuri de management fără a implica reconstrucţii ecologice

*C - Medie sau redusă - degradată din cauza unor intervenţii antropice, dar recuparabil cu intervenţii de reconstrucţie ecologică

B.3.3.2. Alte specii de interes de conservare

Pe lângă speciile de interes comunitar, în ***habitatele de tufărișuri și pajiști*** ale AP au fost identificate 17 specii de floră, specii care sunt importante atât pentru că sunt rare cât și pentru faptul că de unele dintre ele depind specii de faună importante pentru conservare, așa cum se prezintă în Capitolul C1.

Lista și statutul de conservare - în conformitate cu legislația europeană și națională și listele IUCN - a speciilor de interes conservativ, altele decât cele de interes comunitar, este prezentată în Anexa 16.

Lista roșie a florei din ***habitatele forestiere*** din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 22. Lista roșie a florei din AP Sighișoara-Târnava Mare.

Nr. Crt.	Specia	Categorie de vulnerabilitate LRN 1994*	Categorie de vulnerabilitate LRN 2005**
1	*Dianthus giganteus*	R	R
2	*Amygdalus nana*	-	VU
3	*Cephalanthera damasonium*	NT	LC
4	*Cephalanthera longifolia*	NT	LC
5	*Cephalanthera rubra*	R	NT
6	*Dactylorhiza maculata*	R	NT
7	*Dictamnus albus*	VU/R	VU
8	*Epipactis helleborine*	R	NT
9	*Galanthus nivalis*	NT	VU
10	*Hepatica transsilvanica (endemică)*	NT	LC
11	*Limodorum abortivum*	R	NT
12	*Iris aphylla*	-	VU
13	*Neottia nidus-avis*	R	NT
14	*Orchis mascula*	R	NT
15	*Orchis militaris*	R	NT
16	*Orchis morio*	R	NT
17	*Orchis tridentata*	R	NT
18	*Platanthera bifolia*	R	NT

(e)-specie endemică
**Lista roșie a plantelor din România, Oltean 1994.*
***Lista critică a plantelor vasculare din România, Oprea 2005.*

B.3.3.3. Specii de floră sălbatică de interes economic și cultural

În ceea ce privește importanța speciilor, s-au găsit puține informații în literatura de specialitate pentru speciile întâlnite în cadrul ariei naturale protejate, aceste informații fiind prezentate în Figura 4.

Remarcăm faptul că din punct de vedere al posibilităților de utilizare a plantelor, dintr-o listă de 75 de plante analizate - mai cunoscute de comunitățile locale - domină plantele toxice (22), urmate de plantele ce pot fi utilizate în scop medicinal (19), cele ornamentale (12)etc.

Plante toxice: *Aconitum moldavicum, Caltha palustris, Actaea spicata, Helleborus purpurascens, Daphne mezereum* etc.

Plante medicinale: *Achillea millefolium, Chelidonium majus, Origanum vulgare, Rhamnus catharctica, Colchicum autumnale* etc.

Plante ornamentale: *Larix decidua, Padus serotina, Salix babylonica, Solidago canadensis, Vinca minor* etc.

Plante alimentare: *Cerasus avium, Cornus mas, Rosa canina* etc.

Plante industriale: *Betula pendula, Fraxinus ornus, Populus alba, Quercus pubescens* etc.

Plante furajere: *Dactylis glomerata, Lotus corniculatus, Trifolium pratense*

Plante melifere: *Tilia cordata*

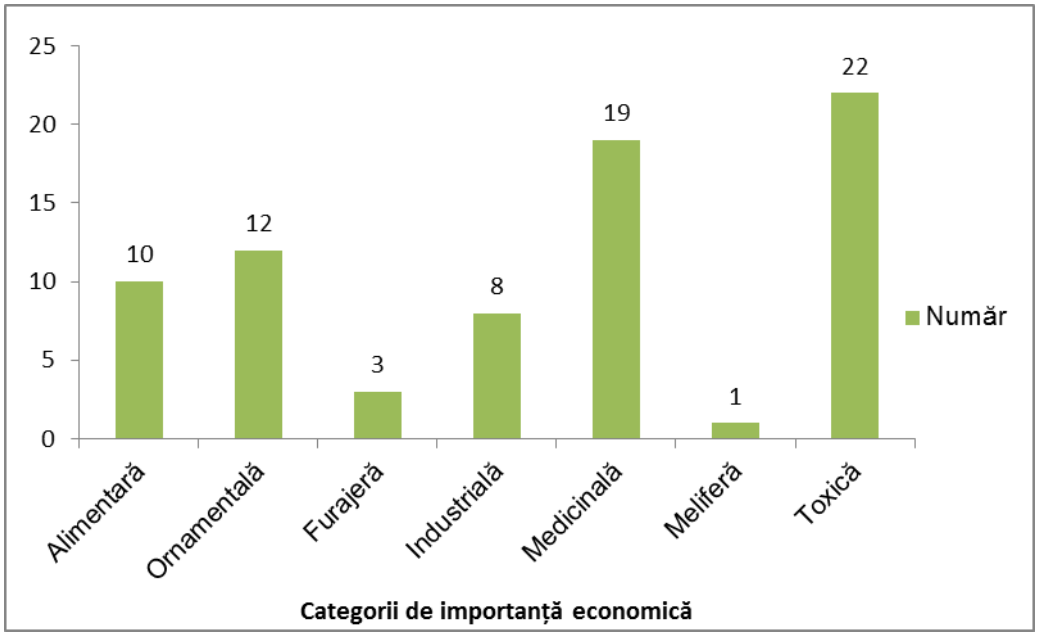

Figura 4. Importanța economică a speciilor floristice

Aproximativ 30 de specii comestibile de ciuperci sunt colectate frecvent de localnici și de turiști, fiind comercializate ocazional. Ocazional se culeg de asemenea mure, măcește și plante medicinale, fără impact semnificativ asupra speciilor. O parte dintre speciile de floră de primăvară și vară precum *Iris pseudacorus* (Stânjeni galbeni), *Galanthus nivalis* (ghiocel) sunt colectate sistematic de localnici și comercializate la scară redusă pe piețele locale. Nu există studii de impact legate de aceste activități de colectare.

Prezența unor specii de plante de interes cultural este strâns legată de ocupațiile tradiționale precum impletitul nuielelor (din crenguțe de răchită - *Salix spp*. sau alun - *Corylus avellana*), ocupațiile gastronomice prin prepararea unor gemuri, dulcețuri sau băuturi specifice (soc - *Sambucus nigra,*mur - *Rubus caesius,* măceș - *Rosa canina*) și tradiții locale (festivaluri și sărbători în care se folosesc crenguțe de nuc-*Juglans regia,* tei-*Tilia spp.*).

B.3.4.4. Specii alohtone şi specii invazive

Identificarea şi cartarea din timp a plantelor de origine străină şi cu caracter invaziv în ariile protejate ar trebui să fie o prioritate, având în vedere că speciile adventive invazive sunt specii alohtone (exotice) a căror introducere și extindere poate reprezenta o amenințare la adresa diversității biologice şi a economiei, sau poate avea alte consecințe neprevăzute (Richardson și col. 2000). Un studiu concret, privind răspândirea speciilor alohtone și a celor cu caracter invaziv a fost realizat în zona AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt. Pentru elaborarea studiului privind impactul speciilor adventive invazive asupra habitatelor din aria studiată, în vara – toamna anilor 2011-2013 s-au parcurs şi caracterizat cele mai multe văi în aria protejată.

S-au stabilit și marcat astfel un număr de 310 puncte standard unde au fost identificate trei specii adventive cu distribuție şi abundență semnificativă în comunitățile vegetale naturale sau seminaturale, așa numite **plante adventive invazive "transformatoare**". Aceste specii sunt *Solidago canadensis* (sânziana de grădină), *Robinia pseudacacia* (salcâmul) şi Helianthus *tuberosus* (napul porcesc). Totodată s-au identificat și alte opt specii **adventive invazive** (*Acer negundo L*.-arțar american), *Asclepias syriaca L*. (ceara albinei, floarea fluturilor), Reynoutria japonica Houtt. (troscot japonez), *Erigeron annuus Desf*. (syn: *Stenactis annua*, bunghișorul), *Conyza (*Erigeron) *canadensis L.* (bătrânișul), *Echinocystis lobata Torr.* et Gray (bostănaș spinos), *Rudbeckia laciniata* L. (mărită-mă mamă), *Impatiens glandulifera Royle* (slăbănogul de Himalaia)) și 10 specii de ***plante adventive potenţial-invazive***(*Ambrosia artemisiifolia* L. (iarba pârloagelor)*, Reynoutria* x *bohemica* Chrtek et Chrtková (troscot hibrid)*, Oenothera biennis* L. (luminiță)*, Parthenocissus inserta* Fritsch (viță de Canada)*, Hippophaë rhamnoides* L. (cătină albă)*, Ailanthus altissima* Swingle*, Amorpha fruticosa L.* (amorfa arbustivă, salvâm mic)*, Aster novi-belgii* L. (floarea-sfinței-marii)*, Aster lanceolatus* Willd.*, Solidago gigantea* Aiton).

În urma inventarierilor din teren și pe baza prelucrării datelor, gradul de invazivitate este foarte ridicat în partea nord-vestică a teritoriului, unde și numărul speciilor adventive care apar în aceleași locații este foarte semnificativ. Localitățile (văile și diferite tipuri de vegetație din apropierea acestor localități) cele mai afectate de speciile adventive invazive, unde am găsit invazii semnificative, cu abundență sporită a unei sau mai multe specii adventive invazive, sunt: Biertan, Copșa Mare, Laslea, Richiș, Saeș, Saschiz, Viscri, Șoars, Rodbav, Tecușu Nou, Cincu, Arpașu de Jos, Bruiu, Veseud, Merghindeal, Ruja, Stejărișu, Bârghiș. Într-o singură locație s-au identificat chiar și 11 (lângă Biertan) sau 8 (lângă Laslea) specii adventive invazive într-un perimetru restrâns, iar prezența a 5 sau 6 specii este generală pentru restul localităților enumerate mai sus.

Au fost de asemenea identificate și tipurile de habitate care sunt invadate de aceste specii sau care reprezintă sursă importantă pentru evenimente de invazii viitoare și am constatat că pădurile de foioase dominate de fag, stejar, gorun și carpen nu sunt invadate de specii adventive, pe când pădurile și tufărișurile aluvionale sunt foarte degradate, cu un grad de invazivitate ridicată. Pajiștile xerofile și mezofile prezintă un grad de invazivitate redusă, doar 25% din pajiștile examinate găzduind specii adventive invazive. Habitatele cele mai infestate cu specii adventive sunt pârloagele, speciile adventive invazive perene se pot instala în aceste comunități vegetale în curs de formare și împiedică regenerarea acestor habitate, oprind succesiunea vegetală. O mare parte (73%) din pârloagele examinate sunt invadate de *Solidago canadensis* cu abundențe variate, dar deseori dominante sau monodominante. Speciile *Asclepias syriaca, Helianthus tuberosus* (doar dacă pârloaga este de-a lungul cursului de apă), *Rudbeckia laciniata, Stenactis annua* și *Erigeron canadensis* apar și ele pe pârloage. Din cele 116 de pârloage examinate doar 19 (16%) erau fără specii adventive invazive. Datorită faptului că majoritatea speciilor de interes comunitar (7 specii) habitează în păduri sau în pajiști uscate de naturalitate ridicată, sunt mari șanse să nu fie afectate de distribuția speciilor adventive invazive.

B.3.4. Fauna

B.3.4.1. Specii de interes comunitar

Ariile protejate de interes comunitar prezente în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt au fost desemnate pentru prezența a 72 de specii enumerate în Formularele Standard (Anexa 17), respectiv pentru:

- 10 specii de mamifere dintre care 6 sunt specii de lilieci și 2 carnivore mari prioritare.
- 28 de specii de păsări
- 5 specii de amfibieni
- 10 specii de pești
- 19 specii de nevertebrate

AP este de interes comunitar și datorită faptului că teritoriul ei este important pentru 53 de specii de păsări migratoare incluse în Formularul Standard din care în urma inventarierilor în teren au fost validate 30 de specii, restul fiind observate doar accidental.

În urma inventarierilor s-au identificat alte 9 specii de păsări specii, 2 specii de mamifere și 2 specii de nevertebrate de interes comunitar, care nu au fost incluse în FS pentru siturile din această AP.

În Anexa 17 se prezintă în detaliu situația identificării speciilor de interes comunitar pe fiecare sit inclus în AP comparativ cu lista speciilor prezente în FS al fiecărui sit de importanță comunitară.

Statutul de conservare a speciilor de interes comunitar în conformitate cu legislația europeană și națională și listele IUCN este prezentat în Anexa 15/Tabelul 1.

Situaţia speciilor identificate în sit

În cadrul procesului de realizare a planului de management, în perioada 2011 - 2013 s-au făcut inventarieri ale speciilor de faună de interes comunitar (Anexa 13- Fișele speciilor și habitatelor), în baza cărora se poate estima starea actuală a speciilor.

În urma inventarierilor desfășurate în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt s-au identificat 76 de specii de faună de interes comunitar (15 specii de mamifere, 5 specii de amfibieni și reptile, 7 specii de pești, 12 specii de nevertebrate prezente în anexa II a Directivei Habitate), dintre care și 37 de specii de păsări de interes comunitar (prezente în anexa I a Directivei Păsări). Această bogăție de specii comunitare denotă calitatea excepțională din punct de vedere ecologic a acestei regiuni, fiind rezultatul managementului extensiv/tradițional a resurselor naturale.

Din totalul de 76 specii de interes comunitar 20 au o stare de conservare corespunzătoare iar 51 au stare de conservare medie sau redusă, necesitând măsuri active de management sau chiar de refacere (Vezi *Tabelul 23 și Tabelul 24*). În majoritatea cazurilor intervențiile de management vor viza și habitatele speciilor, astfel încât să beneficieze de impactul acestora pentru toate speciile dependente de habitatele respective. Pentru 5 specii de păsări starea de conservare nu a putut fi estimată.

Tabelul 23. Situația speciilor de interes comunitar în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt

Nr	Nume specie	Efectiv populațional estimat	Nr. minim de indivizi estimat în sit	Observații	Starea actuală *C	*S	*N
Păsări							
1	*Botaurus stellaris*	1-2p/1-5i pasaj	1p	***Probabil favorabilă***	*		
2	*Ixobrychus minutus*	10-20 p	10p	***Probabil favorabilă***	*		
3	*Nycticorax nycticorax*	10-40 i	10	***Probabil favorabilă***	*		
4	*Egretta alba*	20-60 i	20	***Probabil favorabilă***	*		
5	*Ardea purpurea*	0-1p/2-12i pasaj	1 p	***Probabil favorabilă***	*		
6	*Ciconia nigra*	8-15 p/ 20-60 i pasaj	8 p	***Necunoscută (posibil nefavorabilă)***			*
7	*Ciconia ciconia*	130-140 p/ 100-400 i pasaj	130 p	***Probabil favorabilă***	*		
8	*Aythya nyroca*	15-90 i	15	***Probabil favorabilă***	*		
9	*Pernis apivorus*	307-427 p	307p	***Necunoscută (posibil nefavorabilă)***			*
10	*Circaetus gallicus*	2-4 p	2p	***Necunoscută***	-	-	-
11	*Circus aeruginosus*	2-4p/30-100 i pasaj	2-4p	***Probabil favorabilă***	*		
12	*Circus cyaneus*	40-90 i	40	***Posibil favorabilă***		*	
13	*Aquila pomarina*	128-202 p	128p	***Necunoscută (posibil nefavorabilă)***			*
14	*Falco vespertinus*	2-20 i	2	***Necunoscută***	-	-	-
15	*Porzana parva*	1-5 p /1-10 i pasaj	1p	***Probabil favorabilă***	*		
16	*Crex crex*	500-2000 p	500p	***Necunoscută (posibil favorabilă)***		*	
17	*Himantopu himantopus*	0-3p/ 0-30 i pasaj	1p	***Probabil favorabilă***	*		
18	*Philomachus pugnax*	10-250 i	10	***Probabil favorabilă***	*		
19	*Tringa glareola*	10-150 i	10	***Probabil favorabilă***	*		
20	*Sterna hirundo*	2-25 i	2	***Probabil favorabilă***	*		
21	*Chlidonias hybridus*	5-45 i	5	***Probabil favorabilă***	*		

Nr	Nume specie	Efectiv populațional estimat	Nr. minim de indivizi estimat în sit	Observații	Starea actuală *C	*S	*N
22	*Chlidonias niger*	30-70 i	30	***Probabil favorabilă***	*		
23	*Bubo bubo*	2-5 p	2	***Necunoscută***	-	-	-
24	*Strix uralensis*	320-800 p	320	***Necunoscută (posibil favorabilă)***		*	
25	*Caprimulgus europaeus*	20-50 p	20	***Necunoscută***	-	-	-
26	*Picus canus*	630-1670 p	630	***Necunoscută (posibil favorabilă)***		*	
27	*Dryocopus martius*	185-590 p	185p	***Necunoscută (posibil favorabilă)***		*	
28	*Dendrocopos medius*	2225-4240 p	2225	***Probabil nefavorabilă***			*
29	*Dendrocopos leucotos*	285-985 p	285	***Probabil nefavorabilă***			*
30	*Lullula arborea*	2060-4240 p	2060	***Probabil nefavorabilă***			*
31	*Anthus campestris*	240-1350 p	240	***Probabil favorabilă***	*		
32	*Sylvia nisoria*	635-2140 p	635p	***Necunoscută (posibil favorabilă)***		*	
33	*Ficedula parva*	300-1200 p	300p	***Probabil nefavorabilă***			*
34	*Ficedula albicollis*	23660-46530 p	23660	***Probabil nefavorabilă***			*
35	*Lanius collurio*	27600-51700p	27600	***Necunoscută (posibil favorabilă)***		*	
36	*Lanius minor*	170-200 p	170	***Probabil nefavorabilă***			*
37	*Dendrocopos syriacus*	5-25 p	5	***Necunoscută***	-	-	-
			Mamifere				
38	*Canis lupus*	20-30 ex (4-6 haite)	20	Satisfăcătoare		*	
39	*Ursus arctros*	Nu se poate aprecia	-	Motive: migrări sezoniere, migrații individuale, urșii nu sunt teritoriali, activitatea lor se schimbă frecvent din cauza a multor circumstanțe, diferențele individuale privind mărimea ”home range” - ului sunt foarte mari.		*	
40	*Lutra lutra*	58-60 ex	58	Dacă considerăm ca toate observațiile de prezență permanentă înseamnă minim o vidră dacă punctele sunt la o distanță între 5-10 km.		*	
41	*Castor fiber*	>21	21	-		*	
42	*Lynx lynx*	1	1	Observat în apropierea limitei estice lângă Orașul Rupea			*
43	*Rhinolophus hipposideros*	300-500	300	Nefavorabilă			*
44	*Rhinolophus ferrumequinum*	40-150	40	Nefavorabilă			*
45	*Myotis myotis*	2000-3500	2000	Satisfăcătoare		*	
46	*Myotis oxygnathus (blythii)*	2000-3500	2000	Satisfăcătoare		*	

Nr	Nume specie	Efectiv populațional estimat	Nr. minim de indivizi estimat în sit	Observații	Starea actuală *C	*S	*N
47	*Myotis bechsteinii*	600-1200	600	Satisfăcătoare		*	
48	*Barbastella barbastellus*	800-1500	800	Satisfăcătoare		*	
49	*Rhinolophus euryale*	5-20	5	Nefavorabilă			*
50	*Myotis emarginatus*	150-300	150	Nefavorabilă			*
51	*Myotis dasycneme*	30-80	30	Nefavorabilă			*
52	*Miniopterus schreibersii*	50-150	50	Satisfăcătoare		*	
			Amfibieni și reptile				
53	*Triturus cristatus*	>900 ex	900	Favorabilă	*		
54	*Emys orbicularis*	Maxim 5 populații	-	General Nefavorabilă (Favorabilă doar în ROSCI0132)			*
55	*Bombina bombina*	Câteva sute	Câteva sute	Foarte rară			*
56	*Bombina variegata*	>6030	6030	Favorabilă	*		
57	*Lissotriton vulgaris ampelensis*	>1020 ex	1020	Favorabilă	*		
			Pești				
58	*Gobio uranoscopus*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
59	*Aspius aspius*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
60	*Rhodeus sericeus amarus*	>2000	2000	Valorile sunt identice si pentru SCI 0227 și 0132		*	
61	*Barbus meridionalis*	> 10000	10000	Valorile sunt identice si pentru SCI 0227 și 0132		*	
62	*Sabanejewia aurata*	> 10000	10000	Valorile sunt identice si pentru SCI 0227 și 0132		*	
63	*Cobitis taenia*	> 5000	5000	Valorile sunt identice si pentru SCI 0227 și 0132		*	
64	*Zingel zingel*	<100	<100	Populație Slabă			*
65	*Zingel streber*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
66	*Gobio kessleri*	> 5000	1000	Populație Slabă		*	
67	*Pelecus cultratus*	< 100	< 100	Nefavorabilă			*
			Nevertebrate				
68	*Unio crassus*	-	100	Nefavorabilă			*
69	*Anisus vorticulus*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
70	*Vertigo angustior*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
71	*Maculinea teleius*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
72	*Lycaena dispar*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
73	*Euphydryas aurinia*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
74	*Leptidea morsei*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
75	*Callimorpha quadripunctaria*	-	-	Starea habitatului și a populației favorabilă	*		

Nr	Nume specie	Efectiv populațional estimat	Nr. minim de indivizi estimat în sit	Observații	Starea actuală		
					*C	*S	*N
76	*Lucanus cervus*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
77	*Osmoderma eremita*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
78	*Cerambyx cerdo*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
79	*Rosalia alpina*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
80	*Cucujus cinnaberinus*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
81	*Morimus funereus*	-	-	Starea habitatului și a populației nefavorabilă			*
82	*Bolbelasmus unicornis*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
83	*Catopta thrips*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
84	*Eriogaster catax*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
85	*Euphydryas maturna*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
86	*Pholidoptera transsylvanica*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
87	*Chilostoma banaticum*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-
88	*Ophiogomphus cecilia*	-	-	Prezența speciei nu a fost identificată în sit	-	-	-

Legendă:

*C - Corespunzătoare - se menţine prin non-intervenţie sau prin acelaşi tip de management ca până în prezent

*S - Satisfăcătoare - îmbunătăţirea stării de conservare se poate face cu măsuri de management fără a implica reconstrucţii ecologice

*N - Necorespunzătoare - degradată din cauza unor intervenţii antropice, dar recuperabil cu minime intervenţii de reconstrucţie ecologică.

Tabelul 24. Analiza comparativă a efectivelor speciilor de păsări inventariate în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt și efectivele din FS.

Nr.	Specia	Efective cf. formular standard				Efective cf. inventarierilor			
		Rezidentă	Cuibărit	Iernat	Pasaj	Rezidentă	Cuibărit	Iernat	Pasaj
1	*Nycticorax nycticorax*				100-300 i				10-40 i
2	*Egretta alba*			R	2-15 i				20-60 i
3	*Ciconia nigra*		2-4 p				8-15 p		20-60 i
4	*Ciconia ciconia*		40-60 p				130-140 p		100-400 i
5	*Aythya nyroca*		8-10 p		100-250 i				15-90 i
6	*Pernis apivorus*		100-120 p				307-427 p		
7	*Circaetus gallicus*		2-4 p				2-4 p		
8	*Circus aeruginosus*		2-4 p		100-200 i		2-4 p		30-100 i
9	*Circus cyaneus*			40-90i				40-90 i	
10	*Aquila pomarina*		70-90 p				128-202 p		
11	*Falco vespertinus*				2-20 i				2-20 i
12	*Crex crex*		150-250 p				500-2000 p		
13	*Himantopus himantopus*				2-10 i		0-3 p		0-30 i
14	*Philomachus pugnax*				400-800 i				10-250 i
15	*Tringa glareola*				80-150i				10-150 i
16	*Sterna hirundo*				R				2-25 i
17	*Chlidonias hybridus*				80-120 i				5-45 i
18	*Bubo bubo*		10-20 p			2-5 p			
19	*Strix uralensis*	80-110 p				320-800 p			
20	*Caprimulgus europaeus*		700-900 p				20-50 p		
21	*Picus canus*	280-320 p				630-1670 p			
22	*Dendrocopos medius*	1000-1300 p				2225-4240 p			
23	*Dendrocopos leucotos*	70-90 p				285-985 p			
24	*Lullula arborea*		13500-15500 p				2060-4240 p		
25	*Anthus campestris*		80-100 p				240-1350 p		
26	*Lanius collurio*		34000-38000 p				27600-51700 p		
27	*Lanius minor*		170-200 p				170-200 p		
28	*Dendrocopos syriacus*	220-260 p				5-25 p			

B.3.4.2. Specii de interes de conservare, altele decât cele de interes comunitar

AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt este importantă și pentru alte 174 de specii de faună, altele decât cele de interes comunitar, acestea fiind prezentate în Formularele Standard ale fiecărui sit. În urma studiilor de inventariere s-au studiat și speciile de păsări de interes comuntar cu migrație regulată prezente în AP, acestea fiind prezentate în tabelul de mai jos. De asemenea se remarcă două specii de nevertebrate importante, *Formica pratensis* și *Formica rufa*, care figurează pe Lista Roșie a IUCN, fiind catalogate ca ”aproape amenințat / în declin” (eng. Near Threatened / decreasing). În același timp se remarcă și șase specii de *Myrmica* (*M. rubra*, *M. ruginodis*, *M. sabuleti*, *M. scabrinodis*, *M. schencki*, *M. specioides*), care sunt gazde primare sau secundare ale omizilor speciilor de fluturi *Maculinea* (de ex. *M. teleius*, *M. nausithous*), specii de interes comunitar Natura 2000. Fără protecția acestor specii de furnici, și a habitatelor acestora, nu se pot proteja eficient nici speciile *Maculinea*.

În Tabelul 25 se prezintă speciile de interes comunitar cu migrație regulată nemenționate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, acestea fiind specii importante pentru conservare.

Toate celelalte specii de interes de conservare altele decât cele de interes comunitar sunt prezentate în Anexa 18.

Tabelul 25. Specii de păsări de interes comunitar din Directiva Păsări, cu migrație regulată, prezente în sit.

Nr Crt	Cod N2000	Nume specie	Denumire populară	Lista roșie globală UICN
1	A004	*Tachybaptus ruficollis*	Corcodel mic	MPV
2	A005	*Podiceps cristatus*	Corcodel mare	MPV
3	A006	*Podiceps grisegena*	Corcodel cu gât roșu	MPV
4	A008	*Podiceps nigricollis*	Corcodel cu gât negru	MPV
5	A017	*Phalacrocorax carbo*	Cormoran mare	MPV
6	A028	*Ardea cinerea*	Stârc cenușiu	MPV
7	A036	*Cygnus olor*	Lebădă de vară	MPV
8	A050	*Anas penelope*	Rață fluierătoare	MPV
9	A051	*Anas strepera*	Rață pestriță	MPV
10	A052	*Anas crecca*	Rață mică	MPV
11	A053	*Anas platyrhynchos*	Rață mare	MPV
12	A054	*Anas acuta*	Rață sulițar	MPV
13	A055	*Anas querquedula*	Rață cârâitoare	MPV
14	A056	*Anas clypeata*	Rață lingurar	MPV
15	A059	*Aythya ferina*	Rață cu cap castaniu	MPV
16	A061	*Aythya fuligula*	Rață moțată	MPV
17	A123	*Gallinula chloropus*	Găinușă de baltă	MPV
18	A125	*Fulica atra*	Lișiță	MPV
19	A136	*Charadrius dubius*	Prundăraș gulerat mic	MPV
20	A142	*Vanellus vanellus*	Nagâț	MPV
21	A153	*Gallinago gallinago*	Becațină	MPV

22	A156	*Limosa limosa*	Sitar de mal	MPV
23	A161	*Tringa erythropus*	Fluierar negru	MPV
24	A164	*Tringa nebularia*	Fluierar cu picioare verzi	MPV
25	A165	*Tringa ochropus*	Fluierar de zăvoi	MPV
26	A168	*Actitis hypoleucos*	Fluierar de munte	MPV
27	A179	*Larus ridibundus*	Pescăruș râzător	MPV
28	A182	*Larus canus*	Pescăruș sur	MPV
29	A459	*Larus cachinnans*	Pescăruș pontic	MPV
30	A198	*Chlidonias leucopterus*	Chirighiță cu aripi albe	MPV

Legendă: MPV – mai puţin vulnerabil (LC – least concerned – cod IUCN[7])

B.3.4.3. Specii de faună de interes economic

Speciile vânate pe teritoriul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt: mistreț (*Sus scrofa*), potârniche (*Perdix perdix*), iepure (*Lepus europaeus*), căprior (*Capreolus capreolus*), cerb (*Cervus elaphus*), vulpe (*Vulpes vulpes*), bursuc/viezure (*Meles meles*), jder de piatră (*Martes foina*), nevăstuică (*Mustela nivalis*), hermină (*Mustela erminea*), dihorul comun (*Putorius putorius*), pisică sălbatică (*Felis silvestris*), fazanul (*Phasanius colchicus*), gaiță (*Garrulus glandarius*), păsări acvatice: raţă mare (*Anas platyrhynchos*), raţă pitică (*Anas crecca*), raţă cârâitoare (*Anas querquedula*).

Speciile de peşti pescuite în apele AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt: *Barbus meridionalis (mreană)*, *Carasius auratus gibelio (caras), Leuciscus/Squalius cephalus* (clean), oblete (*Alburnus alburnus*).

B.3.4.4. Specii de faună de interes cultural

Barza albă (*Ciconia ciconia*) este o specie asociată cu aşezări umane. Localitățile cu cele mai reprezentative populații sunt Veneția de Jos cu 26 perechi de berze albe, urmată de Grânari cu 15 perechi și Comăna de Jos cu 11 perechi. Localnicii simpatizează, în general, această specie, considerând-o aducătoare de noroc, dar există şi cazuri de conflict când berzele îşi construiesc cuibul chiar peste intrarea în casă, aproape de geamuri sau chiar pe coșurile de fum ale locuițelor.

B.3.5. Ecosisteme

Habitatele și speciile de interes conservativ sunt parte integrantă a unor ecosisteme și complexe de ecosisteme de interes deosebit pentru conservare, prezentate mai jos, unele fiind critice pentru specii de interes de conservare, inclusiv pentru cele de interes comunitar. S-au identificat o serie de elemente structurale ale acestor ecosisteme, cum ar fi arborii bătrâni, bălțile temporare și permanente, vegetația arbustivă (de orice fel), care reprezintă habitate importante pentru un număr mare de specii rare și protejate.

În cadrul sitului au fost identificate următoarele categorii de ecosisteme:

- Terenuri agricole – 67.825 ha/ 24,57% din suprafaţa sitului.

[7] IUCN – Uniunea Internaţională pentru Conservarea Naturii

- Ecosisteme forestiere (păduri de foioase, amestecuri, răşinoase) – 113.461 ha/ 41,1 % din suprafaţa sitului.
- Ecosisteme de păşune şi fâneţe (păşuni montane, fâneţe) –89.820 ha, 32,5% din suprafaţa sitului.
- Ecosisteme de ape (ape repezi, pâraie temporare) – 1.825 ha/ 0,7 % din suprafaţa sitului.
- Ecosisteme artificiale (drumuri, construcţii, diverse amenjări) – 1.519 ha /0,6 % din suprafaţa sitului.
- Zone umede – 1.728ha/ 0,6 % din suprafaţa sitului.

B.3.6. Peisajul

Compoziția peisajului este echilibrată, pădurea reprezentând circa 30%, pajiștea circa 26%, pe când zonele arabile și construite doar circa 15%, respectiv 3-5%. Prin urmare acoperirea cu vegetație nativă este mare, cu numeroase suprafețe întinse, nefragmentate, ceea ce conferă o valoare ecologică uriașă regiunii. Pe lângă acest aspect, modul de folosire a terenurilor agricole este încă în mare parte una extensivă, bazată pe practici tradiționale, cu grad de mecanizare relativ redus, iar pădurile sunt menținute, chiar dacă o bună parte se află în afara fondului forestier. Acest mod de folosință crează un peisaj cu heterogenitate ridicată la toate nivelurile spațiale, și induce o dinamică și fluiditate specială sistemelor ecologice.

În zona mai înaltă a Podișului Hârtibaciului, peisajul este unul caracteristic dealurilor înalte (peste 500-600 m), potenţialul bioproductiv şi modul de utilizare al terenurilor fiind puternic influenţat de natura substratului litologic, de geodeclivitate şi expoziţia versanţilor. Predomină pădurile, livezile şi fâneţele naturale, pe când culturile agricole ocupă suprafeţe restrânse şi sunt slab productive.

În marea majoritate a zonei Ariei Protejate, peisajul este caracteristic dealurilor de înălţime mijlocie sau mică (200-600 m) în domeniul pădurilor de cvercinee, unde predominată este folosinţa agricolă pomicolă şi viticolă, solurile fiind afectate de procese erozionale după exploatările forestiere, de frecvente fenomene de gleizare şi pseudogleizare pe terenurile cu exces de umiditate sau uscăciunea pronunţată a solurilor pe versanţii bine drenaţi.

Peisajele din sudul Transilvaniei, inclusiv cele acoperite de siturile Natura 2000, sunt peisaje culturale. Este important de subliniat acest aspect, pentru a evidenţia faptul că *ecosisteme naturale intacte* (adică acelea care funcţionează doar pe baza proceselor naturale, fără influenţa omului) nu există în regiunea acoperită de siturile Natura 2000: fiecare ecosistem, deși natural, se află sub influenţa umană de multe secole, procesele naturale fiind stopate sau împiedicate. Totodată, este important de menţionat faptul că *influenţa umană asupra ecosistemelor nu erodează în orice situație calitatea ecosistemelor*. Cu alte cuvinte, interacţiunea om-natură poate permite menținerea unor sisteme ecologice funcţionale, în cazul unor ecosisteme fiind chiar favorizată creșterea numărului de specii sălbatice, cum ar fi de exemplu în cazul ecosistemelor seminaturale de pajiști. Peisajele tradiţionale culturale din sudul Transilvaniei sunt exemple perfecte pentru peisaje culturale cu valori naturale (ecologice) ridicate. Mai mult, valoarea ecologică mare a acestor peisaje depinde de existenţa anumitor practice de folosire a terenurilor: intensificarea sau abandonul complet a acestora va rezulta în scăderea valorii naturale a acestor peisaje.

În cele ce urmează vom prezenta exemple pentru a arăta valoarea activităţilor umane extensive pentru sistemele ecologice, precum şi un “model conceptual” care propune păstrarea statutului favorabil de conservare a habitatelor şi speciilor folosind cadrul social-ecologic din această zonă.

Numeroase habitate, specii de plante şi animale protejate la nivel internaţional, sau elemente de peisaj depind de metodele tradiţionale de management.

Tabelul 26. Elementele de peisaj indentificate în AP și importanța lor pentru conservare

Element de peisaj / tipuri de folosință ale terenurilor	Localizare și extindere	Habitate de interes comunitar din sit caracteristice elementului de peisaj	Specii de interes comunitar din sit care depind de elementul de peisaj
Păduri mixte de foioase	Aproximativ 43 % din suprafața lor sunt în SCI (acoperind aprox. 46% din suprafața SCI-ului) și 57% în SPA (acoperind aprox. 22% din suprafața SPA-ului). În SCI pădurile sunt relativ nefragmentate, în special în partea centrală-vestică a sitului unde relieful este mai accidentat. În SPA, unde terenul este mai aplatizat, pădurile au fost tăiate în favoarea terenurilor agricole, aici pădurea fiind fragmentată.	9110*Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum* 9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum* 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum* 91Y0Păduri dacice de stejar şi carpen 91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*) 91I0* Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp.* 91E0* Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* şi *Fraxinus excelsior* (*Alnion incanae, Salicion albae*) 91H0* Vegetaţie forestieră panonică cu *Quercus pubescens* 92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* şi *Populus alba*.	***Amfibieni:*** *Triturus cristatus, Triturus vulgaris ampelensis, Bombina variegata* ***Păsări:*** *Ciconia nigra, Circaetus gallicus, Aquila pomarina, Pernis apivorus, Strix uralensis, Bubo bubo, Caprimulgus europeaus, Dendrocopos medius, Dendrocopos leucotos, Dendrocopos syriacus, Picus canus, Dryocopus martius, Ficedula albicollis, Ficedula parva, etc.* ***Mamifere**:* *Ursus arctos, Canis lupus, Felis silvestris, Lyx lynx, Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, B. Barbastellus, M. brandtii etc.* ***Nevertebrate**: Lucanus cervus, Cerambyx cerdo, Rosalia alpina etc* ***Plante**: Cypripedium calceolus*
Pajiști și pajiști cu arbori seculari	Reprezintă o suprafață semnificativă, circa 46 % din suprafața SCI și aproximativ 32 % din SPA. În funcție de utilizarea lor pot fi pășuni sau	40A0 - Tufărișuri subcontinentale peri-panonice 6210 - Pajiști uscate seminaturale	***Amfibieni**: Triturus cristatus, Lisstriton vulgaris ampelensis, Bombina variegata*

Element de peisaj / tipuri de folosință ale terenurilor	Localizare și extindere	Habitate de interes comunitar din sit caracteristice elementului de peisaj	Specii de interes comunitar din sit care depind de elementul de peisaj
	fânețuri. Multe din pășunile din situl Natura 2000 sunt cu arbori bătrâni, aceștia conferând pășunilor o valoare înaltă ecologică și culturală, fiind printre ultimele ecosisteme de acest tip în Europa. Arborii izolați și tufișurile au fost și sunt elemente structurale importante și pe fânețuri. În multe regiuni din situl Natura 2000 managementul pajistilor s-a modificat, ducând la succesiune naturală și reinstalarea pădurilor, în cazul celor abandonate sau la reducerea suprafețelor de fânețe în detrimentul fânețelor în cazul schimbării managementului. Abandonul și schimbarea managementului poate avea impact deosebit asupra biodiversității, întrucât pot modifica substanțial extinderea acestor elemente importante de peisaj și implicit starea de conservare a habitatelor care le compun și a speciilor care depind de ele.	și faciesuri cu tufărișuri pe substrat calcaros 6230 *Pajiști montane de Nardus bogate în specii pe substraturi silicioase 6240 - Pajiști stepice subpanonice 6410 Pajiști cu Molinia pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase 6430 Comunităţi de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan şi alpin 6440 Pajiști aluviale din Cnidion dubii 6510 - Pajiști de altitudine joasă 6520 Fânețe montane	***Păsări**:* *Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Pernis apivorus, Circaetus gallicus, Aquila pomarina, Circus aeruginosus, Crex crex, Bubo bubo, Dryocopus martius, Picus canus, Dendrocopos medius, Lullula arborea, Anthus campestris, Sylvia nisoria, Lanius collurio, Lanius minor. Etc.* ***Mamifere**:* *Castor fiber, Felis silvestris, Ursus arctos, Canis lupus, M. oxygnathus, Rh. ferrumequinum, Etc.* ***Nevertebrate**:* *Lucanus cervus, Cerambyx cerdo, Osmoderma eremita, Polidoptera transsylvanica, Eriogaster catax, Callimorpha quadripunctaria, Euphydryas maturna, Euphydryas aurunia, Catopta thrips, Lycaena dispar, Maculiena teleius, Leptidea morsei. Etc.* ***Plante**:* *Echium russicum, Crambe tataria, Iris aphylla ssp. Hungarica,*
Terenuri arabile	Reprezintă aproximativ 7-8% din suprafața ariei protejate. În termeni generali, terenurile arabile sunt cultivate pe parcele mici, ceea ce se	Nu există habitate de interes comunitar în terenuri arabile.	***Amfibieni**:* *Bombina variegata (acolo unde parcelele sunt mici și agricultura este extensivă).*

Element de peisaj / tipuri de folosință ale terenurilor	Localizare și extindere	Habitate de interes comunitar din sit caracteristice elementului de peisaj	Specii de interes comunitar din sit care depind de elementul de peisaj
	constituie într-un element favorabil pentru menținerea speciilor care depind de terenurile agricole mozaicate. În zonele deschise, aplatizate, unde agricultura mecanizată este posibilă, suprafața lor este mai mare, depășind 5 hectare.		***Păsări**:* *Ciconia ciconia (habitat de hrănire), Lanius collurio, Lanius minor (dacă parcelele sunt mici și sunt prezente tufe, arbori), Bubo bubo, Crex crex, Aquila pomarina, Circus cyaneus, Anthus campestris Etc.* ***Mamifere**: Castor fiber, Felis silvestris, Ursus arctos. Etc.*
Ape curgătoare și zonele lor ripariene	Sunt reprezentate de râurile majore Târnava Mare, Hârtibaciu și în periferia sudică a sitului SPA, Oltul. În mod tipic, fiecare vale are o apă curgătoare de dimensiuni mici, care uneori poate fi temporară. În totalitate, aceste zone umede acoperă 1,5 % din suprafața AP.	**91E0** - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* **3130** - Ape stătătoare oligotrofe până la mezotrofe cu vegetație din *Littoretea uniflorae* și/sau *Isoeto-Nanojuncetea*.	***Pești**:* *Barbus meridionalis, Gobio kesslerii, Sabanejewia aurata, Gobio uranoscopus* ***Amfibieni**:* *Bombina variegata, Lissotriton vulgaris ampelensis, Triturus cristatus (în habitatele fără pești)* ***Păsări**:* *Lanius collurio, Lanius minor, Ciconia ciconia, Ciconia nigra etc.* ***Mamifere**:* *Castor fiber, Lutra lutra, M. daubentonii, M. dasycneme* *Toate speciile de lilieci*

Element de peisaj / tipuri de folosință ale terenurilor	Localizare și extindere	Habitate de interes comunitar din sit caracteristice elementului de peisaj	Specii de interes comunitar din sit care depind de elementul de peisaj
Iazuri, heleștee și alte ape stătătoare permanente	Sunt zone umede create în mare parte pe urma activităților umane. Dimensiunea lor este în general mică (sub 5 hectare) și sunt create de-a lungul văilor, captând apa din pârâuri. Procentul total al acoperirii lor este mic (sub 5% din situri).	Nu există habitate de interes comunitar în astfel de zone.	***Amfibieni**:* *Bombina variegata (reproducere ocazională), Lissotriton vulgaris ampelensis, Triturus cristatus (dacă nu sunt pești răpitori și există vegetație abundentă)* ***Păsări** (cu accent pe valoarea excepțională a heleșteelor de la Brădeni):* *Specii cuibăritoare: Ciconia nigra, Botaurus stellaris, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus, Porzana parva, Himantopus himantopus.* ***Specii în pasaj**: Aythya nyroca, Himantopus himantopus, Philomachus pugnax, Tringa glareola, Nycticorax nycticorax* ***Mamifere**: Lutra lutra, M. daubentonii, M. dasycneme* *Toate speciile de lilieci*
Zone construite	În mod tipic aceste zone sunt constituite din localitățile/așezările umane și infrastructura de transport. Localitățile nu sunt incluse în SCI și SPA, însă pot avea valoare ridicată pentru anumite specii.	*Nu este cazul.*	*Pești: Sabajenewia aurata, Barbus meridionalis (ocazional)* *Amfibieni: Bombina variegata, Lissotriton vulgaris ampelensis, Triturus cristatus (folosesc aceste zone ca habitate de iernare sau de reproducere)*

Element de peisaj / tipuri de folosință ale terenurilor	Localizare și extindere	Habitate de interes comunitar din sit caracteristice elementului de peisaj	Specii de interes comunitar din sit care depind de elementul de peisaj
			Păsări: Ciconia ciconia, *Mamifere: M. myotis, M. oxygnathus, Rh. ferrumequinum, Rh. hipposideros, Rh. euryale* *Nevertebrate: de completat*
Livezile	În mod tipic sunt situate în apropierea localităților însă gradul lor de acoperire este unul infim.	*Nu este cazul.*	***Amfibieni:*** *Bombina variegata, Lissotriton vulgaris ampelensis, Triturus cristatus (în cazul în care sunt bălți în livezi)* ***Păsări****: Ciconia nigra, Aquila pomarina, Strix uralensis, Picus canus, Dryocopus martius, Dendrocopos medius, Dendrocopos leucotos, Lullula arborea, Lanius minor.* ***Mamifere****: Ursus arctos*

B.3.7. Procese ecologice naturale

Principalele procese naturale manifestate la nivelul siturilor, într-o măsură mai mare sau mai mică, sunt**:**

Succesiunea naturală

Este un proces natural fiind deseori întrerupt sau împiedicat de activitățile antropice.

În cazul pășunilor și fânețelor, acest fenomen poate avea efecte negative dacă are lor ca urmare a abandonului terenurilor. Acestea, neîntreținute, se împăduresc treptat, pierzându-și caracteristicile esențiale pentru asigurarea hranei și adăpostului speciilor care depind de ele, cum ar fi de exemplu cristelul de câmp, barza neagră, barză albă, vânturel roșu, șorecar comun. În măsura în care sunt abandonate pajiști care nu reprezintă habitate de interes comunitar sau abandonul afectează suprafețe reduse, procesul natural de reîmpădurire poate fi unul benefic pentru anumite specii, care necesită zone cu vegetație arbustivă relativ deasă.

În păduri succesiunea naturală este oprită prin managementul forestier, un management care favorizează regenerarea naturală, menținând astfel arborete sănătoase, chiar dacă toată suprafața de fond forestier este gestionată în mod activ.

Uscarea arborilor și descompunerea lemnului mort pe picior și căzut la sol

Fenomenul natural de uscare a arborilor este prezent în sit, ca și cel de descompunere a lemnului mort. Dar fenomenul de descompunere, atât de important pentru biodiversitate, este adesea întrerupt prin extragerea lemnului mort din pădure sau tăierea și îndepărtarea arborilor morți de pe pajiști. Deși acest mod de abordare este impus prin sistemul de management forestier în cazul pădurilor, se poate afirma că în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt lemnul mort și în descompunere este prezent în majoritatea ecosistemelor forestiere, ceea ce a și permis menținerea în zonă a multor specii dependente de aceste procese naturale în stare favorabilă de conservare. Nu s-au realizat studii privind cantitatea de lemn mort și de pragul minim necesar pentru speciile dependente de acest element, dar se recomandă menținerea cel puțin a situației actuale în ce privește acest fenomen natural.

Inundarea

Fenomenul de inundare contribuie în mod semnificativ la formarea habitatelor necesare unora dintre speciie de interes conservativ: păduri de luncă, mlaștini, băltoace, bălți si brațe moarte, pajiști umede, etc. Odată cu indiguirile, acest fenomen natural se limitează la albia minoră din incinta indiguită, reducând semnificativ amploarea acestui proces.

Meandrarea

Fenomenul natural de meandrare se manifestă prin depunerea constantă de aluviuni, concomitent cu erodarea malurilor, generându-se acea formă de ”bucle” caracteristică. Meandrarea ca fenomen, generează o varietate de habitate rare si indispensabile multor specii de faună: maluri verticale erodate, depuneri de mâl și aluviuni, ochiuri de apă, maluri mâloase, etc.

Cu ocazia viiturilor mai mari, aceste meandre – bucle – se pot rupe, rămânând izolate sub forma unor brațe moarte, periodic inundate și alimentate cu apă. Prin indiguire, posibilitatea formării acestor meandre și ulterior a brațelor moarte, se reduce doar la incinta îndiguită, ajungându-se de multe ori la imposibilitatea formării lor. Totodată, prin indiguire se modifică semnificativ forma și adâncimea albiei minore a răurilor. Dacă la un râu neîndiguit avem de a face cu o varietate de forme, la unul îndiguit fundul albiei este mai adânc – datorită creșterii vitezei apei - și uniform pe toată lungimea. Acest fapt duce la scăderea numărului de specii de pești ce utilizează varietatea de habitate prezente în mod natural într-un râu de câmpie pentru depunere de ponte și hrănire.

Adâncirea fundului albiei are ca efect secundar scăderea nivelului pânzei apei freatice, ducând la afectarea sau chiar modificarea habitatelor umede de luncă.

B.4. Informaţii socio-economice şi culturale

Informațiile din acest capitol au fost colectate pe parcursul anului 2011 și extrase din raportul de cercetare "Beneficiile socio-economice ale includerii zonei Hârtibaciu-Târnava mare-Olt în aria Natura 2000" , elaborat în cadrul proiectului "*Pentru Natură şi Comunităţi Locale-Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt*" finanţat de Programul Operaţional de Mediu - POS Mediu, prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

Acest studiu și-a propus să realizeze o diagnoză a comunităților din această zonă pentru a identifica potențialul social și economic care poate sta la baza managementului ariilor protejate și poate contribui la valorificarea beneficiilor socio-economice oferite de capitalul natural și serviciile ecologice. Printre obiectivele acestui studiu s-a numărat și acela de analiză a potențialul de dezvoltare a activităților economice din zonă prin utilizarea valorilor AP și de a identifica posibile beneficii socio-economice ale includerii în rețeaua Natura 2000

B.4.1. Comunităţi

Suprafața AP din zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt se suprapune peste 58 de UAT-uri, dintre care 49 comune și 9 orașe, de pe teritoriul administrativ a 5 județe (Brașov, Mureș, Hargita, Vâlcea și Sibiu).

Având în vedere doar UAT cu suprafețe semnificative incluse în AP, se consideră că din punct de vedere al managementului AP sunt relevante doar 44 de localități, dintre care 40 de comune și 4 orașe, în cazul cărora măsurile de conservare a biodiversității sunt importante și pot influența gestionarea teritoriului administrativ.

Așezările sunt distribuite pe toată suprafața AP, având o densitate ceva mai mică în județul Mureș. Multe din comunitățile rurale sunt în sate cu aspect pronunțat tradițional din punct de vedere al arhitecturii, cu clădiri vechi menținute între cele construite în ultimele decenii. Satele au populații de etnii diferite, în principal români, maghiari, romi și sași, având ca principală sursă de venit agricultura. Detalii legate de comunități se prezintă în subcapitolele de mai jos.

B.4.2. Aspecte demografice

Conform datelor INS aferente anului 2011 (cel mai recent recensământ al populației) în zonă locuiesc 126.002 persoane, dintre care 9% (32.396 persoane) în mediul urban iar restul în mediul rural.

Comparativ cu informațiile înregistrate la recensământul anterior (2002) se înregistrează o scădere a numărului locuitorilor din regiunea Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt. Vezi Anexa 22.

Procentul populației rurale este mult peste media națională, acesta fiind un aspect important pentru managementul ariilor protejate.

Densitatea

Datele privind densitatea populației din regiune arată o concentrare a populației mai degrabă către localitățile de graniță ale zonei de proiect, așa cum reiese din Anexa 23.1. Comunitățile din centrul zonei de proiect prezintă o densitate a populației foarte mică. În vecinătatea principalelor căi de comunicație care străbat zonele limitrofe ale regiunii, densitatea populației crește. Alături de zonele urbane observăm o densitate crescută a populației în câteva localități rurale (Valea Viilor, Moșna, Daneș, Albești), care se explică parțial prin apropierea acestora de centrele urbane mari din zonă – Sighișoara și Mediaș.

Dinamica populației în timp

Conform cu tendința la nivel național a sporurilor naturale, populația din regiune se înscrie pe un trend descrescător (Anexa 23.2), la care contribuie și mișcarea migratorie. Apreciem că unul dintre primii factori care au afectat semnificativ această zonă a fost emigrarea etnicilor germani în perioada 1990-1991. În perioada 1991-2001 numărul locuitorilor a cunoscut fluctuații mici de la an la an, evoluția fiind mai degrabă una descrescătoare, iar cifrele înregistrate după anii 2003-2004 arată o tendință ușor crescătoare a populației. Numărul locuitorilor din regiune raportat în statisticile oficiale reprezintă doar populația cu domiciliu stabil, care nu include persoanele care au lipsit ”temporar” din gospodărie, aflate la muncă în străinătate. Din acest considerent putem concluziona că numărul persoanelor care locuiesc efectiv în această zonă este semnificativ mai mic.

Mișcarea migratorie are consecințe în rândul populației nu doar prin scăderea numărului acesteia, ci și la nivelul structurii sale și mișcării naturale. Deoarece migrația (și mai ales cea în scop de muncă) nu este accesibilă tuturor, procesul de selecție având la bază în primul rând criteriul vârstei, putem afirma că plecarea populației de vârstă tânără a constituit un factor determinant în scăderea ratelor natalității și a intensificării fenomenului de îmbătrânire demografică.

Emigrarea etnică a germanilor de la începutul anilor ’90 a avut consecințe majore asupra comunităților din regiune, fapt confirmat și de persoanele intervievate în ancheta noastră. Situația comunităților din regiune a suferit schimbări în structura etnică și la nivelul mișcării naturale în urma fluxului intern de etnici romi, care s-au stabilit în zonă ocupând fie prin împroprietărire fie prin alte mijloace locuințele părăsite de etnicii germani.

Migraţia în această zonă este un fenomen ce a marcat profund comunităţile atât din punct de vedere economic cât şi din punct de vedere social, fiind caracterizat în principal de plecarea saşilor, sosirea romilor, plecarea tinerilor la muncă în străinătate (indiferent de apartenenţa etnică) şi sosirea orăşenilor în căutarea unui nou stil de viaţă. În ceea ce priveşte ţările de migraţie, acestea sunt foarte diverse, dar se desprind două ţări ce sunt menţionate foarte frecvent: Germania şi Spania. Din perspectiva intervievaţilor migraţia nu a fost afectată de criza economică. Chiar se remarcă faptul că cererea de migranţi a devenit din ce în ce mai mare de-a lungul anilor, criteriile de selecţie a forţei de muncă fiind din ce în ce mai relaxate. În unele cazuri chiar s-a menţionat că

cererea de forţă de muncă temporară este mai mare decât cea disponibilă.

Structura demografică

Deși afectată de fenomenul îmbătrânirii demografice (Vezi Anexa 23.3.), analiza structurii pe vârste a populației arată că ponderea vârstnicilor de 65 ani și peste este mai scăzută în această regiune comparativ cu cifrele la nivel național sau cele aferente regiunii Centru. Cifrele arată diferențe ale acestui aspect și la nivel comparativ între mediul urban și rural. Totodată, zona se caracterizează printr-o pondere a populației de vârstă 0-14 ani mai ridicată decât media națională sau aferentă regiunii Centru. Studiul sub aspect al piramidei vârstelor reliefează o parte din schimbările la nivelul structurii etnice. Observăm că generațiile de după anul 1990 sunt prezente în ponderi mai mari, fapt explicabil pe de o parte prin influența pozitivă a ratei natalității de către numărul migranților de etnie romă în zonă. Un alt aspect ce se distinge este cel al cohortelor de peste 30 ani și al categoriei de vârstă 20-24 ani, despre care putem aprecia că nu reflectă mișcarea migratorie, având drept consecință o pondere reală mai mare a persoanelor din categoria de vârstă 65+ ani.

Din analiza interviurilor semistructurate realizate în comunităţile investigate s-a reliefat că în percepția actorilor locali există două teme de mare interes în ceea ce privește populația: migraţia tinerilor şi implicit îmbătrânirea demografică pe o parte, și creşterea ponderii etnicilor romi în totalul populaţiei pe cealalată parte. În unele localităţi este menţionată şi scăderea dramatică a populaţiei ca urmare a migraţiei temporare dar şi definitive a tinerilor. Un alt fenomen menţionat în unele localităţi este cel al fluxurilor de persoane de vârstă medie sau vârsta a treia din mediul urban sau chiar din alte ţări, ce cumpără locuinţe sau se mută temporar/definitiv în localităţi rurale.

Structura etnică

Populația de naționalitate română este majoritară în această regiune (80% din total), iar minoritatea etnică cea mai importantă este cea romă. Conform datelor de la recensământul din 2002, ponderea populației rome în regiune era de 12%, însă se apreciază că proporția acestora este mult mai mare, întrucât nu toți etnicii aleg să-și declare apartenența. Următoarele etnii reprezentative în structura populației sunt cea a maghiarilor (secuilor) – 6% din totalul populației, și cea a sașilor, a căror pondere este de doar 2%.

Relaţiile între români şi romi au fost marcate întotdeauna de o anumită segregare: vecinătatea romilor, şcoala romilor, locul romilor în cimitir. Cum proporţia romilor în totalul populaţiei este într-o permanentă creștere atât datorită migraţiei cât şi sporului natural mai ridicat, în discuţiile despre populaţia zonei apare frecvent “problema romilor”. În contextul în care valorile sociale ale romilor sunt percepute a fi total diferite de ale românilor, dispariţia treptată a segregării spaţiale constrânge cele două comunităţi etnice la acceptare reciprocă.

Structura educațională și a capitalului uman

Capitalul uman cuprinde aptitudinile, cunoștințele, creativitatea, experiența, capacitatea de a munci și starea de sănătate, care împreună oferă oamenilor posibilitatea de a urmări diferite strategii de câștigare a existenței și de a-și atinge obiectivele. Două comunităţi se remarcă prin valori mari ale capitalului uman, și anume zonele urbane Agnita şi Avrig. Situaţia din imediata vecinătate a acestor zone este semnificativ diferită: dacă în vecinătatea Avrigului întâlnim comunităţi cu valori relativ

ridicate ale capitalului uman, cele din vecinătatea Agnitei sunt caracterizate prin diferenţe majore. Explicaţia derivă din caracteristicile comunităţilor: aspectul rural, procesul de îmbătrânire al populaţiei, nivelul scăzut de şcolarizare. Printre factorii care determină un nivel scăzut al capitalului uman se numără și slaba dezvoltare a căilor de comunicație către poli urbani importanți, fapt ce determină migrația populației cu o calificare mai ridicată. O temă frecvent întâlnită este aceea a lipsei de ataşament a romilor faţă de proprietăţile imobiliare. Deşi au fost împropietăriţi după revoluţie, în prezent cei mai mulţi nu mai au terenuri agricole. Aceştia sunt de obicei menţionaţi în poziţia de asistaţi social, de persoane ce au nevoie de ajutor.

B.4.3. Utilizarea terenurilor şi resurselor naturale

Principala resursă a acestor localităţi este terenul agricol, structura medie a acestuia fiind următoarea: 42% este teren arabil, 35% sunt păşuni, 22% sunt fâneţe, iar 1% din suprafaţa agricolă este reprezentată de livezi şi pepiniere. Comparând cu structura la nivel naţional (64% teren arabil, 23% păşuni, 10% fâneţe şi 3% vii şi livezi) putem afirma că resursele naturale ale zonei sprijină mai degrabă zootehnia decât culturile agricole. Există 3 localităţi care au o suprafaţă arabilă sub 30% din totalul suprafeţei agricole: Arpaşu de Jos (19%), Ucea (27%) şi Porumbacu de Jos (29%).

Resursele de lemn din activitatea de management forestier sunt în principal vândute firmelor de exploatare și de prelucrare a lemnului, veniturile rămânând în zonă doar în cazul pădurilor private. Populația beneficiază de lemn de foc și de construcții.

Fructele de pădure și cele din pajiști, plantele medicinale și ciupercile sunt colectate parțial de localnici pentru uz propriu, dar și de firme de prelucrare, care le achiziționează de la localnici. Nu există studii cu privire la aceste aspecte în zona AP.

Fauna sălbatică de interes cinegetic este o resursă a cărei contribuție la economia locală nu este cunoscută în prezent.

Apa potabilă și cea necesară în gospodării provine în cea mai mare măsură de pe teritoriul AP, ecosistemele încă funcționale contribuind în mod semnificativ la menținerea acestei resurse vitale. Multe din gospodării se aprovizionează din apa freatică, parte din localități având amenajări pentru captări de apă. Nu există în momentul de față un studiu cuprinzător cu privire la sursele de apă și calitatea acestora, deși ar fi important să se realizeze un asemenea studiu care să coreleze abundența și calitatea apei potabile cu starea de conservare a habitatelor naturale și seminaturale.

B.4.4. Economia locală

În anul 2010, în Regiunea Hârtibaciu - Târnava Mare - Olt erau înregistrați 1.723 de agenți economici, cu o medie de 39 de agenți economici pe localitate. Comparând structura sectorului economic după domeniul de activitate cu structura la nivel național constatăm că există câteva caracteristici specifice. În primul rând, ponderea agenților economici ce desfășoară activități în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului este mai mare atât față de media națională cât și față de regiunea de dezvoltare Centru căreia i se subscrie această zonă (9% comparativ cu 3% la nivel național și regional).

Ponderea agenților economici din domeniul industriei prelucrătoare este mai mare decât ponderea la nivel național, așa cum reiese din Anexa 24.

În prezent, **activităţile economice non-agricole** sunt sporadice, dezvoltându-se fie în oraşe, fie de-a lungul axelor rutiere importante. Acestea sunt percepute a fi lipsite de succes în această zonă, intervievaţii menţionând de cele mai multe ori exemple de eşecuri în dezvoltarea unei afaceri. Raportându-ne la distribuția unităților active la nivelul Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt, sectorul de servicii deține cele mai multe unități active, urmat de comerț, construcții și industrie. Spectrul activităților economice este completat de sectorul tranzacțiilor imobiliare, transporturi, turism și agricultură.

Agricultura bazată în primul rând pe creşterea animalelor este percepută a fi principala activitate aducătoare de venituri locuitorilor din zonă, suprafața agricolă fiind utilizată atât pentru cultivarea plantelor cât și pentru creșterea animalelor.

Legat de domeniul zootehniei a fost calculată densitatea șeptelului raportând numărul total de animale (bovine, ovine, cabaline, porcine și păsări) transformat în UVM la suprafața totală agricolă, așa cum se prezintă în Anexa 20. Acest indicator ne ajută să identificăm diferențele între localități în ceea ce privește presiunea activităților de creștere a animalelor asupra terenului, element important penru deciziile legate de managementul biodiversității. Analizând harta localităților (vezi Anexa 19) observăm că sunt două localități cu o densitate crescută (Șercaia și Marpod), iar la polul opus se regăsesc comunele cu un potențial neexploatat: Merghindeal, Nocrich, Cârța și Avrig.

Nivelul efectivelor actuale deținute atât de agenții economici cât și de gospodării, transformate în UVM/hectar, arată că cele mai multe localități sunt relativ ”statice”, respectiv gradul de încărcare cu UVM la hectarul de pășune are o valoare scăzută iar potențialul de creștere calculat în urma intențiilor de sporire a efectivelor nu ar modifica acest nivel.

Analizând Anexa 20.(1), constatăm că se demarcă o serie de localități în care se înregistrează o încărcare scăzută cu UVM la unitatea de suprafață (mai puțin de 0,5 UVM/ha), și care prezintă un potențial scăzut de creștere al încărcării cu UVM/ha: Mihăileni, Merghindeal, Hoghiz, Arpașu de Jos, Cârța și Porumbacu de Jos.

La polul opus, constatăm că în Cincu, Beclean, Mândra și Marpod există deja o încărcare de 2 UVM/ha, iar datele culese pentru aceste localități arată intenții de creștere semnificativă a șeptelului. Această supraîncărcare poate afecta nivelul subvențiilor primite pentru pășuni. O creștere semnificativă se prevede și în cazul localității Dumbrăveni, de la 1-2 UVM/ha la peste 2 UVM/ha.

În ceea ce privește potențialul de mărire a șeptelului, se remarcă un număr de localități în care investițiile în acest domeniu sunt semnificative: Porumbacu de Jos, unde în urma achizițiilor în următorii doi ani șeptelul de porcine crește cu 75% sau mai mult; Jibert, Dumbrăveni și Saschiz, unde investiția se centrează pe bovine; apoi Daneș, Biertan, Nocrich și Beclean, unde tendința este de a mări efectivele de ovine. Studiile arată, de asemenea, o posibilă grupare a localităților după intențiile de extindere al efectivelor de animale, pe categorii. Astfel, localitățile din partea estică a zonei, prezintă un potențial mai mare de creștere al efectivelor de bovine (Vezi Anexa 20.(2)). Aceste

informații sunt deosebit de utile pentru a indica care sunt zonele în care problemele legate de impactul păşunatului cu oi şi a suprapăşunatului vor trebui luate în calcul cu prioritate în managementul ariei protejate.

Referitor la animalele deținute de gospodării, conform statisticilor un procent semnificativ de gospodării dețin păsăril de curte (60%) și porcinele (27% din gospodării). 17% dintre gospodării au declarat că dețin bovine, iar un procent asemănător (15%) au menționat că se ocupă de creșterea ovinelor.

În cadrul gospodăriilor care dețin animale, șeptelul este compus, în medie pe categorii, din 7 bovine, 3 porcine, 1 cal, 61 ovine, 12 capre și 15 păsări de curte. Mai există o categorie restrânsă de gospodării (5%) care se ocupă de creșterea altor animale (de exemplu, iepuri) sau care se ocupă de stupărit (2%).

În localităţile analizate, cei mai mulţi dintre fermieri practică o agricultură de subzistenţă sau cel mult de semi-subzistenţă. De-a lungul anilor s-a dezvoltat o tendinţă de trecere către agricultura intensivă, la nivelul fiecărei localităţi existând un număr mic de fermieri ce se detaşează clar prin suprafeţele exploatate şi numărul de capete de animale deţinute. O parte dintre intervievaţi corelează aceste tendinţe cu mecanismele financiare de susţinere a agricultorilor respectiv fondurile nerambursabile și subvenţiile.

Chiar dacă acest tip de agricultură intensivă este cel care poate aduce un profit întreprinzătorilor, la nivelul comunităţii beneficiile sunt mai mici, neavând capacitatea de a absorbi forţa de muncă neocupată. Persoanele intervievate au identificat și alte schimbări la nivelul activităţilor agricole, schimbări ce reprezintă modalităţi de adaptare a fermierilor la cerinţele pieţei şi oportunităţile create prin politicile din domeniul agriculturii. Astfel, a fost menţionată reducerea masivă a efectivelor de bovine în favoarea ovinelor (Vezi Anexa 21) lucru confirmat și de datele statistice din evaluările ultimilor ani. Acest fapt este explicat prin mai mulţi factori: costuri mai mici necesare pentru creşterea ovinelor, preţuri mai bune de desfacere a laptelui și a cărnii de oaie şi subvenţiile pentru păşuni şi animale.

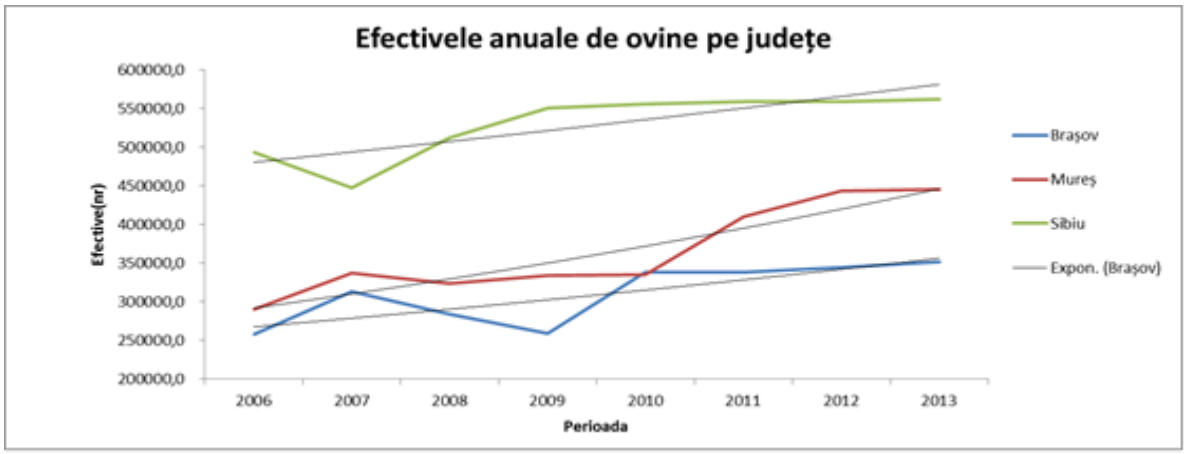

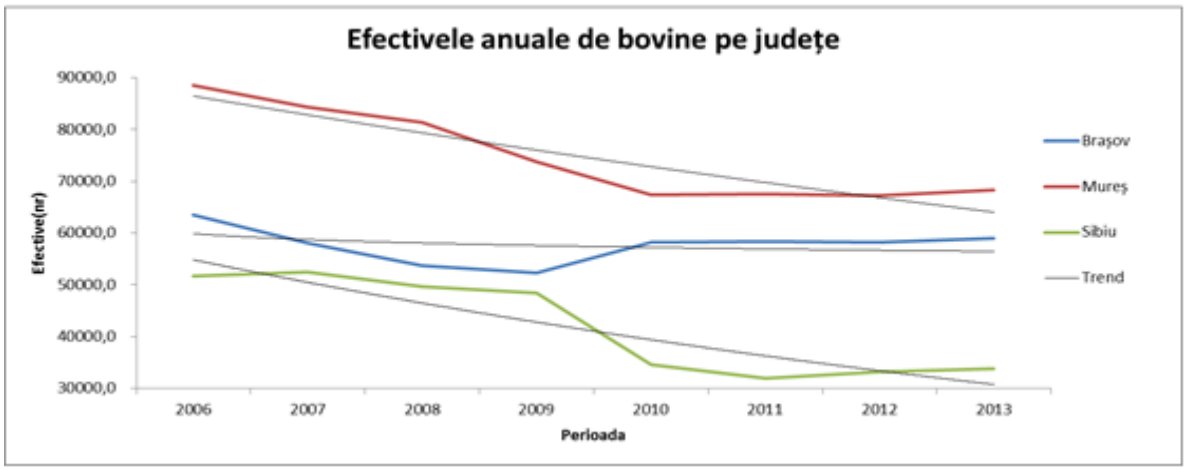

Figura 5. Analiza comparativă multianuală a efectivelor de ovine și bovine pe județe

Dezvoltarea **infrastructurii de transport** este esențială pentru impulsionarea activităților economice, inclusiv a celor turistice și agricole. Izolarea anumitor localități constituie o barieră pentru desfacerea produselor locale indiferent de natura acestora, și constituie o barieră pentru mobilitatea populației active. Pe de altă parte, dezvoltarea infrastructurii de transport ar putea produce noi presiuni asupra mediului înconjurător, menținerea calității actuale a mediului datorându-se și izolării și ritmului lent de dezvoltare economică. Este însă important să se menționeze că o îmbunătățire a infrastructurii de transport nu implică obligatoriu și o scădere a calității mediului și în special a valorilor naturale dacă se respectă principiile dezvoltării durabile, iar prezentul plan de management constituie un cadru important pentru asigurarea menținerii bogăției naturii în contextul dezvoltării economice a zonei.

Regiunea de dezvoltare Centru este străbătută astfel de câteva importante căi rutiere internaţionale:

- Drumul European E68 care leagă Ungaria de România: Szeged- Punct frontiera Nădlac- Arad - Deva-Sebeş-Sibiu- Făgăraş- Braşov.
- Drumul European E60 pleacă din Bretania, Franța (pe litoralul Oceanului Atlantic). Are o lungime de circa 3380 de kilometri. Punct frontiera Borș- Cluj Napoca-Târgu-Mureş- Sighişoara- Braşov-Ploieşti- Bucureşti-Slobozia- Constanța.
- Drumul European E81 leagă Ucraina de România și are o lungime de peste 1.200 de km. Punct frontiera Constanța-Bucureşti-Piteşti-Sibiu-Cluj Napoca-Satu Mare-Punct frontieră Halmeu.
- Drumul European E574: Piteşti – Braşov – Bacău .

- Coridorul IV Pan--European: Punct frontiera Nădlac- Arad- Deva- Sibiu- Piteşti- Bucureşti.

Reţeaua de drumuri naţionale se împarte astfel:

- 5 trasee de drumuri naţionale principale, dintre care două trasee sunt drumuri europene: DN1 (E68), DN7 (E81), DN 13 (Braşov-Tg. Mureş), DN 14 (Sighişoara-Mediaş-Copşa Mică-Sibiu), DN 1J (Bogata-Comana-Şercaia-Făgăraş).
- 22 trasee de drumuri judeţene: DJ 106, 143, 143A, 142F, 141, 141B, 141, 104D, 104L, 132, 104K, 104M, 109B, 104J, 105, 105 A, 105D, 105 E, 104 G, 106S, 141 A, 104E.
- 25 trasee de drumuri comunale: DC 12, 22, 24, 26, 58, 57, 55, 53, 132C, 104F, 21, 21A, 14, 66, 7, 35, 39, 142G, 6, 10, 25, 54, 56A, 28, 29, 32.

Conform strategiei de dezvoltare a judeţul Sibiu, pe lângă lucrările de întreţinere, programele de reabilitare a drumurilor ţintesc aducerea condiţiilor de trafic la standarde europene, creşterea capacităţii portante pe sectoarele reabilitate, precum şi îmbunătăţirea calităţii traficului, prin construirea unei a treia benzi la urcarea pe pante pentru selectarea traficului greu.

Drumurile judeţene şi comunale în mare parte nu asigură o suprafaţă de rulare corespunzătoare pentru desfăşurarea unui trafic de călători şi de marfă în condiţii de siguranţă şi confort optime. Sectoarele de drum cu probleme, importante pentru aceste comunităţi, sunt în mare măsură deteriorate de activităţile de exploatare din zonă, iar rezolvarea acestor probleme, repararea și modernizarea devine o prioritate mai ales pentru evitarea izolării rezidenţilor din comunităţile afectate. Drumurile comunale de pământ îngreunează accesul între centrele de comună şi satele aparţinătoare, cât şi accesul la drumurile naţionale şi judeţene, mai ales în perioadele când se înregistrează cantităţi mari de precipitaţii. În aceste cazuri, pe unele sectoare de drum se produc inundaţii şi alunecări de teren, ceea ce duce la îngreunarea circulaţiei în zonele respective făcând cu atât mai necesare investiţiile pentru infrastructura rutieră sau/şi regularizări ale cursurilor de apă.

B.4.5. Aspecte socio-economice

La nivelul populației o primă problemă identificată este aceea a sub-ocupării și a capitalului educațional scăzut care reduce oportunitățile populației de a se integra pe o piață a muncii calificată. Rata șomajului în cele trei județe peste care se suprapune AP se situează în general la nivelul sau chiar sub cel național. Indicator macroeconomic cu evoluții oscilante, acesta a atins un maxim și în zonă aproape egal cu cel național în 2010, însă a început să scadă ajungându-se la 5,27 % în anul 2012.

Tabelul 27. Evoluția ratei șomajului 2009-2012

JUDEȚ	Rata șomajului la 31 dec 2009 (%)	Rata șomajului la 31 dec 2010 (%)	Rata șomajului la 31 dec 2011 (%)	Rata șomajului la 31 dec 2012 (%)
BRAȘOV	8.7	7.06	4.99	5.07
MUREȘ	8.1	7.91	5.88	6.56
SIBIU	8.2	5.81	4.3	4.39

**INS – INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ – bazele de date Tempo-online.*

Sub aspectul capitalului uman, două comunităţi se remarcă prin valori mari și anume zonele urbane Agnita şi Avrig. Aceste valori pot fi asociate cu gradul de urbanizare și numărul mai ridicat al oportunităţilor derivate din acesta, diversitatea domeniilor de activitate (comparativ cu zonele rurale) şi cu accesul la căile de comunicaţie. Situaţia comunităţilor din imediata vecinătate a acestor zone este semnificativ diferită: dacă în vecinătatea Avrigului întâlnim comunităţi cu valori relativ ridicate ale capitalului uman, comunităţile din vecinătatea Agnitei sunt caracterizate prin diferenţe majore. Explicaţia asociată acestui fapt derivă din caracteristicile comunităţilor: aspectul rural, procesul de îmbătrânire al populaţiei, nivelul scăzut de şcolarizare. Printre factorii care determină un nivel scăzut al capitalului uman se numără și slaba dezvoltare a căilor de comunicație către poli urbani importanți, fapt ce determină migrația populației cu o calificare mai ridicată.

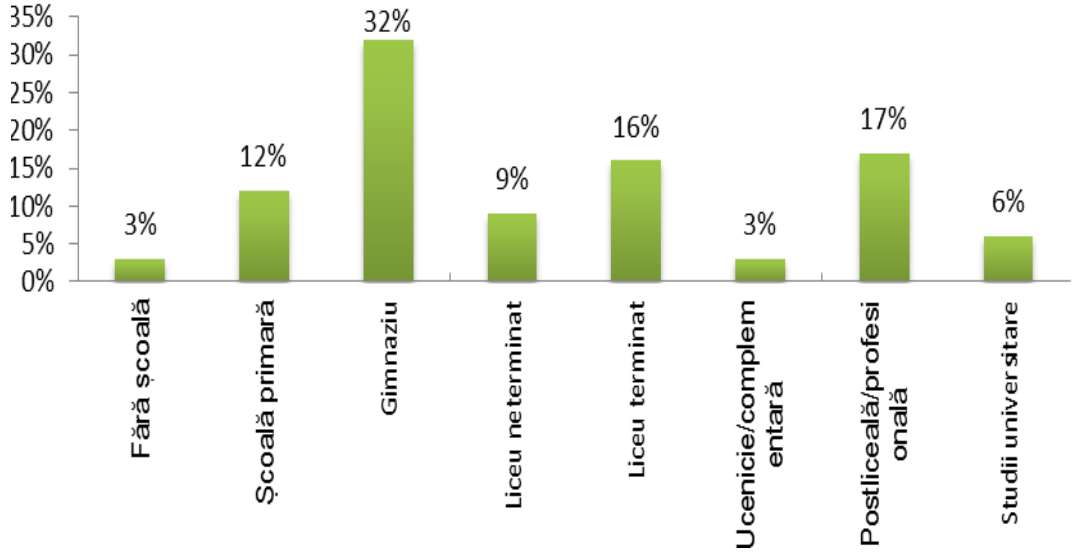

Figura 6. Nivelul de educație al populației din zona AP

B.4.6. Recreere şi turism

AP se întinde peste o zonă colinară, cu o alternanţa de pășuni și păduri, care oferă un cadru perfect celor care vor să practice drumeţiile și cicloturismul. Reţeaua de trasee amenajate sau în curs de amenajare (peste 300 km) oferă oportunități atât pentru începători, familii cu copii dar cât și pentru sportivi. In zona estică a Târnavei Mari (Sighișoara-Viscri) sunt disponibili peste 80 km de trasee pietruite pentru biciclete și drumeţie. De asemenea există peste 230 de km de trasee marcate și cu panouri informative pentru drumeţie și biciclete între Rupea și Mediaș prin sate, acoperind întreaga zonă Târnava Mare. Alte activități turistice ce se pot practica în zonă sunt: turism ecvestru, tururi ghidate în zona satelor săsești, ”vânătoare” de trufe, activități educative cu copii, etc.

Datele oficiale prezentate de Institutul Național de Statistică la nivelul celor 3 județe ne arată evoluții foarte diferite a serviciilor hoteliere și de cazare formalizate. Dintre agenții economici investigați, un număr de 34 au ca domeniu de activitate principal turismul. Serviciile oferite în activitatea turistică sunt cu precădere cele de cazare și alimentație (28 din 34 agenți oferă ambele servicii), la care se adaugă cele de recreere și, în mai mică măsură, excursiile ghidate și activitățile care presupun implicarea turiștilor în treburi gospodărești tradiționale.

Tabelul 28. Numărul de agenți economici după tipuri de servicii turistice.

Servicii oferite în activitatea turistică:	Număr mențiuni
Cazare, găzduire	28
Alimente, hrană	28
Activități de recreere (jocuri, spații de recreere etc.)	17
Excursii ghidate în zonele protejate pentru observarea speciilor	8
Excursii ghidate și vizite la monumentele sau zonele de interes	9
Activități de cunoaștere și implicare a turiștilor în activitățile tradiționale gospodărești	6
Altele	5

Infrastructura de cazare este cea mai dezvoltată în Sighișoara, dar structurile de cazare sunt reduse în număr și capacitate în afara acetui oraș. Însă potențialul pentru dezvoltarea unei infrastructuri specifice, adaptate la valorile zonei este mare, în special în localitățile cu clădiri ce mențin arhitectura tradițională.

Potențialul de programele turistice variate, specifice zonei, este mare, dar oferta nu este semnificativă. Există însă turoperatori care știu să utilizeze valorile deosebite ale zonei.

Principalele atracții turistice și potențialul zonei sunt detaliate în Anexa 25, pe baza „Strategiei de vizitare necesare pentru accesarea de fonduri in vederea realizarii unui infrastructuri de management", elaborată în cadrul proiectului "Pentru Natură şi Comunităţi Locale-Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt"..

Atracții legate de istorie și civilizație

Istoria bogată a regiuni studiate oferă reale posibilități de a valorifica turistic patrimoniul arhitectural şi poate reprezenta un punct de plecare important în atragerea turiștilor.

Descrierea atracţiilor este grupată pe cele 3 judeţe din regiune: Sibiu, Mureş şi Braşov, iar multe dintre ele sunt pe lista monumentelor naţionale. Descrierea obiectivelor turistice de interes istoric sunt incluse în Anexa 25/Tabelul 4.

Atracții culturale și tradiții

Comunitățile din zonă au o paleta largă de sărbători, unele dintre ele find legate de elemente natural-culturale, de tradiții și legende, ocupaţii tradiţionale, gastronomie, portul popular și obiceiuri. Toate aceste atracții culturale sunt descrise în Anexa 25/Tabelul 5.

Activități de recreere și animație

Pe teritoriul AP există numeroase oportunități de dezvoltare a activităților de recreere, cum ar fi de exemplu :

- posibilitățile de recreere cu biciclete sunt în plină dezvoltare, în zonă existând trasee de biciclete, cum ar fi de exemplu, cel amenajat de Fundația ADEPT între Criș şi Sighișoara, panouri informative, puncte de închiriere biciclete (la Richiş, Sighişoara, Mediaş, Saschiz). Alte centre similare sunt în stadiul de proiect, cum este cel din Biertan. Traseele de mountainbike de aici sunt dispuse în lungul văilor, spre Copșa Mare, spre satul Richiş, spre dealul Furişului sau spre Dupuş. Bicicletele pot fi folosite şi în localitate, unde drumurile au fost amenajate astfel încât transportul pe două roţi să fie posibil.
- sate muzeu, cum ar fi de exemplu Biertan: inclusă în lista muzeelor ecologice din judeţul Sibiu, comuna atrage anual zeci de mii de turişti din toată lumea. În toată regiunea există asociaţii locale care promovează tradiţiile, protecţia naturii şi vacanţele active. Unele dintre ele sunt iniţiative ale unor turişti străini sau emigranți, care au îndrăgit foarte mult zona şi s-au implicat în conservarea patrimoniului împreună cu comunităţile locale, ca de exemplu în Săsăuş, Aţel, Richiş, Copșa Mare, Valchid, Cincșor, Saschiz.
- geocaching-ul[8], care are loc la fiecare sfârșit de saptămână, în apropiere de Biertan.
- trasee culturale care se pot baza pe peisajul cultural istoric unic, o primă demonstrație în acest send fiind oferită de Traseului Cultural Brukenthal, un traseu pentru drumeţii între localitățile Nocrich, Sibiu şi Avrig, al carui slogan este „călătorind printre culturi”. Pe lângă localitățile memoriale „Samuel von Brukenthal”, importante din punct de vedere istoric şi cultural, traseul conceput de Asociația Hosman Durabil, dispune de puncte de belvedere precum şi clădiri importante şi alte elemente de interes ale peisajului cultural. Un alt traseu cultural, conceput de aceeaşi asociație, este cel al bisericilor pictate de fraţii Grecu, conceput pentru biciclete şi maşini în Podişul Hârtibaciului şi Depresiunea Făgăraşului.
- *Mocănița de pe Valea Hârtibaciului* este considerată resursa turistică „latentă”, cu un imens potenţial de dezvoltare, întrucât în prezent linia cu ecartament redus dintre Sibiu şi Agnita nu este funcţională, dar există un proiect de valorificare a acesteia. Aceasta ar întregi peisajul arhaic al zonei şi ar reprezenta un punct de atracţie prin ineditul formei de transport (garnitură tractată de locomotiva cu aburi cu viteza medie de sub 10 km/h). Un efect scontat va fi integrarea mai bună a satelor de pe Valea Hârtibaciului în peisajul turistic regional. Mai mult, în punctul de plecare (municipiul Sibiu), există şi un muzeu al locomotivelor ce ar putea face parte din produsul turistic nou creat. În prezent însă, doar două asociaţii locale (Asociația Consorțiul pentru dezvoltare interregionala Sibiu – Agnita şi Asociația Prietenii Mocăniței) fac eforturi pentru revitalizarea acestei resurse turistice ; din cauza investiţiilor necesare, care sunt destul de mari, în lipsa unei susţineri din partea instituţiilor publice locale şi centrale, transformarea mocăniței într-o atracţie turistică de succes nu este posibilă.
- amatorii de vacanţe active, mai au la dispozitie şi alte activităţi, cum ar fi călăria: la Daneș, există o pensiune care oferă plimbări cu calul prin pădure, iar în apropierea regiunii studiate, la Prod (jud. Sibiu – 17 km de Sighişoara) există o fermă de cai, care oferă diferite programe ecvestre pentru orice nivel, atât pentru începători cat și pentru călăreți experimentați. Tot aici s-a desfăşurat în 2011, prima ediţie a unui concurs internaţional de călărie, care a reunit 60 de participanţi din 15 țări.

[8] Geocatching-ul definește consursurile de căutare de comori (virtuale) prin indicii ascunse în zonele interesante turistic, dar mai puţin cunoscute şi accesate, căutare ce implică şi cunoaşterea acestora.

B.4.7. Alte activităţi economice

Comunicaţiile, serviciile legate de transport, serviciile şi utilităţile publice (energie, servicii de sănătate, alimentare cu apă, cu gaz etc) şi tratearea deşeurilor sunt servicii esenţiale pentru dezvoltarea socio-economică şi evoluţia din punct de vedere turistic a unei regiuni. La acestea se adăugă situaţia legală terenurilor, care este, de cele mai multe o piedică importanta în remodelarea turistică a zonei. Analiza detaliată a acestor activități nu este de interes pentru acest plan de management.

B.4.8. Cultura locală

Fiind o zonă a cărei principală caracteristică este multiculturalitatea regiunea dispune de o bogăţie ieșită din comun a obiceiurilor, tradiţiilor și a patrimoniului cultural, urmare a convieţuirii timp de secole a mai multor etnii. Grupul de etnie germană, mai precis sașii și-au pus o amprentă specială pe anumite zone din AP, altele relevând caracteristici ale comunităților secuiești.

Sub aspect etnic, cultura locală a zonei este influențată în mod direct de repartiția etnică în teritoriu a populației, care creează prin specificul ei un peisaj amprentat de cultura fiecăreia. Structura etnică a populației prezente în AP este redată în *Tabelul 29*, pe principalele trei microregiuni care compun administrativ suprafața studiată, cu precizarea că gradul de detaliu a acestora nu permite o analiză mai amănunțită. După cum se poate vedea și din analiza compoziției etnice, principala grupare etnică este formată din români, urmată din maghiari și rromi.

Tabelul 29. Repartiția etnică a populației în regiunea AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt

	Români	Maghiari	Rromi	Sași	Ucraineni	Turci	Tătari	Lipoveni	Alte etnii
BRAȘOV	442.078	39.275	17.929	3.313	66	81	12	88	1.069
MUREȘ	279.488	200.989	46.637	1.471	88	51	4	73	576
SIBIU	340.836	10.893	17.901	4.117	28	30	3	60	671

* *Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul General al Populației 2011*

Principalele religii ale locuitorilor din AP urmează cumva și linia demarcată de structura etnică a populației întâlnind mai multe culte religioase: ortodoxă (majoritară), reformată, romano-catolică, greco-catolică, precum și religii protestante și neo-protestante.

Diversitatea comunităților, peisajelor și a culturilor din zonă, a generat de-a lungul istoriei nenumărate obiceiuri, legende și tradiții dintre care se remarcă: *Legenda cetății Rupea, a uriașilor, a castelului Bethlen din Criș, a satului dispărut Divaldis, legenda Piramidelor de la Șona, legenda cocoșului din Apața sau a lolelor din Agnita.* Legat de obiceiuri, acestea sunt, ca de altfel pe întreg teritoriul țării, legate de principalele momente ale anului, marcând în general evenimentele religioase, astronomice dar și cele legate de muncile câmpului și de agricultură care defineau noțiunea timpului în special în regiunile sătești. Dintre principalele obiceiuri se evidențiază *Kronenfest* sau sărbătoarea cununii (marchează sosirea verii), *Plugarul*, *Șezătorile*, *Nunta* cu *călărași*, *Dărdaica* (specific satului Dacia), *Foșnicul*, *Vecinătăți*, *Baluri*,*Festivaluri*, *Târguri*, *Rusaliile*, *Colindele* și *Burduhoazele* (mascații de anul Nou).

Fenomenul de depopulare a satului săsesc transilvănean, ca urmare emigrării masive în Germania, a avut consecinţe dramatice asupra păstrării identităţii etnoculturale a zonei. Astăzi mai întâlnim doar puţini saşi în această regiune, odinioară definite de prezenţa lor, în majoritatea satelor se mai afla cel mult 10 persoane de etnie germană, excepţie făcând comună Alţâna, unde numărul acestora depăşeşte 70. Acest lucru face dificilă pentru specialist reconstituirea culturii tradiţionale a satului săsesc transilvănean. De aceea, este necesară realizarea unor studii etno--sociologice (monografii) pentru repertorierea vieţii rurale din comunitatea săsească actuală, precum şi a sistemului de reprezentare specific satului săsesc transilvănean (aşezare, biserici fortificate, gospodărie, tip de locuinţă, ocupaţii, meşteşuguri, costum, obiceiuri şi norme comunitare).

Prezenţa populaţiei săseşti a contribuit la conturarea unui specific şi în arhitectura populară, fondul vechi al acesteia fiind format din construcţii de lemn cu acoperiş învelit cu paie. În sec. al XVIII lea şi al XIX-lea, populaţia săsească a trecut la construcţiile de cărămidă, înlocuind învelitorile din paie cu ţiglă, ceea ce a influenţat întreaga arhitectură a zonei.

B.4.9. Valori istorice

Zona este foarte bogată în vestigii istorice, generate de-a lungul secolelor:

- biserici-cetate caracteristice zonei, care deveneau la nevoie adevărate cetăți de necucerit.
- castelele transilvănene de origine maghiară, franceză, croată, evreiască sau cehă, vechi de sute de ani, dar care, din păcate, nu sunt valorificate la adevărata lor valoare, multe fiind într-un stadiu avansat de degradare.
- primele dovezi ale prezenţei umane în judeţul Sibiu datează din epoca pietrei. În două situri arheologice, situate în Agnita respectiv în proximitatea oraşului, se găsesc vestigii din paleolitic şi neolitic. La sud de Agnita s-au escoperit urme ale unei cetăţi dacice, dar şi cele ale unei aşezări romane.
- principalul oraş al regiunii este Agnita, atestat documentar în 1280, iar în anul 1376, oraşul dobândește dreptul de a ţine târg. Centrul istoric, împreună cu o serie dintre casele din oraş, sunt incluse pe lista monumentelor istorice ale Ministerului Culturii.
- La începutul secolului XX, pe traseul Sighişoara-Agnita-Sibiu, a fost dată în folosinţă o cale ferată cu ecartament îngust, vestita „mocăniţă “. Această legătură feroviară era de importanţă majoră pentru dezvoltarea industrială a regiunii şi traversă Valea Hartibaciului pe toată lungimea ei, legând cele 3 oraşe şi 15 sate.
- numeroase vestigii şi urme ale tuturor etniilor care convieţuiesc de mai multe sute de ani se regăsesc în Judeţul Mureş**,** care este poate cel mai cosmopolit dintre cele trei judeţe, deoarece aici au trait şi trăiesc atât comunităţi de români, cât şi de saşi, maghiari şi rromi. O serie de dovezi incontestabile ale existenţei unor comunităţi încărcate de istorie există încă din perioadele neolitic (cultura Petreşti-Coţofeni), hallstattiană, romană, post-romană şi prefeudala. bisericile fortificate sunt specifice şi prezente aproape în fiecare aşezare și în județul Mureș: Apold, Cloașterf, Șaeș, Daneș sau Vulcan.
- cetatea medievală din Saschiz, având ca inspiraţie Turnul cu Ceas din cetatea medievală Sighişoara, (numită pe atunci "capitala" saşilor din Transilvania), a fost construită în secolul al XIV-lea.
- Cetatea Uriaşilor (Huhnenburg), datând din secolele II-III din epoca romană şi inclusă în lista monumentelor istorice de interes naţional de către Ministerul Culturii.

- castelul Haller din comună Mihai Viteazu este unul aproape necunoscut, chiar şi pentru sătenii din comun
- Castelul Bethlen din satul Cris, comună Danes este un castel construit în secolul XIV
- Castelul Bethlen din satu Boiu, ridicat în anul 1617
- Castelul Alexius şi Georgius Bethlen din Cris, comună Danes, a fost construit între secolele XIV şi XVI, este cel mai frumos exemplar architectural renascentist al unei construcţii destinate apărării şi locuirii
- Piramidele de la Şona, din apropierea zonei Hartibaciu – Târnava Mare -- Olt, mai precis în comună Mândra, sunt de fapt 7 movile de pământ, aşezate pe două şiruri paralele, cea mai înaltă dintre ele având cam 20 de metri înălţime. Deocamdată arheologii nu au stabilit cine le--a construit şi în ce scop, dar ar putea fi vorbă de morminte din perioada sciţilor sau epoca pre--dacă.
- Vestigii arheologice din sec II--VII p. Chr, pot fi identificate în satul la Halmeag, Cincisor (com. Voila), Comună de Jos (com. Comana), Crit şi Roade (com. Buneşti), unde există urme de aŞezări din epoca bronzului, precum şi aşezări dacice, romane și prefeudale, declarate monumente naţionale.
- Cetatea Rupea, care este unul dintre cele mai vechi vestigii arheologice de pe teritoriul României, primele semne de aşezări omeneşti datând din paleotic şi neoliticul timpuriu (5.500--3.500 i.H.).
- Biserici fortificate mai pot fi admirate şi în Cincișor, Cincu, Rodbav, Bărcut, Şoarş, Ungra, Câța, Buneşti, Criț sau Meșendorf.
- Biserica evanghelică-luterană fortificată din Hălmeag a fost construită în a doua jumătate a secolului al XI-lea şi ilustrează faza de trecere de la romanic la gotic, sub influenţa cisterciană.
- Satul Viscri adăpostește una dintre cele mai spectaculoase biserici fortificate săsești, una din cele 6 înscrise în patrimoniul mondial UNESCO. Fundaţia patronată de Prinţul Charles al Marii Britanii, Mihai Eminescu Trust, a renovat biserica și câteva case din localitate.

Istoria bogată a regiuni studiate oferă reale posibilităţi de a valorifica turistic patrimoniul arhitectural şi poate reprezenta un punct de plecare important în atragerea turiştilor. O prezentare detaliată a celor mai importante aspecte privind valorile istorice ale zonei poate fi consultată în Anexa 26.

B.5. Informare, conştientizare, educare

În cadrul proiectului POS au fost desfășurate un număr important de activități de educație, informare și constientientizare, detaliate mai jos:

1.Realizarea și diseminarea Gazetei Natura 2000 – 15 numere a câte 5000 de exemplare fiecare număr. Acestea au fost distribuite către comunităţi prin intermediul partenerilor, primăriilor, bisericilor şi şcolilor. 9

2.Distribuirea a 40.000 de calendare anuale cu informaţii despre Natura 2000.

3.Distribuirea a unui număr de 20.000 de agende Natura 2000 realizate într-un format inedit de agendă publicată o dată la doi ani cu informaţii despre Natura 2000 şi acţiunile întreprinse în zonă, fotografii.

[9] http://www.natura2000transilvania.ro/despre-proiect/studii-si-publicatii/gazeta

4.Distribuirea de orare şcolare: material de promovare.
5.Realizarea şi organizare uni expoziţie itinerantă Natura 2000:
6.Distribuirea pliantului Natura 2000 produs într- un număr de 5000 exemplare.
7.Realizare și distribuireade afişe cu 8 teme diferite. Fiecare afiş a promovat speciile de interes comunitar (faună, floră) pentru a fi conştientizate legăturile directe din cadrul unui ecosistem şi serviciile ecologice pe care acestea le oferă.
8.Realizarea și distribuirea unui obiect promoţional (ceas) pentru promovarea identitatea zonei "Transilvanian Highlands" altui contract).
9.Comunicate de presă și conferințe pentru a promova proiectul şi a conştientiza publicul la nivel local, regional şi naţional despre procesul de implementare şi rezultatele proiectului,

De asemenea au fost organizate întâlniri și acţiuni de conştientizare şi informare a autorităţilor şi instituţiilor pentru acceptarea Reţelei Natura 2000 şi a măsurilor de management aferente, acţiuni de conştientizare şi informare a autorităţilor şi instituţiilor pentru acceptarea pachetelor de măsuri compensatorii Natura 2000 şi alocarea fondurilor pentru plata acestora la nivel naţional, acţiuni de informare autorităţilor locale/regionale cu privire la măsurile de management Natura 2000 pentru reflectarea acestora în strategiile de dezvoltare locale/regionale,informarea personalului din cadrul instituţiilor locale/regionale cu responsabilităţi în aprobarea proiectelor de investiţii cu privire la măsurile minime de respectat în siturile Natura 2000, etc.

Altă componentă principală a fost aceea de educație ecologică, astfel s-au organizat următoarele activități:

1. Elaborarea "Ghidului Natura 2000 dascăl pentru dascăli" și distribuirea celor 1.000 pachete educaţionale Peste 200 de cadre didactice au participat la unnul din cele 7 cursuri de informare. Un seminar la nivel național a fost organizat pentru diseminarea modelului de educație
2. Au fost organizate 2 concursuri interşcolare organizatepe tema „Natura 2000 şi tânăra generaţie" organizat pentru elevi din clasele II – VIII, respectiv in anii 2011-2014 au fost organizate 3 acţiuni de conştientizare.

Pentru personalul autorităţilor de mediu, precum Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Sibiu, agenţiile locale Braşov, Mureş şi Sibiu, împreună cu comisariatele judeţene, respectiv comisariatul regional ale Gărzii Naţionale de Mediu, administratori de situri Natura 2000 s-a susținut două cursuri teoretice referitoare la preferinţele ecologice, precum şi distribuţia speciilor şi habitatelor analizate în proiect.

De asemenea ONG-urile care activează în zonă desfășoară anual activități de informare și conștentizare, cele mai active fiind: Fundația ADEPT, Fundația MET, Asociația Grupul Milvus, Asociația Hosman Durabil.

Infrastructură și resurse existente pentru informare, conştientizare, educaţie

În zonă există căteva centre de informare turistică, respectiv Centrul de Informare din Sighișoara , un centru de informare la Saschiz și unul la Bunești. În anul 2015 se va amenaja și un centru de vizitare la Cincșor.

NOTĂ: Capitolul se va completa ulterior etapei de consultări publice

B.6. Cercetare desfăşurată până în prezent

În perioada 2003-2015 în zona AP au fost derulate diferite activități științifice sintetizate în Anexa 25.

B.7. Acțiuni de management majore desfășurate în AP

NOTĂ: Capitolul se va completa ulterior etapei de consultări publice

C. Evaluarea situației actuale

În această secţiune sunt prezentate principalele valori și amenințări din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt și se analizează situația valorilor identificate, respectiv presiunile care afectează starea acestora în prezent, estimându-se amenințările care vor exista sau pot apărea pe viitor. Aceste analize se fac pornind de la informațiile prezentate în capitolele anterioare și stau la baza definirii măsurilor și acțiunilor de management necesare pentru realizarea obiectivelor de conservare pentru care au fost desemnate ariile protejate.

C.1. Valori

Principalele valori ale ariei protejate sunt reprezentate de:

- speciile și habitatele de interes comunitar, prezentate în Formularul Standard și prezentate / descrise la capitolul B3;
- habitatele importante pentru speciile de interes comunitar, care nu sunt incluse în Formularul Standard, descrise la capitolul B3;
- speciile și habitatele care sunt importante pentru AP, altele decât cele de interes comunitar, prezentate la capitolul B3.

Pe lângă acestea, au fost identificate și alte valori importante pentru zonă, mai ales cele ce se constituie în resurse pentru localnici și dezvoltarea zonei, printre care se află peisajele valoroase care pot constitui atracții turisice sau valori care sunt importante pentru comunitățile locale și care, dacă sunt păstrate și valorificate, ajută la dezvoltarea locală și la obținerea unui sprijin real din partea autorităților și a localnicilor pentru implementarea măsurilor de management, valorile culturale și istorice ale zonei, speciile importante pentru comunitățile locale.

Tabelul de mai jos prezintă o analiză succintă a valorilor AP pentru a căror menținere s-a elaborat acest plan de management.

Tabelul 30. Valorile de biodiversitate identificate în cadrul AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt.

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Habitate			
40A0* Tufărişuri continentale peripanonice (varianta cu *Amygdalus nana* și *Cerasus fruticosa*)	226,48 ha	Habitatul este constituit din tufarişuri scunde, de cel mult 2 m înălţime, dense, având multe specii xerotermofile, mai ales dintre cele ierboase. Prin păşunat, caprele favorizează tufele de *Crataegus monogyna* şi *Prunus spinosa,* mai greu de consumat din cauza ghimpilor, defavorizând alte specii ale stratului de tufărişuri. În situl Natura 2000 Sighişoara-Mare: tufărişurile cu *Amygdalus nana* apar rar la Saschiz, Apold, Criş, Mălâncrav, Viscri, Bunești, Roadeş. Cele cu *Cerasus fruticosa* apar doar la Buneşti în arealul "Gureţi" pe flacul însorit al uneia dintre glimee.	Habitat important la nivel European, fiind specific pentru prezența unor specii de plante rare și specii faunistice de interes comunitar.
6210* Pajişti xerofile seminaturale şi facies cu tufişuri pe substrat calcaros (*Festuco-Brometalia*)	10.344,77 ha	Aceste pajiști reprezintă un covor vegetal excelent pentru orhidee sălbatice și alte specii de flora spontană, cum ar fi capul-șarpelui de foc (*Echium maculatum*), buzdugan (*Jurinea mollis*), poroinic-cu-trei-dinți (*Orchis tridentata*). Dintre specii tipice de fluturi care se regăsesc în aceste habitate menționăm ochi albaștri (*Minois dryas*), vrăjitoarea pajiștilor (*Chazara briseis*), albăstrelul lui Alexe (*Glaucopsyche alexis*) și ruginiul de fânaț (*Coenonympha glycerion*).	Importante pentru prezența unor specii de orhidee.
6240* Pajişti stepice subpanonice	3.436,81 ha	Habitat prioritar, în AP fiind habitat specific populației de *Iris aphylla ssp. hungarica* și a unor specii de orchidee cu efective în scădere în Europa. Pe suprafață relativ mică asigură supraviețuirea unei fitodiversități ridicate, compusă din specii xerofile și xero-mezofile, care nu trăiesc în alte habitate din AP. Habitatul este important și pt. unele specii de păsări și mamifere de talie mică, ce constituie bază trofică a unor specii de prădători.	Habitat important la nivel European, fiind specific pentru prezența unor specii de plante rare precum târtanul (*Crambe tataria*), frăsinelul (*Dictamnus albus*)
6430 Comunităţi de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan şi alpin	96,65 ha	Pe de o parte, au un rol de tampon, asemenea aninişurilor, însă mai puţin evident. Valoarea conservativă mare a comunităţilor de lizieră constă în asigurarea unui habitat (uneori refugiu) pentru speciile de plante rare şi ocrotite care constituie obiectiv turistic.	Specii de interes comunitar pentru care comunităţile înseamnă habitat: *Angelica palustris* (habitat de refugiu). Habitat de hrănire pentru urs.
6410 Pajişti cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase	18,21 ha	Habitat deosebit de rar, conservă de obicei specii ca *Narcissus angustifolius*. Utilizat ca păşune de comunitate – datorită fenologiei speciei dominante, oferă sursă de furaj și în perioadele de secetă de la sfârșitul verii.	Habitat pentru speciile de importanţă comunitară.

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
6440 Pajişti aluviale din *Cnidion dubii*	699,55 ha	Aceste pajişti sunt valorificate de obicei ca fâneţe. În cazul în care se menţine folosinţa terenurilor în mod tradiţional, bogăţia de specii şi compoziţia specifică a acestor pajişti asigură fân de calitate bună. Pășuni și fânețe de calitate bună, cu tipuri variabile de vegetație, bine adaptate la variațiile, chiar extreme, ale regimului hidric caracteristic zonelor inundabile viituri – secări naturale de la sfârșitul verii. Sunt frecvent utilizate ca habitat de hrănire, de toate categoriile de specii, mai ales în cazul în care sunt prezente și specii arbustive din genul: *Rosa*, *Cornus*, *Sambucus*, *Prunus*, *Malus*, etc. Habitat important pentru specii de amfibieni. Pajiștile cu arbori oferă loc de cuibărit pentru diferite specii de păsări.	Habitat de hrănire de vară pentru urs (*Ursus arctos*), și un important loc de hrănire pentru păsări răpitoare și lilieci. Habitate cu vegetație ierboasă al căror management (utilizare) permite formarea coloniilor de furnici. (păşunat rar, cosire manuală, teren agricol abandonat etc.)
6510 Fânețe de joasă altitudine (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)	508,72 ha	Acestea sunt compuse din pajiști cu fitodiversitate mare, rezerve de specii atât pentru habitatul 6440, cât și pentru pășunile degradate, respectiv terenuri arabile abandonate.	Habitat foarte important pentru fluturele *Maculinea teleius.* Loc de hrănire și/sau de reproducere pentru mai multe specii de păsări, lilieci, amfibieni Fânețe de calitate superioară.
6520 Fânețe montane	3.225,07 ha	Este un habitat de pajiște cu valoare ridicată important pentru o diversitate ridicată de specii.	Acest tip de habitat este componenta principală a peisajului dealurilor înalte, acolo unde pădurea a fost defrişată din timpuri străvechi pentru a face loc păşunilor şi fâneţelor obştilor sătești.
9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	2.600 ha	Datorită răspândirii destul de largi, habitatul nu prezintă un interes conservativ foarte ridicat, însă de starea lor de conservare depind foarte multe specii de păsări, mamifere, nevertebrate și chiar comunitățile locale prin serviciile ecosistemice pe care capitalul verde îl furnizează.	Habitatele 9110 și 9130 au o valoare ecosistemică mare, asigură condiții favorabilemenținerii unui număr mare de specii de plante si animale protejate. Prin existența lemnului mort și cel al aflat în descompunere asigură o mare biodiversitate habitalui
9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	17.280 ha		
9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio—Carpinetum*	10.768 ha	Importanța conservativă a habitatului este moderată, prezientând imporanță datorită gorunetului de altitudine, fiind folosit ca habitat de mai multe specii de importanță comunitară.	Prin existența lemnului mort și cel al aflat în descompunere asigură o mare biodiversitate habitalui

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
91E0* Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* şi *Fraxinus excelsior*:	253 ha	Pădurile aluviale au un rol important în asigurarea protecţiei împotriva inundaţiilor. Acestea fiind răspândite, de obicei, de-a lungul pâraielor, absorb cantităţi mari de apă în timpul viiturilor, pe care redau în circuit într-un mod lent, având astfel o funcţie de tampon. Sunt foarte rare la nivelul UE.	Important habitat şi sură de hrană pentru castori (*Castor fiber*).
91H0* Vegetație forestieră panonică cu *Quercus pubescens*	732 ha	Habitat prioritar cu suprafețe insulare reduse la nivel european, fiind habitat specific pentru o serie de nevertebrate protejate, specii de mamifere și păsări. Această AP este foarte importantă pentru habitat. Aici regăsindu-se suprafețele cele mai mari din România.	Folosit ca habitat de mai multe specii de importanță comunitară.
91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp*.	7.570 ha	Habitat prioritar cu suprafețe fragmentate, fiind habitat rar, cu valoare conservativă mare, se impune promovarea speciilor edificatoare din semințiș.	Folosit ca habitat de mai multe specii de importanță comunitară.
91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*)	1.007 ha	Are o valoare ecosistemică mare, asigură condiții favorabile menținerii unui număr mare de specii de plante si animale protejate.	Prin prezența lemnului mort și cel al aflat în descompunere asigură o mare biodiversitate, specii neincluse în formularul standard, dar de interes comunitar, depind de menținerea acestor habitate.
91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	18.578 ha	Habitate forestiere de deal, protejate la nivel european, deosebit de importante pentru speciile pe care le găzduiesc și al căror habitat natural s-a restrâns foarte mult. În plus, pe suprafața AP se regăsesc și alte specii neincluse în formularul standard, dar de interes comunitar, și care depind de menținerea acestor habitate.	În AP ele asigură hrană, adăpost și locuri de cuibărit pentru o serie de specii, protejate la nivel european, de păsări și lilieci -Ex: *Myotis bechsteini, Myotis emarginatus*, *Aquila pomarina, Picus canus*.
92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*	3.560 ha	Habitate forestiere ce asigură pe lângă protecția malurilor cursurilor permanente de ape și condițiile de adapost si cuibărit pentru o serie de specii deosebit de importante pentru conservare, cum ar fi de exemplu *Lutra lutra. Castor fiber.*	Sunt habitate importante pentru găzduirea unor specii de păsări dar cu precădere a coloniilor de stârci.
Terenuri cu utilizări diverse			
Păduri de foioase/mixte de diferite vârste – nu sunt de interes comunitar	Cca 29.871 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru păsări, speciile de pradă, lilieci, nevertebrate și carnivorele mari.	Sunt vectori ai continuității trupurilor de pădure formând coridoare forestiere.

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Terenuri cu pajiști de categorii diferite de folosință.	Cca 19.354 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru păsări, nevertebrate, speciile de pradă, lilieci și carnivorele mari.	Suport al unei biodiversități ridicate, vectori ai continuității habitatelor de pajiște și contribuie la peisajul mozaicat specific zonei.
Terenuri cu heterogenitate ridicată (peisaj mozaicat).		Importante atât din punctul de vedere ar biodiversității ridicate fiind un mediu de vânătoare pentru păsări răpitoare, cât și din punct de vedere peisajistic și cultural tradițional.	Valoarea peisajistică unică în Europa.
Vegetație ripariană, șiruri/aliniamente de arbori și arbuști.	Aprox. 90 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru diverse specii. Importanță deosebită pentru castor (*Castor fiber*) și vidră (*Lutra lutra*). Importante coridoare ecologice, loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	Asigură protecția malului de eroziune, servește ca hrană și adăpost pentru castor (*Castor fiber*) și vidră(*Lutra lutra*).
Pajiști cu arbori (mai ales stejari) multiseculari.		Pășunile cu arbori bătrâni/seculari sunt importante pentru peste 200 de specii de lepidoptere (fluturi), 40 de specii de insecte xilofage (specii care depind de lemnul mort, cum ar fii speciile comunitare rădașca și croitorul mare), opt specii de amfibieni, cinci specii de reptile, peste 30 de specii de păsări clocitoare și peste 35 de specii de mamifere (inclusiv carnivore mari cum ar fi lupul și ursul)	Valoare peijagistică foarte ridicată, fiind foarte rară la nivel european. Extrem de importante pentru biodiversitate.
Specii			
Mamifere			
Canis lupus	20-30 ex	Contribuie la menținerea unor ecosisteme sănătoase, echilibrate fiind factor de selecție a exemplarelor de pradă care nu prezintă viabilitate. În zonele în care densitatea ungulatelor este mare, se prelungește timpul necesar pentru ajungerea la saturație a populației acestora.	Starea de consevare a acesteia este nefavorabilă cu tendințe de înrăutățire.
Ursus arctros	-	Ursul este în general un indicator al calității ecosistemelor. Starea de conservare nefavorabilă a habitatului, fragmentarea lui precum și tendința acesteia de înrăutățire generează perspective de viitor nefavorabile pentru această specie. Viitorul speciei din Europa depinde în mare măsură de populația din Carpați, unde calitatea habitatelor încă este adecvată.	Viitorul speciei din Europa depinde în mare măsură de populația din Carpați, unde calitatea habitatelor încă este adecvată.
Lutra lutra	58-60 ex	Este o specie vulnerabilă și un indicator important al stării ecosistemelor acvatice.	DH Anexa 2, L49 anexa 3, 4a

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Castor fiber	21 ex	Are rol cheie în ecosistem, producând beneficii și omului prin următoarele: barajele castorilor (*Castor fiber*) pot ajuta la reducerea inundațiilor distrugătoare, reîncărcarea acviferelor de apă potabilă, eliminarea de poluanți din apele de suprafață și a apelor subterane, ameliorează efectul secetelor ridicând nivelul apei din pânza freatică, scăderea eroziunii cauzată de viteza apei curgătoare. Cea mai prosperă populație de castor (*Castor fiber*) este prezentă în râul Olt și râurile tributare acestuia. Produce în mod indirect, hrană peștilor sau altor animale, asigurând un habitat adecvat pentru o gamă largă de specii din care multe sunt periclitate sau vulnerabile.	
Lynx lynx	1 ex	Specie emblematică a zonelor din România, fiind un prădător de pădure ce contribuie la menținerea ecosistemelor sănătoase și echilibrate. Preferința râsului pentru majoritatea speciilor pradă comune poate fi un efect clasic al condițiilor impuse de pradă atunci când populațiile acestora depășesc efectivul optim.	Specia este pe cale de dispariție locală în Europa de vest.
Rhinolophus hipposideros	300-500	Fiind specii de insectivori nocturni ocupă o nișă foarte bine delimitată și deosebit de importantă în lanţul trofic, fiind singurii duşmani naturali pentru multe specii de insecte. De asemenea, populațiile de lilieci au rol reglator în dezvoltarea unor populații de insecte care pot avea impact dăunător asupra culturilor agricole și nu numai. Toate speciile din ţară sunt protejate. Din cele 31 de specii cunoscute în ţară, 27 de specii au fost găsite pe teritoriul AP până în prezent.	Specii de interes comuniar/DH Anexa 2, L49 anexa 3, 4a.
Rhinolophus ferrumequinum	40-150		
Myotis myotis	2000-3500		
Myotis oxygnathus (blythii)	2000-3500		
Myotis bechsteinii	600-1200		
Barbastella barbastellus	800-1500		
Rhinolophus euryale	5-20		
Myotis emarginatus	150-300		
Myotis dasycneme	30-80		
Miniopterus schreibersii	50-150		
Alte specii de lilieci de interes conservativ.	Aprox. 20 000 ind	*Myotis daubentonii, Myotis alcathoe, Myotis mystacinus , Myotis brandtii, Myotis nattereri, Nyctalus noctula, Nyctalus leisleri, Eptesicus serotinus , Eptesicus nilssonii, Pipistrellus nathusii , Pipistrellus pipistrellus, Pipistrellus pygmaeus , Pipistrellus kuhlii, Hypsugo savii, Plecotus auritus, Plecotus austriacus ,Vespertilio murinus.* Specii indicator a stării unor habitate având de asemenea rol reglator în dezvoltarea unor populații de insecte care pot avea impact dăunător asupra culturilor agricole și nu numai.	Anexa IV al al 92/43 EEC / Anexa 4A al OUG 57/2007, MPV IUCN. Specii importante la nivel național.

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Păsări			
Crex crex	500-2000 p	Cârstelul de câmp, specie periclitată pe plan global, vulnerabilă la nivel internaţional care a suferit un declin catastrofal în vestul Europei din cauza agriculturii intensive şi a schimbării habitatelor. Indicator de fâneţe umede de luncă. Protejarea ei asigură protecţia habitatelor altor specii.	Zona AP, datorită densităţii, este foarte importantă pe plan European pentru conservarea speciei.
Ciconia nigra	8-15 p/ 20-60 i pasaj	Se hrăneşte în special cu ţipari când îi găseşte, mamifere mici, pui de pasăre, ouă, broaşte, moluşte, lipitori, râme, şopârle, şerpi, insecte fiind un element cheie în lanţul trofic.	Podişul Hârtibaciului se situează între primele zece din țară, în cea ce privește mărimea efectivelor cuibăritoare.
Ciconia ciconia	130-140 p/ 100-400 i pasaj	Specie importantă în ecosisteme datorită rolului de reglator al populațiilor de amfibieni și reptile. Zonele umede şi zonele cu agricultură extensivă sunt habitate importante pentru berze, fapt demonstrat şi de tendinţa crescătoare a populaţiei din ultimul deceniu şi a prezenţei grupurilor de berze neclocitoare. Datorită prezenței în zonele locuite poate să fie o specie caracteristică a zonei.	Localitatea Grânari se află printre primele din țară în cea ce privește numărul perechilor de barză albă.
Circus aeruginosus	2-4p/30-100 i pasaj	Specia se hrăneşte în principal cu rozătoare, fiind prezente 2-4 perechi în sit., având un rol important în controlul populațiilor de micromamifere cosiderate dăunători ai agriculturii.	Importanţă economică şi biocenologică foarte mare, ameninţate la nivel european
Aquila pomarina	128-202 p	Cele mai multe perechi cuibăritoare de acvilă ţipătoare mică se găsesc în Transilvania (Regiunea 7 Centru). Rol reglator în controlul populațiilor de mamifere mici, amfibieni, păsări, reptile şi insecte, fiind o specie emblematică pentru zona Transilvaniei.	Populația din România reprezentă aproximativ 22% din populaţia speciei la nivelul Uniunii Europene şi 10% din întreaga populaţie la nivel global.
Bubo bubo	2-5 p	Datorită prezenței în număr mare a habitatelor de buhă, populația din România este importantă pe plan european. Rol important în lanțul trofic. Specie vulnerabilă și periclitată.	Specie enumerată în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC. Specie vulnerabilă și periclitată.
Strix uralensis	320-800 p	SPA-ul Podișul Hârtibaciului foarte probabil deține cea mai importantă populație a speciei dintre SPA-urile din România, și astfel conservarea acestei specii trebuie să fie una dintre prioritățile administrației.	Specie enumerată în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Păsări acvatice și limicole. *Egretta garzetta, Ardea purpurea, Botaurus stellaris, Aythya nyroca, Ixobrychus minutus, Nycticorax nycticorax, Porzana parva, Himantopus himantopus, Tringa glareola, Philomachus pugnax, Sterna hirundo, Chlidonias hybridus, Egretta alba , Chlidonias niger.*		AP include habitate de cuibărit pentru populațiile mai multor specii de păsări legate de habitate acvatice. În timpul migrației putem întâlni efective însemnate de specii ocrotite. Mlaştinile din zona Brădeni reprezintă habitate de hrănire în timpul migraţiei.	Specii enumerată în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.
Ciocănitori – *Piciformes* -		Specii cu importanță ecologică majoră, cu un rol important în lanțurile trofice în general legate de habitate forestiere și zonele riverane-*Dryocopus martius, Dendrocopos medius, Dendrocopos leucotos, Picus canus, Dendrocopos syriacus* este specia care evită în totalitate pădurile cuibărind în habitate antropice, precum localitățile, livezile sau șirurile de arbori de-a lungul drumurilor, având un rol important în controlul nevertebratelor dăunătoare.	Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.
Passeriforme.		AP găzduieste efective mari de specii passeriforme de importanță majoră conservativă la plan european și național. *Lullula arborea, Lanius collurio, Lanius minor, Sylvia nisoria, Ficedula parva Ficedula albicollis, Anthus campestris, Caprimulgus europaeus.*	Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.
Păsări răpitoare.		Importanţă economică şi biocenologică foarte mare, cu rol în relațiile trofice amenințate la nivel european. *Circus cyaneus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Circaetus gallicus.*	Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.
Amfibieni -Serviciile ecosistemice asigurate de amfibieni și reptile sunt potențial foarte mari, datorită nevertebratelor consumate de către acestea.			
Triturus cristatus	>900 ex	Sunt specii indicatoare de ape curate.	
Bombina bombina	Câteva sute	Au un rol ridicat în echilibrul lanțurilor trofice constinduind hrana multor altor specii.	
Bombina variegata	>6030 ex	Regiunea adăpostește cele mai mai mari sisteme de populații interconectate de Bombina variegata documentată din zona de deal (altitudine joasă-medie) din toată Europa.	Bombina variegata este în declin alarmant în toate țările din vestul Europei, neexistând populații mari interconectate.

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Lissotriton vulgaris ampelensis	>1020 ex	Situl adăpostește de asemenea populații extinse de *Lissotriton vulgaris ampelensis.*	*L. v. ampelensis* are populații viabile în această altitudine (de deal,300-600 m) ceea ce conferă **caracter ecologic unicat** și totodată sugerează gradul ridicat de vulnerabilitate față de impactul antropogen. subspecia acestui triton este endemică Transilvaniei.
Rana dalmatina	Peste 10.000 grămezi de pontă	În AP are populații mari cu peste 10.000 de femele, având un rol ridicat în echilibrul lanțurilor trofice constinduind hrana multor altor specii.	Foarte rară la nivel European. După cunoștiințele noastre regiunea este unicată atât la nivel național cât și internațional datorită acestor populații de *R. dalmatina*.
Reptile			
Emys orbicularis	Maxim 5 populații	Specie pe cale de dispariție. Specie de ţestoase autohtone pericilitată de schimbările habitatului, desecările zonelor umede. Populații în scădere la nivel european.	
Peşti			
Rhodeus sericeus amarus	>2000 ind	Speciile de pești au un rol important în lanțul trofic al ecosistemelor acvatice și o importanță deosebită din punct de vedere economic pentru comunitățile care exploatează încă tradițional resursele naturale. O mare parte din speciile menționate sunt indicatori ai unor habitate acvatice nepoluate cu o chimie a apei bună. Majoritatea speciilor de și-a redus arealul în ultimele decenii mai ales din cauza dispariţiei habitatelor ideale pentru specie datorită regularizării râurilor, extracției de materilal grosier din albia minora sau datorită desecării mlaştinilor.	Specii de interes comuniar/DH Anexa 2.
Barbus meridionalis	>10000 ind		
Sabanejewia aurata	>10000 ind		
Cobitis taenia	>5000 ind		
Zingel zingel	<100 ind		
Gobio kessleri	>2000 ind		
Pelecus cultratus	< 100 ind		
Nevertebrate			
Unio crassus	100	Importanță deosebită în epurarea apelor deoarece filtrează și digeră organisme și materiale organice microscopice, fiind un bioindicator al gradului de calitate a apei.	Populații izolate aflate în declin la nivel european.

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Maculinea teleius, Lycaena dispar, Euphydryas aurinia Leptidea morsei, Callimorpha quadripunctaria	-	IÎn ţările vest şi central europene *Maculinea teleius* este foarte periclitată sau extinctă la nivel regional fiind considerată o specie umbrelă. În Transilvania şi Crişana se păstrează populaţii viguroase de *Euphydryas aurinia*, considerate printre cele mai puternice din Europa, având rol polenizator cu o afinitate pentru speciile cu flori galbene. În Transilvania se mai păstrează cele mai puternice populaţii de *Leptidea morsei* din Europa pentru această specie periclitată.	Lista Roșie a lepidopterelor din Romania, Rakosy et al. 2003.
Cerambyx cerdo	-	După regimul trofic fiind saproxilice/xylofage, ei se hrănesc cu lemnul descompus sau semidescompus al arborilor cu esenţe foioase, astfel, participând activ în procesul de reducere a materiei lemnoase și îmbogăţirea solului cu humus. Prezența sa confirmă o bună stare de sănătate a ecosistemului, fiind bun indicator al stării de echilibru natural al ecosistemelor forestiere.	Specie de interes comuniar amenințată cu dispariția
Osmoderma eremita	-	După regimul trofic fiind saproxilice/xylofage, ei se hrănesc cu lemnul descompus sau semidescompus al arborilor cu esenţe foioase, astfel, participând activ în procesul de reducere a materiei lemnoase și îmbogăţirea solului cu humus.	Specie de interes comuniar amenințată cu dispariția
Lucanus cervus	-	Este una din cele mai mari specii de coleoptere din Europa. Având un ciclu de viaţă lung 5 - 6 ani în stadiul de larvă- şi capacitate de dispersie redusă, specia este amenințată de fragmentarea puternică a habitatelor. Adulţii şi larvele speciilor sunt iniţiatori primari în procesele de descompunere a materialului lemnos, facilitând astfel accesul la aceste resurse şi altor organisme saproxilice.	Specie de interes comuniar/DH Anexa 2. Specia este una dintre speciile umbrelă, care poate contribui la protecția multor specii
Rosalia alpina, Morimus funereus, Cucujus cinnaberinus	-	Adulţii şi larvele speciilor sunt iniţiatori primari în procesele de descompunere a materialului lemnos, facilitând astfel accesul la aceste resurse şi altor organisme saproxilice.	Specie de interes comuniar amenințată cu dispariția
Mastus bielzi traxleri	-	Specie de melc rară în România.	
Aphaenogaster subterranea	-	Specii de furnici cu rol important în ecosistemele de pajiște, facând parte din lanțurile trofice cu rol important în controlul ciupercilor dăunătoare și paraziților de pe plante.	Specie rară, submediteraneană
Lasius balcanicus	-		Rară în România

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Myrmica spp.	-	Specii importante în lanțul trofic al nevertebratelor dar și ca specii gazdă pentru anumite specii de fluturi în ciclurile lor biologice, fiind deci specie cheie de a căror existență depind altă specie..	Gazde intermediare pentru pt. Maculinea spp.
Neptis sappho	-	Rol ridicat în ecosistemile de pajiști, în controlul dăunătorilor și polenizarea unor specii de flora. Sunt specii foarte studiate fiind bune indicatoare a fragmentării habitatelor și schimbărilor climatice.	Lista Roșie a lepidopterelor din România, Rakosy et al. 2003
Parnassius mnemosyne			
Lopinga achine			
Argynnis laodice			
Maculinea alco, Maculinea arion arion, Maculinea arion ligurica	-	Rol ridicat în ecosistemile de pajiști, în controlul dăunătorilor și polenizarea unor specii de flora. Sunt specii foarte studiate fiind bune indicatoare a fragmentării habitatelor și schimbărilor climatice.	Lista Roșie a lepidopterelor din România, Rakosy et al. 2003. Specii umbrelă și emblematice pentru conservarea biodiversității din Europa.
Floră			
Iris aphylla ssp. hungarica	-	Specii rare și cu efective reduse, periclitate la nivel european și ale căror populații sunt tot mai scăzute din cauza degradării habitatelor și a fragmentării acestora.	Specii de interes comunitar, figurează pe Anexa II a Directivei Habitate şi pe Anexa 3 a Legii 49/2011., IUCN: rar.
Adenophora liliifolia	-		
Crambe tataria	-		
Echium rossicum	-		
Alte specii de plante		Ne referim aici la plante gazdă sau intermediare pentru specii rare de fluturi, sau la specii rare cu o valoare conservativă ridicată în România. (Dianthus giganteus, Hepatica transsilvanica (endemică), Epipactis palustris(vulnerabilă), Astragalus dasyanthus, Gypsophila collina, Cephalaria radiata, Dactylorhiza incarnata, Peucedanum tauricum, Hyacinthella leucophaea, Orchis coriophora, Limodorum abortivum, Gymnadenia odoratissima, Spiranthes spiralis, Orchis militaris, Dactylorhiza majalis(rară), Gypsophila collina, Salvia nutans, Cephalaria radiata)	Specii rare în România.
Valori culturale			

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Patrimoniu construit		- Arhitectura satelor săsești. - Bisericile fortificate evanghelice (Agnita, Alţâna, Apoş , Bârghiş , Brădeni, Bruiu, Chirpăr, Daia, Dealu Frumos , Iacobeni, Marpod, Merghindeal, Moardăş , Movile, Netuş , Pelişor, Roşia, Ruja, Stejărişu, Şomartin, Veseud, Vurpăr, Satul Viscri adăpostește una dintre cele mai spectaculoase biserici fortificate săsești, una din cele 6 înscrise în patrimoniul mondial UNESCO.) - Castelele transilvănene – Buia, Apafi, Haller, Bethlen, Alexius si Georgius Bethlen, -Calea ferată cu ecartament îngust care traversa încă de la 1938 Valea Hârtibaciului între Sighișoara și Sibiu.	Toate aceste valori împreună cu activitățile desfășurate de comunități în zonă au dus la apariția de peisaje culturale deosebite, furnizând totodată dovezi privind utilizarea durabilă a resurselor naturale. Toate aceste elemente, și modificările prin care au trecut de-a lungul timpului au creat o zonă unică în România și în Europa, unde sunt reale șanse ca valoara actuală a zonei să fie păstrată sau chiar îmbunătățită.
Siturile arheologice, geosituri, cimitire		- situri arheologice (Agnita, Bruiu, Caşolţ , Roşia, Vărd etc.), -geosituri (lacurile de la Brădeni-Netuş , canionul Mihăileni- Şalcău, glimeele din perimetrul Movile-Retiş - Ţeline etc.) - cimitire separate după confesiuni respectiv etnii. În Alţâna de exemplu există un cimitir ortodox (românesc), unul evanghelic (săsesc), unul ţigănesc, și, până în anii 1960 aici se mai găsea și un cimitir evreiesc.	
Activități agricole tradiționale		Continuarea activităților de păşunat cu bovine (bivoli), utilizarea căruțelor cu cai/bivoli în detrimentul mijloacelor mecanizate, cosit manual în anumite zone, folosirea soiuri tradiționale de pomi fructiferi precum părul, producerea de ceapa de făgăras tipică zonei.	
Produse locale obținute prin activități tradiționale		Activitatea de bocșe pentru cărbune. Împletituri din răchită pentru coșuri și garduri- garduri vii“, împletite din nuiele de salcie sau alun, acoperite cu brazde de iarbă sau cu fân Olărit-oale, ulcele, obiecte decorative etc. Dulcețuri și alte produse tradiționale.	
Obiceiuri tradiții		Vecinătățile - structuri de întrajutorare care asigură sprijinul familiilor nevoiașe, încă active în Agnita spre exemplu. Parada Lolelor de la Agnita. Obiceiul Fosnicului din Rupea – Bunești – Dăișoara. Kronenfest- sărbătoarea cununii (marchează sosirea verii). Burduhoazele - mascații de anul Nou.	

Valoarea identificată în sit şi vecinătatea acestuia	Prezenţa în AP (UM specifică valorii)	Importanţa pentru AP/comunitate (d.p.d.v. al conservării şi/sau utilizării economice)	Importanţă deosebită (inclusiv valori unice)
Izvoare de apă termală, minerale și saline		Slatina de la Rupea. Apele bromurate, iodurate (Sărăturile), termale (Bârghiş) şi a unor acvifere cu aport crescut de sare (Merghindeal).	
Peisajul specific transilvănean		Este dificil de estimat valoarea culturală actuală a peisajului în ansamblul lui și în detaliile acestuia, mai ales pentru că, comunitățile rurale tradiționale care au format aceste peisaje – sașii – în decursul secolelor au dispărut recent. Aceste societăți au fost înlocuite de societăți noi, care nu sunt impregrate ecologic („*ecological embededdness*") în peisajele acestea.	Acest tip de peisaj este unic în Europa.

Tabelul 31. Valori din aria protejată care reprezintă resurse naturale importante pentru comunitățile locale

Alte resurse naturale	Importanță
Lemn	Reprezintă o resursă necesară pentru asigurarea energiei termice, a lemnului de construcţii pentru localnici precum şi ca sursă de venituri din activităţiile silvice şi de prelucrare a lemnului. De asemenea unele specii precum fag, ulm sau frasin sunt folosite la fabricarea tradițională a cărbunelui (bocșe).
Răchită	Există în comunitățile de rromi și nu numai, ocupații tradiționale care folosesc această rezursă pentru fabricarea de mături și coșare din împletitura de răchită.
Păşuni – fâneţe	Păstrarea lor este esențială pentru creşterea animalelor, dar sunt importante, atât pentru conservare peisajului, cât şi pentru asigurarea hranei speciilor pradă. Colectarea diverselor specii de plante medicinale. Colectarea de specii ornamentale
Specii cinegetice	Sursă de hrană şi venituri tradiţională, a cărui management poate schimba semnificativ starea de conservare a speciilor.
Produse conexe ale habitatelor de pădure.	Reprezentate de ciuperci şi fructe de pădure, muschi, iască etc. pot fi utilizate ca venituri suplimentare pentru proprietarii de terenuri. De asmenea fructele pomilor fructiferi sălbatici sunt folosite pentru hrana animalelor din gospodării.
Zăcăminte de roci sedimentare	Gresii, argile, pietrișuri și nisipuri folosite deseori ca și material de construcții sau în diverse ramuri industriale.
Apele potabile din fântâni și puțuri	Reprezintă o resursă necesară deoarece multe comunități nu sunt conectate la sisteme de alimentare cu apă și depind de aceste resurse naturale.

C.2. Presiuni și amenințări

Identificarea şi evaluarea presiunilor și ameninţărilor a fost realizată în grupul de lucru și în întâlniri cu factorii interesați, utilizând clasificarea UICN. Amenințările din Formularul Standard pot fi ușor asimilate cu cele din clasificarea UICN. Această clasificare internațională, realizată pentru amenințările din arii protejate, nu face decât să grupeze presiunile și amenințările pentru a permite o analiză mai ușoară a categoriilor de amenințări și o definire mai clară a necesarului de acțiuni și măsuri de management.

Presiunile apar/există ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme *din trecut sau care au loc în prezent* și care afectează,în mod cumulat, (efectul mai multor acțiuni și/sau fenomene) sau separat viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Pentru analiza de mai jos, au fost luate în calcul presiunile identificate în prezent sau pe parcursul ultimilor cinci ani.

Amenințările pot apărea ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme *pe viitor,* putând afecta în mod cumulat (efectul mai multor acțiuni și / sau fenomene) sau, separat, viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Definirea amenințărilor se face luând în calcul acțiuni umane viitoare sau previzibile. Pentru analiza prezentată în contunare, s-au luat în calcul amenințările ce pot deriva în următorii cinci ani, din acțiuni umane în derulare sau previzibile și fenomene naturale extreme posibile.

Tabelul 32 prezintă presiunile și amenințările la adresa valorilor, identificate la nivelul AP, explicând, în măsura în care este posibil, cauzele principale, localizarea în teritoriu și impactul acestora asupra valorilor. De asemenea, în baza informațiilor disponibile, a fost realizată o estimare a nivelului impactului, pentru care a fost utilizată scala prezentată în tabelul-legendă de mai jos.

Legendă:

Ameninţare minoră	**Ameninţare moderată**	**Ameninţare majoră**
necesită monitorizare dar nu şi acţiuni specifice de management	necesită acţiuni specifice de management cât mai curând posibil	necesită acţiuni de management cu prioritate
Cu impact mic	Cu impact mediu	Cu impact major
1	2	3

Tabelul 32. Presiuni şi ameninţări la adresa valorilor naturale din AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt

Ameninţarea / Presiunea identificată **Cauza principală**	**Valoarea ameninţată (cât mai specific definită)**	**Explicaţii (se precizează, dacă există date, şi pe ce zone se extinde sau se concentrează ameninţarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanţă deosebită)**	**Nivel impact estimat**	
			prezent	**viitor**
1. Dezvoltările rezidenţiale şi comerciale.				
1.1. Case şi aşezări				
Extinderea intravilanului în unele situaţii, apariţia clădirilor noi izolate în extravilan, dezvoltarea infrastructurii şi a sistemelor de drenare asociate	Pajişti Peisajul	*Localizare*: în vecinătatea localităților și zone în care există construcții temporare, care pot fi transformate în construcţii permanente Impact: pierdere de habitate, modificarea peisajului, în special dacă construcțiile nu sunt armonizate cu mediul.	1	1
	Urs (*Ursus arctos*), lup (*Canis lupus*) Castor (*Castor fiber*) și vidră (*Lutra lutra*) Speciile de pradă (căprior, iepure, cerb, mistreț etc.)	*Localizare*: - urs, lup: în special zonele de coridor utilizate des de aceste specii - castor: toate habitatele ripariene ale speciei - specii de pradă: pe tot teritoriul sitului - efectul construcțiilor poate fi simțit la distanțe mari. *Impact*: pierdere permanentă de habitat, izolare/fragmentare în cazul secțiunilor de apă curgătoare și a coridoarelor. În mod indirect: generarea de conflicte între carnivorele mari și om, pagube.	1	3
	Toate speciile de amfibieni Toate speciile de păsări	Localizare: în jurul localităților în mod accentuat. Cele mai ameninţate sunt habitatele din văi, cu drum de acces existent. *Impact:* - reducerea zonelor de reproducere și fragmentarea – reducerea conectivității între cele rămase – amfibieni	1	2

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
		- pierdere definitivă de habitat, pierdere indirectă de habitat datorită deranjului - păsări		
Renovarea, reconstrucţia sau demolarea construcţiilor vechi sau renovarea clădirilor cu cuiburi de barză.	Specii de lilieci*: M. myotis, M. oxygnathus, E. serotinus, P. austriacus, Rh. ferrumequinum, Rh. hipposideros, Rh. euryale, P. pipistrellus, N. noctula* Barza albă (*Ciconia ciconia*)	*Localizare*: tot situl *Impact lilieci*: pierderea adăposturilor folosite şi reducerea numărului de adăposturi potenţiale pentru un număr important de specii. *Impact berze:* demontarea cuibului în timpul perioadei de cuibărit duce la eșuarea cuibăritului în anul respectiv	2	2
1.2. Zone comerciale şi industriale				
Realizarea în extravilan sau chiar și în marginea localităților în intravilan (mai ales a celor cu arhitectură tradițională) a unor complexe comerciale sau industriale	Peisajul	*Localizare:* toată AP *Impact:* Degradarea peisajului unic pentru Europa și Rpmânia	1	1
	Toate speciile de amfibieni Toate speciile de păsări	*Localizare*: idem ca la 1.1. *Impact*: idem ca la 1.1.	2	2
1.3. Infrastructură pentru turism şi recreere				
Amplasarea / dezvoltarea necontrolată a infrastrucutrii de turism, fără a se ține cont de valorile conservative sensilbile	Toate habitatele forestiere Plante de interes conservativ	*Localizare*: potențial toată suprafața AP *Impact*: deranj, degradare a habitatelor, afectarea populațiilor de specii	1	1
	Toate habitatele forestiere Plante de interes conservativ	*Localizare:* toată AP (se recomandă și analiza celor existente – ex. pista de biciclete între Criț și Sighișoara) Impact: deranj în perioada de cuibărit în special în pădurile bătrâne, potențial impact asupra plantelor rare (prin eventuală colectare)	1	1
Acces necontrolat al vizitatorilor (de ex.cei care practică hipismul, accesul motorizat sau care campează și crează vetre de foc în	Habitate și specii	*Localizare*: potențial toată suprafața AP *Impact*: deranj, degradare a habitatelor, afectarea populațiilor de speci	1	2

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
locuri neamenajate)				
2. Agricultură şi Acvacultură				
2.1. Recolte anuale şi perene, altele decât lemnul				
Conversia fâneţelor în terenuri arabile sau de orice alt tip	Habitate de pajiști 6510, 6430,6440	*Localizare*: toată AP *Impact*: degradarea pajiștilor şi pierderea biodiversității	3	3
Comasarea terenurilor agricole, respectiv trecerea de la sistemul de culturi pe parcele mici la monoculturi pe suprafețe mari, fără fâșii cu vegetație nativă și fără irigații	Specii de păsări răpitoare Fâsa de câmp (*Anthus campestris),* sfrânciocul cu frunte neagră (*Lanius minor*), cristelul de câmp (*Crex crex*), acvila țipătoare mică(*Aquila pomarina*).	*Localizare*: ocupă un procent nesemnificativ până în prezent, dar poate afecta pe viitor terenuri agricole de pe tot teritoriul AP. *Impact:* - *păsări răpitoare*: potențial reducerea populațiilor de păsări răpitoae dependente de mamiferele mici din aceste terenuri. - *alte sepcii de păsări*: reducerea habitatelor de hrănire - un mozaic de parcele mici oferă diversitate de culturi, astfel fiecare specie găsește culturile preferate - dispariția habitatelor de ecoton, importante pentru toate speciile	1	3
	Toate speciile de amfibieni	*Localizare*: potențial toate terenurile agricole din AP, în special în cazul zonelor plane. *Impact*: reducerea heterogenității habitatelor și implicit a suprafețelor de hrănire, adăpost și reproducere.	1	3
Dispariția pârloagelor	Fâsa de câmp (*Anthus campestris),* sfrânciocul cu frunte neagră (*Lanius minor*), acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*).	*Localizare:* nu este o preiune majoră în zona de studiu, însă în viitor cel mai probabil va fi o amenințare importantă. Impact: reducerea habitatului de cuibărit, care nu trebuie deranjat, reducerea habitatelor de hrănire - habitate pentru nevertebrate și micromamifere	1	3
Transformarea pășunilor în terenuri arabile	Toate speciile de păsări care sunt dependente de sau preferă pajiștile pentru cuibărit sau căutarea hranei	*Localizare*: potențial toate pajiștile din AP, s-a observat deja lîngă Brădeni și Alțâna. *Impact*: - reducerea suprafeței de hrănire ca urmare a transformării în terenuri arabile inferioare calitativ pentru speciile care își caută hrana în pajiști. - pierdere definitivă de habitat pentru anumite specii (ex. ciocârlia de pădure)	2	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
		- transformarea habitatelor existente în habitat suboptime pentru unele specii (ex. cristelul de câmp sau sfrânciocul roșiatic)		
	Speciile: *Maculinea teleius* *Lycaena dispar rutila* *Maculinea arion arion* *Maculinea alcon* *Callimorpha quadripunctaria*	*Localizare: în zona* localităților: Cloasterf, Cris, Criț, Angofa, Valea Sapartocului, Aurel Vlaicu , Saschiz, Roadeș, Meșendorf, Valea Dăii, Cloașterf, Brădeni *Impact nevertebrate:* diminuarea efectivelor populaţionale; restrângerea ariei de răspândire a speciei în sit, scăderea vitalităţii indivizilor	2	2
2.2. Plantaţii pentru lemn şi celuloză				
Plantații de păduri în habitatele deschise sau semideschise	Speciile de păsări din habitatele deschise și semideschise	*Localizare*: câteva zone din jurul satelor Mihai Viteazu și Saschiz, potențial și alte zone din AP *Impact*: pierdere definitivă de habitat	2	2
Tăierea șirurilor de arbori de pe marginea drumurilor	Sfrânciocul cu frunte neagră *(Lanius minor)*	*Localizare*: de-a lungul drumurilor *Impact*: sfrânciocul cu frunte neagră preferă arborii din habitate deschise pentru cuibărit, astfel dispariția lor va fi urmat cel mai probabil de declinul speciei.	2	2
2.3. Creşterea animalelor şi zootehnia				
Cosirea mecanizată cu utilaje grele	Speciile: *Maculinea teleius* *Lycaena dispar rutila* *Maculinea arion arion* *Maculinea alcon* *Callimorpha quadripunctaria*	*Localizare:* zonele localităților Cloasterf, Criș, Criț, Angofa, Valea Sapartocului, Aurel Vlaicu, Saschiz, Roadeș, Meșendorf, Valea Dăii, Cloașterf, Brădeni. *Impact:* -diminuarea efectivelor populaţionale -restrângerea ariei de răspândire a speciei în sit -scăderea vitalităţii indivizilor.	2	2
	Plante de interes prioritar: *Adenophora liliifolia,* *Angelica palsutris,* *Crambe tataria,* *Cypripedium calceolus,* *Echium maculatum,* *Iris aphylla*	*Localizare:* zonele localităților Albeşti, Apold, Biertan, Buneşti, Daneş, Laslea, Roadeş, Saschiz, Sighişoara, Valea Coveşului *Impact*: dispariția populației, în special dacă se cosește înainte și imediat după perioada de înflorire	3	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Crex crex (cârstelul de câmp)	*Localizare:* pajiștile umede *Impact Crex*: distrugerea cuiburilor călcarea și uciderea păsărilor, mai ales a puilor	2	2
Supraînsămânțarea	Plante de interes prioritar: *Adenophora liliifolia, Angelica palsutris, Crambe tataria, Cypripedium calceolus, Echium maculatum, Iris aphylla*	*Localizare:* zonele localităților Albeşti, Apold, Biertan, Bunești, Daneş, Laslea, Roadeş, Saschiz, Sighişoara, Valea Coveşului *Impact*: provoacă schimbarea relaţiilor de dominanţă a speciilor	1	2
Suprapășunatul (apare în special în cazul păşunatului cu oi)	Plante, în special: *Adenophora liliifolia, Angelica palsutris, Crambe tataria, Cypripedium calceolus, Echium maculatum, Iris aphylla* Specii de fluturi, în special *Maculinea teleius* Speciile de amfibieni, în special *Bombina variegata*, *Lissotriton vulgaris ampelensis*, *Rana dalmatina*, *R. temporaria* și *Hyla arborea.*	*Localizare:* - *plante*: zonele localităților Albeşti, Apold, Biertan, Bunești, Daneş, Laslea, Roadeş, Saschiz, Sighişoara, Valea Coveşului - *Maculinea:* în jurul localităților Cloașterf, Criș, Roadeș, Angofa, Jiber - *amfibieni:* pe toate pășunile din AP *Impact*: - *plante*: apariţia unor pâlcuri dese de *Urtica dioica, Sambucus ebulus, Trifolium repens* etc., determinând degradarea asociaţiilor existente, dar şi la apariţia unor fenomene de eroziune a solului. - *fluturi:* diminuarea efectivelor populaţionale, restrângerea ariei de răspândire a speciei în AP, scăderea vitalităţii indivizilor - *amfibieni*: erodarea vegetației, respectiv a habitatelor terestre	3	3
	Specii de fluturi *Euphydryas aurinia* *Leptidea morsei major* *Maculinea arion ligurica* *Parnassius mnemosyne*	*Localizare:* zona localităților: Valea Sapartocului, Fanate, Angofa, Stejăreni, Mihai Viteazul, Roadeș, Criș, Apold, Bunești, Viscri, Vulcan, Meșendorf, Daia *Impact:* diminuare seminificativă a efectivului populațional, restrângerea ariei de răspândire a speciilor	1	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Argynnis laodice			
	Păsările răpitoare de zi, probabil, Cristelul de câmp *(Crex crex)* și ciocârlia de pădure (*Lullula arborea*)	*Localizare:* pe toate pășunile din AP *Impact:* -reducerea considerabilă a efectivelor multor specii de nevertebrate, reptile și mamifere, care constituie hrana speciilor țintă și ca urmare reducerea efectivelor speciilor -speciile cuibăritoare pe sol sunt amenințate de călcarea și distrugerea cuiburilor de către oi -vegetația rămâne scurtă în pajiștile umede, împiedicând cuibăritul cristelului de câmp	2	2
Abandonul pășunatului extensiv cu vite și bivoli	Speciile de amfibieni, în special *Bombina variegata*, *Lissotriton vulgaris ampelensis*, *Rana dalmatina*, *R. temporaria* și *Hyla arborea.*	*Localizare:* pe toate pășunile din AP *Impact:* dezvoltarea vegetației în zonele umede de pe pășuni și scăderea semnificativă a duratei de ”băltire” a apei, larvele nu pot să atingă stadiul de dezvoltare care să permită metamorfoza, iar succesul reproductiv se compromite în totalitate.	3	3
Pășunatul intensiv, care se practică în special cu oi (oile sunt păstrate chiar și în timpul iernii pe pășuni, se renunță la fânețe)	Cristelul de câmp *(Crex crex)*	*Localizare*: pajiști umede *Impact:* cristelul de câmp trăiește în vegetație ierboasă înaltă, condiție care nu poate fi menținută dacă se pășunează aproape tot anul. De asemenea, se reduce necesarul de fân și suprafețele de fânaț, habitat preferat de cârstel	3	3
Curățirea pășunilor de arbuști (tufăriș), arbori izolați și pâlcuri de arbori, inclusiv în zăvoaiele de luncă	Sfrânciocul roșiatic *(Lanius collurio)*, silvia porumbacă *(Sylvia nisoria*), sfrânciocul cu frunte neagră (*Lanius minor*)	*Localizare:* pe toate pajiștile din AP, în special în cazul pășunilor împădurite *Impact:* - reducerea posibilităților de cuibărit și hrănire pentru silvia porumbacă și sfrânciocul roșiatic, reducerea populațiilor. În perioada de cuibărit impactul este mai mare, reducând succesul reproducerii - reducerea hranei pentru celelalte specii, a locurilor de pândă (ex. huhurezul mare), a locului de cântat pentru ciocârlia de pădure.	2	3
	Păsările răpitoare de zi, huhurezul mare *(Strix uralensis*), ciocârlia de pădure (*Lullula arborea*)	*Localizare:* pe toate pajiștile din AP, în special în cazul pășunilor împădurite *Impact:* - păsările răpitoare și huhurezul mare folosesc arborii izolați ca locuri de pândă,	2	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	sfrânciocul cu frunte negară(*Lanius minor*), ciocănitori (*Dryocopus martius, Picus canus, Dendrocopos medius, Dendrocopos leucotos*)	iar ciocârlia de pădure ca loc de cântec - ciocănitorii, în special ghionoaia sură, adeseori folosesc aceste habitate semideschise pentru căutarea hranei, iar uneori și ca loc de cuibărit		
Abandonarea fânațelor sau practici de cosit care pot afecta anumite specii din cauza reducerii șeptelului de animale, și a păşunatului chiar și în timpul iernii, care duc la reducerea semnificativă a activităţilor de cosire	Habitatele: 6240, 6210, 6510	*Localizare:* zona localităților Apold, Biertan, Daneş, Laslea, Saschiz *Impact:* ruderalizarea habitatului, conduce la instalarea tufărişurilor din alianţa *Prunion spinosae,* pătrunderea unor speci invazive	1	3
	Cristelul de câmp *(Crex crex)*	*Localizare*: fânețe din pajiști umede *Cosirea timpurie, înainte de 31 iulie* - practică tradițională nedăunătoare pe parcele mici, în peisaj mozaicat cu culturi diferite și pârloage, nesincronizat. Dar nu este benefic dacă crește suprafața parcelelor de fânațe. *Impact:* distrugerea habitatului sau distrugerea cuiburilor, care poate reduce considerabil succesul de cuibărit sau poate duce la eșuarea completă a cuibăritului. *Cosirea din exteriorul spre interiorul parcelei* *Impact:* uciderea puilor, care se retrag în ultima pată de vegetație înaltă	1	2
Abandonul pajiștilor și succesiunea naturală	Toate speciile de păsări din habitate deschise și semideschise Specii de fluturi *Maculinea teleius*	*Localizare:* toată AP pentru păsări și în special în jurul localităților Cloașterf, Criș, Roadeș, Angofa, Jiber pentru Maculinea *Impact:* - *specii de păsări:* pierdere definitivă de habitat - *fluturi:* diminuarea efectivelor populaţionale, restrângerea ariei de răspândire a speciei în AP, scăderea vitalităţii indivizilor;	1	2
	Habitat 6240	*Localizare:* zonele Apold, Biertan, Daneş, Laslea, Saschiz *Impact:* extinderea tufărişurilor din alianţa *Prunion spinosae*, ruderalizarea habitatului	2	3
Câinii de pază de la turme,	Vidra (*Lutra lutra*)	*Localizare*: toate habitatele ripariene și acvatice adecvate pentru specia	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
neîngrijiți și nesupravegheați		respectivă. *Impact*: provoacă pagube în rândul populațiilor de vidră, prinzând exemplarele adulte de pe mal, mai ales în situațiile când stânele și locurile de târlire sunt lângă habitatele acvatice și umede.		
	Castorul (*Castor fiber*)	*Localizare*: toate habitate acvatice adecvate pentru specia respectivă. *Impact*: provoacă pagube în rândul populațiilor de vidră, prinzând exemplarele adulte de pe mal, mai ales în situațiile când stânele și locurile de târlire sunt lângă habitatele acvatice și umede.	1	2
	Urs (*Ursus arctos*), Lup (*Canis lupus*)	*Localizare*: pe tot teritoriul AP *Impact*: generează situații de conflicte între om și urs (*Ursus arctos*) legat de prădarea ocazională din rândul animalelor	3	*3*
	Toate speciile de păsări cuibăritoare pe sol din habitatele deschise și semideschise.	*Localizare*: în toate zonele sitului, inclusiv Helești Brădeni. *Impact*: Prădarea cuiburilor și a puilor de către câini ciobănești și vagabonzi și o scădere a efectivelor pe termen lung. Sunt amenințate și mamiferele mici (de ex. iepurii), principala sursă de hrană a buhăi.	3	3
2.4. Acvacultura				
Schimbarea semnificativă a nivelului de apă în bazinele helești lor în timpul perioadei de cuibărit	Speciile cuibăritoare în habitate umede, în special piciorongul (*Himantopus himantopus*), buhaiul de baltă (*Botaurus stellaris*) și crestețul cenușiu (*Porzana parva*).	*Localizare:* Helești Brădeni *Impact:* - creșterea semnificativă a nivelului de apă (de ex. la reumplerea bazinului) poate distruge cuiburile. - desecarea stufărișului cu cuiburi crește semnificativ șansele predării cuibului și distruge sau diminuează habitatul de hrănire a buhaiului de baltă și crestețului cenușiu.	3	3
	Bătăușul (*Philomachus pugnax*) , fluierarul de mlaștină (*Tringa glareola*), piciorongul (*Himantopus himantopus*)	*Localizare:* Helești Brădeni *Impact:* scăderea nivelului apei însoțită de lipsa malurilor nămoloase și scăderea nivelului apei în stufărișuri face imposibilă utilizarea în perioada de migrație. Pe perioadă mai lungă apare pe mal invazia de stuf și papură, distrugând habitatul de cuibărit al piciorongului.	2	2

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Prezența peștilor răpitori în heleștee combinat cu lipsa unor bălți fără pești	*Triturus cristatus*, *Lissotriton vulgaris ampelensis*, *Hyla arborea.*	*Localizare:* Helești Brădeni *Impact*: lipsa habitatului de reproducere alternativ, scăderea dramatică a succesul reproductiv al amfibienilor	1	3
Popularea cu specii de pești de apă stătătoare din zona Brădeni, respectiv scăparea unui număr relativ mare de indivizi în sistemele lotice din aval.	Speciile de pești: *Gobio kessleri* *Barbus meridionalis*	*Localizare:* Hârtibaciu. *Impact*: Modificarea structurii ihtiofaunei.	1	1
3. Energie şi Minerit				
3.1. Minerit şi extracţie				
Extragerea de material pentru infrastructura căilor de comunicație	Habitat 92A0	Nu s-a întâlnit în prezent dar poate fi o amenințare în viitor	0	1
Exploatarea agregatelor minerale prin balastiere, în special cele din albia minoră a râurilor	Habitat 91E0* Castor (*Castor fiber*), vidră (*Lutra lutra*)	*Localizare:* Târnava Mare (habitat), pe râul Olt (mamifere) *Impact:* Modificarea sau chiar distrugerea habitatelor caracteristice pentru regenerarea naturală a habitatului - castor și vidră: perturbare, deranj, pierdere habitat	1	2
	Barza neagră (*Ciconia nigra*)	*Localizare:* râurile din sit *Impact:* reducerea efectivelor de pești poate duce la scăderea opțiunilor de hrănire a berzei negre, urmat de scăderea efectivelor speciei în zona de studiu.	0	1
	Speciile de pești: *Zingel zingel* *Zingel streber* *Gobio kessleri* *Barbus meridionalis* *Sabanejewia aurata* *Cobitis taenia* *Pelecus cultratus* *Unio crassus(moluscă)*	*Localizare* Târnava Mare și Olt *Impact* Modificarea habitatelor caracteristice apelor cu viteză mare de curgere în habitate caracteristice apelor cu o curgere lentă, modificarea ratei de sedimentare și modificarea microhabitatelor speciilor reofile.	2	3
Exploatarea argilei	Buha (*Bubo bubo*)	*Impact:* distrugerea locurilor de cuibărit	0	1
Extracții petroliere, sonde	9110, 9130, 91V0, 91I0*,	*Localizare:* pe raza mai multor comune în partea de NV a AP	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
petroliere	9170, 91Y0	Impact: pierdere de habitat (pentru sonde și infrasrtuctură de acces), fragmentare		
3.2. Producerea de energie				
Construirea barajelor pentru energie	Castor (*Castor fiber*), vidră (*Lutra lutra*)	*Localizare:* Pe râul Olt *Impact:* perturbare, deranj, pierdere habitat	1	2
Parcuri fotovoltaice	Speciile din habitate deschise	*Localizare:* în prezent lângă Hosman, dar posibil să se extindă *Impact*: - pierdere definitivă de habitat - pierdere indirectă de habitat datorită deranjului. Acesta este important mai ales în cazul parcurilor izolate, aflate departe de localități.	1	2
4. Coridoare de transport și servicii				
4.1. Şosele şi căi ferate				
Construirea autostrăzii, calea ferată existentă	Urs (*Ursus arctos*), lup (*Canis lupus*), râs (*Lynx lynx*)	*Localizare*: Calea ferată între Mediaș și Archita. Traseul de autostradă între Sighișoara și Făgăraș. *Impact*: Perturbare, deranj, pierdere habitat. În viitor poate izola populațiile.	1	2
	Speciile de pradă mistreț, cerb, căprior, iepure etc.	*Cauză*: Șosele și căi ferate *Impact*: perturbare, deranj, pierdere habitat. Constituie o problemă minoră până în prezent în cazul speciilor menționate, dar în viitor poate izola populațiile. *Localizare*: Calea ferată între Mediaș și Archita. Traseul de autostradă între Sighișoara și Făgăraș.	1	2
	Habitate forestiere prioritare	*Impact:* Reducerea suprafeței	0	2
Îndepărtarea pâlcurilor de arbori și arbuști de-a lungul drumurilor (cu ocazia modernizării sau din alte moive), a gardurilor vii, a zăvoaielor (de exemplu cu ocazia lucrărilor de regularizare) combinat cu lipsa zonelor de trecere amenajate sau a structurilor de deviere a traseelor utilizate între	*Bufo bufo*, *Rana dalmatina* și alte specii de amfibieni.	Localizare: în special drumul județean din nordul orașului Dumbrăveni (nu se cunosc toate zonele de trecere) *Impact:* mortalitate în masă a amfibienilor. Într-o singură perioadă de migrare de reproducere a amfibenilor (martie și aprilie) pot fi omorâte peste 3000 de exemplare adulte reproductive.	1	3
	Toate speciile de lilieci	*Cauză*: intersectarea de către drumuri şi căi ferate a unor habitate folosite frecvent de speciile de lilieci *Localizare*: tot situl *Impact*: fragmentarea habitatelor; mortalitate din cauza coliziunilor cu vehicule;	1	2

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
zonele de adăpost și cele de hrănire		poluare fonică şi luminoasă.		
	Castor (*Castor fiber*)	*Impact*: - perturbare, deranj și pierdere habitat; - scăderea posibilităților de adăpostire, reproducere, scăderea bazei trofice esențiale pentru timp de iarnă, scăderea posibilității de a construi baraje	2	2
	Vidră (*Lutra lutra*)	*Localizare*: pe râul Olt și pe mai multe pâraie cum ar fii: Hârtibaciu, Androchei, Marpod, Ghijasa, Țicus, Cojd și Coveș *Impact:* perturbare, deranj și pierdere habitat: - scăderea posibilităților de adăpostire, reproducere și scăderea bazei trofice	1	2
	Urs (*Ursus arctos*), lup (*Canis lupus*), râs (*Lynx lynx*)	*Impact*: perturbare, deranj, pierdere habitat, gardurile vii și tufișurile sunt coridoare verzi. *Localizare*: De-a lungul tuturor apelor curgătoare prezente din sit și fâșii de tufiș sau de arbori care leagă cel puțin două diferite habitate ca scop de coridor.	1	2
	Speciile de pradă mistreț, cerb, căprior, iepure etc.	*Impact*: perturbare, deranj, pierdere habitat, gardurile vii și tufișurile sunt coridoare verzi. *Localizare*: De-a lungul tuturor apelor curgătoare prezente din sit și fâșii de tufiși sau de arbori care leagă cel puțin două diferite habitate ca scop de coridor.	1	3
	Specii de fluturi *Argynnis laodice*	*Localizare:* Criș, Stejăreni, Vulcan, Viscri. *Impact:* - diminuarea efectivelor populaţionale; - restrângerea ariei de răspândire a speciei în sit;	1	2
	Speciile de coleoptere *Lucanus cervus* *Cerambyx cerdo*	*Localizare:* Viscri, Mesendorf, Vânători, Valea Dăii -Pădurea Rotunda în apropierea localităților Bunești și Meșendorf , Valea Albeștiului *Impact:* - creşterea gradului de mortalitate - reducerea directă/diminuarea efectivelor populaţionale;	2	2
4.2. Reţele de utilităţi şi servicii (electricitate, cabluri, conducte etc.)				
Liniile de medie tensiune	Berzele*(Ciconia nigra, Ciconia ciconia*), păsările răpitoare de zi, strigiformele(bufnițele)	*Impact:* Electrocutarea - factor de mortalitate comun la multe specii. O parte a liniilor au fost izolate în ultimii ani.	3	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
5. Utilizarea resurselor biologice şi afectarea acestora				
5.1. Vânătoarea, uciderea şi colectarea (legal sau ilegal)	Specii de mamifere mari căprior, mistreț, iepure, lup (*Canis lupus*), urs (*Ursus arctos*) etc.	*Localizare*: Pe tot teritoriul sitului. *Impact*: La anumite specii (de ex un lup (*Canis lupus*) împușcarea unui număr mic de animale ar putea însemna populația întreagă pentru sit. - extragerea unui număr mare de de ungulate reducere disponibilitatea speciior de pradă (inclusiv cadavre, rămăşiţe).	3	3
	Speciile de păsări acvatice	Heleșteele Brădeni sunt afectate de extragerea de oua din cuiburi . Cazuri de braconaj. *Impact*: reduce efectivele acestor specii	0	1
	Buha (*Bubo bubo*)	Vânarea excesivă a speciilor de talie mijlocie, care constituie și hrana buhăi (iepuri, galiforme). Nu cunoaștem nivelul acestei amenințări. *Localizare*: Pe tot teritoriul sitului. *Impact*: declinul speciilor consumate de buhă poate duce la declinul efectivelor de buhă	0	1
	Păsările răpitoare	*Localizare*: Pe tot teritoriul sitului. *Impact*: împușcarea speciilor de interes comunitar reduce efectivele acestor specii, scoaterea ouălor duce la eșuarea cuibăritului și reducerea efectivelor	1	1
Capturarea pentru colecţii sau pentru simpla observare (manipularea necorespunzătoare)	Speciile de coleoptere *Lucanus cervus* *Cerambyx cerdo*	*Localizare:* Viscri, Mesendorf, Vânători, Valea Dăii -Pădurea Rotunda în apropierea localităților Bunești și Meșendorf , Valea Albeștiului *Impact:* diminuarea efectivelor populaţionale	2	2
Braconaj	*Barbus meridionalis*	*Localizare:* Olt, Hârtibaciu, Târnava Mare și afluenții acestora. *Impact:* reducerea numărului de indivizi.	3	3
5.2. Colectarea plantelor terestre şi a produselor din plante (altele decât lemnul)				
Colectare pentru decorare sau scop medicinal	Specii de plante de interes conservativ (rare şi endemice) pe toată suprafaţa sitului (ex orhideele) Specii de plante medicinale rare sau chiar cele comune	Specii de plante a căror colectare poate afecta grav populaţiile din sit *Localizare:* toată suprafața AP *Impact*: diminuarea sau chiar dispariția populațiilor Plante medicinale rare: *Angelica palsutris, Echium maculatum, Orchis morio, Prunus tenella, Adonis vernalis, Dictamnus albus, Trollius europaeus.*	2	2

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Colectarea de răchită	Habitate ripariene	*Localizare:* galerii de sălcii de-a lungul cursurilor de apă sau habitatele umede *Impact:* degradare habitate și a speciilor dependente de ele	1	2
	Castor (*Castor fiber*) *Vidra (Lutra lutra)*	*Localizare:* galerii de sălcii de-a lungul cursurilor de apă sau habitatele umede *Impact:* scăderea posibilităților de adăpostire, reproducere, scăderea bazei trofice esențiale pentru timp de iarnă, scăderea posibilității de a construi baraje.	1	1
Exploatarea sau înlăturarea completă a stufului	Speciile de păsări cuibăritoare în stufărișuri	*Localizare:* Helești Brădeni. *Impact:* distrugerea habitatul de cuibărit a speciilor cuibăritoare în stuf, în special eretele de stuf și buhaiul de baltă, specii care se întorc relativ devreme (sfârșit de martie-aprilie) în teritoriile de cuibărit, înainte de creșterea stufului nou.	0	1
5.3. Exploatare forestieră şi extragerea lemnului				
Exploatare nerațională	Toate habitatele forestiere	*Localizare:* proprietățile persoanelor fizice Impact: degradarea habitatelor, chiar reducerea suprafeței	1	2
Extrageri necontrolate de lemn, tăieri rase conform normelor tehnice	Habitatele 91 E0* ,92A0 și 6430.	*Localizare:* Târnava Mare și afluenții acestora. *Impact* - modificarea condițiilor de habitat: rărirea zăvoaielor, pierderea structurii de galerie bine închegată, scăderea umbririi, modificări ale temperaturii apei şi a oxigenării). - eroziunea malurilor și a versanților (creșterea cantității de substanțe sedimentabile în apă).	2	2
Extragerea arborilor bătrâni, mari și a celor scorburoși, a preexistenților de dimensiuni mari în parchete de exploatare	Specii de lilieci: *B. barbastellus, M. myotis, Rh. ferrumequinum, Rh. hipposideros, M. bechsteinii, M. nattereri, M. mystacinus, M. brandtii, M. alcathoe, P. auritus* Barza neagră *(Ciconia nigra)*, păsările răpitoare de zi, huhurezul mare(*Strix uralensis*)	*Localizare*: toată AP *Impact*: - lilieci: pierderea celor mai importante habitate de hrănire pentru un număr important de specii; pierderea adăposturilor în scorburi - barza neagră, huhurez, răpitoare de zi: din cauza lipsei locurilor de cuibărit se vor reduce efectivele cuibăritoare	3	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Reducerea suprafeței pădurilor bătrâne	Ciocănitori *(Piciformes)* , muscari (*Ficedula sp*.), păsări răpitoare de zi, barza neagră *(Ciconia nigra)*, huhurezul mare (*Strix uralensis*).	*Localizare*: tot situl *Impact*: reducerea locurilor de cuibărire și reducerea posibilitățilrod e hrană pentru ciocănitori	3	3
Exploatarea și alte lucrările forestiere în perioada de cuibărit	Toate speciile de păsări din habitate forestiere, efect accentuat asupra populației păsărilor răpitoare și a berzei negre *(Ciconia nigra).*	*Localizare*: tot situl, în special în pădurile bătrâne (peste 80 ani, care oferă condiții de cuibărit pentru speciile ce au nevoie de arbori mari) *Impact*: - tăierea arborilor cu cuib, când este prea târziu pentru ocuparea unui teritoriu nou și construirea unui cuib nou. - deranjul ce duce la abandonarea cuibului, astfel eșuarea cuibăritului și reducerea succesului de cuibărit (de ex. părinții nu pot hrăni puii cu o frecvență suficient de mare). Foarte sensibile: păsările răpitoare și barza neagră care, dacă sunt deranjate, foarte rar depun o pontă înlocuitoare.	3	3
Extragerea lemnului mort prin lucrări de igienă, pentru asigurarea lemnului de foc	Ciocănitorii*(Piciformes)*, în special ciocănitoare cu spate alb*(Dendrocopos leucotos)*, muscarii(*Ficedula sp*.), huhurezul mare(*Strix uralensis*).	*Localizare*: tot situl, în special în zona localităților, unde se colectează lemn de foc *Impact*: - lemnul mort pe picior – reducerea locurilor deloc de cuibărit pentru ciocănitori, și muscari, iar în cazul celor mari reducerea locului de cuibărit și ascunzișului pentru huhurezului mare. - reducerea habitatului de hrănire pentru ciocănitori - în cazul ciocănitorii cu spate alb poate rezulta și extincția locală.	2	3
	Speciile de coleoptere *Lucanus cervus* *Cerambyx cerdo* *Rosalia alpina*	*Localizare:* zona Viscri, Mesendorf, Vânători, Valea Dăii -Pădurea Rotunda în apropierea localităților Bunești și Meșendorf , Valea Albeștiului *Rosalia alpina*: zona Dealul Pietrișului. Populații mici în zona Criț-Zaifan, dealul Deluțu la Florești, platoul Breite, Stejerenii. *Impact*: reducerea habitatului, respectiv a populației	2	2
Extragerea selectivă a plopilor și cireșilor	Ciocănitorii *(Piciformes)*, muscarii (*Ficedula sp*.)	Preferate pentru cuibărit. Plopul, cu creștea rapidă, oferă posibilitatea cuibăritului mai devreme, și într-o pădure de vârstă mai medie. Totodată plopii mor relativ devreme, asigurând prezența lemnului mort și într-o pădure de vârstă medie.	2	2

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
		Localizare: tot situl *Impact*: reducerea posibilităților de cuibărit în păduri de vârstă medie		
Reducerea suprafeței totale a pădurilor din afara fondului forestier	Toate speciile de păsări care depnd de habitate forestiere	*Localizare*: tot situl *Impact*: reducerea suprafeței pădurilor, va fi urmat de declinul mai multor sau a tuturor (depinde de magnitudine) speciilor din habitate forestiere, întrucât suprafața pădurilor din afara fondului forestier este semnificativă	1	2
Exploatarea necorespunzătoare a vegetației ripariene (tăieri rase)	Speciile de pești *Barbus meridionalis* *Zingel zingel* *Gobio kessleri* *Pelecus cultratus*	*Localizare:* Olt, Hârtibaciu, Târnava Mare și afluenții acestora. *Impact* - modificarea condițiilor de habitat (umbrire, temperatură, oxigenare). - eroziunea malurilor și a versanților (creșterea cantității de substanțe sedimentabile în apă).	2	2
	Callimorpha quadripunctaria	*Localizare:* toată AP, în special pe văile cursurilor de râuri. *Impact:* degradarea, distrugerea habitatului	1	2
Degradarea liziерelor de pădure (în parchetele de exploatare sau prin păşunat)	*Neptis sappho* *Lopinga achine* *Argynnis laodice*	*Localizare:* zona localităților Valea Sapartocului, Stejareni, Saschiz, Brădeni, Bunesti, Viscri, Aurel Vlaicu *Localizarea Argynnis:* Valea Sapartocului, Criș, Stejăreni, Vulcan, Viscri *Impact:* diminuarea efectivelor populaţionale; restrângerea ariei de răspândire a speciei în sit; scăderea vitalităţii	2	2
	Euphydryas aurinia *Leptidea morsei major* *Maculinea arion ligurica* *Parnassius mnemosyne* *Argynnis laodice*	Păşunatul intens pe liziera pădurilor. Păşunatul în pădure este extrem de dăunător pentru *Parnassius mnemosyn* *Localizare:* Prezente în zona localităților: Valea Sapartocului, Fânațe, Angofa, Stejăreni, Mihai Viteazul, Roadeş, Criș, Apold, Bunești,Viscri, Vulcan, Meșendorf, Daia *Impact:* diminuarea efectivului populațional, restrângerea ariei de răspândire a speciei în AP	1	3
6. Intruziune umană şi perturbări				
6.1. Activităţi de recreere şi turism				
Turism necontrolat, inclusiv picnicuri	Toate habitatele de pajiști	*Localizare*: toată suprafața AP, dar în special pe văile și de-a lungul drumurilor care ”radiază” din drumurile principale (europene și naționale)	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Păsările răpitoare, barza neagră *(Ciconia nigra)*	*Impact:* deranjarea păsărilor cuibăritoare poate conduce la eșuarea cuibăritului sau reducerea succesului de cuibărit		
Pescuitul sportiv	Speciile de păsări cuibăritoare și cele aflate în pasaj în zone umede	*Localizare:* Heleșteele Brădeni, bazinul 3 *Impact:* deranjarea păsărilor cuibăritoare, eșuarea cuibăritului și reducerea succesului de cuibărit, deranjarea exemplarelor aflate în pasaj reduce numărul exemplarelor, care se poposesc în zonă	1	1
Moto-sporturile off-road	Păsările răpitoare, barza neagră *(Ciconia nigra)*	*Localizare:* tot situl *Impact:* deranjarea păsărilor cuibăritoare poate conduce la eșuarea cuibăritului sau reducerea succesului de cuibărit	1	1
6.2. Alte forme de perturbări (pătrunderea ilegală, accesul, vandalismul etc.)				
Păşunatul ilegal în păduri	Toate habitatele forestiere Păsările răpitoare, barza neagră *(Ciconia nigra)*	*Localizare:* toată suprafața sitului *Impact:* deranjarea păsărilor cuibăritoare poate conduce la eșuarea cuibăritului sau reducerea succesului de cuibărit	1	1
	Adenophora liliifolia, Cypripedium calceolus, Crambe tataria, Echium maculatum, Iris aphylla	*Localizare:* zonele Albeşti, Apold, Biertan, Buneşti, Daneş, Laslea, Roadeş, Saschiz şi Sighişoara.Diminuarea efectivelor populaţionale *Impact:* restrângerea ariei de răspândire a speciei în sit, scăderea vitalităţii indivizilor	2	2
	Angelica palsutris	*Localizare:* la graniţa sitului pe teritoriul administrativ al Agnitei- Ruja şi din valea (Rora) Coveşului *Impact:* tasarea solului și călcarea exemplarelor de către turmele de oi	3	3
Colectarea de trufe, utilizând câini	Speciile de faună de interes conservativ din fond forestier	*Localizare:* tot situl *Impact:* deranj	1	1
Uciderea sau persecuţia liliecilor din lipsa cunoştinţelor şi existenţa unor mituri nefondate legate de lilieci.	Toate speciile de lilieci	*Localizare*: tot situl, în primul rând în adăposturi antropice sau subterane. Impact: diminuarea populației	2	2
Intrarea frecventă pe lacurile de la Heleșteele Brădeni.	Speciile de păsări cuibăritoare precum și cele aflate în pasaj în zone umede	Impact: - deranjarea păsărilor cuibăritoare poate conduce la eșuarea cuibăritului sau reducerea succesului de cuibărit - deranjarea exemplarelor aflate în pasaj reduce numărul exemplarelor, care se	0	1

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
		poposesc în zonă		
7. Modificări ale sistemelor naturale				
7.1. Incendii şi stingerea acestora				
Curățarea terenurilor agricole și a pajiștilor	Toate habitatele forestiere	*Localizare:* suprafețe limitrofe pajiștilor *Impact:* distrugerea temporară a florei	1	1
	Habitate 91E0*, 6240, 6430	*Localizare*: văile laterale ale Târnavei Mari, mai ales în jurul comunelor Apold, Biertan, Daneş, Laslea, Saschiz. I*mpact*: distrugerea locale a vegetaţiei ierboase și lemnoase.	2	2
	Urs (*Ursus arctos*), lup (*Canis lupus*), râs (*Lynx lynx*) (Speciile de pradă mistreț, cerb, căprior, iepure etc.)	*Localizare*: tot teritoriul sitului *Impact*: prin arderea tufișurilor se distrug locurile de odihnă și ascunzișurile speciilor de pradă.	2	2
	Speciile de păsări cuibăritoare în pajişti, speciile răpitoare și insectivore, care se hrănesc în pajişti.	*Localizare*: tot teritoriul sitului *Impact*: - Incendiere regulată - reduce populațiile nevertebratelor, reptilelor și a micromamiferelor, care constituie hrana multor specii țintă. - Incendierea în perioada de cuibărit distruge cuiburile speciilor care cuibăresc pe sol sau pe tufișuri. Incendierea are loc de obicei toamna sau primăvara devreme, specia cea mai expusă fiind ciocârlia de pădure,ce cuibărește relativ devreme.	2	2
	Ciocănitori, ciocârlia de pădure (*Lullula arborea*), , sfrânciocul cu frunte neagră (*Lanius minor*), anumite specii de răpitoare, care folosesc pășunile cu arbori, zăvoaiele de luncă și alte habitate semideschise cu arbori	*Localizare*: tot teritoriul sitului *Impact*: incendierea pajiștilor cu arbori adeseori conduce la distrugerea arborilor (de ex. stejari seculari, sălcii bătrânie), care oferă habitat de cuibărit, habitat de hrănire sau loc de pândă pentru mai multe specii țintă.	3	3
	Toate speciile de amfibieni	*Localizare*: tot teritoriul sitului	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
		Impact: perioada martie-aprilie, când amfibienii au perioada de reproducere și migrează spre zonele umede, sunt foarte expuși arderilor necontrolate ale pășunilor și a stufărișului.		
Incendierea stufului	Speciile cuibăritoare în stufărișuri, eretele vânăt(*Circus cyaneus*).	*Localizare*: este larg răspândit pe toată suprafața sitului, inclusiv la Helești Brădeni. *Impact*: distruge habitatul de cuibărit	3	3
Incendiile de păduri la limita pajiștilor care se curăță prin incendiere	Ciocănitori, în special ciocănitoare cu spate alb *(Dendrocopos leucotos).*	*Localizare*: tot teritoriul sitului *Impact:* arde lemnul mort din păduri, esențial pentru ciocănitoarea cu spate alb și a altor specii de ciocănitori	1	1
7.2. Baraje, management hidrologic şi gestionarea / utilizarea resurselor de apă - desecări				
Regularizări ale cursurilor de apă, (inclusiv betonarea malurilor), transformarea mediului de apă curgătoare în mediu de apă stătătoare, pierderea morfo-hidrodinamicii naturale	Habitate 91E0*, 92A0, 6430 Speciile *Lycaena dispar rutila* *Argynnis laodice*	*Localizare pentru habitare*: pe unele pârâuri - afluenţi ai Târnavei Mari e vorba mai ales de consolidări, betonări de maluri. *Localizare pentru specii:* zona localităților Viscri, Roadeș, Meșendorf, Saschiz, Valea Dării, Valea Șapartocului, Angofa, Aurel Vlaicu, Cloașterf, Criț, Brădeni. *Impact habitate:* distrugerea, dispariția habitatelor *Impact specii:* reducere vegetației ierboase din lungul pâraielor și a pajiștilor umede, chiar și a celor dominate de trestie (*Phragmites australis)* – distrugerea habitatului, fragmentare, reducerea efectivelor populaționale. În ultimii ani se constată o masivă diminuare a efectivului populațional la *Argynnis laodice* în Stejăreni și Criș	1	2
	Castor (*Castor fiber*), vidră (*Lutra lutra*).	*Localizare*: toate habitate acvatice adecvate pentru aceste specii *Impact*: - pierderea din habitatul natural - capturarea accidentală a castorilor, vidrelor sau a puilor acestora în timpul modificărilor funcţiilor hidrografice. În urma săpării albiei a malurilor, vizuinile castorilor pot fii distruse, ducând și la capturare / ucidere accidentală.	2	3
	Barza neagră *(Ciconia nigra)* și mai puțin barza albă *(Ciconia ciconia)*	*Localizare*: Hârtibaciu și pe Valea Biertan *Impact*: reducerea efectivelor de pești poate duce la scăderea opțiunilor de	3	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
		hrănire a berzei negre, pot fi urmate de scăderea efectivelor speciei în zona de studiu.		
	Speciile de pești: *Barbus meridionalis* *Zingel zingel* *Gobio kessleri* *Pelecus cultratus*	*Localizare:* Olt, Hârtibaciu, Târnava Mare și afluenții acestora. *Impact:* - modificarea condițiilor de habitat (umbrire, temperatură, oxigenare) prin distrugerea vegetației riparie - eroziunea malurilor și a versanților (creșterea cantității de substanțe sedimentabile în apă).	2	2
Construcția barajului și a lacului de acumulare de la Mândra	Barza neagră*(Ciconia nigra)*	*Localizare*: Valea Oltului, porțiunea Șona-Crihalma *Impact*:: deteriorare calitativă a habitatelor de hrănire. Această zonă relativ naturală era preferată atât de populația cuibăritoare, cât și de exemplarele imature, neteritoriale față de zonele, unde există deja lacuri de acumulare.	0	2
Lucrări de decolmatare ale albiilor	Castor (*Castor fiber*), vidră (*Lutra lutra*).	*Localizare*: toate habitate acvatice adecvate pentru aceste specii *Impact*: distruge microhabitatele peștilor, amfibienilor care servesc ca hrană pentru vidră (*Lutra lutra*)	2	3
Desecarea zonelor umede (inclusiv a celor cu suprafețe mici), captarea apelor	Castor (*Castor fiber*), vidră (*Lutra lutra*).	*Impact*: pierderea din habitatul natural, , distrugerea vegetației riparie care asigură adăpost. Scade capacitatea de susținere a populației de pești și amfibieni care servesc ca hrană pentru specie. Adâncimile sub 30 cm sunt nefavorabile conservării speciei.	2	3
	Barză albă*(Ciconia ciconia)*, barza neagră*(Ciconia nigra)*, șerpar (*Circaetus gallicus*) Specii de fluturi *Maculinea teleius*	*Localizare:* zone umede *Impact:* - *păsări:* scăderea efectivelor amfibienilor și reptilelor, care constituie hrana acestor specii, poate fi urmat de scăderea efectivelor - *fluturi:* diminuarea efectivelor populaţionale, restrângerea ariei de răspândire a speciei în AP, scăderea vitalităţii indivizilor	2	2
	Stârc pitic(*Ixobrychus minutus*) , erete de Stuf(*Circus aeruginosus*)	*Impact:* dispariția, degradarea sau diminuarea stufărișurilor din habitatele umede din sit (brațe moarte, alte lacuri) conduc la diminuarea efectivelor cuibăritoare ale acestor specii	0	1
7.3. Fragmentare accentuată				
Conversia pășunilor în terenuri arabile (de regulă cu parcele	Specii de amfibieni	*Impact:* reducerea conectivității populațiilor	1	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
extinse)				
Tăierea şirurilor de arbori, a gardurilor vii, a vegetaţiei de la malul apelor	Toate speciile de lilieci	*Localizare*: tot situl *Impact*: dispariţia din structura peisajului a elementelor de conexiune, care asigură legătura între adăposturi şi habitate de hrănire, şi oferă protecţie împotriva condiţiilor meteorologice nefavorabile (vânt) şi a prădătorilor.	3	3
7.4. Alte efecte ecologice				
Extinderea naturală a ariei de răspândire a unor specii în habitate importante pentru specii de interes conservativ	*Angelica palsutris*	Cauza: restrângerea ariei de răspândire a speciei care necesită suprafeţe deschise pentru o dezvoltare optimă. Specia *Salix* invadează habitatele. *Localizare:* habitatele speciei, observat în special în zona Ruja *Impact:* degradarea habitatului specific. diminuarea efectivelor populationale, scăderea vitalităţii indivizilor datorate schimbărilor în structura şi compoziţia asociaţiilor vegetale.	3	3
Impactul speciilor de interes conservativ asupra habitatelor umane (inundarea terenurilor agricole de către castor, , consumul de pește din heleștee de către vidră și consumul plantelor cultivate și a animalelor domestice	Castor (*Castor fiber*), vidră (*Lutra lutra*)	*Localizare*: zona habitatelor acvatice adecvate pentru specia respectivă. *Impact*: generează situații de conflicte, ducând la reducerea numărului de indivizi prin braconaj	1	1
	Speciile de pradă mistreț, cerb, căprior, iepure etc.	*Localizare*: Pe tot teritoriul sitului *Impact*: generează situații de conflicte om din cauza impactului asupra culturilor agricole, ducând uneori la braconaj	2	2
	Urs (*Ursus arctos*)	*Localizare*: Mai ales în zona de contact între terenuri agricole cu cele forestiere. *Impact*: generează situații de conflicte. Duce la uciderea unor exemplare. Este parțial o consecință a pierderii din habitatului natural.	1	3
8. Specii şi gene invazive şi alte specii şi gene problematice				
8.1. Plante invazive străine / care nu sunt native				
Introducerea salcâmului	Habitatele forestiere, în special 91H0*, 9170, 91Y0, 9110, 9130 și 91V0.	Localizare: în principal pădurile private	1	2
Răspândirea speciilor invazive pe pajiști	Habitate: 6240, 6210*, 6240*, 6430, 6440, 6510, 6520, alte habitate de pajiști de interes	*Localizare* - *Conyza canadensis* - Daneş, Saschiz, Sighişoara. - *Echinocystis lobata* - Apold, Daia, Daneş, Saschiz,Sighişoara. - *Erigeron annuus* - Apold, Archita, Cloaşterf, Criş, Daia, Daneş, Saschiz, Sighişoara, Stejărenii, Şaeş.	1	2

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	conservativ	- *Helianthus decapetalus* - Apold, Daia, Daneş, Saschiz, Sighişoara. - *Impatiens glandulifera* - Daneş, Saschiz,Sighişoara. - *Reynoutria japonica* - Apold, Daneş, Sighişoara. - *Rudbeckia laciniata* - Sighişoara. - *Solidago canadensis* - Apold, Daneş, Saschiz, Sighişoara,Şaeş, Stejărenii. - *Solidago gigantea* subsp. *serotina* - Daia, Saschiz. - *Xanthium italicum* - Apold, Daia. - *Xanthium strumarium* - Daia, Saschiz, Sighişoara, Sighişoara-Platoul Breite. Şaeş. *Impact:* înlocuirea speciilor native, schimbarea structurii habitatelor naturael și semi-naturale		
	Plante de interes prioritar: *Adenophora liliifolia, Angelica palsutris, Crambe tataria, Cypripedium calceolus, Echium maculatum, Iris aphylla*	*Localizare:* zonele localităților Albeşti, Apold, Biertan, Buneşti, Daneş, Laslea, Roadeş, Saschiz, Sighişoara, Valea Coveşului *Impact*: dispariția speciilor în zonele afectate	3	3
Introducerea speciilor de pești exotici	*Triturus cristatus*, *Lissotriton vulgaris ampelensis*, *Hyla arborea*, *Rana temporaria.*	*Localizare*: heleștee Brădeni în special *Pseudorasbora parva* (numele popular trompetist), *Lepomis gibbosus* (bibanul soare), *Carassius auratus* (carasul), *Carias gariepinus* (somnul african) *Impact*: consumă atât larvele cât și adulții amfibienilor.	2	3
8.2. Agenţi patogeni				
Boli și paraziți interni și externi transmiși de animalele de casă sau hoinari și cei utilitari netratate (ex. parvoviroza, rabia, canine distemper, căpușă)	Lup (*Canis lupus*), râs (*Lynx lynx*), urs (*Ursus arctos*)	*Localizare*: Pe tot territoriul sitului *Impact*: boli virale care sunt transmisibile la toate speciile de canide mustelide și felide, afectând vitalitatea indivizilor și a populației.	2	2
	Speciile de amfibieni	Apariția unor tulpini virulente ale unor microorganisme, de exemplu *B. dendrobatidis*	1	1
8.3. Specii native problematice				

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Introducerea pinului negru și pinului silvestru, molidului	Habitatele forestiere, în special 91H0*, 9170, 91Y0, 9110, 9130 și 91V0.	*Localizare:* în special pădurile private	1	2
Răspândirea speciilor arbustive de *Salix* sp	*Angelica palustris*	*Impact*: reducerea habitatului, a numărului de exemplare, dispariția locală a speciei	3	3
Introducerea peștilor nativi (știuca, șalăul, bibanul)	Speciile de amfibieni	*Impact*: consumă atât larvele cât și adulții amfibienilor.	2	3
8.4. Hibridizarea speciilor cu animale domestice	Lup (*Canis lupus*) Râs (*Felis silvestris)*	*Localizare*: Pe tot teritoriul sitului. *Impact*: degradare genetică	1	2
9. Poluarea (provenită din surse din afara ariei sau generată în interiorul ariei protejate)				
9.1. Ape uzate de la gospodării şi din canalizarea urbană				
Sisteme de canalizare nefuncționale pentru apele reziduale din gospodării	Habitate: 91E0*, 6430	*Localizare* Târnava Mare și afluenții din situl Natura 2000; Râul Hârtibaciu *Impact* Modificarea condițiilor de calitate fizico-chimică a apei şi ptrin aceasta şi a vegetaţiei ripariene caracteristice.	2	2
	Specii de pești: *Gobio kessleri* *Barbus meridionalis* *Sabanejewia aurata* *Zingel zingel* *Cobitis taenia* *Gobio kessleri* *Rhodeus sericeus* Nevertebrate *Unio crassus* Speciile de lilieci, în primul rând *M. daubentonii* şi *M.*	*Localizare:* Marea majoritate a afluenților Târnavei Mari și a Hârtibaciului, cursurile râurilor Olt şi Târnava Mare. *Impact* - modificarea condițiilor de calitate fizico-chimică a apei, respectiv a calității habitatului speciilor de pești - pierderea unor habitate importante de hrănire penru lilieci, din cauza reducerii diversităţii de insecte - reducerea populațiilor	3	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	dasycneme Castor (*Castor fiber*) și Vidra			
9.2. Efluenţi din agricultură şi silvicultură (de ex. îngrăşăminte şi pesticide în exces)				
Intensificarea producției agricole prin folosirea îngrășămintelor chimice, a pesticidelor și insecticidelor.	Habitatele de pajişti	*Localizare:* tot situl *Impact:* schimbarea compoziției de specii	1	1
	Habitate: 91 E0*,6430	*Localizare*: Târnava Mare şi văile laterale *Impact* Pătrunderea îngrăsămintelor chimice până la marginea pârâurilor duce la modificarea proporţiei speciilor edificatoare caracteristice şi înlocuirea lor treptată cu specii nitrofile, neofite invazive mai ales *Solidago canadensis*;	2	2
	Toate speciile de amfibieni Toate speciile de păsări care se hrănesc în habitate cu terenuri arabile sau în habitate umede învecinate cu terenuri agricole. Toate speciile de lilieci	*Localizare*: potențial toate terenurile agricole din AP, în special în cazul zonelor plane. *Impact*: - *amfibieni*: aceste chimicale în general ajung în organismul amfibienilor prin pielea lor, otrăvindu-le. - *păsări*: poate reduce semnificativ efectivele animalelor consumate de speciile de răpitoare și insectivore - *lilieci:* reducerea diversităţii de insecte, pierderea unor habitate de hrănire sau moartea liliecilor datorită substanţelor toxice	0	2
	Plante de interes prioritar: *Adenophora liliifolia, Angelica palsutris, Crambe tataria, Cypripedium calceolus, Echium maculatum,*	*Localizare:* zonele localităților Albeşti, Apold, Biertan, Bunești, Daneş, Laslea, Roadeş, Saschiz, Sighişoara, Valea Coveşului *Impact*: Utilizarea îngrăşămintelor provoacă schimbarea relaţiilor de dominanţă a speciilor.	3	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Iris aphylla			
Deversarea în cursurile de apă a apelor reziduale din zootehnie.	Habitate: 91E0*, 6430 Specii: *Gobio kessleri* *Barbus meridionalis* *Sabanejewia aurata* *Unio crassus*	*Localizare* Marea majoritate a afluenților Târnavei Mari. *Impact* Modificarea condițiilor de calitate fizico-chimică a apei şi prin aceasta şi a condiţiilor pentru habitatele ripariene și pentru speciile de pești și *Unio*	2	2
Folosirea insecticidelor în păduri	Ciocănitorii*(Piciformes)*, muscarii(*Ficedula sp*.) Speciile de coleoptere *Lucanus cervus* *Cerambyx cerdo*	Nu este o practică comună în prezent, însă poate apărea în viitor *Impact:* reducerea efectivele nevertebratelor, care constituie hrana mai multor specii, reducând succesul lor de cuibărit sau chiar efectivele speciilor *Impact* coleoptere: reducerea efectivelor populaționale	0	1
Utilizarea produselor biocide, hormoni şi substanţe chimice provenind din activităţi agricole, zootehnie	Castor (*Castor fiber*) și Vidra (*Lutra lutra*)	*Localizare*: Pe tot teritoriul sitului *Impact*: Cu intensificarea agriculturi în viitor poate să crea o problemă semnificativă ca urmând la dispariția speciei.	2	3
9.5. Gunoi şi deşeuri solide				
Depozite ilegale de deșeuri și deșeuri aduse de ape și depuse la viituri	Specii	*Localizare:* Pe tot teritoriul sitului. *Impact:* Prin atragerea mai multor specii contribuie la habituarea și devierea de comportamentul natural a acestora.	2	2
	Habitate: 91E0*, 6430	*Localizare*: Pe toate pârâurile afluente Târnavei Mari din situl Natura 2000 *Impact* : poluarea puternică a malurilor de râuri şi a vegetaţiei ripariene şi distrugerea vegetaţiei ripariene (zăvoi şi lizieră)	3	3
Management necorespunzător al gunoaielor	Urs (*Ursus arctos*)	*Localizare*: Pe tot teritoriul sitului. *Impact*: habituarea speciei, creșterea potențialului de conflict între om și urs, favorizând accidentele prin atac asupra omului sau producerea de pagube.	2	3
10. Evenimente geologice				
10.1. Eroziunea şi/sau colmatarea/ depunerea de materiale	91E0, 92A0	Prin utilizarea necorespunzătoare a terenurilor din bazinele hidrografice aferente poate fi o amenințare în viitor	0	1

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
11. Ameninţări datorate schimbărilor climatice sau a altor fenomene climatice extreme				
11.1. Secete	Toate habitatele forestiere	În special la habitatele forestiere observăm că este afectat procesul de regenerare naturală a pădurii, precum și pierderi însemnate în plantațiile nou create în care se dorește introducerea speciilor de cvercinee în special 9170, 91Y0.	1	2
	Habitate: 91E0*,6430	*Localizare* Majoritatea afluenților Târnavei Mari și a Hârtibaciului *Impact* Modificarea regimului hidrologic natural, scăderea debitelor lichide, reducerea egetaţiei din apă, de la marginea apelor şi înlocuirea vegetaţiei higrofile de vegetaţie de terenuri uscate	2	3
	Habitatele:6410,6440, 6430	Impact: în caz de secetă se pot transforma în 6510, dar se pot şi degrada spre comunităţi mai rezistente la secetă, mai puţin valoroase dacă se intensifică utilizarea în anul secetos.	1	1
	Angelica palustris	Necesită nivel de apă freatică ridicat, chiar băltire de apă.	3	3
	Castor (*Castor fiber*), Vidra (*Lutra lutra*) și alte specii	*Impact*: în special asupra cursurilor mai mici de apă. Specia poate fi afectată numai dacă seceta este foarte puternică și seacă și izvoarele. Scăderea bazei trofice pentru vidră (*Lutra lutra*). Provoacă migrări în zonele umede.	1	2
	Speciile de amfibieni dependente de bălți temporare	*Impact*: scurtarea duratei acvatice și/sau în seceta pedologică. (vezi mai sus)	1	3
	Speciile de pești: *Gobio kessleri* *Barbus meridionalis* Sabanejewia *aurata* *Unio crassus*	*Localizare: m*ajoritatea afluenților Târnavei Mari și a Hârtibaciului. *Impact* Modificarea regimului hidrologic natural, scăderea debitelor lichide, modificări ale calității fizico-chimice.	2	3
11.2. Furtuni şi inundaţii	Toate habitatele forestiere	*Impact:* rupturi și doborâturi de vânt și zăpadă.	1	1
12. Ameninţări la adresa valorilor sociale şi culturale specifice				
12.1. Pierderea legăturilor culturale, a cunoştinţelor şi/sau a practicilor de management	Habitate şi specii	Depopularea comunităților rurale combinată cu intensificarea utilizării (ex a cositului mecanizat cu utilaje grele), incendieri, expansiunea terenurilor arabile chiar şi în locul fâneţelor utilizate extensiv.	2	3

Amenințarea / Presiunea identificată Cauza principală	Valoarea amenințată (cât mai specific definită)	Explicații (se precizează, dacă există date, și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită)	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
tradiţionale	Toate speciile, în special *Bombina variegata*, *Lissotriton vulgaris ampelensis*, *Hyla arborea*, *Rana dalmatina*	Abandonul păşunatului cu vite și bivoli, precum a fost menționat mai sus.	3	3

C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor AP

Analiza rezultatelor de la inventarierea și cartarea speciilor și habitatelor de interes de conservare, în corelație cu presiunile existente și amenințările preconizate, au dus la stabilirea direcțiilor principale de management, respectiv a acțiunilor și măsurilor ce trebuiesc realizate pentru menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare. În acest capitol sunt scoase în evidență principalele probleme cu care se confruntă speciile și habitatele naturale din sit, fără a fi reluate cele prezentate în capitolele C1 și C2. Analiza tendințelor se extinde în acest capitol și asupra altor valori importante pentru zonă, în măsura în care valorile respective sunt asociate cu valorile de biodiversitate sau sunt valori a căror conservare poate contribui în mod direct sau indirect la conservarea naturii.

Aria Protejată Podișul Hârtibaciului are cea mai mare suprafață după cea a Rezervației Biosferei Delta Dunării. Se suprapune peste o zonă cu peisaj mozaicat generat de interacțiunea omului cu natura timp de sute de ani, în care modul de gospodărire al terenurilor și al resurselor naturale a generat condiții favorabile pentru numeroase specii de interes comunitar și național. Menținerea situației actuale este însă o reală provocare, având în vedere numeroasele presiuni și amenințări. Analiza situației actuale a valorilor, în special a speciilor și habitatelor de interes conservativ, în contextul presiunilor din ultimii cinci ani și a amenințărilor preconizate scoate în evidență care sunt măsurile prioritare asupra cărora trebuie concentrat managementul în următorii ani.

Deși nu pare o problemă critică, este important ca, în măsura în care este posibil, să se reajusteze limitele siturilor din această AP, acțiune ce poate fi favorizată de derularea în prezent a proiectului INSPIRE[10]. Limitele actuale au fost stabilite pe hărți la scara 1:100.000, ceea ce a dus la situații uneori greu de gestionat în procesul de management: limita ”taie” unitățile amenajistice forestiere și parcele agricole ”întregi” (cu același tip de folosință și al aceluiași proprietar), făcând dificilă implementarea măsurilor de management.

Cu ocazia inventarierilor de teren s-au identificat habitate și specii de interes comunitar care nu au fost incluse în FS. Descrierea acestor valori precum și situația lor actuală în AP este prezentată pe larg în Capitolul B3. Întrucât starea acestora este în general una favorabilă, dar cu amenințări crescânde, este recomandat să fie incluse în Formularele Standard, fie ca și valori de interes comunitar, fie ca habitate și specii importante pentru conservare.

Sunt însă câteva habitate care nu au fost identificate în sit, ca urmare vor trebui scoase din Formularele Standard, acestea fiind prezentate în Capitolul B3, cu măsuri definite în acest sens în Capitolul D4.

Speciile care sunt considerate a fi în stare nefavorabilă de conservare, deși există habitate favorabile pentru ele, sunt *Emys orbicularis, Angelica palustris și Iris aphyla*, specii care pot fi incluse în ”lista roșie locală”, necesitând lucrări de refacere. În cazul irisului, care este asociat habitatului 91H0*,

[10] INSPIRE – directivă a Comisiei Europene care a fost inițiată pentru a îmbunătăți coordonarea la nivel comunitar între autoritățile statelor membre, pentru a suplini lipsa standardelor aferente datelor spațiale și pentru a depăși restricțiile politice privind geo-informațiile necesare implementării politicilor comunitare din domeniul mediului

stoparea presiunilor și prevenirea amenințărilor va influența și starea de conservare a habitatului prioritar asociat.

Habitatele forestiere prezintă stări de conservare diferite, problemele cele mai mari fiind identificate în cazul pădurilor de stejar pufos (91H0*) și a arboretelor de anin (91E0*), habitate comunitare prioritare. Amenințările legate în principal de exploatarea acestor arborete sunt în continuă creștere și se preconizează că se vor amplifica în timp, în special în afara fondului forestier, multe din aceste habitate aflându-se în zone nereglementate prin amenajamente silvice.

O problemă majoră în menținerea stării favorabile de conservare a pădurilor derivă din faptul că peste 50 % din păduri sunt în proprietate privată (composesorate, asociații, lăcașe de cult, persoane fizice) și uneori nu dispun de amenajamente silvice și/sau nu sunt gestionate de o structură profesională corespunzătoare (ocoale silvice de stat și private).

Mai mult decât atât, cca. 29.000 ha de pădure sunt în afara fondului forestier, constituind o parte semnificativă a habitatelor importante pentru toate speciile de interes conservativ. Starea de conservare a majorității speciilor din această zonă este condiționată de existența habitatelor forestiere pe suprafețele actuale. Aceste suprafețe sunt sub permanenta amenințare a defrișării, mai ales în condițiile în care nu există o situație detaliată a categoriilor de folosință a terenurilor și mecanisme eficiente pentru menținerea acestor păduri. În plus, subvențiile acordate în ultimii ani sunt direcționate spre refacerea pajiștilor, chiar dacă acest proces de refacere nu este neapărat inițiat de o necesitate reală de suprafețe de pășuni și fânețe. Șeptelul a înregistrat o evidentă tendință de descreștere în anii trecuți și, chiar dacă în prezent se observă o ușoară creștere, suprafețele de pajiști sunt mult peste necesarul impus de efectivele de animale domestice înregistrate în evidențe, după cum reiese din situația descrisă la Capitolul B4.

Unele habitate forestiere de interes comunitar prezente cu precădere în pădurile din afara fondului forestier sunt habitate foarte valoroase, chiar prioritare, cum sunt habitatele 92A0 adică zăvoaiele cu salcie și plop sau 91H0* cu stejar pufos,ca urmare este important să se facă demersurile impuse de Codul Silvic de includere în fond forestier a acestor suprafețe, însoțite de acțiuni de informare și conștientizare a proprietarilor și chiar de plăți compensatorii în anumite cazuri.

Siturile de interes comunitar includ suprafețe importante pentru majoritatea habitatelor de interes comunitar, dar se remarcă în mod deosebit habitatul prioritar cu stejar pufos, 91H0*, foarte fragmentat cu prezență insulară, dar care poate fi considerat un habitat emblematic, întrucât în ROSCI0227 s-au identificat aproximativ 50% din suprafața existentă la nivel național. Ca urmare, se recomandă includerea cu prioritate a întregii suprafețe a acestui habitat în Formularul Standard . Este de asemenea important ca în cazul celor incluse în fond forestier să se inițieze încadrarea corectă a acestor habitate în tipurile de pădure în amenajamantele silvice, pentru a se putea planifica măsurile de management prevăzute în plan. Inițierea lucrărilor de refacere a stării favorabile de conservare este importantă, având în vedere cât de rar este habitatul la nivel național și european. Prezența anumitor specii din cele enumerate în Capitolul 3.3 Mediul biotic /Tabelul Lista roșie, precum migdalul pitic (*Amygdalus nana*), orhideea (*Limodorum abortivum)*, irisul bărbos (*Iris aphylla)*, frăsinelul (*Dictamnus albus*), este strict legată de existența habitatului 91H0* (Vegetație panonică forestieră cu *Quercus pubescens*), lucru ce dovedește încă o dată importanța

acestui tip de habitat și necesitatea ca acesta să fie protejat și chiar refăcut acolo unde acest lucru est eposibil.

Aninișurile încadrate la 91E0*, habitate prioritare, sunt foarte rare în ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare, unde nu au fost identificate la nivelul menționat în FS. În schimb, s-au identificat suprafețe semnificative în ROSCI0304 Hârtibaciu Sud – Vest. S-au mai identificat suprafețe și în restul AP, respectiv în ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului, în special în afara fondului forestier, recomandându-se o atenție deosebită pentru menținerea lor, chiar dacă nu sunt de interes major pentru păsări.

Habitatele cu cvercinee 91I0*, 91Y0 sunt în general bine reprezentate în AP și în stare favorabilă de conservare pe suprafețe semnificative, prezentând și potențial de refacere, dar este nevoie să se reflecte suprafețele reale identificate în teren și în formularele standard.

Pentru habitatele de făgete 9110 se recomandă reducerea suprafeței din FS, întrucât situl care le găzduiește nu prezintă condiții favorabile pentru acest habitat pe suprafața indicată în prezent în aceste formulare.

De asemenea, se remarcă faptul că arboretele bătrâne – cu vârste peste 80 de ani - favorabile pentru numeroase specii de păsări și lilieci de interes comunitat sunt în stare favorabilă de conservare.

Din analiza datelor rezultate la inventarierile de teren reiese că zonele din dreptul localităților Alma Vii – Metiș - Ghijasa și zona delimitată la nord de linia Bruiu- Cincu - Șoarș - Felmer – Hălmeag (care ar include ROSCI0143 și ROSCI0144) ar trebui analizate pentru desemnare ca și SCI în vederea compensării suprafețelor unor habitate care nu sunt suficient de bine reprezentate în siturile existente în AP (habitatele 9170, 9110, 91I0).

Habitatele de pajiști sunt importante nu numai pentru speciile de floră și faună sălbatică, dar și ca resursă pentru localnici pentru activitățile legate de creșterea animalelor domestice. Tendințele actuale de gospodărire a acestora, determinate de situația socio-economică, vor duce treptat la abandon sau la intensificarea utilizării prin transformare în terenuri arabile cu monoculturi. O altă tendință nedorită pentru starea de conservare a habitatelor și pentru calitatea pășunilor din zona de dealuri este cea de înlocuire a bovinelor și cabalinelor cu ovine, al căror impact asupra pășunilor este de degradare intensă, mai ales în condițiile în care se practică din ce în ce mai des suprapășunatul. De asemenea, ar fi de dorit să se găsească soluții pentru a încuraja refacerea fânațelor, aflate în continuă scădere, habitate foarte importante pentru multe specii. Fânețele umede, locul de cuibărit al cârstelului de câmp (*Crex crex*), care are populații semnificative în această AP, sunt critice, necesitând acțiuni de management corespunzător și de refacere în mod prioritar. Măsurile propuse pentru menținerea sau refacerea lor pot urmări nu numai satisfacerea nevoilor speciilor, dar în oarecare măsură și refacerea calității pășunilor și a fânațelor pentru a productivitate mai bună și pentru a oferi furaje de calitate superioară. Măsurile de agromediu vin în sprijinul măsurilor de conservare, dar nu corespund întotdeauna cu acestea, fiind necesară identificarea de soluții pentru situațiile conflictuale.

Prezența pârloagelor, favorizată până în prezent din motive diverse, este de importanță majoră pentru unele specii, îndeosebi pentru fâsa de câmp, care are nevoie pentru cuibărit de zone deschise nederanjate de lucrări agricole. Pârloagele asigură habitat foarte bun pentru nevertebrate și micromamifere, care constituie hrana multor specii de interes conservativ. În lipsa pârloagelor se va observa un declin a acestor grupuri în zonele agricole, care poate fi urmat de declinul unor specii.

Este important de menționat că patru tipuri de habitate de interes comunitar depind de menținerea managementului reprezentat de agricultura extensivă (tradițională). *'Pajiștile uscate seminaturale și faciesuri cu tufărișuri pe substrat calcaros'* (cod 6210) și *'Pajiștile de altitudine joasă'* (cod 6510) depind în totalitate de persistența practicilor agricole tradiționale, iar '*Pajiștile stepice subpanonice' (6240)* și *'Comunitățile de liziera cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin'* (6430) depind doar parțial de continuarea acestor practici (parțial, în sensul că practicile agricole opresc succesiunea vegetației spre pădure).

O importanță deosebită în aceste AP o au pajiștile cu arbori izolați sau pâlcuri mici de arbori, care constituie habitate importante în special pentru coleoptere, dar și pentru păsări și lilieci. Pășunile cu arbori bătrâni/seculari sunt importante pentru peste 200 de specii de lepidoptere (fluturi), 40 de specii de insecte xilofage (specii care depind de lemnul mort, cum ar fii speciile comunitare rădașca și croitorul mare), opt specii de amfibieni, cinci specii de reptile, peste 30 de specii de păsări clocitoare și peste 35 de specii de mamifere (inclusiv carnivore mari cum ar fi lupul și ursul). Deși multe dintre specii sunt protejate, pășunile cu arbori seculari nu au statut de protecție. Acestea au și o valoare culturală deosebită. Importanța lor este prezentată detaliat la Capitolul C1, impunându-se un management multifuncțional pentru menținerea caracteristicilor lor.

În ce privește speciile se poate afirma că întreaga suprafață a AP abundă de "hot spot"-uri cu specii rare și amenințate, importante dn punct de vedere conservativ.

AP oferă condiții foarte bune pentru speciile de păsări. Inventarierile arată diferențe semnificative față de FS. AP este deosebită mai ales din punct de vedere al densității populațiilor de cârstel de câmp (*Crex crex*) și al huhurezului mare (*Strix uralensis*), care prezintă aici printre cele mai mari densități din România (chiar și din Europa), precum și a populațiilor de ciocănitoare neagră (*Dryocopus martius*) și acvilla țipătoare mică (*Aquila pomarina*) cu efectivele cele mai mari la nivel național. Heleștiele de la Brădeni sunt cele care oferă cele mai bune condiții pentru speciile acvatice, fiind practic singura zonă semnificativă pentru aceste specii și necesitând o atenție deosebită în managementul zonelor umede din această zonă. Este interesant faptul că pe vremuri zona beneficia de prezența mai multor heleștee, sașii creând în acest peisaj modificat armonios prin prezența umană. Numeroasele heleștee probabil adăposteau și populații semnificative de păsări de apă și erau zone favorabile pentru amfibieni. În măsura în care vor exista proiecte de refacere a heleștieeelor sau de realizare a unora noi, avizarea acestora poate fi luată în calcul, cu condiția să nu afecteze habitate de interes conservativ.

În ce privește specia urs nu se poate determina un efectiv al populației, întrucât situl reprezintă zonă de tranzit și hrănire pentru un număr mare de indivizi care se concentrează aici în perioada de vară-toamnă (partea de Nord și de Sud a AP), dar se retrag spre munții Carpați (prin coridoare ecologice în zonele de Nord-Est, la Sud-Est și la Sud-Vestul sitului) în perioada de toamnă târzie – început de

vară. S-a constatat însă că sunt și exemplare care rămân în zonă toată perioada anului, efectivul nefiind estimat, cu rezerva că ar fi nevoie de monitorizare pe o perioadă lungă pentru a confirma în mod categoric populația rezidentă. Conflictele om-urs nu sunt foarte frecvente, dar populația locală susține că numărul urșilor și a întâlnirilor urs-om a crescut semnificativ în ultimii ani. Pagubele produse de urs nu sunt întotdeauna compensate de autoritățile statului, ceea ce contribuie la dezvoltarea unei atitudini negative a localnicilor față de această specie și crește riscul conflictelor.

Haitele de lup identificate în zonă s-au observat în special în zona localităților Sighișoara, Archita-Mihai Viteazu, Brădeni-Netuș, Hălmeag, Cincu și Glâmboaca, iar exemplarul de râs la limita estică a sitului în zona localității Rupea. În AP sunt prezenți și castorii, specie de interes comunitar, reintrodus la noi în țară pentru prima dată în această zonă între anii 1998-2003. Specia s-a răspândit pe toată zona din sudul AP pe râul Olt și pe mai multe pâraie cum ar fi: Hârtibaciu, Androchei, Marpod, Ghijasa, Țicus, Cojd și Coveș , nefiind periclitată în momentul de față, dar au început să apară conflicte. Ca urmare administratorul sitului va trebui să identifice, în colaborare cu specialiștii, măsuri minime de reducere a pagubelor ce pot fi create de această specie.

Pentru speciile de amfibieni, care sunt în stare favorabilă de conservare este extrem de important să se mențină un procent constant de zone cu bălți temporare. Bălțile temporare de dimensiuni mici (de exemplu cele formate de-a lungul drumurilor noroioase, sau în urma pășunatului vitelor și a bivolilor) nu sunt considerate habitate prioritare, însă datorită lor, izvorașul cu burta galbenă (*Bombina variegata*) care este periclitată pe plan internațional, este foarte comună în cele două situri Natura 2000. Dar, întrucât ar fi o greșeală să se considere că bălțile temporare aflate pe drumuri sunt habitate care ar trebui întreținute pentru speciile de amfibieni – se recomandă crearea de asemenea bălți în afara carosabilului.

Mozaicul de habitate are de asemenea valoare istorică și culturală deosebită, zona fiind unică la nivel european din punct de vedere al alternanței armonioase a zonelor cu păduri cu zone deschise și semideschise, acestea din urmă găzduind adesea arbori bătrâni sau pomi fructiferi.

Una dintre amenințările majore este constituită de incendiile provocate pentru îndepărtarea vegetației nedorite de către proprietarii și gestionarii terenurilor. Acestea se dovedesc a avea impact major nu numai asupra habitatelor dar și a speciilor de faună, în special prin distrugerea cuiburilor, a locurilor de adăpost și odihnă. Ca urmare, colaborarea dintre instituțiile responsabile pentru a controla și sancționa acest tip de activitate și Administrator este esențială pe teritoriul sitului.

Pe lângă amenințările majore, identificate în capitolul C2, există riscul apariției și aici a unor amenințări identificate clar în alte zone ale țării, cum ar fi, de exemplu, utilizarea terenurilor pentru activități tip off-road. Situl, fiind situat în apropierea unui drum național, cu acces ușor și în condițiile creșterii numărului de persoane care practică acest tip de activitate, este necesar să se prevină apariția unei asemenea amenințări. De aceea, se recomandă luarea de măsuri preventive, cel puțin prin introducerea unei prevederi în regulamentul sitului. Este posibil să apară, pe viitor și alte asemenea amenințări, situație în care Administratorul va trebui să stabilească măsuri de prevenire, chiar dacă în prezentul plan nu s-a identificat o acțiune sau măsură specială.

În acest capitol este important să se analizeze atent și importanța actorilor locali pentru zonă precum și a iniţiativelor locale/regionale relevante în procesul de implementare, ceea ce se face în cele ce urmează. AP este una foarte complexă, complexitate care derivă din caracteristicile zonei și este confirmată de multiplele desemnări ca situri de interes comunitar. Este important ca în acțiunile de management să se acorde prioritate nevoilor comunităților locale, întrucât acestea au un rol crucial în realizarea măsurilor complexe de management. De aceea se recomandă ca în această arie protejată lucrul cu comunitățile să se considere ca fiind un domeniu de management prioritar, legat strâns și de promovarea zonei ca viitoare destinație ecoturistica sub numele de Colinele Transilvaniei, stimulându-se astfel activități care pot contribui în mod direct sau indirect la conservarea speciilor și habitatelor, dar și la dezvoltarea durabilă a zonei.

În sistemele social-ecologice complexe cum sunt și cele asociate peisajelor rurale din sudul Transilvaniei, problemele economice, sociale şi de mediu deseori apar împreună. Rezolvarea lor necesită o abordare holistică, de ansamblu. Astfel, protejarea şi sustenabilitatea valorilor excepţionale culturale, peisagistice şi ecologice nu se pot atinge ignorând capitalul social, sistemele de valori şi starea economică a comunităţilor locale. Iniţiativele locale de ordin social, economic şi de protejare a valorilor culturale şi ecologice vor fi eficiente doar atunci când (i) vor putea să formeze un front comun în jurul unei viziuni de ansamblu despre prezentul şi viitorul acestor peisaje şi a comunităţilor umane care le populaează şi (ii) prin activităţile lor specifice vor converge în jurul acestor viziuni de ansamblu într-un mod complementar. Comunicarea, transparenţa, încrederea, colaborarea şi suportul reciproc dintre diferitele organizaţii şi instituţii sunt ingredientele indispensabile pentru a transforma diversitatea iniţiativelor locale în beneficii multiple la nivel comunitar.

Numărul iniţiativelor locale din regiuniile acoperite de siturile Natura 2000 din sudul Transilvaniei, relevante pentru acestea este mare, mai mare ca în multe regiuni tradiţionale din România, şi este în creştere. Aceste iniţiative locale provin de la cele mai diverse platforme instituţionale şi organizaţionale, cum ar fi organizaţiile nonguvernamentale, primăriile, şcolile, bisericile, persoanele fizice sau companiile. Natura activităţilor acestora este de asemenea diversă: în beneficiul comunităților (de exemplu integrarea şi ajutarea grupurilor sociale defavorizate), sau de conservare a patrimoniului cultural/natural, activităţi de promovare a artei, de întărire a identităţii locale/regionale, activităţi de cercetare, activităţi educative şi nu în ultimul rând, activităţi economice.

Studii recente bazate pe interviuri din satele din Sudul Transilvaniei au arătat că, multe dintre comunităţile locale sunt dezintegrate. Aceasta este cauzată de incapacitatea localnicilor de a coopera, individualismul, fragmentarea etnică, lipsa unor exemple pozitive de urmat, formarea unor grupuri de interese care sunt în conflict cu majoritatea comunităţii locale, lipsa locurilor de muncă, sărăcie şi lipsa posibilităţilor pentru un viitor prosper. Multe persoane au afirmat că practicile tradiţionale de agricultură, pentru majoritatea oamenilor nu sunt rezultatelele opţiunii libere ci a lipsei posibilităţilor pentru agricultura modernă. Alte aspecte includ calitatea inferioară a educaţiei, lipsa persoanelor calificate, lipsa asistenţei medicale permanente, emigrarea tinerilor din sate, îmbătrânirea populaţiei rurale, lipsa infrastructurii adecvate, a canalizării etc. Pentru 40% din 347 persoane intervievate creşterea locurilor de muncă este cel mai important aspect pentru

dezvoltarea comunitatății locale. Multe asociaţii nu funcţionează pentru că persoanele care le alcătuiesc sunt incapabili să lucreze împreună.

Diversitatea actorilor locali poate contribui la întărirea capitalului social şi implicit a capacităţii comunităţii de a susţine valorile de patromoniu cultural şi ecologic. Acest scop general se poate atinge atunci când există o viziune comună între diverşii actori, şi o colaborare şi complementaritate între activităţile acestora în vederea atingerii viziunii dorite. În acest context considerăm deosebit de importantă colaborarea între actorii care reprezintă instituţii formale (primărie, poliţie, şcoală, biserică, ocol silvic, adminstratorul sitului Natura 2000 etc.) şi actorii din sfera societăţii civile, activişti sau leaderii cu care sunt importanţi în formarea opiniei publice. Numai acest context instituţional colaborativ poate să încurajeze participarea oamenilor, şi creşterea interesului lor faţă de valorile comunităţii. În acest sens este importantă:
- *cunoaşterea sistemului social şi ecologic, şi a realităţilor acestor sisteme*. Sistemele de valori şi aspiraţiile oamenilor sunt parte a acestor realităţi.
- *crearea unui cadru instituţional colaborativ şi participativ*, care poate promova exprimarea opiniilor şi găsirea unui consens.
- *promovarea unei atmosfere de încredere între oameni şi instituţii.* Consultarea cu publicul devine efectivă atunci când se crează acele condiţii în care chiar şi persoanele marginalizate se pot face auzite şi considerate.
- *promovarea valorilor umane.* În multe comunităţi locale lipsesc acele persoane care să reprezinte exemple de urmat către alţii şi pentru tineri.
- *stablirea unui consens în ceea ce priveşte valorile comune*. Acesta ajută la prioritizarea activităţilor de conservare. Strategiile de dezvoltare a comunităţilor locale pot fi construite într-un fel în care să nu erodeze valorile dătătoare de identitate.

Abordarea social-ecologică recunoaște interdependența sistemelor sociale și cele ecologice: oamenii influențează sistemele ecologice prin activități de extracție a resurselor, în timp ce sistemele de cunoștințe și valori, precum și politicile sunt determinanți importanți ai tipurilor de practici adoptate pentru folosirea terenurilor. În același timp, sistemele ecologice influențează sistemele sociale prin diverse proprietăți ale lor, cum ar fi condițiile bioclimatice și morfologice, tipurile de vegetaţie şi tipul de sol. Distribuția, abundența locală și statutul diverselor specii, habitate și peisaje sunt puternic influențate de proprietățile sistemelor sociale și ecologice, precum și modalitățile acestor sisteme interacționează unele cu altele (Figura 7).

De exemplu, specia *Bombina variegata* este comună în zona noastră de studiu. Păşunatul tradițional cu bivoli, vite şi cai, combinat cu o silvicultură durabilă aplicată pe suprafeţe extinse de teren de către comunităţile locale și gestionarii pădurilor, au fost factori importanți pentru crearea de habitate potrivite pentru acest broască. Menținerea acestor practici tradiționale pentru conservarea speciei va depinde de interesul localnicilor de a continua sisteme de păşunat tradiționale și să găsească modalități de a face profitabil din punct de vedere economic păşunatul tradiţional. De asemenea, sunt importante diversele motivaţii economice pentru a face acest tip de management profitabil. Acestea vor depinde în continuare de capitalul social, structurile de guvernare în jurul utilizării păşunilor comunale, deschiderea comunităţilor pentru practicile tradiţionale şi sustenabile de păşunat (Figura 7).

Peisaje culturale, cum ar fi cele din sudul Transilvaniei, au evoluat ca sisteme ecologice strâns legate de sistemele sociale. Sustenabilitatea acestora va depinde, prin urmare, de existenţa unor viziuni şi strategii holistice, unde diferitele valori ecologice sunt integrate cu valorile istorice, culturale şi de identitate precu şi cu aspiraţiile localnicilor.

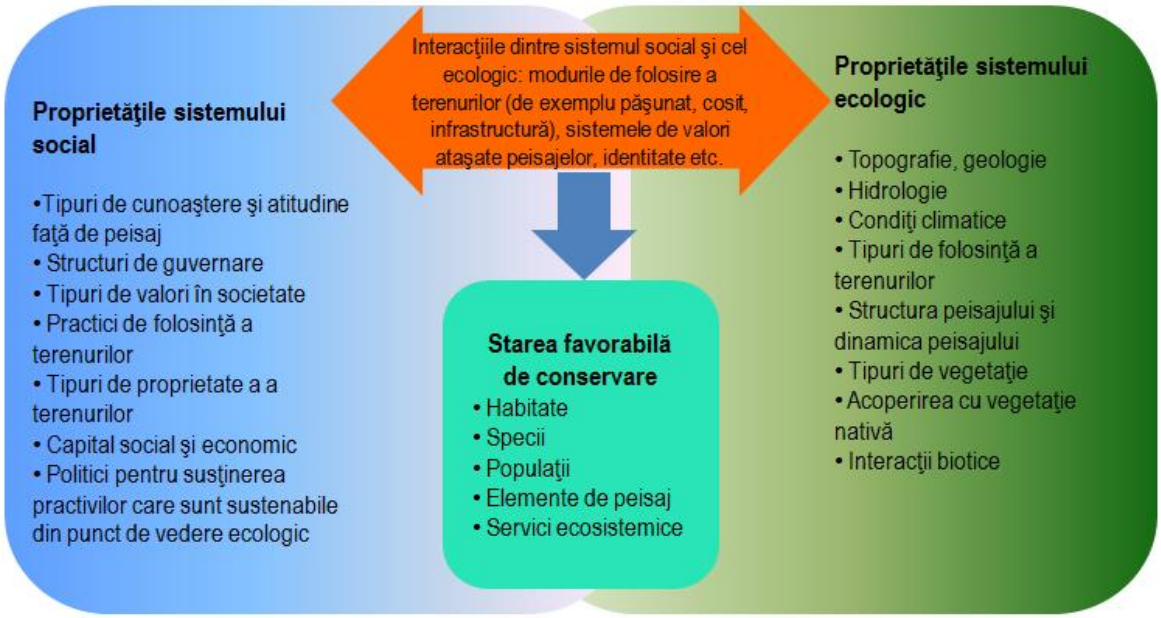

Figura 7. Cadru social-ecologic pentru conservarea peisajelor culturale şi a valorilor ecologice ale acestora.

D. Strategia de management

D.1. Viziunea

Peisajul, tradițiile și valorile de biodiversitate reprezintă fundamentul dezvoltării comunităților locale din zona Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt. Deși tendința de antropizare a mediului este din ce în ce mai mare, efortul coordonat al celor ce trăiesc în zonă poate contribui la menținerea peisajului caracteristic acestui colț de țară, asigurând resurse optime și procesele naturale necesare pentru condiții de viață bune și dezvoltare echilibrată. Ca urmare, viziunea pentru aceste arii, definită în procesul de elaborare a planului, este următoarea:

Aria Protejată Hârtibaciu – Târnava Mare – Olt are cel mai atractiv peisaj rural tradițional multicultural din Europa Centrală, în care comunitățile locale mențin cu mândrie peisajul mozaicat cu sate bine gospodărite, trăind în principal din produsele locale și serviciile create prin utilizarea durabilă a resurselor naturale și a valorilor culturale.

D.2. Organizarea teritorială a managementului

În cazul siturilor Natura 2000, obiectivul principal de management este cel de menţinere sau refacere a stării de conservare favorabilă a habitatelor şi speciilor de interes comunitar din anexele Directivei Habitate și Directivei Păsări, identificate în cadrul sitului, pentru a contribui la susţinerea diversităţii biologice în regiune, ca suport pentru activitățile economice și pentru asigurarea condițiilor optime de viață.

În baza analizei măsurilor de management, necesare pentru menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a valorilor de biodiversitate, se consideră că este oportună delimitarea unor suprafețe cu măsuri de management similare. Această delimitare are ca scop definirea și indicarea clară a activităților permise în anumite suprafețe, clar delimitate sau care se pot stabili cu ușurință. Astfel, s-au definit:

- ✓**Suprafețe de tip A – Coridoare ecologice**
- ✓**Suprafețe de tip B – zone de intravilan suprapuse peste coridoare ecologice**
- ✓**Suprafețe de tip C – Pajiști cu arbori**

Măsurile de management, respectiv restricțiile pentru fiecare categorie de suprafață sunt stabilite prin planul operațional și Regulamentul AP.

Tabelul 33. Organizarea teritorială a măsurilor de management

NOTĂ: Prevederile detaliate privind regimul acestor zone și restricțiile aferente sunt incluse în Regulamenul ariilor protejate

Descriere	Regimul de management
A. Coridoare ecologice	
Sunt suprafețele delimitate ca atare pe harta din Anexa 28. Acestea sunt de o importanță deosebită în special pentru deplasarea carnivorelor mari. Respectarea regulilor impuse pentru aceste suprafațe va permite menținerea conflictelor om – carnivore mari la un nivel minim și va contribui semnificativ la asigurarea condițiilor necesare acestor specii. Notă: În cazul în care se vor identifica noi coridoare, acestea se vor desemna doar pe baza consultărilor cu factorii inteesați.	În aceste suprafețe sunt necesare: - Interzicerea construcțiilor permanenete - Reglementarea construcțiilor temporare - Reglementarea îngrădirilor de terenuri
B. Zone de intravilan suprapuse peste coridoare ecologice	
Sunt suprafețe care au aceeași funcție cu Suprafețele de tip A, dar au fost identificate în intravilanul localităților. Este vorba de pajiști permanente care	În cazul acestora este important ca PUG să includă regulile de mai jos: - Reglementarea construcțiilor permanente

Descriere	Regimul de management
constituie habitate de interes conservativ și de suprafețe de-a lungul apelor curgătoare, pe o fâșie de câte 50 m de o parte și alta a albiei minore.	- Reglementarea strictă a construcțiilor temporare
C. Pajiști cu arbori	
Sunt suprafețe de o importanță deosebită pentru numeroase specii și deosebit de rare în Europa. Pot constitui atracție majoră pentru turismul specializat pe natură.	În aceste suprafețe este importantă: - Reglementarea strictă a exploatării arborilor

În situaţiile în care, pe anumite suprafețe se impun prin acest plan de management măsuri restrictive ce conduc la pierderi economice (altele decât cele impuse de legislație), aceste zone vor fi cartate, urmând ca, în condiţiile legii, să se solicite acordarea de compensații pentru respectarea prevederilor restrictive din Planul de Management, în funcţie de pierderile estimate (Legea 49/2011, art 26).

D.3. Strategia de management

Având în vedere valorile AP și amenințările identificate la adresa lor, precum și tendințele descrise prin evaluarea acestora, pentru realizarea viziunii, managementul AP se va integra în cadrul a şase programe de management, după cum urmează:

Programul 1: Biodiversitate

Obiectiv: Menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes pentru conservare, prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management, în colaborare cu proprietarii și adminsitratorii de terenuri și resurse naturale.

Asigurarea condițiilor necesare pentru conservarea biodiversității este principalul obiectiv al AP. Acțiunile de management vor fi orientate spre menținerea sau refacerea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor, respectiv gestionarea ecosistemelor, astfel încât să fie îmbunătățite caracteristicile naturale și serviciile de mediu în zonă. Măsurile de management vor fi orientate cu precădere spre diminuarea/eliminarea cauzelor, care au fost identificate generatoare de presiuni și amenințări de intensitate și extindere mare și medie. În situațiile în care cauzele nu pot fi influențate de către administratori și partenerii de management, vor fi stabilite măsuri care să reducă impactul amenințărilor asupra valorilor de biodiversitate.

Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere
Obiectiv specific: *Refacerea/menținerea, prin lucrări silvice a structurii optime și a stării de conservare a habitatelor forestiere din fond forestier și din afara acestuia.*

Subprogramul 1.2. Pajiști
Obiectiv specific: *Menținerea pajiștilor permanente prin încurajarea managementului durabil al parcelelelor mici de pășuni și fânețe în vederea asigurării condițiilor pentru refacerea habitatelor de interes comunitar și de asigurarea populațiilor de specii dependente de pajiști.*

Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice
Obiectiv specific: *Asiguraea condițiilor pentru menținerea / refacerea stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor dependente de cursurile de apă.*

Subprogramul 1.4: Asigurarea conectivității ecologice
Obiectiv specific: *Asigurarea conectivității funcționale a habitatelor prin lucrări de reconstrucție și condiționarea investițiilor / lucrărilor care pot duce la fragmentare, astfel încât mișcarea speciilor să nu fie îngrădită.*

Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar
Obiectiv specific: *Menținerea refacerea populațiilor de specii de interes conservativ prin aplicarea de măsuri specifice de conservare.*

Subrogramul: 1.6. Specii invazive
Obiectiv specific: *Prevenirea și controlul extinderii speciilor invazive care afectează habitate și specii de interes conservativ.*

Subprogramul 1.7. Măsuri generale de conservare
Obiectiv specific: *Revizuirea limitelor și a Formularelor Standard pentru a se asigura unui cadru optim pentru managementul valorilor din Aria Protejată.*

Programul 2: Managementul peisajului
Obiectiv: *Menținerea peisajului caracteristic prin conservarea mozaicului de terenuri cu folosințe variate și a localităților cu arhitectură specifică.*

Programul 3: Managementul resurselor naturale și comunitățile locale
Obiectiv: *Implicarea comunităților locale în administrarea AP prin acordarea de sprijin în vederea unui management durabil a resurselor naturale și identificarea de soluții pentru dezvoltare durabilă bazată pe valorile zonei.*

Programul 4: Ecoturism și promovare
Obiectiv: *Creșterea atractivității AP prin realizarea și implementarea unei strategii în vederea transformării zonei în atracție ecoturistică majoră pentru vizitatori români și străini.*

Programul 5: Informare, conştientizare, educaţie ecologică

Obiectiv specific: *Creșterea sprijinului comunităților locale pentru menținerea și valorificarea valorilor din aria protejată.*

Programul 6: Administrarea ariei protejate
Obiectiv: *menținerea integrității și a valorilor AP prin reglementarea activităților relevante și asigurarea resurselor necesare pentru management*.

D.4. Planul operațional

Pentru implementarea strategiei de management, prezentată la capitolul anterior, s-au definit principalele direcții de management pentru primii cinci ani de implementare a Planului de Management. Direcțiile descriu ceea ce trebuie realizat de către gestionarii terenurilor și resurselor de pe teritoriul AP și ceea ce trebuie să urmărească Administratorul, pentru a realiza obiectivele de management pentru programele și sub-programele definite în cadrul strategiei. Activitățile detaliate vor fi stabilite prin Planul de lucru anual. O parte dintre activități sunt descrise în Capitolul D.5. Măsurile specifice pentru conservarea speciilor și habitatelor și sunt redate în fișa speciei/habitatului din Tabelul. 34 - Modalități de implementare ale măsurilor de management și măsuri de specific.

> IMPORTANT: În ceea ce privește responsabilitatea implementării direcțiilor de management descrise în Planul operațional, este important să se înțeleagă următoarele: obligația și responsabilitatea adaptării managementului terenurilor și al resurselor naturale la obiectivele AP revine proprietarilor și gestionarilor de drept, conform prevederilor OUG 57/2011, articolul 21 alineatul 4. De asemenea, așa cum s-a precizat și la capitolul A. Introducerea, responsabilitatea reglementării activităților de pe teritoriul AP, în conformitate cu prevederile Planului de management, revine autorităților competente, în colaborare cu adminsitratorul AP, conform OUG 57/2007, articolul 21 alineatul 6, fapt reflectat în coloana ”Responsabilitate pentru implementare” din Tabelul 34.

Administratorul propune măsurile și activitățile de management, în baza recomandărilor specialiștilor în conservarea biodiversității și se implică în mod activ în stabilirea, împreună cu gestionarii, a modalităților în care se pot implementa direcțiile stabilite. Ca urmare, atunci când se definesc Direcțiile de management - coloana 1 a Tabelului 34 - acestea se referă nu numai la obligațiile sau acțiunile realizate de Adminstrator, ci și la cele ale factorilor interesați direct implicați.

De exemplu, dacă acțiunea se referă la ”reglementarea activităților de.....” , obligativitatea reglementării revine autorității desemnate legal, Administratorul având rolul, ca, prin emiterea unui aviz, să se implice activ în armonizarea reglementărilor cu cerințele speciilor și habitatelor. Mai precis, în cazul direcției de management 2.1. Reglementarea managementului rețelei hidrografice astfel încât să se asigure condițiile necesare conservării habitatelor și speciilor de interes conservativ – reglementarea acestor activități se face de autoritățile competente, rolul Administratorului fiind acela, ca prin emiterea unui aviz, să solicite adaptarea acestora la cerințele speciilor, explicând motivele pentru care adaptarea este necesară și contribuind la identificarea de soluții.

Având în vedere resursele limitate de care dispune Administratorul, precum și faptul că în prezent nici un administrator de arie protejată nu are asigurat un sprijin financiar continuu, direcțiile de management au fost prioritizate după cum urmează:

- **prioritatea 1** – direcțiile de management care sunt foarte importante pentru realizarea obiectivelor și pentru realizarea cărora Administratorul trebuie să facă tot posibilul să identifice resursele necesare;
- **prioritatea 2** – direcțiile importante de management, dar a căror realizare nu este critică pentru atingerea obiectivelor. Administratorul va depune eforturi pentru a le realiza;
- **prioritatea 3** – direcții care pot contribui la realizarea obiectivelor, dar nerealizarea lor nu va influența în mod negativ AP. Se vor realiza doar dacă apar oportunități pentru atragerea resurselor necesare.

Tabelul 34. Principalele direcții de management

Programul 1: Biodiversitate								
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere								
Obiectiv specific: *Refacerea/menținerea, prin lucrări silvice responsabile, a structurii optime a fondului forestier și a stării de conservare a habitatelor forestiere din fond forestier și din afara fondului forestier, pentru realizarea stării de conservare favorabile a habitatelor și asigurarea condițiilor necesare speciilor de interes conservativ*								
Direcții de management	Indicator de finalizare	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al AP pe cel puțin 25% din fondul forestier	Nr amenajamente armonizate cu PM	1	√	√	√	√	√	Direcții și ocoale silvice Administrator
1.1.2. Menținerea habitatelor forestiere aflate în prezent în afara fondului forestier și implementarea de măsuri minime de management, astfel încât să se mențină habitatele și speciile de interes conservativ asociate	29.000 ha păduri în afara fondului forestier	1	√	√	√	√	√	Administrator, APIA
1.1.3. Stabilirea și implementarea măsurilor de management specifice pentru menținerea / îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar în Siturile de Interes Comunitar (SCI-uri)	nr măsuri de management specifice agreate cu gestionarii fondului forestier / ocol silvic nr măsuri de management specifice implementate / ocol silvic ha păduri în care se aplică măsurile de management specifice / ocol silvic	1	√	√	√	√	√	Administrator Direcții și ocoale silvice

Programul 1: Biodiversitate								
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere								
Obiectiv specific: *Refacerea/menținerea, prin lucrări silvice responsabile, a structurii optime a fondului forestier și a stării de conservare a habitatelor forestiere din fond forestier și din afara fondului forestier, pentru realizarea stării de conservare favorabile a habitatelor și asigurarea condițiilor necesare speciilor de interes conservativ*								
Direcții de management	Indicator de finalizare	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.1.4. Stabilirea de măsuri de refacere în ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare și întocmirea de proiecte pentru inițierea lucrărilor de refacere pe cel puţin 10% din suprafeţele degradate ale habitatelor 91H0*, 9170 în fond forestier	Aprox. 14 ha habitat 91H0* cu lucrări de refacere inițiate Aprox. 350 ha habitat 9170 cu lucrări de refacere inițiate	3	√	√	√	√	√	Administrator Proprietari / gestionari teren / păduri
1.1.5. Menținerea / refacerea stării de conservare favorabilă a habitatului 91H0* din afara fondului forestier în situl ROSCI0227 Sighișoara – Târnava Mare	Aprox. 300 ha habitat 91H0* în stare favorabilă de conservare Aprox. 7 ha habitat cu lucrări de refacere inițiate	2	√	√	√	√	√	Administrator Proprietari / gestionari teren

Programul 1: Biodiversitate								
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere								
Obiectiv specific: *Refacerea/menținerea, prin lucrări silvice responsabile, a structurii optime a fondului forestier și a stării de conservare a habitatelor forestiere din fond forestier și din afara fondului forestier, pentru realizarea stării de conservare favorabile a habitatelor și asigurarea condițiilor necesare speciilor de interes conservativ*								
Direcții de management	Indicator de finalizare	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.1.6. Menținerea / refacerea habitatelor de interes comunitar cu stejar și gorun (9170, 91Y0 și 91I0*) prin măsuri de management forestier adaptate cerințelor acestor habitate.	Aprox. 1.685 ha habitat 9170 în stare favorabilă de conservare Aprox. 5.946 ha habitat 91Y0 în stare favorabilă de conservare Aprox. 1.317ha habitat 91I0* în stare favorabilă de conservare Aprox. 372 ha habitate cu lucrări de refacere inițiate	1	√	√	√	√	√	Direcții și ocoale silvice Administrator
1.1.7. Menținerea stării de conservare favorabile în habitatele de făget cu carpen (9110, 9130, 91V0) și inițierea refacerii pe cel puțin 5% din suprafața celor degradate	Aprox. 1.657 ha habitat 9110 în stare favorabilă de conservare Aprox. 10.880 ha habitat 9130 în stare favorabilă de conservare Aprox. 848 ha habitat 91V0 în stare favorabilă de conservare Aprox. 177 ha habitate cu lucrări de refacere inițiate	1	√	√	√	√	√	Direcții și ocoale silvice Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere								
Obiectiv specific: *Refacerea/menținerea, prin lucrări silvice responsabile, a structurii optime a fondului forestier și a stării de conservare a habitatelor forestiere din fond forestier și din afara fondului forestier, pentru realizarea stării de conservare favorabile a habitatelor și asigurarea condițiilor necesare speciilor de interes conservativ*								
Direcții de management	Indicator de finalizare	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.1.8. Menținerea a unui procent de cel puțin 50% din suprafață împădurită a AP cu păduri cu vârstă de peste 80 de ani, distribuite pe trupuri de pădure, pentru a satisface cerințe critice de cuibărire pentru speciile de păsări și habitatul necesar pentru speciile de lilieci	Aprox. 15.000 ha păduri cu vârste peste 80 de ani 0 ha exploatări forestiere în păduri de 80 – 100 ani / an / ocol	1	√	√	√	√	√	Direcții și ocoale silvice Administrator
1.1.9. Asigurarea condițiilor optime pt speciile de păsări, lilieci și amfinieni în pădurile de pe întraga suprafață a AP	nr trupuri de pădure / categorii de procente de păduri peste 80 ani nr mediu arbori bătrâni sau scorburoși / ha / ocol nr preexistenți / parchete exploatare / ocol m^3/ha lemn mort pe picior și pe sol în făgete și păduri mixte cu fag m^3/ha lemn mort pe picior și pe sol în	1	√	√	√	√	√	Direcții și ocoale silvice Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere								
Obiectiv specific: *Refacerea/menținerea, prin lucrări silvice responsabile, a structurii optime a fondului forestier și a stării de conservare a habitatelor forestiere din fond forestier și din afara fondului forestier, pentru realizarea stării de conservare favorabile a habitatelor și asigurarea condițiilor necesare speciilor de interes conservativ*								
Direcții de management	Indicator de finalizare	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
	cvercete și păduri mixte cu cvecinee nr acte de constatare pentru nerespectarea perioadelor de exploatare							
1.1.10. Asigurarea zonelor de liniște pentru speciile de carnivore mari	nr și ha zone de liniște pentru bârloage cunoscute. nr bariere instalate pe drumuri forestiere nr acte contravenții pentru acces motorizat ilegal	2	√	√	√	√	√	Direcții și ocoale silvice Administrator
1.1.11. Menținerea lizierelor de pădure, prin menținerea unei fâșii de arbori și arbuşti de cel puţin 20 m lăţime	maxim 10% liziere distruse în zona parchetelor de exploatare	2	√	√	√	√	√	Direcții și ocoale silvice Administrator
1.1.12. Definirea a minim 3 zone model pentru aplicarea în primii doi ani a măsurilor prevăzute în planul de management pentru asigurarea condițiilor necesare speciilor, monitorizarea lor detaliată pentru adaptarea măsurilor în perioada imediat următoare	3 zone model private pentru management orientat pe conservarea speciilor	2	√	√	√	√	√	Proprietari și gestionari fond forestier în zonele model Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.2. Pajiști								
Obiectiv specific: Menținerea pajiștilor permanente prin încurajarea managementului durabil al parcelelelor mici de pășuni și fânețe în vederea asigurării condițiilor pentru refacerea habitatelor de interes comunitar și de refacere / menținere a populațiilor de specii dependente de pajiști.								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.2.1. Menținerea a cel puțin 45% din suprafața ariei protejate cu pajiști naturale și seminaturale prin menținerea folosinței pajiștilor permanente existente și încurajarea menținerii pășunilor și fânețelor pe terenurile agricole care au fost gestionate ca pajiști în ultimii 5 ani[11]	Aprox. 18.734 ha pajiști	1	√	√	√	√	√	APIA DAJ Administrator
1.2.2. Creșterea cu cel puțin 5% a suprafeței fânațelor față de nivelul anului 2014	ha fânațe	2	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Administrator
1.2.3. Promovarea transformării în fâneţe a păşunilor cu habitate de pajiști cu *Molinia* (6410) și pajiști de altitudine joasă (6510)	ha fânațe în habitatele 6410 și 6510	2	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Administrator
1.2.4.Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare și asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea speciilor dependente de aceste habitate prin păşunat și cosit, cu respectarea măsurilor minime de management	526 de hectare de pajiștie cu habitate de interes comunitar 6410 și 6510 pe care se respectă încărcătura de 0,1-1 UVM/ha.	1	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Proprietari / gestionari terenuri Proprietari animale Administrator

[11] Conform Ordonanţei de urgenţă nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea şi exploatarea pajiştilor permanente şi pentru modificarea şi completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, pajiştile permanente, denumite în continuare pajişti, sunt suprafeţe agricole de păşuni şi fâneţe, naturale sau cultivate, folosite pentru producţia de iarbă sau de alte plante erbacee furajere, care nu au fost incluse timp de cel puţin 5 ani în sistemul de rotaţie a culturilor şi care sunt utilizate pentru păşunatul animalelor şi producerea de furaje, cu respectarea bunelor condiţii agricole şi de mediu.

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.2. Pajişti								
Obiectiv specific: Menținerea pajiștilor permanente prin încurajarea managementului durabil al parcelelelor mici de pășuni și fânețe în vederea asigurării condițiilor pentru refacerea habitatelor de interes comunitar și de refacere / menținere a populațiilor de specii dependente de pajişti.								
Direcţii de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
conform Regulamentului	Pe suprafața a 13.780 ha pajiști uscate (6240* și 6210*) se respectă încărcătura de 0,3 UVM în pajişti . 0 ha habitate *Crex crex* cosite înainte de 1 iulie sau păşunate în perioada de cuibărit nr izvoare amenajate pentru satisfacerea cerințelor pentru amfibieni							
1.2.5. Menținerea caracterului mozaicat și diversificat al culturilor agricole	% din terenurile agricole pe care se respectă menținerea fâșiei de vegetație	3	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Proprietari / gestionari terenuri Administrator
1.2.6. Menținerea vegetației arbustive și a arborilor izolați pe pajişti – măsura nu se referă la pajiștile inventariate ca fiind pajişti cu arbori	min 70% din pajişti satisfac cerințele: menținerea a cel puțin 5% vegetație arbustivă și cel mult 100 m2/ha arbori izolați	1	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Proprietari / gestionari terenuri Administrator
1.2.7. Asigurarea habitatelor favorabile pt *Crex crex* în zona de protecție a acestei specii	0 ha drenate 0 ha păşunate în perioada de cuibărit 0 ha cosite înainte de 1iulie nr proprietari care au accesat subvenții	1	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Proprietari / gestionari terenuri Administrator
1.2.8. Menținerea pajiștilor umede şi a comunităților de ierburi înalte de lizieră	Aprox. 1225 ha pajişti umede	2	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Proprietari / gestionari

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.2. Pajiști								
Obiectiv specific: Menținerea pajiștilor permanente prin încurajarea managementului durabil al parcelelelor mici de pășuni și fânețe în vederea asigurării condițiilor pentru refacerea habitatelor de interes comunitar și de refacere / menținere a populațiilor de specii dependente de pajiști.								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
	Aprox. 97 ha comunităților de ierburi înalte de lizieră							terenuri Administrator
1.2.9. Menținerea pajiștilor cu arbori cel puțin la nivelul anului 2014	ha pajiști cu arbori	1	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Proprietari / gestionari terenuri Administrator
1.2.10. Identificarea și cartarea HNVF-urilor și încurajarea măsurilor de management pentru menținerea lor	ha HNVF degradate / an nr proprietari care au accesat subvenții pentru menținerea HNVF	2	√	√	√	√	√	APIA, DAJ Proprietari / gestionari terenuri Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice								
Obiectiv specific: Asigurarea condițiilor pentru menținerea / refacerea stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor dependente de cursurile de apă								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.3.1. Reglementarea managementului rețelei hidrografice astfel încât să fie asigurate condițiile necesare conservării habitatelor și speciilor de	km ape cu morfodinamică naturală	1	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice								
Obiectiv specific: Asigurarea condițiilor pentru menținerea / refacerea stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor dependente de cursurile de apă								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
interes conservativ	km vegetație ripariană							
1.3.2. Menținerea/refacerea integrității și a proceselor naturale în albia minoră și în lunca inundabilă a apelor curgătoare, prin menținerea cursurilor naturale ale apelor, a meandrelor și brațelor moarte precum și a conectivității albiei minore cu albia majoră	km cursuri naturale de apă km meandre și brațe moarte	1	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator
1.3.3. Analizarea problemelor cauzate de populația de castor și implementarea măsurilor stabilite în vederea prevenirii și reducerii pagubelor produse de această specie în sistemul de regularizare a apelor și pe proprietățile din sit	nr distrugeri / cazuri de pagube provocate de castor nr acțiuni de prevenire pagube nr / sume despăgubiri	3	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator
1.3.4. Menținerea suprafețelor aflate în stare favorabilă de conservare și refacerea a cel putin 25 % din suprafața habitatelor umede de luncă (6430)	2 ha habitat 6430 în SFC Aprox. 25 ha habitat cu acțiuni de refacere inițiate	2	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator
1.3.5. Menținerea habitatelor cu salcie albă și plop alb (92A0) aflate în stare favorabilă de conservare și refacerea celor degradate pe cel puțin 25 % din	Aprox. 1306 ha habitat 92A0 in SFC Aprox. 65 ha habitat cu acțiuni de	1	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice								
Obiectiv specific: Asigurarea condițiilor pentru menținerea / refacerea stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor dependente de cursurile de apă								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
suprafață	refacere inițiate							
1.3.6. Cartarea și delimitarea habitatului prioritar de aninș - 91E0* - din afara fondului forestier pe toată suprafața AP și adaptarea măsurilor de management la cerințele de conservare și refacerea acestuia în siturile care au fost desemnate pentru acest habitat	Aprox. 220 ha habitate 91E0* cartate și delimitate	2	√	√	√	√	√	Administrator Apele Române
1.3.7. Menținerea/refacerea vegetației ripariene naturale de-a lungul cursurilor de apă şi păstrarea arborilor bătrâni în zăvoaie de luncă.	km vegetație ripariană naturală nr arbori bătrâni /ha zăvoaie	2	√	√	√	√	√	Administrator Apele Române
1.3.8. Reglementarea accesului la apă pentru animalele domestice și restricționarea adăpării animalelor în zonele în care este necesară menținerea / refacerea habitatelor ripariene	nr adăpători amenajate nr adăpători în zonele cu habitate riparine	3	√	√	√	√	√	Administrator Apele Române

Programul 1: Biodiversitate
Subprogramul 1.4: Asigurarea conectivității ecologice

Obiectiv specific: *Asigurarea conectivității funcționale a habitatelor prin lucrări de reconstrucție și condiționarea investițiilor / lucrărilor care pot duce la fragmentare, astfel încât mișcarea speciilor să nu fie îngrădită*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.4.1. Menținerea în extravilan a coridoarelor critice pentru conservare	ha intravilan suprapuse pe coridoarele critice ha (nr) construcții pe suprafața coridoarelor	3	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
1.4.2. Inițierea refacerii conectivității longitudinale pe cursurile de apă pentru asigurarea condițiilor necesare unui statut de conservare favorabil al habitatelor și speciilor acvatice, pe o lungime de cel puțin 10 % din total.	km râuri pe care s-au scos obstacolele artificiale nr scări de pește amenajate	3	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator
1.4.3. Păstrarea și refacerea culoarelor de vegetație ripariană pe toate cursurile de apă pt asigurarea condițiilor de viață pentru speciile de pești, amfibieni și vidră .(6430, 91E0, 92A0.)	km cu vegetație ripariană în stare de conservare favorabilă ha refacere inițiate	2	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator
1.4.4. Asigurarea calității apei pentru îndeplinirea condițiilor favorabile pentru speciile de pești, scoici și amfibieni	nr stații epurare amplasate / modernizate / funcționale km râuri curățate de gunoaie nr ferme amplasate necorespunzătot	2	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator
1.4.5. Asigurarea conectivității între zonele de hibernare și cele de reproducere pentru amfibieni	Studiu impact transporturi nr amenajări realizate pentru traversare	2	√	√	√	√	√	Drumuri și Poduri Administrator
1.4.6. Asigurarea menținerii coridoarelor ecologice	nr zone de pasaj lilieci cu sistem de	2	√	√	√	√	√	Drumuri și Poduri

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.4: Asigurarea conectivității ecologice								
Obiectiv specific: *Asigurarea conectivității funcționale a habitatelor prin lucrări de reconstrucție și condiționarea investițiilor / lucrărilor care pot duce la fragmentare, astfel încât mișcarea speciilor să nu fie îngrădită*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
pentru speciile de mamifere	ghidaj asigurat km drum cu restricții pentru mamifere mari							Administrator
1.4.7. Asigurarea conectivității cu alte AP prin coridoare ecologice	nr și ha coridoare	2	√	√	√	√	√	Drumuri și Poduri Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar								
Obiectiv specific: *Menținerea refacerea populațiilor de specii de interes conservativ prin aplicarea de măsuri specifice de conservare*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.5.1 Limitarea extinderii intravilanului în special în zonele care constituie coridoare ecologice și care sunt importante pentru liniștea speciilor	0 ha intravilan extins în zona coridoarelor sau în habitate critice	2	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
1.5.2 Menținerea / îmbunătățirea condițiilor de	nr colonii lilieci inventariate existente	2	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar								
Obiectiv specific: *Menținerea refacerea populațiilor de specii de interes conservativ prin aplicarea de măsuri specifice de conservare*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
adăpost și reproducere pentru coloniile de lilieci și pentru speciile de păsări care cuibăresc în intravilan	nr suporturi pentru cuiburi barză							
1.5.3. Reducerea impactului de fragmentare a habitatelor asupra populațiilor de animale sălbatice, prin măsuri speciale de adaptare a infrastructurii de transport (rutier, CF, energie)	nr structuri speciale realizate pentru trecere animale	1	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
1.5.4. Menținerea bălților temporare şi permanente pe suprafaţa pajiştilor, după retragerea apelor de primăvară, în proporție de cel puțin 5-10 % din suprafața habitatelor de interes de conservare până în luna iunie	ha teren cu bălți temporare / an ha teren cu bălți permanente	1	√	√	√	√	√	Proprietari / gestionari terenuri Administrator
1.5.5. Prevenirea degradării habitatelor de pești prin micșorarea debitelor râurilor	0 MHC-ri construite nr avize captări pentru irigații, % scădere debite	1	√	√	√	√	√	Proprietari / gestionari terenuri Administrator
1.5.6. Menținerea și refacerea habitatelor favorabile pentru amfibieni (*Triturus cristatus*-tritonul cu creastă)	km lucrări de regularizare / amenajare râuri	1	√	√	√	√	√	Apele Române Administrator
1.5.7. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc turmele, precum şi a câinilor și pisicilor hoinare în intravilan și	nr acte contravenție	1	√	√	√	√	√	Administrator Autorități locale

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar								
Obiectiv specific: *Menținerea refacerea populațiilor de specii de interes conservativ prin aplicarea de măsuri specifice de conservare*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
extravilan								

Programul 1: Biodiversitate								
Subrogramul: 1.6. Specii invazive								
Obiectiv specific: Prevenirea și controlul extinderii speciilor invazive care afectează habitate și specii de interes conservativ.								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.6.1. Prevenirea extinderii și reducerea răspândirii speciilor invazive noi pe teritoriul AP	Studiu privind speciile invazive în și din vecinătatea AP Plan de prevenire și control Cel puțin 1 proiect	3	√	√	√	√	√	Administrator
1.6.2. Asigurarea condițiilor pentru controlul răspândirii agenților patogeni de la animalele domestice la speciile de faună de interes conservativ	nr contravenții pentru nerespectarea condițiilor legale de igienă și prevenire boli la animalele domestice	3	√	√	√	√	√	Direcții sanitar veterinare Administrator
1.6.3. Reglementarea / Interzicerea introducerii de	nr studiu realizate pentru solicitări de introducere plante alohtone, nr avize	2	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subrogramul: 1.6. Specii invazive								
Obiectiv specific: Prevenirea și controlul extinderii speciilor invazive care afectează habitate și specii de interes conservativ.								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
specii alohtone și specii autohtone problematice	acordate							

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.7. Măsuri generale de conservare								
Obiectiv specific: *Revizuirea limitelor și a Formularelor Standard pentru a se asigura unui cadru optim pentru managementul valorilor din AP Hârtibaciu- Târnava Mare-Olt*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.7.1. Revizuirea limitelor ariilor protejate pentru asigurarea unui management corespunzător	ha diferențe față de suprafețele actuale	3	√	√	√	√	√	Administrator
1.7.2. Analiza necesității de a se extinde și desemna suprafețe noi de SCI pentru a compensa suprafețele de habitate lipsă din actualele SCI și pentru speciile de interes comunitar	Studiu cu propuneri de extindere	3	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 1: Biodiversitate								
Subprogramul 1.7. Măsuri generale de conservare								
Obiectiv specific: *Revizuirea limitelor și a Formularelor Standard pentru a se asigura unui cadru optim pentru managementul valorilor din AP Hârtibaciu- Târnava Mare-Olt*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
1.7.3. Stabilirea și aplicarea de măsuri de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ (cele de interes comunitar și național, a habitatelor importante pentru speciile de interes comunitar) altele decât cele incluse în formularele standard.	Nr. specii și habitate pentru care s-au stabilit măsuri de conservare	3	√	√	√	√	√	Administrator
1.7.4. Inventarierea și cartarea habitatelor și speciilor de interes conservativ din ROSCI0304 și ROSCI0303	ha habitate inventariate Nr. specii Rapoarte stare de conservare	3	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 2: Managementul peisajului								
Obiectiv: *Menținerea peisajului caracteristic prin conservarea mozaicului de terenuri cu folosințe variate și a localităților cu arhitectură specifică.*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
2.1. Păstrarea unui peisaj mozaicat prin măsurile de management aplicate habitatelor și speciilor	Aprox. 41 % păduri Aprox. 32% pajiști nr sate tradiționale	1	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
2.2. Reglementarea construcțiilor(aprobării PUZ-urilor în extravilan) astfel încât să se evite dispersarea așezărilor umane în sit	nr PUZ aprobate	2	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
2.3. Reglementarea construcțiilor/investițiilor care pot afecta peisajul	nr avize construcții care nu se încadrează în peisaj	2	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator

Programul 3: Managementul resurselor naturale și comunitățile locale								
Obiectiv: Implicarea comunităților locale în administrarea AP prin acordarea de sprijin în vederea unui management durabil a resurselor naturale și identificarea de soluții pentru dezvoltare durabilă bazată pe valorile zonei.								
Direcții de management	Indicator de **finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
3.1. Implementarea măsurilor de management a pajiștilor stabilite pentru conservarea habitatelor și speciilor și obținerea, în măsura în care aceasta se impune, de plăți compensatorii ce se impun prin eventuale restricții	ha pe care se aplică măsuri de management de proprietarii privați nr persoane care beneficiază de plăți compensatorii	1	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
3.2. Asigurarea respectării legislației cu privire la impozitul pe teren, în cazul în care se impun restricții de utilizare cu scop de conservare prin avizarea solicitărilor din partea proprietarilor / administratorilor de terenuri agricole. (Legea 49/2011, art. 26 alin 3)	ha. suprafață cu restricții care impun scutirea de ipozite nr proprietari care beneficiază de scutirea de impozit	1	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
3.3. Promovarea subvențiilor existente (plăți agromediu) pentru a veni în sprijinul implementării măsurilor de management de către proprietarii de terenuri	nr persoane care beneficiază de plăți	1	√	√	√	√	√	APIA Autorități locale Administrator
3.4. Stabilirea și promovarea metodelor de reducere a pagubelor produse culturilor agricole și animalelor domestice, de carnivorele mari și	Ghid metode Fonduri alocate	2	√	√	√	√	√	Asociații de vânătoare, gestionari fonduri de vânătoare Administrator

Programul 3: Managementul resurselor naturale și comunitățile locale								
Obiectiv: Implicarea comunităților locale în administrarea AP prin acordarea de sprijin în vederea unui management durabil a resurselor naturale și identificarea de soluții pentru dezvoltare durabilă bazată pe valorile zonei.								
Direcții de management	Indicator de **finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
alte specii de faună sălbatică și lobby pt asigurarea de fonduri								
3.5. Acordarea de sprijin localnicilor pentru identificarea de soluții în implementarea restricțiilor legate de regimul AP	Ore consiliere	1	√	√	√	√	√	Autorități locale Administrator
3.6. Realizarea unui brand local care să includă conceptul de Natura 2000, respectiv a criteriilor de utilizare	Brand Criterii de utilizare brand	1	√	√	√	√	√	Administrator Autorități locale

Programul 4: Ecoturism și promovare								
Obiectiv: Creșterea atractivității AP prin realizarea și implementarea unei strategii în vederea transformării zonei în atracție turistică majoră pentru vizitatori români și străini.								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
4.1. Realizarea unui plan pentru dezvoltarea Destinației de ecoturism Colinele Transilvaniei care să includă arile protejate	Plan de dezvoltare turism durabil	1	√	√	√	√	√	Administrator Autorități locale

4.2. Promovarea includerii valorilor naturale în strategiile de turism ale județului și regiunii		3	√	√	√	√	√	Administrator Autorități locale
4.3. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte / programe pentru promovarea zonei în programe turistice	nr parteneri nr proiecte	2	√	√	√	√	√	Administrator
4.4. Proiectarea, amenajarea și refacerea de trasee de vizitare, cu prioritate cele ce îndeplinesc condițiile pentru ecoturism, pe teritoriul AP și în vecinătate, cu legături, dacă este posibil și relevant, cu trasee din alte zone importante pentru conservare	km trasee de vizitare amenjate / refăcute	2	√	√	√	√	√	Administrator
4.5. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice care integrează valorile AP și le promovează, în parteneriat cu factori interesați relevanți	min 3 pachete care promovează valorile din AP	3	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 5: Informare, conştientizare, educaţie ecologică								
Obiectiv specific: *.Creșterea sprijinului comunităților locale pentru menținerea și valorificarea valorilor din aria protejată.*								
Direcţii de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
5.1. Realizarea de infrastructură specifică pentru informare, conștientizare, fie în clădiri special destinate, fie în clădiri deținute de factori	Cel puțin 1 centru de educație și informare amenajat	2	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 5: Informare, conştientizare, educaţie ecologică								
Obiectiv specific: *.Creșterea sprijinului comunităților locale pentru menținerea și valorificarea valorilor din aria protejată.*								
Direcţii de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
interesați relevanți, respectiv amenajarea unui centru de vizitare/educație și a unor puncte de informare / educație pentru AP								
5.2. Realizarea și întreținerea de trasee educaţionale tematice pe teritoriul AP și în vecinătate	Cel puțin 2 trasee tematice	2	√	√	√	√	√	Administrator
5.3. Întocmirea unui plan de comunicare pentru identificarea celor mai eficiente metode și acțiuni de comunicare cu diferitele grupuri de factori interesați	Plan de comunicare	1	√	√	√	√	√	Administrator
5.4. Oferirea de posibilități pentru consiliere / comunicare pt factorii interesați, la birou şi pe teren, pe teme privind managementul AP	Cel puțin 5 h / săptămână alocate de personalul AP pentru consiliere / comunicare cu localnicii	1	√	√	√	√	√	Administrator
5.5. Informarea continuă a publicului larg cu privire la managemntul AP și la oportunitățile de finanțare legate de conservarea habitatelor și speciilor prin mass media și prin pagina web a AP	Pagină web funcțională și actualizată Min 3 știri / lună pe pagina web și alte platforme media	1	√	√	√	√	√	Administrator
5.6. Amplasarea/Revizuirea/repararea de panouri informative despre AP și managementul acesteia	Minim 10 panouri / an amplasate / refăcute	3	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 5: Informare, conştientizare, educaţie ecologică								
Obiectiv specific: *.Creșterea sprijinului comunităților locale pentru menținerea și valorificarea valorilor din aria protejată.*								
Direcţii de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
în localități, pe limite, în zone importante de pe teritoriul AP								
5.7. Organizarea de / participarea la evenimente de conştientizare legate de AP și de promovare a acesteia	Cel puțin 1 eveniment / an	2	√	√	√	√	√	Administrator
5.8. Elaborarea planului de educație ecologică	Plan educație ecologică	1	√	√	√	√	√	Administrator
5.9. Realizarea de parteneriate pentru realizarea de evenimente educative în școli	Min 3 parteneriate pe an	2	√	√	√	√	√	Administrator
5.10. Organizare de activităţi educative pentru diferite grupe de vârstă în școlile din comunităţile locale	Min 5 activități /an	3	√	√	√	√	√	Administrator
5.11. Organizare de activităţi practice de educaţie ecologică pe teren	Min 3 activități / an	3	√	√	√	√	√	Administrator
5.12. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare locale, județene și regionale	min 3 informări/an	1	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 5: Informare, conştientizare, educaţie ecologică								
Obiectiv specific: *.Creșterea sprijinului comunităților locale pentru menținerea și valorificarea valorilor din aria protejată.*								
Direcţii de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
5.4.2. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte/programe pentru promovarea zonei -	Min. 3 parteneriate	3	√	√	√	√	√	Administrator
5.4.3. Participarea la evenimente relevante și organizarea de evenimente de informare, conștientizare și promovare a zonei, în colaborare cu administratorii altor arii protejate	min 2 eveniment/an	3	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 6: Administrarea ariei protejate								
Obiectiv: *menținerea integrității și a valorilor AP prin implicarea în activitățile de reglementare relevante și asigurarea resurselor necesare pentru management*								
Direcţii de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
6.1. Emiterea de puncte de vedere, în cadrul procedurii de reglementare, din perspectiva protecției mediului/naturii al planurilor/proiectelor/activităților	nr puncte de vedere emise nr avize emise	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.2. Verificarea implementării/ respectării măsurilor	Nr rapoarte verificare	1	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 6: Administrarea ariei protejate								
Obiectiv: *menținerea integrității și a valorilor AP prin implicarea în activitățile de reglementare relevante și asigurarea resurselor necesare pentru management*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
de management al valorilor AP	Nr sesizări organe competente privind nerespectarea condițiilor Nr situații remediate							
6.3. Observarea / verificarea modului în care se face managementul terenurilor și a resurselor naturale, în zonele unde impactul potențial asupra valorilor poate fi semnificativ	Rapoarte teren	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.4. Colaborarea cu autoritățile competente pentru realizarea de controale periodice în AP	Nr patrulări	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.5. Identificarea de surse de finanțare, elaborarea de proiecte și managementul acestora în vederea asigurării resurselor necesare pentru menținerea unei echipe minime de management al AP și pentru implementarea măsurilor de management	Nr proiecte elaborate / aprobate	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.6. Asigurarea instruirii periodice a personalului implicat în administrarea ariei protejate	Nr persoane instruite Nr zile instruire / personal angajat Sume alocate pentru instruire	1	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 6: Administrarea ariei protejate								
Obiectiv: *menținerea integrității și a valorilor AP prin implicarea în activitățile de reglementare relevante și asigurarea resurselor necesare pentru management*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
6.7. Întreținerea echipamentelor și a materialelor aflate în dotare		1	√	√	√	√	√	Administrator
6.8. Încheierea de contracte de parteneriat cu universități, ONG-uri și alte entități, în vederea eficientizării asigurării resurselor necesare pentru management și implementarea planului de management	Nr parteneriate Nr activități realizate	2	√	√	√	√	√	Administrator
6.9. Identificarea temelor prioritare pentru cercetare și asigurarea resurselor necesare pentru efectuarea acestora, în colaborare cu instituții relevante	Nr teme Nr acțiuni / proiecte cercetare	3	√	√	√	√	√	Administrator
6.10. Asigurarea spațiului necesar pentru birou și depozitarea echipamentelor din dotare	Sediu	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.11. Elaborarea planurilor anuale de lucru și revizuirea lor, în funcţie de necesități	Planuri anuale de lucru	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.12. Asigurarea mijloacelor de transport necesare pentru activitățile de teren	Min. 2 mijloace de transport	1	√	√	√	√	√	Administrator

Programul 6: Administrarea ariei protejate								
Obiectiv: *menținerea integrității și a valorilor AP prin implicarea în activitățile de reglementare relevante și asigurarea resurselor necesare pentru management*								
Direcții de management	**Indicator de finalizare**	Prioritate	Anul 1	An ul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	**Responsabilitatea principală pentru implementare**
6.13. Implementarea Planului de Monitoring al AP	Rapoarte de monitorizare	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.14. Evaluarea eficienței managementului AP	Rapoarte de evaluare	1	√	√	√	√	√	Administrator
6.15. Analiza rezultatelor monitorizărilor și îmbunătățirea măsurilor de management, utilizând informațiile din analize	Acțiuni de management revizuite	1	√	√	√	√	√	Administrator

D.5. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional

Pentru realizarea obiectivelor stabilite prin Planul Operațional este necesar să fie planificate și să fie realizezate activități de management și să fie stabilte măsuri specifice, respectiv să se asigure aplicarea legislației. În acest subcapitol se prezintă acțiuni și măsuri specifice ce se vor implementa de către Custodele AP.

Activitățile specifice vor fi incluse în planurile anuale, iar măsurile specifice se vor reflecta în Regulamentul AP.

În tabelul de mai jos, sunt prezentate posibile activități și măsuri specifice ce se impun pentru realizarea unora din măsurile de management. Activitățile și măsurile prezentate în tabelul de mai jos *nu sunt singurele* ce se pot defini pe perioada de implementare a Planului de Management. În baza prevederilor din Planul Operațional vor fi definite și alte activități și măsuri, care vor fi incluse în planurile anuale de lucru. În măsura în care, în perioada de implementare, vor fi stabilite activități și măsuri care necesită acordul și colaborarea factorilor interesați, Administratorul se obligă să se consulte cu aceștia.

Tabelul 35. Modalități de implementare ale măsurilor de management și măsuri de specifice

Programul 1: Biodiversitate ***Obiectiv: Menținerea stării de conservare favorabilă și inițierea refacerii acesteia, dacă este cazul, pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin continuarea sau adaptarea măsurilor de management al terenurilor și resurselor naturale pentru a asigura condițiile necesare biodiversității și prin măsuri speciale de conservare a speciilor.***
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere **Obiectiv specific:** *Refacerea/menținerea, prin lucrări silvice responsabile[12], a structurii optime a fondului forestier și a stării de conservare a habitatelor forestiere din fond forestier și din afara fondului forestier, pentru realizarea stării de conservare favorabile a habitatelor și asigurarea condițiilor necesare speciilor de interes conservativ*

Programul 1: Biodiversitate	
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al AP pe cel puțin 25% din fondul forestier	a. Armonizarea listei PVRC-urilor identificate cu ocazia certificării, cu valorile identificate în PM. b. Armonizarea prevederilor amenajamentelor cu măsurile din PM cu ocazia reamenajărilor. c. Identificarea lucrărilor care în amenajamentele silvice corespund cu cerințele speciilor dependente de habitatele forestiere dar pentru care nu se respectă periodicitatea, intensitatea etc. și revizuirea modului de aplicare a acestora. (de exemplu în situațiile în care tăierile de regenerare se execută cu intensitate mai mare decât cea acceptabilă din perspectiva menținerii habitatului, reducându-se semnificativ perioada de regenerare, uneori chiar fără a se asigura succesul regenerării).
1.1.2. Menținerea habitatelor forestiere aflate în prezent în afara fondului forestier și implementarea de măsuri minime de management, astfel încât să se mențină habitatele forestiere și speciile de interes conservativ asociate	a. Menținerea suprafeței actuale de pădure aflate în prezent în afara fondului forestier prin includerea suprafețelor respective în fond forestier conform prevederilor legale sau cel puțin prin asigurarea unui management conform prevederilor legale pentru pășuni împădurite. b. Realizarea de acțiuni de informare / conștientizare a proprietarilor de terenuri cu păduri în afara fondului forestier cu privire la prevederile legale de management

[12] Lucrări silvice responsabile: cele care respectă principiile managementului forestier – conform Codului silvic și a normelor silvice - și principiile identificate de sisteme de certificare credibile adoptate în țara noastră (de exemplu principiile Sistemului de Certificare FSC).

Programul 1: Biodiversitate	
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	c.. Identificarea necesității plăților compensatorii pentru menținerea condițiilor necesare habitatelor și speciilor de interes conservativ d. Menținerea suprafețelor cu habitatul de interes comunitar 91H0*, aflate în afara fondului forestier și introducerea în fond forestier cu prioritate a acestor suprafețe, habitat prioritar emblematic pentru sit (a se vedea măsurile din Anexa 13). e. Stabilirea măsurilor minime pentru speciile de interes conservativ în aceste suprafețe și implementarea lor (ex. menținerea arborilor bătrâni, asigurarea menținerii lemnului mort) conform fișelor speciilor și habitatelor
1.1.3. Stabilirea și implementarea măsurilor de management specifice pentru menținerea / îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor de interes comunitar în Siturile de Interes Comunitar (SCI)	a. Stabilirea măsurilor de management specifice în baza recomandărilor din studiul de inventariere a habitatelor forestiere de interes comunitar așa cum sunt prezentate în fișele habitatelor din Anexa 13. b. Verificarea modului de aplicare a măsurilor de management prevăzute în planul de management al AP prin participare la marcări sau verificarea acestora și la controale în parchete c. Diseminarea măsurilor de management specifice (ex. prin programe de perfecționare profesională, instruiri, schimburi de experiență)
1.1.4. Stabilirea de măsuri de refacere în ROSCI0227 Sighișoara-Târnava Mare și întocmirea de proiecte pentru inițierea lucrărilor de refacere pe cel puţin 10% din suprafeţele degradate ale habitatelor 91H0*, 9170 în fond forestier .	a. Corectarea încadrării la tipul natural fundamental de pădure a tututor arboretelor identificate în Studiul pe habitate forestiere ca fiind habitate 91H0* cu ocazia reamenajărilor. b. Includerea arboretelor care corespund habitatului 91H0* și care sunt în stare favorabilă de conservare (SFC) în categoria funcțională care permite menținerea lor prin încadrarea în tipul funcțional T2 dacă această măsură nu împiedică plățile compensatorii. Dacă includerea în categorie funcțională restrictivă împiedică acordarea de plăți compensatorii, se mențin actualele încadrări, dar se permit doar lucrări corespunzătoare acestui tip funcțional și se acordă plăți compensatorii. c. Stabilirea zonelor prioritare pentru refacere și a măsurilor de refacere a tipului natural fundamental de pădure, elaborarea proiectelor de refacere. d. Revizuirea măsurilor de management – dacă este cazul –prevăzute în amenajamentele silvice pentru a se

Programul 1: Biodiversitate	
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	reface habitatul 91H0* acolo unde nu este în SFC – a se vedea recomandările din Studiul pe habitate forestiere e. Identifiicarea resurselor necesare pentru proiectele de refacere și a potențialilor parteneri și a surselor de finanțare f. Obținerea aprobărilor pentru proiectele de refacere și implementarea lor și inițierea lucrărilor de refacere g. Delimitarea habitatelor de aninș incluse în unități amenajistice (ua) care au majoritar alte tipuri de arborete – stabilirea de ua noi sau delimitarea provizorie până la reamenajare pentru a se asigura menținerea acestora în cazul în care în ua-ul respectiv sunt planificate lucrări de refacere sau tăieri definitive h. Stabilirea de măsuri de management care să permită menținerea arboretului matur de anin, echivalente lucrărilor pentru T1-T4 sau chiar includerea ua-lor sau suprafețelor respective în categorii funcționale care permit încadrarea la tipul funcțional T1-T4 dacă este necesar.
1.1.5. Menținerea / refacerea stării de conservare favorabilă a habitatului 91H0* din afara fondului forestier în situl ROSCI0227 Sighișoara – Târnava Mare	a. Identificarea și delimitarea pâlcurillor de pădure cu stejar pufos și identificarea proprietarilor b. Acțiuni de informare a DAJ și APIA din zona AP pentru a se ajunge la interzicerea tăierii vegetației lemnoase din aceste habitate c. Interzicerea exploatării masei lemnoase în suprafețele care sunt în SFC d. Stabilirea măsurilor de management pentru refacerea habitatului 91H0* acolo unde nu este în SFC – a se vedea recomandările din Studiul pe habitate forestiere. e. Acțiuni de informare / conștientizare a proprietarilor și administratorilor de fond forestier f. Includerea cu prioritate a acestor suprafețe în fond forestier și întocmirea de proiecte și Identificarea de resurse pentru trecerea în proprietatea statului a arboretelor de stejar pufos g. Realizarea unui studiu cu privire la impactul pășunatului în acest habitat în suprafețele aflate în afara fondului forestier

Programul 1: Biodiversitate	
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
1.1.6. Menținerea / refacerea habitatelor de interes comunitar cu stejar și gorun (9170, 91Y0, 91I0* și 91H0*) prin măsuri de management forestier adaptate cerințelor acestor habitate.	a. Ajutorarea regenerării naturale pentru a se asigura regenerarea corespunzătoare a speciilor de cvercinee (ex. ajutorarea cu prioritate a regenerării naturale în ochiurile ce apar în jurul arborilor uscați pe picior. b. Recomandarea tratamentlor cvasigrădinărite în cazul trupurilor de pădure de cel puțin 350 ha, cu proprietate fărâmițată, cu utilizarea de preferință a atelajelor pentru exploatarea masei lemnoase (posibil să fie nevoie de stabilirea / aprobarea unui mod de expoatare / management favorabil / adaptat la proprietăți mici, care să permită menținerea biodiversității). c. Promovarea lucrărilor de refacere prin conducerea arboretelor - reducerea suprafețelor cu lucrări de substituire la situațiile în care refacerea nu poate fi realizată prin conducerea arboretelor. d. Menținerea arborilor seculari și a lemnului mort pe picior și pe sol
1.1.7. Menținerea stării de conservare favorabile în habitatele de făget (9130, 9110, 91V0) și inițierea refacerii pe cel puțin 5% din suprafața celor degradate	a. Menținerea / creșterea suprafeței arboretelor pluriene și relativ pluriene prin tăieri progresive cu perioadă lungă de regenerare b. Menținerea preexistenților sau desemnarea unor arbori de valoare economică redusă ca viitori preexistenți și a arborilor morți pe pe picior sau pe sol în volumele recomandate în măsurile de management din fișa habitatului c. Recomandarea tăierilor cvasigrădinărite pe suprafețele cu numeroși proprietari d. Menținerea speciilor secundare – carpen, sorb, cireș, mesteacăn, plop, arțar - îm proporție de minim 5% în arboretele tinere cu ocazia lucrărilor de îngrijire e. Testarea, în măsura în care se obțin avizele necesare, a unui mod de fospodărire a pădurilor private care să permită proprietarilor de suprafețe mici să extragă 5 m3 lemn/an/ha.
1.1.8. Menținerea a unui procent de cel puțin 50% din suprafață împădurită a AP cu păduri cu vârstă de peste 80% distribuite pe trupuri de pădure, pentru a satisface cerințe critice de cuibărire pentru speciile	a. Asigurarea protecției stricte pentru arborete de peste 80 de ani pe o suprafață de minim 20% din suprafața pădurilor (conducerea lor către statutul de arborete seculare), măsură ce va fi luată în considerare în condițiile în care vor exista plăți compensatorii pentru interzicerea oricăror lucrări în aceste arborete. Pentru pregătirea măsurii, se vor parcurge următorii pași:

Programul 1: Biodiversitate	
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
de păsări și habitatul necesar pentru speciile de lilieci	- identificarea și cartarea suprafețelor prioritare pentru aplicarea acestor măsuri (arborete cu specii favorabile, stare de conservare favorabilă, distribuite cât mai uniform pe suprafața AP, etc.), - în trupurile de pădure în care în prezent nu s-au identificat asemenea arborete, desemnarea ua-lor care pot fi conduse spre starea de arborete seculare, - informarea proprietarilor cu privire al cerința de a se exclude aceste arborete de la tăieri, acțiuni de conștientizare și încurajare pentru acceptarea restricțiilor (inclusiv sprijin pentru accesarea de plăți compensatorii). - lobby la instituțiile relavante pentru alocarea sumelor necesare pentru această măsură prin plăți compensatorii. b. Interzicerea oricăror exploatări forestiere în arboretele cu vârste între 80 și 100 de ani (accidentale, igienă).
1.1.9. Asigurarea condițiilor optime pt speciile de păsări, lilieci și amfinieni în pădurile de pe întreaga suprafață a AP	a. Menținerea de arborete de peste 80 de ani (bătrâne) in fiecare trup de pădure – se va tinde spre menținerea de ”ochiuri” în suprafață totală de minim 10 ha pădure bătrână la 100 ha sau minim 10% pădure bătrână în fiecare trup de pădure, cât mai dispersat. Minim 3 ha în jurul cuiburilor cunoscute ale păsărilor răpitoare mari și a berzei negre. b. Asigurarea în arborete a unei medii de 7-10 arbori bătrâni și/sau scorburoși/ha sau 25-30 scorburi la ha, cu menținerea arborilor respectivi pe termen lung (exemplare de preeexistenți). Se vor selecta în acest sens cu prioritate arborii fără valoare economică. Se mențin pe cât posibil grupați în pâlcuri mici sau dispersați pe toată suprafața AP. c. Menținerea de preexistenți – arbori bătrâni sau scorburoți - în parchete – minim 4 preexistenți și dacă este posibil 3 arbori morți pe picior. d. Menținerea în medie a minim 20 m^3/ha lemn mort pe picior și pe sol în făgete și păduri mixte cu fag. e. Menținerea a minim 15 m^3/ha lemn mort pe picior și pe sol în cvercete și păduri mixte cu cvercinee. f. Menținerea de exemplare de cireș și plop în arborete. g. Planificarea tăierilor de regenerare pe timpul verii astfel încât în perioada 15 martie-15 august să nu fie deranj dispersat pe toată suprafața AP, adică stabilirea zonelor în care se ”concentrează” tăierile de regenerare.

Programul 1: Biodiversitate	
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	h. Interzicerea tăierilor de produse accidentale și igienă în arboretele bătrâne – de peste 80 de ani -în perioada 15 martie-15 august în pădurile de peste 80 de ani pentru evitarea deranjului cuiburilor de răpitoare mari neidentificate. i. Asigurarea protecției cuiburilor de păsări răpitoate mari, prin interzicerea tăierilor pe o rază de 150 m și restricționarea tăierilor pe o rază de 300 m în perioada: - 15 martie-15 august în jurul cuiburilor de acvilă țipătoare mică și șerpar, - 1-martie-15 august în jurul cuiburilor de barză neagră și - 15 feb-15 august în jurul cuiburilor de buhă. Nu vor fi autorizate lucrări de exploatare după data de 15 februarie și nu se vor acorda prelungiri ale perioadei de exploatare. j. Menținerea de arbori seculari (preexistenți) în toate arboretele k. În arboretele pe pante peste 35° realizarea lucrărilor de conservare, cu restricțiile sezonale prevăzute mai sus (fără intervenții în perioada 15 martie – 15 august și cu respectarea condițiilor în jurul cuiburilor cunoscute). l. Monitorizarea strictă a tăierilor de produse accidentale – obligativitatea anunțării marcărilor de către administratorii fondului forestier, verificarea modului de efectuare, verificarea modului în care se realizează exploatarea). m. Menţinerea / refacerea subarboretului specific fiecărui tip de pădure cu specii autohtone pe cel puţin 30% din suprafeţele arboretelor încadrate la tipurile de habitate forestiere de interes de conservare
1.1.10. Asigurarea zonelor de liniște pentru speciile de carnivore mari	a. Asigurarea unor zone de liniște în zona bârloagelor cunoscute, fără exploatare de masă lemnoasă în perioada 1 decembrie – 31 martie b. Reglemenatrea accesului motorizat în fond forestier (amplasarea de bariere și indicatoare rutiere, aplicarea de amenzi, etc).
1.1.11. Menținerea lizierelor de pădure, prin menținerea unei fâșii de arbori și arbuşti de cel puţin 20 m lăţime	Păstrarea unui rând de arbori și a unei benzi de arbuști de lizieră de cel puțin 20m lățime în cazul tăierilor definitive și a celor de substituire – dacă sunt absolut necesare.

Programul 1: Biodiversitate	
Sub-programul 1.1: Managementul habitatelor forestiere	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
1.1.12. Definirea a minim 3 zone model pentru aplicarea în primii doi ani a măsurilor prevăzute în planul de management pentru asigurarea condițiilor necesare speciilor, monitorizarea lor detaliată pentru adaptarea măsurilor în perioada imediat următoare	a. Identificarea celor 3 zone model în care adminsitratorii și proprietarii sunt dispuși să aplice măsurile recomandate b. Elaborarea, în colaborare cu biologii, a protocoalelor de monitorizare specifice (dacă este cazul) și realizarea monitorizării c. Analiza rezultatelor și adaptarea măsurilor

Programul 1: Biodiversitate

Obiectiv: Menținerea stării de conservare favorabilă și inițierea refacerii acesteia, dacă este cazul, pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin continuarea sau adaptarea măsurilor de management al terenurilor și resurselor naturale pentru a asigura condițiile necesare biodiversității și prin măsuri speciale de conservare a speciilor.

Subprogramul 1.2. Pajiști

Obiectiv specific: Menținerea pajiștilor permanente prin încurajarea managementului durabil al parcelelelor mici de pășuni și fânețe în vederea asigurării condițiilor pentru refacerea habitatelor de interes comunitar și de refacere / menținere a populațiilor de specii dependente de pajiști.

Subprogramul 1.2. Pajiști	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
1.2.1. Menținerea a cel puțin 45% din suprafața ariei protejate cu pajiști naturale și seminaturale în prin menținerea folosinței pajiștilor permanente existente și încurajarea menținerii pășunilor și	*Activități de management recomandate:* patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare Urmărirea proiectelor cu potențial impact și participarea la procedura de reglementare în scopul asigurarii protecției habitatelor de pajiști.

Subprogramul 1.2. Pajiști Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
fânețelor pe terenurile agricole care au fost gestionate ca pajiști în ultimii 5 ani[13]	*Măsuri specifice recomandate:* a. Determinarea, pe bază de imagini satelitare, a suprafeței pajiștilor permanente existente la nivelul anului 2007 (sau a unui an cât mai apropiat de 2007) pentru stabilirea situației de bază cu privire la terenurile cu folosința pajiști, respectiv a datelor în baza cărora se pot aviza eventuale lucrări cu modificare a folosinței (conform Legii Pajiștilor) b. Promovarea și accesarea instrumentelor europene de finanțare disponibile pentru menținerea biodiversității și practicilor agricole durabile (extensive) din pajiștile permanente c. Interzicerea schimbării folosinței la pajiștile permanente naturale și seminaturale (conform Legea Pajiștilor) d. Interzicerea transformării pajiștilor naturale în pajiști artificiale - pajiștile artificiale presupun supraînsămânțare, fertilizare>170 kg azot/ha, recoltare repetată într-un an cu mijloace mecanice grele – peste 400 Kg. e. Interzicerea împăduririi pajiștilor f. Refacerea (curățirea, cosirea, etc) a cel puțin 5% ha pajiști abandonate – cu prioritate a suprafețelor de pajiști considerate critice pentru anumite tipuri de habitate - a se vedea recomandările din Studiul de pajiști. g. Interzicerea drenajului în habitatele de pajiști, cu atenție sporită asupra habitatului 6430. Alte măsuri: A se vedea Regulamentul AP și fișele habitatelor:6410, 6440, 6510, 6430.
1.2.2. Creșterea cu cel puțin 5% a suprafeței fânațelor față de nivelul anului 2014	a. Încurajarea creșterii suprafețelor de fânețe prin încurajarea creșterii de animale ierbivore în regiune (de exemplu încurajarea de parteneriate și asocieri în comunitățile locale pentru accesarea de fonduri în vederea îmbunătățirii gradului de valorificare a laptelui și a altor produse animaliere) b. Interzicerea pășunatului oilor în perioada noiembrie – februarie, conform Legii pajiștilor, pentru a asigura cerere

[13] Conform Ordonanţei de urgenţă nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea şi exploatarea pajiştilor permanente şi pentru modificarea şi completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, pajiştile permanente, denumite în continuare pajişti, sunt suprafeţe agricole de păşuni şi fâneţe, naturale sau cultivate, folosite pentru producţia de iarbă sau de alte plante erbacee furajere, care nu au fost incluse timp de cel puţin 5 ani în sistemul de rotaţie a culturilor şi care sunt utilizate pentru păşunatul animalelor şi producerea de furaje, cu respectarea bunelor condiţii agricole şi de mediu.

Subprogramul 1.2. Pajiști Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	de fân și refacerea fânațelor și pentru a evita distrugerea covorului ierbos, eroziunea, spălarea de nutrienți, descoperirea de sol. c. Informarea localnicilor și acordarea de sprijin pentru accesarea plăților de agro-mediu și a plăților Natura 2000 (când va fi cazul) d. Încurajarea cositului manual sau cel mult cu utilizaje ușoare.
1.2.3. Promovarea transformării în fâneţe a păşunilor cu habitate de pajişti cu *Molinia* (6410) și pajişti de altitudine joasă (6510)	*Mod de implementare*: informare-conștientizare, patrulări, analize GIS a. Informarea localnicilor și acordarea de sprijin pentru accesarea fondurilor disponibile b. Interzicerea drenajului în pajiștile umede (habitatele 6410 și 6510). c. Interzicerea totală a păşunatului în habitatele de cuibărit a *Crex crex*, iar în celelalte pajişti în perioada de dezvoltare a speciilor de *Maculinea sp* sau alte specii care vor fi identificate pe parcursul monitorizării. d. Inițierea de proiecte de refacere a habitatelor de fânețe pentru *Crex crex* prin curățire și cosire a cel puțin 30 ha pajiști abandonate în zone în care habitatul speciei este foarte degradat. e. Cositul se va începe după data de 1-25 august (vezi măsuri *Crex crex* și *Maculinea sp.*) *Măsuri specifice:* Vezi fișele habitatelor: 6410, 6510.
1.2.4.Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare și asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea speciilor dependente de aceste habitate prin păşunat și cosit, cu respectarea măsurilor minime de management conform Regulamentului	*Activități de management recomandate:* patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare, analize GIS *Măsuri specifice recomandate:* a. Încărcătură admisă 0,1 – 1 UVM/ha în habitatele de pajiști cu excepția habitatelor 6410 și 6510 b. În cazul habitatelor 6410 și 6510 păşunatul este interzis în perioada 1 mai – 1 iulie.- pentru acestea vezi măsurile din fișele habitatelor de pajiști – Anexa 13 c. Încărcătură maxima admisă în habitatele de pajiști uscate 6240* și 6210* este de 0,3 UVM d. Interzicerea totală a păşunatului în habitatele de cuibărit a *Crex crex* și în celelalte pajişti în perioada de dezvoltare a speciilor de *Maculinea sp* sau alte specii care vor fi identificate pe parcursul monitorizării e.în cazul păşunatului (acolo unde este permisă activitatea) se recomandă ca maxim 30% din efectivul de animale să fie reprezentat de ovine. f. În cazul păşunatului cu ovine locul de târlire se va muta la cel mult 3 zile (2 zile în perioade ploioase) pentru

Subprogramul 1.2. Pajiști Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	evitarea instalării speciilor invazive și evitarea distrugerii pășunii g. Cositul se recomandă să se înceapă după data 15 iunie, chiar 1 iulie în cazul habitatelor de *Crex crex*. h. Dacă totuși se cosește înainte de 15 iunie: se cosește din interior spre exterior, în benzi de maxim 3 m lățime. h. Menținerea compoziției floristice locale a pajiștilor în cazul acțiunilor de îmbunătățire / refacere a productivității - refacerea pajiștilor se va face doar cu sămânță colectată din fânețe locale/specii locale. i. Interzicerea supraînsămânțării pajiștilor semi-naturale (înființare de pajiști artificiale) j. Interzicerea mulcirii (mărunțirea și lăsarea fânului pe pajiște) k. Reglementarea pășunatului în perioadele ploioase și păstrarea pe cât posibil a locurilor de accesare a pășunilor pentru a se evita degradarea acestora. l. Interzicerea curățirii prin incendiere, cu excepția situațiilor excepționale (conform Legii Pajiștilor sau dacă se obțin autorizații pentru curățirea pajiștilor abandonate), dar în cazul utilizării incendierii periodicitatea să nu fie sub 5 ani. m. Respectarea legislației (ex. legea vânătorii) privind numărul maxim de câini și condițiile pt aceștia n. Amenajarea izvoarelor penru adăpat, astfel încât să se satisfacă atât nevoile de adăpare a animalelor cât și nevoile amfibienilor – se recomandă sistem de adăpători în 2-3 trepte. o. Interzicerea îmbăierilor animalelor domestice și deversarea apelor reziduale în pajiști p. Respectarea legislației privind accesul pe pajiști cu autovehicule și alte vehicule motorizate Alte măsuri: Vezi fișele habitatelor Anexa 13.
1.2.5. Menținerea caracterului mozaicat și diversificat al culturilor agricole	a. Pentru parcele de peste 5 ha, se lasă necultivată o fâșie de min 7% (fâșia poate fi acoperită vegetație ierboasă, arbuști, arbori, pomi fructiferi, etc) b.În privința culturilor de rapiță, porumb și floarea soarelui se vor respecta instrucțiunile din Masura de agromediu pentru *Aquila pomarina*. d. Încurajarea culturilor de lucernă și trifoi cu recoltarea treptată în cazul parcelelor mari
1.2.6. Menținerea vegetație arbustivă și a arborilor izolați pe pajiști (cu excepția celor inventariate ca	a. Menținerea a minim 5% maxim 15% vegetație arbustivă pe pajiști cu precădere pe pantele de peste 15 grade. Menținerea vegetației nu se va face numai de-a lungul văilor, ci dispersat pe întreaga suprafață a pajiștilor .

Subprogramul 1.2. Pajiști Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
fiind pajiști cu arbori)	b. Curățirea pajiștilor prin tăierea arbuștilor se face doar în perioada 1 octombrie – 28 februarie, cu lăsarea materialului tăiat pe loc c. Menținerea cu precădere de arbori și arbuști fructiferi (pentru urs și speciile de păsări) d. Menținerea a minim 20 de arbori la ha (grupuri sau izolați), în special arbori seculari e. În zona de protecție pt silvia porumbacă (vezi fișa speciei Anexa 13) se menține o acoperire de 30-60% cu vegetație arbustivă, dar fără a se abandona pajiștea– măsură ce necesită plăți compensatorii, altele decât cele existente. f. Se recomandă menținerea vegetației înalte (necosite) în vecinătatea habitatelelor umede (pt amfibieni) și a bălților de apă permanente sau temporare. h. Plantarea de arbori și arbuști fructiferi din soiuri locale și specii sălbatice autohtone
1.2.7. Asigurarea habitatelor favorabile pt *Crex crex* în zona de protecție a acestei specii (vezi Anexa 13)	Vezi propunerea din raportul Milvus pe păsări – desemnare zonă *Crex crex* a. Interzicerea drenajului în pajiștile umede b. Interzicerea totală a păşunatului în habitatele de cuibărit a *Crex crex* sau cel puțin excluderea din suprafața de păşunat a terenurilor plane din lunca văilor în perioada 15 aprilie – 31 iulie. c. Cositul va începe fie după data de 1 iulie sau după data de 1 august (*măsură ce necesită plăți compensatorii*). d. Informarea localnicilor și acordarea de sprijin pentru accesarea plăților directe pe suprafață în vederea reluării practicii de cosit e Inițierea de proiecte de refacere a habitatelor de fânețe pentru *Crex crex* prin curățire și cosire a cel puțin 30 ha pajiști abandonate.
1.2.8. Menținerea pajiștilor umede şi a comunităților de ierburi înalte de lizieră	a. Participarea la reglementarea lucrărilor de desecare și a celor de refacere a sistemelor de desecare existente prin colaborare strânsă cu instituțiile responsabile pentru lucrările de îmbunătățiri funciare (OSPA) , în vederea regelementării lucrărilor de decolmatare periodică a canalelor de desecare existente și de construcție a unor canale noi (informare, stabilire necesar, stabilire priorități de dezvoltare durabilă, evaluare impact, etc) b. Menținerea habitatelor umede existente prin interzicerea desecărilor pe pajiști c. Interzicerea păşunatului în perioada 15 aprilie – 31 august pentru protejarea populațiilor de amfibieni Vezi fișele habitatelor: 6440, 6510, 6430, Anexa 13.

Subprogramul 1.2. Pajiști Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
1.2.9. Menținerea pajiștilor cu arbori cel puțin la nivelul anului 2014	a. Interzicerea tăierii arborilor, chiar și a celor uscați, mai ales în cazul speciilor de cvercinee, cu excepția situațiilor în care prezintă risc de accidentare pentru utilizatori. Realizarea unui acord cu APIA pentru a evita situațiile în care se acordă plăți de agromediu pe aceste suprafețe, impunându-se prin ele menținerea a maxim 50 arbori/ha. Identificarea posibilității de plăți compensatorii. b. Menținerea de arbori morți căzuți pe sol c. Menținerea de grupuri de arbuști cu spini pe cel mult 10% din suprafață, cu prioritate în zona ochiurilor cu regenerare naturală de specii de arbori. Realizarea unui acord cu APIA pentru a evita situațiile în care se acordă plăți de agromediu pe aceste suprafețe, impunându-se prin ele menținerea a maxim 100 m^2/ha tufăriș. Identificarea posibilității de plăți compensatorii.
1.2.10. Identificarea și cartarea HNVF-urilor și încurajarea măsurilor de management pentru menținerea lor	Încurajarea implementării Măsurilor de Agromediu pe terenurile agricole cu Înaltă Valoare de Conservare Naturală (HNVF) (prin măsurile pt *Crex crex* nu se protejează pajiștile xeromezofile cu orhidee – sunt necesare luarea măsurilor suplimentare)

Programul 1: Biodiversitate

Obiectiv: Menținerea stării de conservare favorabilă și inițierea refacerii acesteia, dacă este cazul, pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin continuarea sau adaptarea măsurilor de management al terenurilor și resurselor naturale pentru a asigura condițiile necesare biodiversității și prin măsuri speciale de conservare a speciilor.

Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice

Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice **Direcții de management** **(definite în Planul operațional)**	**Activități și măsuri specifice**
1.3.1. Reglementarea managementului rețelei hidrografice astfel încât să fie asigurate condițiile necesare conservării habitatelor și speciilor de interes conservativ	*Activități de management recomandate:* patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare a. Urmărirea îndeaproape a proiectelor de amenajări pentru combaterea inundaţiilor b. Menținerea morfodinamicii naturale a albiei în zonele fără lucrări hidrotehnice Păstrarea raportului natural între debitele lichide și solide printr-un management bazinal

Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
	corespunzător(corelarea cu măsurile de management ale terenurilor agricole și forestiere) c. Menținerea debitelor ecologice corelate cu necesitățile habitatelor și speciilor de interes comunitar d. Menținerea și refacerea vegetației arboricole ripariene pentru reducerea impactului eroziunii de mal, pentru asigurarea cantităților de detritus vegetal necesar faunei acvatice și asigurarea microcrlimatului corpurilor de apă *Măsuri specifice recomandate:* Vezi fișele habitatelor Anexa 13.
1.3.2. Menținerea/refacerea integrității și a proceselor naturale în albia minoră și în lunca inundabilă a apelor curgătoare, prin menținerea cursurilor naturale ale apelor, a meandrelor și brațelor moarte precum și a conectivității albiei minore cu albia majoră	*Activități de management recomandate:* Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare a. Eliminarea periodică a obstrucțiilor antropice din albia minoră a râurilor și păraielor (baraje pentru colectarea temporară a apei, bușteni, acumulări de PET-uri etc) b. Înlocuirea trecerilor peste apele curgătoare amenajate prin tuburi din beton cu poduri clasice c. Elaborarea de proiecte și identificarea resurselor pentru refaceri în zonele critice, în special în zonele de confluență(vezi studiu Raport final inventariere habitate ripariene) *Măsuri specifice recomandate:* Vezi fișa habitatului: Anexa 13.
1.3.3. Analizarea problemelor cauzate de populația de castor și implementarea măsurilor stabilite în vederea prevenirii și reducerii pagubelor produse de această specie în sistemul de regularizare a apelor și pe proprietățile din sit	*Activități de management recomandate:* a. Elaborarea unui studiu privind analizarea problemelor cauzate de populația de castor, elaborarea măsurilor stabilite în vederea prevenirii și reducerii pagubelor produse de această specie, propunerea modului de calcul pentru plăți compensatorii, etc. b. Implementarea măsurilor stabilite în studiul de mai sus. c. Sprijinirea membrilor comunităților pentru întocmirea documentației pentru obținerea de plăți compensatorii
1.3.4. Menținerea suprafețelor aflate în stare favorabilă de conservare și refacerea a cel putin 25% din suprafața habitatelor umede de luncă (6430)	*Activități de management recomandate:* a. Realizarea unui studiu privind impactul asupra comunităților locale a inundării controlate a unor suprafeţe din zona apărată a luncii b. Refacerea a 25 ha de habitate umede de luncă prin inundare sezonală controlată în condițiile

Subprogramul 1.3. Managementul habitatelor ripariene și acvatice	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
	specificate în Raport final inventariere habitate ripariene. c. Măsuri de refacere *conform fișelor habitatului, Anexa 13.*
1.3.5. Menținerea habitatelor cu salcie albă și plop alb (92A0) aflate în stare favorabilă de conservare și refacerea celor degradate pe cel puțin 25% din suprafață	a. Interzicerea tăierilor rase b. Interzicerea tăierilor în zonele de adăpost pentru castori, menținerea inclusiv a crengilor căzute la sol c. interzicerea pășunatului d. Interzicerea incendierilor e. Interzicerea plantării speciilor alohtone în aceste habitate f. interzicerea regularizării râurilor
1.3.6. Cartarea și delimitarea habitatului prioritar de aninș - 91E0* - din afara fondului forestier pe toată suprafața AP și adaptarea măsurilor de management la cerințele de conservare și refacerea acestuia în siturile care au fost desemnate pentru acest habitat	a. Introducerea în fond forestier cu prioritate a suprafețelor cu acest tip de habitat aflate în afara fondului forestier și/sau identificarea modalității de menținere a lor dacă rămân în afara fondului forestier. b. Interzicerea defrișărilor, a tăierilor rase și a tăierilor definitive în acest tip de habitat aflat în afara fondului forestier c. Refacerea stării de conservare favorabile a habitatului de aninș 91E0* în afara fondului forestier pe cel puțin 10% din suprafețele degradate, cu prioritate în ROSCI0304 și ROSCI0303.
1.3.7. Menținerea/refacerea vegetației ripariene naturale de-a lungul cursurilor de apă şi păstrarea arborilor bătrâni în zăvoaie de luncă.	*Activități de management recomandate:* Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare *Măsuri specifice recomandate:* a. Refacerea prin neintervenție (excepție făcând speciile invazive) a vegetației ripariene din zonele prioritare definite în studiu b. Menținerea aninișurilor și a zăvoaielor de luncă existente Vezi prevederile articolului 4.7. din Directiva Cadru Ape. Vezi Raport final inventariere habitate ripariene.
1.3.8. Reglementarea accesului la apă pentru animalele domestice și restricționarea adăpării animalelor în zonele în care este necesară menținerea / refacerea habitatelor ripariene	*Activități de management recomandate:* Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare *Măsuri specifice recomandate:* Vezi fișa habitatului – anexa 13.

Programul 1: Biodiversitate

Obiectiv: Menținerea stării de conservare favorabilă și inițierea refacerii acesteia, dacă este cazul, pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin continuarea sau adaptarea măsurilor de management al terenurilor și resurselor naturale pentru a asigura condițiile necesare biodiversității și prin măsuri speciale de conservare a speciilor.

Subprogramul 1.4: Asigurarea conectivității ecologice

Obiectiv specific: *Asigurarea conectivității funcționale a habitatelor prin lucrări de reconstrucție și condiționarea investițiilor / lucrărilor care pot duce la fragmentare, astfel încât mișcarea speciilor să nu fie îngrădită*

Subprogramul 1.4: Asigurarea conectivității ecologice	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
1.4.1. Menținerea în extravilan a coridoarelor critice pentru conservare	*Activități de management recomandate:* patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare a. Întocmirea unei hărți cu coridoarele și zonele critice din vecinătatea localităților pentru asigurarea obiectivelor de conservare b. Informarea autorităților publice cu privire la aceste zone și solicitarea luării în evidență a lor pentru a se ține cont la autorizarea construcțiilor / investițiilor. c. Elaborarea și implementarea unui regulament privind amplasarea clădirilor temporare cu scop agricol în intravilan (de ex. stâne) *Măsuri specifice recomandate:* A se vedea Regulamentul AP și fișele speciilor:*Canis l., Ursus a., Castor f, Miotis b, Miotis m.*
1.4.2. Inițierea refacerii conectivității longitudinale pe cursurile de apă pentru asigurarea condițiilor necesare unui statut de conservare favorabil al habitatelor și speciilor acvatice, pe o lungime de cel puțin 10% din total.	a. Elaborarea unui studiu cu privire la posibilitățile de refacere a conectivității longitudinale și a conectivității între albia minoră și albia majoră b. Identificarea de resurse pentru cel puțin un proiect de refacere c. Amenajarea de scări de pește și pasaje pentru traversarea suprafețelor betonate și a pragurilor, prin amplasarea de bolovani pe fundul albiei și, pe alocuri, distrugerea parțială a pragurilor (pe porțiuni de 40-50 cm).
1.4.3. Păstrarea și refacerea culoarelor de vegetație ripariană pe toate cursurile de apă pt asigurarea condițiilor de viață pentru speciile de pești, amfibieni	a. Refacerea vegetației naturale prin permiterea proceselor naturale de regenerare a speciilor autohtone b. Realizarea de podețe la locurile de trecere a animalelor c. Menținerea vegetației de-a lungul râurior pe o fâșie de min 10 m în parchetele de exploatare a lemnului

Subprogramul 1.4: Asigurarea conectivității ecologice Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
și vidră	
1.4.4. Asigurarea calității apei pentru asigurarea condițiilor favorabile pentru speciile de pești, scoici și amfibieni	a. Îndepărtarea deșeurilor solide de proveniență antropică din cursurile de apă și de pe malurile acestora b. Reducerea poluării apelor prin reglementarea amplasării și prin modernizarea stațiilor de epurare a fermelor, sistemelor de canalizare ale localităților c. Respectarea legislației cu privire la utilizarea pesticidelor, îngrășămintelor și insecticidelor, precum și a prevederilor suplimentare prevăzute de administrator d. Interzicerea utilizării îngrășămintelor chimice, pesticidelor și insecticidelor de-a lungul râurilor pe o distanță de minim 15 m de albia minoră.(zona de protecție definită de Agenția de Gospodărire a Apelor) e. În cazul habitatului 6430 interzicerea amplasării de ferme permanente la o distanță mai mică de 500 m pe teritoriul AP, cu excepția văilor înguste unde amplasarea lor se avizează de la caz la caz cât mai departe de albiile râurilor. f. Inventarierea locurilor de îmbăiere a animalelor domestice și desființarea celor care sunt amplasate la distanță mai mică de 500 m de râu.
1.4.5. Asigurarea conectivității între zonele de hibernare și cele de reproducere pentru amfibieni	a. Amenajări speciale pentru amfibieni în cadrul drumurilor modernizate (podețe, tuneluri, structuri de ghidaj) b. Realizarea unui studiu privind impactul transporturilor asupra populațiior de amfibieni
1.4.6. Asigurarea menținerii coridoarelor ecologice pentru speciile de mamifere	a. Realizarea de ”hop-overs” – coridoare de vegetație de-a lungul sau în jurul infrastructurilor care pot constitui obstacole pentru aceste animale (drumuri, clădiri)- între zonele de adăpost și hrănire pt lilieci b. Restricționarea circulației rutiere în zonele de trecere a mamiferelor mari (amplasarea de indicatoare, spinări de măgar, obstacole de reducee a vitezei, etc.). c. Menținerea unei fâșii de tufișuri și arbuști de minim de 10 m lățime între păduri și pajiști (pt urs). d. Reglementarea amplasării gardurilor în zonele coridoarelor critice
1.4.7. Asigurarea conectivității cu alte AP prin coridoare ecologice	a. menținerea coridoarelor fără construcții b. studierea / monitorizarea utilizării coridoarelor

Programul 1: Biodiversitate

Obiectiv: Menținerea stării de conservare favorabilă și inițierea refacerii acesteia, dacă este cazul, pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin continuarea sau adaptarea măsurilor de management al terenurilor și resurselor naturale pentru a asigura condițiile necesare biodiversității și prin măsuri speciale de conservare a speciilor.

Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar

Obiectiv specific: ***Menținerea refacerea populațiilor de specii de interes conservativ prin aplicarea de măsuri specifice de conservare.***

Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
1.5.1 Limitarea extinderii intravilanului în special în zonele care constituie coridoare ecologice și care sunt importante pentru liniștea speciilor	a. Evidențierea în planurile de urbanism și în evidențele funciare a coridoarelor ecologice, b. menținerea coridoarelor ecologice în extravilan sau dacă au fost deja incluse în intravilan, fără construcții. c. Analiza PUG-urilor actuale din perspectiva coridoarelor ecologice si a altor zone importante din punct de vedere al conservării și realizarea de demersuri pentru a se interzice construcțille în aceste zone. d. Informarea și conștientizarea autorităților locale și a altor factori interesați cu privire la coridoarele ecologice identificate și la habitatele de interes de conservare din vecinătatea localităților e. Armonizarea PUG-urilor și a evidențelor cadastrale cu rezultatul studiului pe coridoare ecologice și cu alte zone importante. f. Includerea zonelor cu habitate importante și cu zone de liniște ale speciilor în PUG-uri și alte planuri de management dacă este cazul g. Evaluarea impactului potențial al construcțiilor existente în afara localităților sau planificate a se construi în afara localităților și aprobarea lor de la caz la caz, în funcție de impact
1.5.2. Menținerea / îmbunătățirea condițiilor de adăpost și reproducere pentru coloniile de lilieci și pentru speciile de păsări care cuibăresc în intravilan	a. Elaborarea de programe de educație și promovarea lor în școlile din AP b. Conștientizare proprietarilor de clădiri cu adăposturi de lilieci sau cuiburi de barză c. Promovarea și implementarea ghidului de renovare a clădirilor elaborat de specialiștii pe specii de lilieci d. Reglementarea iluminatului suprafețelor de apă pentru speciile de lilieci – utilizarea de sisteme de iluminat potrivite pentru această specie

Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
1.5.3. Reducerea impactului de fragmentare a habitatelor asupra populațiilor de animale sălbatice, prin măsuri speciale de adaptare a infrastructurii de transport (rutier, CF, energie)	*Activități de management recomandate*:Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare a. Realizarea de amenajări specifice pentru traversarea şoselelor sau drumurilor cu trafic semnificativ b. Asigurarea unui statut de protecţie a zonelor învecinate sitului, folosite de carnivore mari la deplasări (culoarele de migrare) c. Izolarea liniilor de medie tensiune pentru protecția berzelor, a păsărilor răpitoare și a altor specii de talie mare *Măsuri specifice recomandate:* A se vedea Regulamentul AP și fișele speciilor:*Canis l., Ursus a., Castor f.*
1.5.4. Menținerea zonelor umede în mod tipic reprezentate de bălţi de dimensiuni mici (4-40 m^2), cu caracter temporar formate în urma precipitaţiilor pe suprafaţa pajiştilor	Activități de management recomandate a.Participarea activă la elaborarea de strategii naționale privind asigurarea plăților compensatorii pentru măsurile restrictive din Siturile Natura 2000. b.Derularea de acțiuni de conștientizare în vederea stimulării proprietarilor de terenuri pentru a solicita plățile compensatorii pentru măsurile restrictive c.Favorizarea păşunatului extensiv tradiţional cu bivoli şi vite pe pajiştile păşunate de acestea în trecut. Aceste animale contribuie la menţinerea unei diversităţi mari de habitate acvatice temporare prin acesta determinând formarea unor sisteme populaţionale viabile ale speciilor comunitare de amfibieni (în special Bombina variegata). d. Dacă nu este posibilă restaurarea păşunatului cu vite şi bivoli, recomandăm menţinerea a unui număr mic de bivoli pe păşunile cu oi. Chiar şi în număr mic (ca 0,05 animale / ha), bivolii vor menţine habitatele umede. e. Încheierea unui protocol de colaborare între Administratorul și APIA pentru interpretarea/aplicarea măsurilor conservative respectiv a penalităților f. Se recomandă sistem de adăpători în cascadă de 2-3 trepte. g. Zonele umede de pe păşuni şi fânaţe deseori se colmatează datorită dezvoltării excesive a biomasei

Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
	vegetale. Acesta rezultă în scăderea perioadei acvatice a lor, şi deci a calităţii pentru amfibieni şi alte organisme acvatice. Decopleşirea habitatelor umede se poate face manual (prin cosire) sau pe păşuni cu reintroducerea păşunatului cu bivoli (vezi punctele c. şi d.). h. Menţinerea regimului hidric a pajiştii prin intervenţii asupra şanţurilor de drenaj. Şanţurile de drenaj contribuie la desecarea pajiştilor. În condiţiile în care schimbările climatice vor afecta pajiştile, intervenţiile care să amelioreze pierderile de apă devin foarte necesare. i. Intervenţii pentru creşterea valorii ca habitat a şanţurilor de drenaj prin intervenţii care să oprească scurgerea apei şi managementul vegetaţiei excesive (păstrarea vegetaţiei presărat, în proporţie de ca. 30%). Măsuri specifice recomandate: Vezi fișele speciilor: Bombina variegata și Triturus cristatus
1.5.5. Prevenirea degradării habitatelor de pești prin micșorarea debitelor râurilor	a. Interzicerea amplasării de MHC pe cursurile de apă din cadrul siturilor b. Avizarea irigațiilor de către structurile de administrare a siturilor în abaza studiilor de impact cumulativ
1.5.6. Menținerea și refacerea habitatelor favorabile pentru amfibieni (tritonul cu creastă)	a. Interzicerea lucărilor de regularizare a râurilor, cu excepția zonelor de risc pentru localități b. Interzicerea lucrărilor de recalibrare și reprofilare a albiei c. Asigurarea condițiilor pt menținerea bălților permanente și temporare. Avizarea lucrărilor de refacere / realizare de heleștee, în măsura în care acestea nu afectează habitate de interes conservativ (în special refacerea vechilor heleștee). d. Interzicerea extragerii de agregate minerale din albia minoră a râurilor f. Reabilitarea brațelor moarte și a fostelor zone umede g. Refacerea zonelor afectate de balastiere – în albia majoră se va face ținând cont de necesitățile speciilor de amfibieni, respectând prevederile stabilite de Administrație
1.5.7. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc turmele şi a câinilor	*Activități de management recomandate:* patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare a. Sesizarea autorităților competente cu privire la prezența câinilor hoinari și pisicilor hoinare b. Capturarea și managementul câinilor hoinari și pisicilor hoinare din extravilan în colaborare cu asociațiile de

Subprogramul 1.5: Conservarea speciilor de interes comunitar	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
și pisicilor hoinare în intravilan și extravilan	vânătoare c. Controlul respectării legislației cu privire la numărul câinilor de la stâne și starea jujeelelor *Măsuri specifice recomandate:* A se vedea Regulamentul AP și fișele speciilor:*Canis l., Ursus a., Castor f*.

Programul 1: Biodiversitate

Obiectiv: Menținerea stării de conservare favorabilă și inițierea refacerii acesteia, dacă este cazul, pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin continuarea sau adaptarea măsurilor de management al terenurilor și resurselor naturale pentru a asigura condițiile necesare biodiversității și prin măsuri speciale de conservare a speciilor.

Subrogramul: 1.6. Specii invazive

Obiectiv specific: ***Prevenirea și controlul extinderii speciilor invazive care afectează habitate și specii de interes conservativ.***

Subrogramul: 1.6. Specii invazive	
Direcții de management (definite în Planul operațional)	**Activități și măsuri specifice**
1.6.1. Prevenirea extinderii și reducerea răspândirii speciilor invazive noi pe teritoriul AP	*Activități de management recomandate:* Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare a. Monitorizarea speciilor invazive și stabilirea de măsuri de prevenire și combatere b. Realizarea unui plan de prevenire a răspândirii speciilor invazive c. Realizarea unui ghid privind speciile invazive si de interes conservativ d. Realizarea de protocoale de colaborare cu AJVPS și cu alte asociații de pescari sportivi (implementarea unui sistem carnet-capturi) e. Îndepărtarea speciilor ierboase invazive înainte de înflorire(*C. canadensis, Helianthus tuberosus, Reynoutria japonica, Rudbeckia laciniata, Polygonum sachalinensis, Echinocystis lobata*,) f. Studierea speciei autohtone invazive *Xeranthemum cylindraceum* g. Identificarea de posibilității de valorificare a acestor specii (de exemplu tuberculii de *Helianthus tuberosus* sunt buni pentru hrănirea animalelor)

	h. Identificarea de resurse pentru combaterea unor specii invazive și elaborarea de proiecte de refacere a habitatelor și speciilor de interes conservativ afectate de speciile invazive
1.6.2. Asigurarea condițiilor pentru controlul răspândirii agenților patogeni de la animalele domestice la speciile de faună de interes conservativ	*Activități de management recomandate:* Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare *Măsuri specifice recomandate:*Vezi fișele speciilor: *Canis l., Ursus a*. – anexa 13.
1.6.3. Reglementarea / Interzicerea introducerii de specii alohtone și specii autohtone problematice	a. Studierea potențialului invaziv și a impactului asupra mediului pentru toate plantele alohtone ce se doresc a fi introduse in AP. Studiile vor fi realizate obligatoriuțînând cont de condițiile locale/regionale. b. Reglementarea amplasării culturilor de specii alohtone neinvazive în habitate de interes și în habitatele speciilor de interes conservativ. (Salcâm, Rășinoase, Cătina albă, Paulownia și sălcii energetice)

Programul 1: Biodiversitate

Obiectiv: Menținerea stării de conservare favorabilă și inițierea refacerii acesteia, dacă este cazul, pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin continuarea sau adaptarea măsurilor de management al terenurilor și resurselor naturale pentru a asigura condițiile necesare biodiversității și prin măsuri speciale de conservare a speciilor.

Subprogramul 1.7. Măsuri generale de conservare

Obiectiv specific: *Revizuirea limitelor și a Formularelor Standard pentru a se asigura unui cadru optim pentru managementul valorilor din AP PH+*

Subrogramul: 1.7. Măsuri generale de conservare **Direcții de management** **(definite în Planul operațional)**	**Activități și măsuri specifice**
1.7.1. Revizuirea limitelor ariilor protejate pentru asigurarea unui management corespunzător	a. Analiza limitelor actuale și ajustarea lor astfel încât limitele să fie clare, așezate pe cât posibil pe limite naturale și artificiale evidente. b. Includerea de unități amenajistice întregi în fondul forestier din AP cu ocazia reamenajărilor

1.7.2. Analiza necesității de a se extinde și desemna suprafețe noi de SCI pentru a compensa suprafețele de habitate lipsă din actualele SCI și pentru speciile de interes comunitar	Analiza zonei din dreptul localităților Alma Vii – Metiș - Ghijasa și zona delimitată la nord de linia Gherdeal – Cincu - Șoarș - Felmer – Hălmeag (care ar include ROSCI0143 și ROSCI0144).
1.7.3. Stabilirea și aplicarea de măsuri de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ (cele de interes comunitar și național, a habitatelor importante pentru speciile de interes comunitar) altele decât cele incluse în formularele standard.	a. Refacerea formularelor standard pentru reflectarea corespunzătoare a valorilor de conservare din sit. - Elaborarea propunerii de includere a tuturor speciilor și habitatelor de interes comunitar și național din sit: vezi capitolul B.3. - habitate de interes comunitar – vezi Capitolul B3, cu prioritate a habitatelor: 91E0* în ROSCI0304, 91H0* (vezi justificare în Capitolul C3) - habitate importante pentru speciile de interes comunitar – vezi justificare în Capitolul C3. - specii de interes comunitar – vezi Capitolul B3 - specii de interes național – vezi Capitolul B3 b. Scoaterea din Formularul Standard: - parțial a suprafeței 9110 din ROSCI0227 (vezi justificare la Capitolul B3 și Capitolul C3) - 3130, 3150 și 3240 din ROSCI0227. c. Inventarierea și cartarea habitatelor și speciilor de interes conservativ, neincluse în actualul FS și stabilirea măsurilor de management specifice
1.7.4. Inventarierea și cartarea habitatelor și speciilor de interes conservativ din ROSCI0304 și ROSCI0303	

Programul 2: Managementul peisajului ***Obiectiv: Menținerea peisajului caracteristic prin conservarea mozaicului de terenuri cu folosințe variate și a localităților cu arhitectură specifică.***	
Măsuri de management -definite în Planul operațional-	**Activități și măsuri specifice de management**
2.1. Păstrarea unui peisaj mozaicat prin măsurile de management aplicate habitatelor și speciilor	Adaptarea practicilor tradiționale la tehnicile noi astfel încât la construcția noilor linii electrice, acestea vor fi pozate în sol Definirea zonelor în care se pot dezvolta ferme agricole intensive.
2.2. Reglementarea construcțiilor (aprobării PUZ-urilor în extravilan) astfel	Notă: se definitivează după dezbaterile publice.

Programul 2: Managementul peisajului ***Obiectiv: Menținerea peisajului caracteristic prin conservarea mozaicului de terenuri cu folosințe variate și a localităților cu arhitectură specifică.***	
Măsuri de management -definite în Planul operațional-	**Activități și măsuri specifice de management**
încât să se evite dispersarea așezărilor umane în sit	Structura moșiilor, structura satelor.
2.3. Reglementarea construcțiilor/investițiilor care pot afecta peisajul	a. Interzicerea construirii eolienelor

Programul 3: Managementul resurselor naturale și comunitățile locale **Obiectiv:** *Implicarea comunităților locale în administrarea AP prin acordarea de sprijin în vederea unui management durabil a resurselor naturale și identificarea de soluții pentru dezvoltare durabilă bazată pe valorile zonei*	
Măsuri de management -definite în Planul operațional-	**Activități și măsuri specifice de management**
3.1. Implementarea măsurilor de management a pajiștilor stabilite pentru conservarea habitatelor și speciilor și obținerea, în măsura în care aceasta se impune, de plăți compensatorii ce se impun prin eventuale restricții	*Activități de management recomandate:* Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare *Măsuri specifice recomandate:conform fișelor habitatelor.*
3.2. Asigurarea respectării legislației cu privire la impozitul pe teren, în cazul în care se impun restricții de utilizare cu scop de conservare prin avizarea solicitărilor din partea proprietarilor / administratorilor de terenuri agricole. (Legea 49/2011, art. 26 alin 3)	*Activități de management recomandate:* Avizări, patrulări.
3.3. Promovarea subvențiilor existente (plăți agromediu) pentru a veni în sprijinul implementării măsurilor de management de către proprietarii de terenuri	*Activități de management recomandate*: Promovarea și instruirea proprietarilor
3.4. Stabilirea și promovarea metodelor de reducere a pagubelor produse culturilor agricole și animalelor domestice, de carnivorele mari și alte specii de faună sălbatică și lobby pt asigurarea de fonduri	*Activități de management recomandate*: • Monitorizarea pagubelor produse culturilor agricole și animalelor domestice, de urs, lup și râs

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice de management
	• Elaborarea unui studiu privind impactul asupra comunităților locale a menținerii/creșterii populației de urs și a măsurilor de reducere a impactului.
3.5. Acordarea de sprijin localnicilor pentru identificarea de soluții în implementarea restricțiilor legate de regimul AP	*Activități de management recomandate*: • Ghid pentru solicitarea despăgubirilor pt pagubele produse de vânat • Consiliere pentru accesarea plăților directe • Identificarea de proiecte care să ajute proprietarii de terenuri (de ex. centru colectare și/sau lapte, centru prelucrare soiuri tradiționale de fructe)

Programul 4: Ecoturism și promovare

Obiectiv: *Creșterea atractivității AP prin realizarea și implementarea unei strategii în vederea transformării zonei în atracție turistică majoră pentru vizitatori români și străini*

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice de management
4.1. Realizarea unui plan pentru dezvoltarea destinației de ecoturism Colinele Transilvaniei în cadrul siturilor	*Activități de management recomandate*: Promovarea brandului local "Colinele Transilvaniei" astfel încât să includă conceptul de Natura 2000, și respectiv dezvoltarea criteriilor de utilizare
4.2. Promovarea includerii valorilor naturale în strategiile de turism ale județului și regiunii	*Activități de management recomandate*: • Participări la întâlniri de planificare strategică locale sau regionale
4.3. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte / programe pentru promovarea zonei în programe turistice	*Activități de management recomandate:* • Elaborare proiecte • Implicarea în dezvoltarea destinației de ecoturism și a unității de management a acesteia
4.4. Proiectarea, amenajarea și refacerea de trasee de vizitare, cu prioritate cele ce îndeplinesc condițiile pentru ecoturism, pe teritoriul AP	*Activități de management recomandate*:

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice de management
și în vecinătate, cu legături, dacă este posibil și relevant, cu trasee din alte zone importante pentru conservare	• Proiectarea și amenajarea de trasee ecoturistice pe teritoriul AP și în vecinătate
4.5. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice care integrează valorile AP și le promovează, în parteneriat cu factori interesați relevanți.	*Activități de management recomandate*: informare-conștientizare Colaborare cu tur-operatorii pentru dezvoltarea pachetelor.

Programul 5: Informare, conştientizare, educaţie ecologică

Obiectiv: *Creșterea sprijinului comunităților locale pentru menținerea și valorificarea valorilor din aria protejată.*

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice de management
Sub-programul 5.1 Infrastructură de educare	
5.1.1. Realizarea de infrastructură specifică pentru informare, conștientizare, fie în clădiri special destinate, fie în clădiri deținute de factori interesați relevanți, respectiv amenajarea unui centru de vizitare/educație și a unor puncte de informare / educație pentru AP	*Activități de management recomandate*: • Încheierea de parteneriate cu autorități locale • Amenajarea centrelor cu implicarea voluntarilor • Scriere proiect pentru construire centru de vizitare conform strategiei de vizitare
5.1.2. Realizarea și întreținerea de trasee educaţionale tematice pe teritoriul AP și în vecinătate.	*Activități de management recomandate*: • Amenajarea și întreținearea traseelor tematice • Parteneriate cu școlile și ONGurile pentru întreținerea traseelor
Sub-programul 5.2 Informare şi conştientizare	
5.2.1. Întocmirea unui plan de comunicare pentru identificarea celor mai eficiente metode și acțiuni de comunicare cu diferitele grupuri de factori interesați	*Activități de management recomandate*: • Elaborarea unui plan de comunicare

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice de management
5.2.2. Oferirea de posibilități pentru consultare pt factorii interesați, la birou şi pe teren, pe teme privind managementul AP	*Activități de management recomandate*: Informare-conștientizare, protocoale de colaborare, contituirea unui grup de informare la nivelul ariei protejate
5.2.3. Informarea continuă a publicului larg cu privire la managemntul AP și la oportunitățile de finanțare legate de conservarea habitatelor și speciilor prin mass media și prin pagina web a AP	*Activități de management recomandate*: Informare-conștientizare Costruire Pagina web și actualizare periodică.
5.2.4. Amplasarea/Revizuirea/repararea de panouri informative despre AP și managementul acesteia în localități, pe limite, în zone importante de pe teritoriul AP	*Activități de management recomandate*: • Realizarea unui plan (parte din cel de comunicare) privind amplasarea acestora • Amplasarea de panouri informative
5.2.5. Organizarea de / participarea la evenimente de conştientizare legate de AP și de promovare a acesteia	*Activități de management recomandate*: Informare-conștientizare -Pot fi combinate cu evenimente existente
Sub-programul 5.3 Educație ecologică	
5.3.1. Elaborarea planului de educație ecologică	*Activități de management recomandate*: Elaborarea planului de educație ecologică
5.3.2. Realizarea de parteneriate pentru realizarea de evenimente educative în școli	*Activități de management recomandate*: • Pregătirea de pachete educative (tematice) și identificarea colaboratorilor/ partenerilor pentru realizarea de evenimente educative în școli
5.3.3. Organizare de activităţi educative pentru diferite grupe de vârstă în școlile din comunităţile locale	*Activități de management recomandate*: Prezentări si Evenimente educative
5.3.4. Organizare de activităţi practice de educaţie ecologică pe teren	*Activități de management recomandate:* Evenimente educative -Pregătirea de pachete educative (tematice)
Sub-programul 5.4 Promovare	
5.4.1. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în	*Activități de management recomandate*:

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice de management
strategiile și programele de dezvoltare locale, județene și regionale	• Participări la întâlniri de planificare strategică locale sau regionale
5.4.2. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte/programe pentru promovarea zonei	*Activități de management recomandate*: Elaborare proiecte
5.4.3. Participarea la evenimente relevante și organizarea de evenimente de informare, conștientizare și promovare a zonei, în colaborare cu administratorii altor arii protejate	*Activități de management recomandate*: Informare-conștientizare

Programul 6: Administrarea ariilor protejate

Obiectiv: *Menținerea integrității și a valorilor AP prin implicarea în activitățile de reglementare relevante și asigurarea resurselor necesare pentru management*

Măsuri de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
Sub-programul 6.1 Reglementare	
6.1.1. Emiterea de puncte de vedere, în cadrul procedurii de reglementare, din perspectiva protecției mediului/naturii al planurilor/proiectelor/activităților	*Activități de management recomandate*: Participare în cadrul procedurilor de reglementare
Sub-programul 6.2 Control	
6.2.1. Verificarea implementării/ respectării măsurilor de management al valorilor AP	*Activități de management recomandate*: Patrulări •Elaborarea Planului de pază •Verificarea în teren a activităților critice
6.2.2. Verificarea respectării condițiilor stabilite în cazul lucrărilor și proiectelor avizate	
6.2.3. Observarea / verificarea modului în care se face managementul terenurilor și a resurselor naturale, în zonele unde impactul potențial asupra valorilor poate fi semnificativ	*Activități de management recomandate*: Patrulări
6.2.4. Colaborarea cu autoritățile competente pentru realizarea de controale periodice în AP	*Activități de management recomandate*: Patrulări
Sub-programul 6.3. Resurse umane, financiare și materiale	

Măsuri de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
6.3.1. Identificarea de surse de finanțare, elaborarea de proiecte și managementul acestora în vederea asigurării resurselor necesare pentru menținerea unei echipe minime de management al AP și pentru implementarea măsurilor de management	*Activități de management recomandate*: Elaborare proiecte, parteneriate, sponsorizări, etc
6.3.2. Asigurarea instruirii periodice a personalului implicat în administrarea ariei protejate	*Activități de management recomandate*: Participare la programe de pregătire profesională
6.3.3. Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor, pentru realizarea de activități specifice	*Activități de management recomandate*: Managementul voluntarilor
6.3.4. Întreținerea echipamentelor și a materialelor aflate în dotare	
6.3.5. Încheierea de contracte de parteneriat cu universități, ONG-uri și alte entități, în vederea eficientizării asigurării resurselor necesare pentru management și implementarea planului de management	*Activități de management recomandate*: Parteneriate
6.3.6. Identificarea temelor prioritare pentru cercetare și asigurarea resurselor necesare pentru efectuarea acestora, în colaborare cu instituții relevante	*Activități de management recomandate*: Parteneriate • Prioritar pentru pajiști și specii invazive
Sub-programul 6.4. Managementul activităților curente	
6.4.1. Asigurarea spațiului necesar pentru birou și depozitarea echipamentelor din dotare	*Activități de management recomandate:* Fundraising
6.4.2. Elaborarea planurilor anuale de lucru și revizuirea lor, în funcţie de necesități	
6.4.3. Asigurarea mijloacelor de transport necesare pentru activitățile de teren	Activități de management recomandate: Fundraising
Subprogramul 6.5: Monitorizare şi evaluare	
6.5.1. Elaborarea de protocoale de monitorizare pentru măsurile de management, la care se aplică metodologii diferite de cele care s-au utilizat la inventarierea florei și faunei	
6.5.2. Implementarea Planului de Monitoring al AP	
6.5.3. Evaluarea eficienței managementului AP	
6.5.4. Analiza rezultatelor monitorizărilor și îmbunătățirea măsurilor de management, utilizând informațiile din analize	

Bibliografie

1.Alexandru, R. G. (2012). *Bazinul hidrografic Săsăuș. Studiu de geomorfologie dinamică.* București .

2.Baban, E. (2006). *Diversitatea coleopterelor (Coleoptera: Carabidae, Silphidae, Scarabaeidae, Cerambycidae) din ecosistemele forestiere ale podişului Moldovei centrale.* Teză de doctor în biologie 03.00.09.

3.Calaciura B & Spinelli O. . (2008). *Management of Natura 2000 habitats. 6210 Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (Festuco-Brometalia) (*important orchid sites). .* European Commission .

4.Calaciura B & Spinelli O. (2008). *Management of Natura 2000 habitats. 6210 Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (Festuco-Brometalia) (*important orchid sites). European Commission.* Brussels: European Comision.

5.Gabriel Lazăr, Petru Tudor Stăncioiu, Gheorghe Marian Tudoran. (2007). *Habitatele forestiere de interes comunitar incluse în proiectul LIFE05NAT/RO/000176: Habitate prioritare alpine, subalpine și forestiere din România: amenințări potențiale.* Brașov: Editura Universității Transilvania.

6.Galvánek D. & Janák M. (2008). *Management of Natura 2000 habitats. 6230 *Species-rich Nardus grasslands.* Brussels: European Commission.

7.Galvánek D. & Janák M. (2008). *Management of Natura 2000 habitats. 6230 *Species-rich Nardus grasslands. .* European Commission .

8.Gârbacea, V., Grecu, Florina. (1986). *Caracterizarea geomorfologică.* București: Mem.sect. st.Academiei R.S.România.

9.Grecu, F. (1992). *Bazinul Hârtibaciului-Elemente de Morfohidrografie.* Bucureşti: Editura Academiei Române.

10.Oliviu G. Pop, Florentina Florescu. (2008). *15. Habitatele forestiere de interes comunitar incluse în proiectul LIFE05NAT/RO/000176:Habitate prioritare alpine, subalpine și forestiere din România: amenințări potențiale.* Brașov: Editura Universității Transilvania din Brașov.

11.Scientific Working Group of EUROPEAN COMMISSION. (2007). *Interpretation Manual of European Union Habitats - EUR27*. Preluat pe Februarie 23, 2015, de pe EUROPEAN COMMISSION DG ENVIRONMENT: http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/2007_07_im.pdf

12.Šeffer J ., Janák M. & Šefferová Stanová V. (2008). *Management models for habitats in Natura 2000 Sites. 6440 Alluvial meadows of river valleys of the Cnidion dubii.* European Commission.

13.Šeffer J., Janák M. & Šefferová Stanová V. (2008). *Management models for habitats in Natura 2000 Sites. 6440 Alluvial meadows of river valleys of the Cnidion dubii.* European Commission.

14.Thauront M. & Stallegger M. . (2008). *Management of Natura 2000 habitats. 9110 Luzulo-Fagetum beech forests.* European Commission .

15.Thauront M. & Stallegger M. (2008). *Management of Natura 2000 habitats. 9110Luzulo-Fagetum beech forests.* European Commission.

16.Se va definitiva la final!

Anexe

Anexa 1. Lista localităților peste care se suprapune aria protejată. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 2. Infrastructura de transport prezentă pe teritoriul AP(rutier și feroviar). . **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 3. Formularele Standard ale siturilor incluse în AP. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 4. Harta ariilor protejate care se suprapun ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 5. Harta ariilor protejate care se învecinează cu AP PH+..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 6. Contractul de administrare al Ariilor Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 7. Grupuri de proprietari și categoriile de terenuri pe care le dețin în AP la nivel de județ. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 8. Harta geologică a suprafeței Ariilor Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 9. Studiu detaliat mediu fizic ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 10. Harta repartiţiei solurilor în cuprinsul Ariilor Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 11. CORESPONDENŢA DINTRE HABITATELE DE INTERES COMUNITAR ŞI TIPURILE DE HABITATE DIN ROMÂNIA ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 12. Situaţia habitatelor de interes comunitar identificate în AP la nivelul regiunii biogeografice şi la nivel naţional ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 13 Fișele habitatelor și speciilor ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 14. Analiza situației pentru habitatele forestiere, comparativ cu informațiile din amenajamentele silvice ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 15. Statutul de conservare al speciilor de interes comunitar în cadrul sitului. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 16. Specii de floră de interes de conservare, identificate în cadrul sitului (altele decât cele din formularul standard) ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 17. Situaţia speciilor de interes comunitar identificate în AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt pe fiecare sit în parte ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 18. Specii de faună de interes de conservare, identificate în cadrul sitului (altele decât cele din formularul standard) ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 19. Harta densității agricole la nivel de UAT. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 20.(1) Harta privind situația UVM actual și UVM potențial pe hectar în localitățile din zonă. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 20.(2) Harta privind posibilitățile de creștere a șeptelului pe categorii de animale și pe localități în zonă ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 21. Analiza situației efectivelor de animale, pe grupe de animale și județe. **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 22. Distribuţia teritorială şi demografică pe suprafaţa AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt . **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 23.1-Profilul populației din AP din perspectiva densității ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 23.2- Evoluția populației din regiune în perioada 1990-2011. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 23.3- Distribuția populației din regiune pe sexe și grupe de vârstă. ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 24. Distribuția agenților economici activi în 2010 în localitățile din regiune, după domeniul CAEN. . **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 25. Activități de Recreere şi turism în zona AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 26. Valori Istorice prezente în Aria Protejată..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 27. Lista principalelor activități științifice desfășurate în zona AP Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt ..... **Error! Bookmark not defined.**

Anexa 28. Harta organizării teritoriale ..... **Error! Bookmark not defined.**